

**[000] ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΕΙΣ: ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΠΑΣ**

ΕΠΙΒΛΕΠΟΝ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΩΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΠΜΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ-ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ Α': ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ-ΧΩΡΟΣ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

2016

[]

000

Η αρχιτεκτονική τοποθετεί τις συναθροίσεις της - κατοικίες, πόλεις, μνημεία ή εργοστάσια - έτσι ώστε να λειτουργούν σαν πρόσωπα μέσα στα τοπία που μετασχηματίζουν.

Gilles Deleuze και Felix Guattari, A Thousand Plateaus

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

FORM • STRUCTURE • SURFACE

[000] [ΕΙΣΑΓΩΓΗ]	[009]
[001] [ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΕΙΣ]	[011]
[001B][Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΕΩΝ]	[013]
[ΕΠΙΠΕΔΗ ΟΝΤΟΛΟΓΙΑ FLAT ONTOLOGY]	
[ΣΧΕΣΕΙΣ RELATIONS]	
[ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ/ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ PROPERTIES/CAPACITIES]	
[ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ CONCLUSION]	
[001B1] [ΣΧΕΣΕΙΣ]	[017]
[001B1.1] [ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑΣ]	
[ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑΣ]	
[EMERGENCE]	
[001B1.2] [ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑΣ]	
[001B2] [ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ]	[019]
[001B2.1] [ΥΛΙΚΑ/ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ]	
[ΥΛΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ]	
[ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ]	
[001B2.2] [ΕΔΑΦΟΠΟΙΗΣΗ/ΑΠΕΔΑΦΟΠΟΙΗΣΗ]	
[ΕΔΑΦΟΠΟΙΗΣΗ]	
[ΑΠΕΔΑΦΟΠΟΙΗΣΗ]	
[001B2.3]	
[ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ/ΑΠΟΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ]	[021]
[ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ]	
[ΑΠΟΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ]	
[001B3] [ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΥΝΕΧΕΙΑΣ]	
[001B4] [ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ]	
[001B5] [ΑΦΗΡΗΜΕΝΗ ΜΗΧΑΝΗ]	
[ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ]	
[001Γ] [ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ]	[025]
[002] [ΜΗ - ΣΗΜΑΣΙΟΔΟΤΙΚΗ ΣΗΜΕΙΩΤΙΚΗ]	[027]
[002Α][ΕΙΣΑΓΩΓΗ]	[029]
[002Β][ΜΗΧΑΝΙΣΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΕΙΣ]	[030]
[002Γ][ΜΗ ΣΗΜΑΣΙΟΔΟΤΙΚΗ ΣΗΜΕΙΩΤΙΚΗ]	[031]
[ΣΗΜΕΙΩΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΝΤΑΣΕΩΝ]	
[ΣΗΜΕΙΩΤΙΚΕΣ ΕΓΓΡΑΦΕΣ]	
[ΜΗ-ΣΗΜΑΣΙΟΔΟΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ]	
[ΜΗ ΣΗΜΑΣΙΟΔΟΤΙΚΗ ΣΗΜΕΙΩΤΙΚΗ vs ΣΗΜΑΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΟΛΟΓΙΕΣ]	
[ΜΕΡΙΚΑ-ΣΗΜΕΙΑ]	
[ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΜΗ-ΣΗΜΑΣΙΟΔΟΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ]	
[002Δ][ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ]	[038]

[000] [ΕΙΣΑΓΩΓΗ]

FORM•STRUCTURE•SURFACE

Με άξονα την σύγχρονη ανάγκη για συνεχή μεταβολή του σχεδιασμένου αντικείμενου σε κάθε κλίμακα (αντικείμενο, κτίριο, αστικό περιβάλλον) προκειμένου αυτό να προσαρμόζεται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες του σύγχρονου αστικού περιβάλλοντος, η έρευνα αυτή θα επιχειρήσει να διερευνήσει την ικανότητα του αντικείμενου να επηρεάζει και να επηρεάζεται από άλλα αντικείμενα. Το ερώτημα μετατίθεται από το “τι είναι;” το σχεδιασμένο αντικείμενο στο “τι μπορεί να κάνει;”. Αναζητώνται οι ικανότητες **επήρειας** των αντικειμένων και όχι οι εγγενείς ιδιότητές τους και η αντίστοιχη θέση τους σε ένα ταξονομικό ή οντολογικό σύστημα. Με πεδίο αναφοράς τη **θεωρία των συναθροίσεων**, θα επιχειρηθεί η διεύρυνσή της ώστε να οριστεί το σχεδιασμένο αντικείμενο ως συναθροίσεις στοιχείων στη βάση μιας **επίπεδης οντολογίας** που βασίζεται στην ισότητα όλων των στοιχείων που συμμετέχουν (ανθρώπινων και μη). Πρόκειται περί προσέγγισης του αντικείμενου με όρους αλληλεπιδρώντων στοιχείων - που διαφέρουν ως προς την χωροχρονική κλίμακα συμπλοκής τους, αλλά όχι ως προς την οντολογική τους υπόσταση - και αναδυόμενων συνόλων. Στη συνέχεια θα αναλυθούν μια σειρά από σύγχρονα παραδείγματα όπου το στοιχείο της μεταβολής καταδεικνύεται μέσα από σχεδιαστικές πρακτικές, και ειδικότερα για την αρχιτεκτονική, θεωρώντας πλέον την συνάθροιση ως την ελάχιστη συνθετική μονάδα και την επήρεια το μέγεθος μέτρησής της.

Για την διατύπωση των όρων συμπλοκής των στοιχείων για την κατασκευή των συναθροίσεων, θα παρακολουθήσουμε την συγκρότησή τους σε δύο άξονες. Ο πρώτος, αφορά στις εξωτερικές σχέσεις που αναπτύσσουν, τις οποίες η έρευνα καταγράφει μέσω των υλικών και εκφραστικών εξαρτημάτων των συναθροίσεων. Στον δεύτερο άξονα των διαδικασιών εδαφοποίησης/απεδαφοποίησης των συναθροίσεων, θα επικεντρωθούμε στην αναζήτηση των μη-σημασιοδοτικών σημείων που ενυπάρχουν με τη μορφή πληροφορίας στο σχεδιασμένο αντικείμενο και τις οδηγούν στην εμπλοκή/απεμπλοκή. Τέλος, το μέγεθος της επήρειας, περιγράφει τον ρυθμό εδαφοποίησης/απεδαφοποίησης της συνάθροισης. Η έρευνα απομακρύνεται από την ανάγκη για γλωσσολογικούς προσδιορισμούς του αντικείμενου - προκειμένου αυτό να γίνει αντιληπτό, να ερμηνευθεί και εν συνεχεία να σημασιοδοτηθεί - και οδηγείται σε μια ενεργή διαδικασία η οποία χαρτογραφεί τον τόπο των επιτελεστικών του ικανοτήτων, σύμφωνα με τις δυνάμεις συναθροίσεις του. Η διαδικασία χαρτογράφησης αυτών των σημείων επιφέρει αυτή καθεαυτή μια εκδίπλωση χωρικών γεγονότων, ενώ η χρήση τους οδηγεί σε ένα πιο δυναμικό τελικό προϊόν, ένα εκτεταμένο σύνολο υλικών και εκφραστικών αποτελεσμάτων, καθώς επιτρέπει την ανάδυση απρόβλεπτων περιστάσεων. Πρόκειται για μια μετάθεση της προβληματικής από την ανάλυση των υποκειμενικών δομών προς τις συναθροίσεις εκφοράς.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ /

ΠΕΔΙΟ

ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΕΙΣ /
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ASSEMBLAGE



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1
ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΕΙΣ/

[001] [Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΕΩΝ]

[001A][ΕΙΣΑΓΩΓΗ]

Δεν πιστεύουμε πλέον σε ένα αρχέγονο σύνολο που υπήρξε κάποτε, ή σε ένα τελικό σύνολο που μας περιμένει σε κάποια μελλοντική ημερομηνία. Δεν πιστεύουμε πλέον στο θαμπό γκρι περίγραμμα μιας θλιβερής άχρωμης διαλεκτικής της εξέλιξης που έχει ως σκοπό τον σχηματισμό ενός αρμονικού συνόλου από ετερογενή στοιχεία στραγγυλοποιώντας τις τραχιές άκρες τους. Πιστεύουμε μόνο σε ολότητες που είναι περιφερειακές. Και αν ανακαλύψουμε ένα τέτοιο σύνολο μαζί με διάφορα διακριτά τμήματα, είναι ένα σύνολο αυτών των τμημάτων το οποίο δεν τα ολοκληρώνει' είναι ένα σύνολο αυτών των συγκεκριμένων τμημάτων που δεν τα ενοποιεί' αντίθετα προστίθεται σε αυτά ως ένα τμήμα που κατασκευάζεται χωρία.

Gilles Deleuze and Felix Guattari. The Anti-Oedipus.

Η θεωρητική θεμελίωση της **θεωρίας των συναθροίσεων (assemblage theory)** βρίσκεται στα πρώιμα γραπτά των Gilles Deleuze και Félix Guattari και ειδικά στο βιβλίο τους 'A Thousand Plateaus: Capitalism and Schizophrenia'. *01 Η θεωρία των συναθροίσεων δημιουργείται από τους Deleuze και Guattari ως εναλλακτική προσέγγιση στην διαλεκτική μέθοδο, η οποία κρατούσε σε απόσταση τα ζεύγη περιεχόμενο-ύλη και μορφή-έκφραση, βασιζόμενη σε μια δομική αιτιότητα για την κατανόηση του κόσμου. Αντίθετα, σύμφωνα με τη θεωρία που αναλύουμε εδώ, το περιεχόμενο και η έκφραση μπορούν να αντλήσουν στοιχεία το ένα από το άλλο με έναν πολύ σχετικό τρόπο "διότι αποτελούν τις δύο όψεις μιας ενιαίας συνάθροισης". *02 Κανένα από τα δύο δεν μπορεί να αποτελέσει το αντικείμενο του άλλου "διότι αυτές οι σχέσεις μεταξύ των δυνάμεων πραγματοποιούνται μέσα στον ίδιο τον ιστό της συνάθροισης που παράγουν". *03 Εμφανίζεται σήμερα ως μια θεωρία της ανάλυσης συστημάτων που δίνει έμφαση στη ρευστότητα, την ανταλλαξιμότητα και τις πολλαπλές λειτουργίες. Τα παραπάνω στοιχεία αποτελούν χαρακτηριστικά του σύγχρονου δομημένου περιβάλλοντος και θα επιχειρήσουμε να τα χαρτογραφήσουμε μέσω της θεωρίας των συναθροίσεων.

Η θεωρία των συναθροίσεων έχει αποτελέσει τη βάση πολλών προσπαθειών καταγραφής της πολυπλοκότητας της πραγματικότητας. Από τη δική του πλευρά ο Bruno Latour, στην εξέλιξη της θεωρίας Actor-Network Theory, όπως αυτή παρουσιάζεται στο βιβλίο του 'Reassembling the Social: An Introduction to Actor-Network-Theory'*04, επιθυμεί να αφαιρέσει τα προκαθορισμένα πλαίσια που μειώνουν την ιδιαιτερότητα κάθε κατάστασης και επιχειρηματολογεί υπέρ των εγκαταστημένων αλληλεπιδράσεων μεταξύ των **φορέων (actors)**. "Όταν μια δύναμη χειραγωγεί μια άλλη, αυτό δε σημαίνει ότι πρόκειται απαραίτητως για μια αιτία που φέρει ένα αποτέλεσμα' μπορεί επίσης να είναι μια ευκαιρία για διαφορετικά πράγματα να αρχίσουν να δρουν". *05 Ο φορέας

*01 Gilles Deleuze and Félix Guattari, A Thousand Plateaus: Capitalism and Schizophrenia, trans. Brian Massumi (Minnesota: University of Minnesota Press, 1987)

*02 Deleuze and Guattari, A Thousand Plateaus: Capitalism and Schizophrenia. σελ.140

*03 Gilles Deleuze, Foucault, μτφρ. Seán Hand, Minneapolis: University of Minnesota Press, 1988, σελ. 37

*04 Bruno Latour, Reassembling the Social: An Introduction to Actor-Network-Theory, Oxford: Oxford University Press, 2005

*05 Bruno Latour, Reassembling the Social: An Introduction to Actor-Network-Theory (Oxford: Oxford University Press, 2005) σελ. 60

*06 Bruno Latour, Reassembling the Social: An Introduction to Actor-Net-work-Theory (Oxford: Oxford University Press, 2005) σελ. 129

*07 Ο όρος agencement που χρησιμοποιούν οι Deleuze-Guattari δεν ορίζει την κατάσταση στην οποία βρίσκονται τα στοιχεία που την αποτελούν ούτε την περιγραφή των στοιχείων, αλλά εστιάζει στις σχέσεις που έχουν τα στοιχεία μεταξύ τους. Δίνει παράλληλα την παραγωγή μιας αίσθησης που υπερβαίνει τα ίδια τα στοιχεία. Η πρώτη απόπειρα μετάφρασης του όρου στα Αγγλικά, η οποία διατηρείται μέχρι σήμερα, είναι ο όρος assemblage. Οι ίδιοι οι Deleuze-Guattari δεν χρησιμοποιούν τον αντίστοιχο όρο στα γαλλικά - assemblage - καταδεικνύοντας ότι πρόκειται για μια μη ακριβή μετάφραση του όρου. Εδώ επιλέγεται η μετάφραση του όρου ως συνάθροιση έναντι των πιθανών μεταφράσεων ως συναρμολόγημα/συρραφή/συναρμογή, ως ο πιο κατάλληλος για να δηλώσει την ύπαρξη των ετερογενών αντικειμένων ως ένα σύνολο. Philips, John, Agencement | Assemblage άρθρο στο Theory Culture & Society, 2006

*08 Deleuze, Gilles και Parnet, Claire, Dialogues II. European Perspectives, μτφρσ. Tomlinson, Hugh και Habberjam, Barbara, Columbia University Press, New York, 2007, σελ. 69

*09 D. N. Rodowick, Reading the Figural: Or, Philosophy after the New Media ,Durham: Duke University press, 2001, σελ.220

*10 Bruce Braun, "Environmental Issues: Inventive Life," Progress στοHuman Geography 32, no. 5,2008,σελ. 671

διεγείρεται ώστε να δράσει, αλλά υπάρχουν πολλοί ενδεχόμενοι τρόποι με τους οποίους αυτό μπορεί να συμβεί. Αυτό που έχει σημασία για τον Latour είναι ότι "**οι δράστες (actants) έχουν εντελώς σχεσιακό χαρακτήρα, χωρίς καμιά διάκριση μεταξύ αντικειμένου και ατυχήματος, αντικειμένου και σχέσης ή αντικειμένου και ποιότητας... το να αλλάξει κανείς τις σχέσεις κάποιου σημαίνει να αλλάξει την πραγματικότητά του.**" *06 Σε αυτές τις δύο προσεγγίσεις έρχεται να προστεθεί και μια τρίτη, η οποία δεν είναι άλλη από εκείνη του Manuel DeLanda, την οποία θα προσπαθήσουμε να διερευνήσουμε με σκοπό την εφαρμογή της στην ανάλυση αρχιτεκτονικών αντικειμένων.

[001B][ΟΡΙΣΜΟΣ]

Ο αγγλικός όρος **assemblage** δεν μπορεί να αποδώσει τον γαλλικό όρο **agencement** που χρησιμοποιείται από τους Deleuze και Guattari για να οριστεί η έννοια των συναθροίσεων. Ο όρος agencement έχει διττή σημασία και αναφέρεται αφενός σε εκείνη την δράση που οδηγεί ένα σύνολο στοιχείων να συμπλέκονται μεταξύ τους ή να τοποθετούνται μαζί σε ένα ενιαίο σύνολο, αφενός στο αποτέλεσμα μιας τέτοιας δράσης, δηλαδή στο ίδιο το σύνολο των στοιχείων. Ο αγγλικός όρος αποδίδει ορθότερα το δεύτερο σκέλος του ορισμού αφήνοντας εκτός την διαδικαστική λογική της δημιουργίας συναθροίσεων η οποία αποτελεί ένα από τα πιο ουσιώδη χαρακτηριστικά τους. Δίνει την αίσθηση ότι αφορά τελικά σε ένα αποτέλεσμα και όχι σε μια διαδικασία. Εδώ επιλέγεται η μετάφραση του όρου ως συνάθροιση έναντι των πιθανών μεταφράσεων ως **συναρμολόγημα/συρραφή/συναρμογή**, ως ο πιο κατάλληλος για να δηλώσει την ύπαρξη των ετερογενών αντικειμένων ως ένα σύνολο. Θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε απευθείας τον όρο agencement για να περιγράψουμε την εν λόγω θεωρία αν οι ίδιοι οι δημιουργοί της θεωρίας, Deleuze και Guattari, δεν είχαν αποδώσει στην θεωρία αυτή πολλαπλούς ορισμούς. Κάθε ορισμός συνδέει την έννοια της συνάθροισης με μια ξεχωριστή πλευρά της φιλοσοφίας τους, χρησιμοποιώντας τους όρους που είναι κατάλληλοι για την εκάστοτε θεωρία κάθε φορά, με τέτοιο τρόπο ώστε όταν απομονωθούν από την έννοια οι ορισμοί φαίνεται να μην έχουν νόημα. Οι ίδιοι οι δημιουργοί της θεωρίας αυτής δίνουν έναν από τους ορισμούς των συναθροίσεων:

"Τι είναι μια συνάθροιση; Είναι μια πολλαπλότητα η οποία αποτελείται από πολλούς ετερογενείς όρους και η οποία ορίζει συνδέσμους, σχέσεις μεταξύ τους, σε όλες τις ηλικίες, φύλα και βασιλεία - είναι διαφορετικές φύσεις. Έτσι, η μόνη ενότητα της συνάθροισης είναι η συν-λειτουργία: είναι μια συμβίωση, μια "συμπάθεια". Δεν είναι οι γονικές σχέσεις οι οποίες είναι σημαντικές, αλλά οι συμμαχίες, τα κράματα αυτά δεν είναι κληρονομικές διαδοχές, γραμμές της καθόδου, αλλά μεταδοτικές ασθένειες, επιδημίες, ο άνεμος." *08

Υπάρχουν δυο καθοριστικές πτυχές στην ερμηνεία του όρου agencement ως **assemblage (συνάθροιση)** που κινδυνεύουν να χαθούν στη μετάφραση. Η πρώτη είναι ότι η συνάθροιση ανταποκρίνεται σε έννοιες του γίνεσθαι και δεν μπορεί να μειωθεί στα στοιχεία που την αποτελούν αλλά υφίσταται ως το **γεγονός (event)** της συνύπαρξής τους. Υπό αυτό το

πρίσμα πρέπει να αποφεύγεται η περιγραφή των καταστάσεων των συναθροίσεων ως δηλώσεις, αποσυνδέοντας το υποκείμενο από την **εκφορά (enunciation)** του, αποδιδόμενος την χρονική διάσταση από την ίδια τη συνάθροιση. Η συνάθροιση συνδέεται άμεσα με την έννοια του χρόνου, καθώς μπορεί να αποτελεί μια χρονική οντότητα που δημιουργείται μέσω της εκφοράς του υποκειμένου. Η δεύτερη πλευρά έχει να κάνει με το **μέσο (agency)** των συναθροίσεων, *“μια ενεργή δύναμη του γίνεσθαι ή μια θέληση η οποία εκφράζεται από και διαμέσου των ατόμων”*,*09 δύναμη που, εκτός από την διάταξη των ατόμων, εμπλέκει τη συνάθροιση με ένα μέσο εκφοράς. Με λίγα λόγια η συνάθροιση δεν είναι τίποτε άλλο από την ικανότητα *“δράσης όταν έρχονται μαζί τα πράγματα”*.*10

[001Γ][Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΕΩΝ]

[ΕΠΙΠΕΔΗ ΟΝΤΟΛΟΓΙΑ]

Ο Manuel DeLanda βασίζεται στην θεωρία της συνάθροισης του Deleuze (που ο ίδιος αποκαλεί *“νέα θεωρία της συνάθροισης”* ή *“θεωρία συνάθροισης 2.0”*) για να αναπτύξει την δική του εκδοχή. Το στοιχείο που κεντρίζει τον DeLanda είναι το πλαίσιο των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των συναθροίσεων. Για να μελετηθούν οι αλληλεπιδράσεις πρέπει να αποσαφηνιστεί πρώτα η οντολογία των οντοτήτων που καλούμε συναθροίσεις. Ενώ η οντολογία που βασίζεται στις σχέσεις μεταξύ των γενικών τύπων και συγκεκριμένων περιπτώσεων είναι ιεραρχική, κάθε επίπεδο αντιπροσωπεύει μια διαφορετική οντολογική κατηγορία (οργανισμός, είδος, γένος), μια προσέγγιση με όρους αλληλεπιδρώντων μερών και αναδυόμενων συνόλων οδηγεί σε μια **επίπεδη οντολογία (flat ontology)**, μια οντολογία κατασκευασμένη αποκλειστικά από μοναδικά, ξεχωριστά άτομα, που διαφέρουν ως προς την χωροχρονική κλίμακα, αλλά όχι ως προς την οντολογική τους κατάσταση. *11 Έτσι η οντολογία των συναθροίσεων είναι επίπεδη, δεδομένου ότι δεν εμπεριέχει τίποτα άλλο εκτός από διαφοροποιημένες σε κλίμακα ατομικές **μοναδικότητες (singularities)**. *12 Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι όλες οι σχέσεις του ανήκουν, είτε ενός ατόμου σε έναν πληθυσμό ή μιας οντότητας σε έναν οργανισμό, θεωρούνται ότι παράγουν εξίσου νέα άτομα και όχι νέους τύπους. Μια επίπεδη οντολογία υποστηρίζεται και από τον Deleuze, ο οποίος διατείνεται ότι οι οντότητες δεν καθορίζονται από τις συναθροίσεις στις οποίες συμμετέχουν.

[ΣΧΕΣΕΙΣ]

Το βασικό στοιχείο αυτής της θεωρίας είναι η αναγνώριση του συνόλου από τις σχέσεις που αναπτύσσουν τα στοιχεία που το απαρτίζουν. Αυτό σημαίνει ότι κάθε συνάθροιση χαρακτηρίζεται μόνο από τις σχέσεις μεταξύ των στοιχείων της, και αυτές οι σχέσεις καθορίζονται από την ικανότητα των συστατικών της να αλληλεπιδρούν. Κάθε στοιχείο είναι πάντα μέρος πολλών συναθροίσεων, επομένως οι ιδιότητές τους δεν μπορούν να εξηγήσουν τις σχέσεις οι οποίες είναι εξωτερικές σε σχέση με τα ίδια τα στοιχεία, πόσο μάλλον να εξηγήσει κάτι για τη συνάθροιση στο σύνολό της. Αυτό το σύνολο δεν υφίσταται πέρα από τις συνδέσεις των συστατικών του με έναν τυπικό λογικό τρόπο, που θα καθιστούσε το συστατικό

*11 DeLanda, Manuel, *Intensive Science and Virtual Philosophy*, London: Continuum, 2002, σελ.47

*12 Manuel DeLanda, Delanda, *A New Philosophy of Society: Assemblage Theory and Social Complexity*, London: Continuum, 2006, σελ.28

*13 Manuel DeLanda, Delanda, *A New Philosophy of Society: Assemblage Theory and Social Complexity*, London: Continuum, 2006, σελ.10

απαραίτητο στοιχείο της ολότητας (και υποθέτοντας μια προ καθοριστική θέση, το σύνολο τότε υποτίθεται ότι υφίσταται πριν από την ίδια του την ύπαρξη). Αντίθετα, αυτές οι σχέσεις είναι "μόνο" ενδεχόμενα υποχρεωτικές προκειμένου να δημιουργηθεί το σύνολο. Διαπιστώνουμε έτσι ότι ο σχηματισμός των συναθροίσεων οδηγείται από την εξέλιξη στην διάσταση του χρόνου και δεν υπαγορεύεται από κάποια αφηρημένη αναγκαιότητα. Η ιστορική δημιουργία της συνάθροισης απαιτεί εμπειρική έρευνα επειδή *"δεν υπάρχει κανένας τρόπος να πει κάποιος εκ των προτέρων με ποιόν τρόπο μπορεί μια δεδομένη οντότητα να επηρεάσει ή να επηρεαστεί από άλλες οντότητες"*. *13 Οι δυνατότητες μιας συνάθροισης να δημιουργήσει σχέσεις με άλλες μπορεί να μην εξασκηθούν ποτέ και να παραμείνουν άγνωστες, γεγονός που υποδηλώνει μια κατάλυση της αιτιότητας. ο Graham Harman διαπιστώνει μια δυσκολία στο γεγονός ότι *"οι συναθροίσεις παρακρατούνται από τις σχέσεις τους με τον εξωτερικό κόσμο στο βαθμό που δεν πραγματοποιούνται πλήρως, και παρακρατούνται από τα δικά τους στοιχεία υπερβαίνοντας αυτά και δημιουργώντας μια νέα πραγματικότητα"*, *14 με το επιχείρημα ότι η οπισθοχώρηση αυτή διαχωρίζει πλήρως την συνάθροιση από την παραγωγική της διαδικασία. Η ανησυχία είναι ότι καθώς μια συνάθροιση κρυσταλλώνεται σε ένα συγκεκριμένο μοτίβο ύπαρξης, τα "ατυχήματα" του σχηματισμού της δεν είναι πλέον διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά. Ο Harman δεν λαμβάνει υπόψιν, όμως, την δυνατότητα που έχουν οι συναθροίσεις μέσα από τις ανεξερεύνητες ικανότητες τους να καθορίζουν την συμπλοκή με τρόπους που επαναζωντανεύουν την προηγούμενης περιττή ιστορία.

[ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ/ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ]

Σε αυτήν την αναθεώρηση της θεωρίας των συναθροίσεων λαμβάνει χώρα μια πολύ σημαντική διάκριση μεταξύ των **ιδιοτήτων (properties)** που προσδιορίζουν μια δεδομένη οντότητα και των **ικανοτήτων (capacities)** της να αλληλεπιδρά με άλλες οντότητες. *15 Αν θεωρήσουμε τις ιδιότητες μιας συνάθροισης ως δεδομένες και ταξινομημένες ως τα ανεξήγητα χαρακτηριστικά τα οποία πρέπει να έχει μια συνάθροιση για να ανήκει σε ένα είδος, τότε αυτή η λίστα μετατρέπεται σε **ουσία (essence)**. *16 Σε αυτήν την ουσιοκρατική προσέγγιση οι ιδιότητες κάθε οντότητας είναι δεδομένες και μπορούν να απαριθμηθούν σε μια κλειστή λίστα. Τότε η ουσία ανήκει σε ένα άλλο επίπεδο ύπαρξης της συνάθροισης το οποίο ορίζει και την ταυτότητά της, ένα υπερβατικό επίπεδο που υπερίπταται εκείνου όπου βρίσκονται οι συναθροίσεις. Αν όμως οι ιδιότητες θεωρούνται ότι παράγονται από της αλληλεπιδράσεις μεταξύ των συστατικών τους τότε οι ιδιότητες είναι ενδεχομενικές και αν οι αλληλεπιδράσεις είτε μεταβληθούν είτε πάψουν να υφίστανται τότε και αυτές οι ιδιότητες παύουν να υπάρχουν.

Οι ικανότητες της όμως δεν είναι δεδομένες, μπορούν να μην εξασκηθούν ποτέ αν δεν βρεθεί αφενός η κατάλληλη οντότητα, αφετέρου το κατάλληλο πεδίο για να εκδιπλωθούν. Άρα σχηματίζουν μια ανοιχτή λίστα, εφόσον κανείς δεν μπορεί να προσδιορίσει εκ των προτέρων με ποιό τρόπο μια δεδομένη οντότητα μπορεί είτε να επηρεάσει είτε να επηρεαστεί από άλλες οντότητες. Ο λόγος αυτής της διάκρισης είναι για να γίνει αντιληπτό ότι οι οντότητες έχουν πάντα κάποιες μη ασκηθέντες ικανότητες οι οποίες μπορούν

*14 Harman, Graham, 'The Assemblage Theory of Society (2008),' στο *Toward Speculative Realism: Essays and Lectures* (Winchester: Zero Books, 2010). σελ.185

*15 Delanda, Manuel, *Assemblage Theory*, Edinburgh University Press, Edinburgh, UK, 2016, σελ.18

*16 Bryant, Levy, *Onto-Cartography. An Ontology of Machines and Media*, Edinburgh University Press, Edinburgh, UK, σελ. 42

να οδηγήσουν σε διαφορετικές ιδιότητες του συνόλου που δημιουργούν ανάλογα με τις υπόλοιπες οντότητες με τις οποίες αλληλεπιδρούν. Αυτό που πρέπει να σημειωθεί εδώ είναι η εγγενής διαφορά μεταξύ των ιδιοτήτων μιας οντότητας και των ικανοτήτων της. Οι ιδιότητες είναι τα τοπικά αποτελέσματα των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των οντοτήτων. Για παράδειγμα το φαινόμενο βρασμού του νερού που προκύπτει από τη θέρμανσή του είναι μια ιδιότητα του αντικείμενου. Οι ικανότητες τώρα των οντοτήτων είναι δυνάμεις που κατέχει, ανεξάρτητα με τα αν η εν λόγω οντότητα εκδιπλώνει αυτές τις δυνάμεις σε μια δεδομένη χρονική στιγμή. Αυτό που καθιστά σημαντική αυτή τη διάκριση είναι το ότι μας επιτρέπει να σκεφτούμε τον τρόπο με τον οποίο τα αντικείμενα έχουν την δυνατότητα να αποδεσμευτούν από ορισμένα δίκτυα σχέσεων και να παράξουν διαφορετικές ιδιότητες ή ποιότητες διασυνδεδεμένα σε άλλα.

[ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ]

Η συνεισφορά της έννοιας της ανάδυσης σε μια θεωρία των συναθροίσεων μπορεί να μας βοηθήσει να κατανοήσουμε ότι οι συναθροίσεις αυτές μπορούν να θεωρηθούν ως περιφερειακές ή να υφίστανται παράλληλα με τα συστατικά τους. Ο Delanda είναι πολύ προσεκτικός στο να διακρίνει την οντολογία των συναθροίσεων από έναν ατομισμό ο οποίος δεν επιτρέπει τίποτε άλλο παρά μια αιτιώδη σχέση των στοιχείων **από κάτω προς τα πάνω (bottom-up)**. Επιμένει ότι στην πραγματικότητα συνυπάρχουν συναθροίσεις διαφορετικής κλίμακας και επισημαίνει ότι, αν και πάντα αποτελούνται από μικρότερες οντότητες, οι συναθροίσεις αποτελούνται συνήθως από μεγαλύτερες συχνά ως αποτέλεσμα άλλων εκφραστικών ή εδαφοποιητικών ενεργειών. Φυσικά, όπως είδαμε, οι συναθροίσεις έχουν επίσης την ικανότητα να αλληλεπιδρούν η μια με την άλλη. Η συνέπεια αυτού (και λόγω του γεγονότος ότι η αλληλεπίδραση περιστρέφεται γύρω από μια σχέση εξωτερικότητας ενώ παράλληλα οι ίδιες οι σχέσεις εξωτερικότητας αποτελούν συναθροίσεις εξ ορισμού) είναι ότι *"οι σχέσεις παράγουν πάντα νέες συναθροίσεις ανεξάρτητα του πόσο σύντομες είναι αυτές"*. *17 Η υπερβολική αυτή πρόσβαση στο δημιουργία νέων συναθροίσεων αποτελεί την πιο αποκαλυπτική δύναμη της οντολογίας του Delanda και τη βοηθά να επιστρέψει την ενεργή, "σχεσιακή" ικανότητα σε μια δυναμική περιγραφή. Επιπλέον, οι δεσμοί με τον υλικο-εκφραστικό άξονα της συνάθροισης παγιώνει περαιτέρω τον ομαδικό χαρακτήρα της συνάθροισης μεταξύ όλων αυτών των οντοτήτων που στην πραγματικότητα συμπλέκουν για την πραγματοποίηση του πεδίου ή την εκτέλεση ενός γεγονότος.

[001Γ1 : ΣΧΕΣΕΙΣ]

Ο παραπάνω ορισμός αναδεικνύει δύο σημαντικές πλευρές της έννοιας. Αφενός το γεγονός ότι τα στοιχεία που απαρτίζουν μια συνάθροιση δεν είναι ομοιογενή είτε ως προς την φύση τους ή την καταγωγή τους, και αφετέρου ότι η συνάθροιση έχει την ικανότητα να διασυνδέει ενεργά αυτά τα στοιχεία εγκαθιστώντας σχέσεις μεταξύ τους. Η αντίθεση μεταξύ των γονικών σχέσεων και των συμμαχιών είναι το στοιχείο που μας αποκαλύπτει το είδος των σχέσεων που διατηρούν τα στοιχεία μιας συνάθροισης.

*17 Harman, Graham, "The Assemblage Theory of Society (2008)", στο *Toward Speculative Realism: Essays and Lectures* (Winchester: Zero Books, 2010). σελ.198

*18 Manuel Delanda, Delanda, 'A New Philosophy of Society: Assemblage Theory and Social Complexity', London: Continuum, 2006, σελ. 11

[001Γ1.1 : ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑΣ]

[ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑΣ]

Η **οργανισμική θεωρία (organismic theory)** θεωρεί την κοινωνική δομή ως ένα αδιάλειπτο σύνολο το οποίο επιδεικνύει μια οργανική ενότητα. Όπως και το ανθρώπινο σώμα, τα στοιχεία που το απαρτίζουν αφενός εξαρτώνται το ένα από το άλλο, αφετέρου δουλεύουν για την επίτευξη της αρμονίας στο κοινωνικό σύνολο. Οι σχέσεις που αναπτύσσουν τα στοιχεία μεταξύ τους είναι **σχέσεις εσωτερικότητας (relations of interiority)**. Μπορούμε έτσι να διαπιστώσουμε ότι αυτές οι σχέσεις δεν περιορίζονται μόνο στην οργανισμική θεωρία αλλά επεκτείνονται και σε στρουκτουραλιστικές συλλήψεις των κοινωνικών δομών. Και η έννοια της δομής είναι αυτή που παραπέμπει στον στρουκτουραλιστικό μοντέλο και στην γλώσσα η οποία εξετάζει τις σχέσεις των στοιχείων της. Αυτό που αποτελεί το βασικό γνώρισμα των σχέσεων αυτών των θέσεων είναι ότι το στοιχείο που απαρτίζει το σύνολο δεν μπορεί να υπάρξει αυτόνομο εκτός του συνόλου. Η σύλληψη της δομής είναι τέτοια που δεν επιτρέπει την αυθυπαρξία των στοιχείων εκτός των σχέσεων που αυτά αναπτύσσουν. Κατά συνέπεια τα στοιχεία είναι οι σχέσεις τους σε μια οργανισμική ή στρουκτουραλιστική αντίληψη των κοινωνικών δομών.

[ΑΝΑΔΥΣΗ]

Ο Manuel Delanda αντιδρά στην παραπάνω θεώρηση των στοιχείων για τον πολύ απλό λόγο ότι δεν μπορεί να εξηγήσει το φαινόμενο της **ανάδυσης (emergence)**. Το φαινόμενο της ανάδυσης καθώς αναφέρεται στις ιδιότητες που δεν είναι εγγενείς στα επιμέρους στοιχεία του συστήματος, αλλά προκύπτουν ως το αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασής τους. Όπως υποστηρίζει το να θεωρήσουμε τα στοιχεία αυτά έχουν την δυνατότητα να αναπτύσσουν πολύπλοκες σχέσεις μεταξύ τους είναι πολύ σημαντικό για να οριστούν οι μηχανισμοί της ανάδυσης, αλλά αυτή η δυνατότητα εξαφανίζεται όταν τα στοιχεία ενσωματώνονται σε ένα ενιαίο σύνολο. Με λίγα λόγια οι σχέσεις εσωτερικότητας μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να κατανοηθούν οι αναδυόμενες ιδιότητες ενός συνόλου αλλά δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να κατανοηθούν οι αναδυόμενες ιδιότητες κάθε στοιχείου όταν αυτό εμπλέκεται σε μια συνάθροιση με άλλα στοιχεία. Ο λόγος για τον οποίο το φαινόμενο της ανάδυσης κρίνεται σημαντικό για τον ορισμό των συναθροίσεων είναι διπλός. Αφενός χωρίς την διασφάλιση της μη αναγωγιμότητας μιας συνάθροισης η έννοια αυτής δεν θα μπορούσε να αντικαταστήσει εκείνη του αδιαίρετου συνόλου. Αν τα μέρη ενός συνόλου μπορούν να αναχθούν, τότε σχηματίζουν ένα συσσωμάτωμα στο οποίο τα στοιχεία απλώς συνυπάρχουν χωρίς να δημιουργείται μια νέα οντότητα. Αφετέρου κάνοντας τις ιδιότητες ενός συνόλου να εξαρτώνται από τις αλληλεπιδράσεις των τμημάτων της, εξασφαλίζει ότι οι ιδιότητες αυτές δεν είναι ούτε αναγκαίες ούτε υπερβατικές.

[001Γ1.2 : ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑΣ]

Σε αντίθεση με την σύλληψη της κοινωνίας και του κόσμου ως ένα οργανισμικό σύνολο που ορίζεται από σχέσεις εσωτερικότητας, ο Delanda προτείνει μια αντίληψή τους βασισμένη σε συναθροίσεις. Ενώ οι σχέσεις εσωτερικότητας

ορίζονται από την ανάγκη (το κάθε στοιχείο ενός συνόλου δεν μπορεί να υπάρξει ανεξάρτητα από τα υπόλοιπα στοιχεία που απαρτίζουν το σύνολο), οι **σχέσεις εξωτερικότητας (relations of exteriority)**, υποστηρίζει ο Manuel Delanda, είναι “ενδεχόμενα υποχρεωτικές”. *18 Εδώ μπορούμε να βασιστούμε στο παράδειγμα που δίνουν οι Deleuze και Guattari και δεν είναι άλλο από εκείνο της ορχιδέας και της σφήκας, για να καταδείξουν το πως δύο εντελώς διαφορετικοί οργανισμοί - μάλιστα ο ένας ανήκει στην χλωρίδα και ο άλλος στην πανίδα, δηλαδή σε δύο εντελώς διαφορετικές κατηγορίες - μπορούν να συνεξελλίσσονται. Οι ορχιδέες παράγουν λουλούδια τα οποία μοιάζουν με θηλυκές σφήκες, σε μια προσπάθειά τους να συμπεριλάβουν στην αναπαραγωγική της διαδικασία την αρσενική σφήκα. Σε αυτό το παράδειγμα θα ήταν λάθος να χαρακτηρίζουμε τις σχέσεις που αναπτύσσονται ως σχέσεις εσωτερικότητας, μιας και το σύνολο που φτιάχνουν αφενός δεν αποτελεί ένα αδιαίρετο όλον, αφετέρου τα στοιχεία που το απαρτίζουν μπορούν να υπάρξουν ανεξάρτητα το ένα από το άλλο. Εν ολίγοις, αυτές οι σχέσεις χαρακτηρίζονται από τοπικότητα και ενδεχομενικότητα. Κάθε μια από αυτές τις οντότητες μπορούν να βρίσκονται σε νέες ή διαφορετικές σχέσεις, όπου, ίσως, θα πραγματώσουν διαφορετικές ιδιότητες και συμπεριφορές. Σύμφωνα με τη θεωρία των συναθροίσεων οι σχέσεις που αναπτύσσουν τα στοιχεία μιας συνάθροισης μεταξύ τους είναι σχέσεις εξωτερικότητας.

[001Γ3 : ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ]

Όσον αφορά στις συναθροίσεις η θεώρηση κινείται πάνω σε δύο βασικές αξιώσεις. Η πρώτη υποστηρίζει ότι οι συναθροίσεις συντίθενται από ετερογενή στοιχεία ή αντικείμενα τα οποία αναπτύσσουν σχέσεις μεταξύ τους. Τα αντικείμενα αυτά δεν ανήκουν όλα στον ίδιο τύπο. Έτσι μπορούμε να έχουμε συρραφές φυσικών αντικειμένων, γεγονότων, συμβάντων, κ.α. αλλά μπορούμε να έχουμε και συρραφές σημείων, εκφράσεων, κτλ. Μπορούμε να έχουμε συρραφές αποκλειστικά μεταξύ **σωμάτων (bodies)** αλλά δεν μπορούμε να έχουμε συρραφές αποκλειστικά ανάμεσα σε σημεία ή εκφράσεις. Τα στοιχεία αυτά δεν είναι ομοιογενή αλλά **ετερογενή (heterogeneous)**. Οι συναθροίσεις δεν αποτελούνται ποτέ από έναν τύπο οντοτήτων, όπως για παράδειγμα η γλώσσα, αλλά συντίθενται από διαφορετικούς τύπους στοιχείων που συνυπάρχουν διατηρώντας σχέσεις εξωτερικότητας μεταξύ τους. Σύμφωνα με την θεωρία των συναθροίσεων κάθε συνάθροιση κινείται σε τρεις άξονες οι οποίοι αντιστοιχούν στις αντίστοιχες διαστάσεις της.

[001Γ3.1 :ΥΛΙΚΑ/ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ]

Η πρώτη διάσταση ή άξονας πάνω στον οποίο κινείται η θεωρία των συναθροίσεων καθορίζει τους μεταβλητούς ρόλους που μπορούν να διαδραματίσουν τα στοιχεία μιας συνάθροισης' από ένα καθαρά υλικό ρόλο στην μια άκρη του άξονα σε ένα καθαρά εκφραστικό ρόλο στην άλλη άκρη. Αυτό συνεπάγεται ότι τα στοιχεία που απαρτίζουν μια συνάθροιση χαρακτηρίζονται είτε από μια υλική ή μια εκφραστική μεταβλητότητα, αφού μπορούν να επιδεικνύουν διαφορετικές ικανότητες υλικές ή εκφραστικές αναλόγως σε ποια

*19 Delanda, Manuel A New Philosophy of Society - Assemblage Theory and Social Complexity Continuum, σελ. 12

συνάθροιση συνδέονται. Αυτό καταδεικνύει και μια μετατόπιση που γίνεται με την θεώρηση του Delanda η οποία απομακρύνεται από τις ηπειρωτικές προσεγγίσεις οι οποίες έχουν επικεντρωθεί στην εκφραστική ιδιότητα των στοιχείων (γλώσσα και σημασία) εις βάρος των υλικών, με σκοπό την εξισορρόπηση των δύο αξόνων.

[ΥΛΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ]

Η υλικότητα των στοιχείων μιας συνάθροισης αποτελείται από την χωρική τους παρουσία. Πρόκειται για τις μορφές περιεχομένου οι οποίες περιλαμβάνουν την συνάθροιση ανθρώπινων και μη σωμάτων, ενεργημάτων και αντιδράσεων. Ο υλικός ρόλος πραγματοποιείται από τους υλικούς σχηματισμούς που βρίσκονται πίσω από την παραγωγή των αισθητών εντυπώσεων. Ένα από τα παραδείγματα που δίνει ο Delanda όσον αφορά στα υλικά στοιχεία είναι το παράδειγμα των κοινωνικών συναθροίσεων όπου τα στοιχεία τους διαδραματίζουν έναν αρκετά ευρύ υλικό ρόλο, απλά φέρνοντας σε επαφή μια σειρά ανθρώπινων σωμάτων κατάλληλα προσανατολισμένων (φυσικά ή ψυχολογικά) μεταξύ τους. Το κλασικό παράδειγμα τέτοιων συναθροίσεων σωμάτων είναι οι συζητήσεις κατά πρόσωπο, όπως τα διαπροσωπικά δίκτυα που δομούν τις κοινότητες, όπως επίσης και οι ιεραρχικές οργανώσεις που κυβερνούν τις πόλεις ή τα έθνη, μπορούν επίσης να αποτελέσουν παραδείγματα. *19 Τα υλικά στοιχεία μπορεί να περιλαμβάνουν μια σειρά από αλληλεπιδράσεις αιτιότητας, δηλαδή η φυσική παρουσία κάποιων υλικών στοιχείων να οδηγεί στην ταυτοποίηση υλικών σχηματισμών και μορφωμάτων.

[ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ]

Η υλικότητα ενός στοιχείου συμπληρώνεται από την εκφραστική του ικανότητα. Το να καταδειχθούν τα στοιχεία που διαδραματίζουν έναν εκφραστικό ρόλο σε μια συνάθροιση απαιτεί μια πρόσθετη επεξεργασία λόγω του γεγονότος ότι στην θεωρία των συναθροίσεων η εκφραστικότητα δεν μπορεί να περιοριστεί αποκλειστικά στη γλώσσα και στα σύμβολα. Έτσι οι εκφραστικές ικανότητες περιλαμβάνουν και γλωσσικές αλλά και μη γλωσσικές μορφές έκφρασης. Το περιεχόμενο μιας διαπροσωπικής συνομιλίας δίνεται από τον Delanda ως παράδειγμα της γλωσσικής εκφραστικότητας, ενώ οι συνοδευτικές εκφράσεις του προσώπου ή του σώματος είναι μη γλωσσική μορφή έκφρασης. *20 Σε κάθε περίπτωση, και οι δύο μορφές εκφραστικότητας αποτελούν πραγματοποίηση της εκφραστικής ικανότητας των υλικών συστατικών. Σε αντίθεση με τις αλληλεπιδράσεις αιτιότητας, τα εκφραστικά στοιχεία μπορούν να διαδραματίσουν τον ρόλο καταλύτη στη διαδικασία παραγωγής των συναθροίσεων. Αξίζει να αναγνωρίσει κανείς, ότι αυτές οι εκφραστικές ικανότητες μπορούν να πραγματοποιηθούν μόνο μέσω της αλληλεπίδρασης των υλικών στοιχείων και για τον σκοπό αυτό, οι εκφραστικές ικανότητες θεωρούνται ικανότητες δεύτερης τάξης.

Αν θέλαμε να συνοψίσουμε τα χαρακτηριστικά τόσο των υλικών όσο και των εκφραστικών στοιχείων μιας συνάθροισης θα λέγαμε εν ολίγοις ότι:

- _ Τα συστατικά είναι ετερογενή.
- _ Περιλαμβάνουν υλικές πραγματώσεις και σημασιοδοτικές εκφράσεις.

_Το καθένα έχει τα δικά του χαρακτηριστικά και τη δική του δυναμική.

_Μπορούν να έχουν διαφορετικές κλίμακες.

_Μπορούν να έχουν διαφορετικές χρονικότητες (διάρκειες)

_Οι επιδράσεις και οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ των στοιχείων μπορούν να είναι απροσδιόριστες, λόγω των επιπτώσεων της πολυπλοκότητας και των αιτιακών μηχανισμών συμπλοκής.

_Η συμπεριφορά μιας συνάθροισης είναι μια εξαιρετικά δύσκολη διαδικασία προσομοίωσης ακόμη κι αν υπάρχει εκτεταμένη γνώση των συστατικών που την απαρτίζουν.

[001Γ3.2: ΕΔΑΦΟΠΟΙΗΣΗ/ΑΠΕΔΑΦΟΠΟΙΗΣΗ]

Ο δεύτερος άξονας κινείται πάνω στις έννοιες της συνοχής και της συνέπειας, έννοιες που κρίνονται πολύ σημαντικές για τις συναθροίσεις. Η συνέπεια και η συνοχή δεν είναι ποιότητες που προηγούνται των συναθροίσεων, αντιθέτως είναι αναδυόμενες ιδιότητες που είτε προκύπτουν είτε όχι από την ίδια τη συνάθροιση. Πρόκειται για τις **διαδικασίες εδαφοποίησης (territorialization)** και **απεδαφοποίησης (deterritorialization)** στις οποίες εμπλέκονται τα συστατικά που απαρτίζουν τις συναθροίσεις. Ο καθορισμός της υλικής και εκφραστικής ικανότητας των στοιχείων συνιστά ένα είδος αναλυτικής μείωσης. Η αλληλεπίδραση αυτών των στοιχείων ωστόσο λειτουργεί ως ένα συνθετικό συμπλήρωμα, που βοηθά στην σταθεροποίηση της οντολογικής ταυτότητας μιας συνάθροισης μέσω των διαδικασιών της εδαφοποίησης και της απεδαφοποίησης. Μια ποικιλία τέτοιων διαδικασιών μπορούν να αλλάξουν την κατάσταση των ορίων μιας οντότητας, μετατρέποντάς το είτε σε πιο άκαμπτο είτε σε πιο διαπερατό, επηρεάζοντας την αίσθηση της ταυτότητας που προλαμβάνει το υποκείμενο.

[ΕΔΑΦΟΠΟΙΗΣΗ | TERRITORIALIZATION]

Πρόκειται για τις διαδικασίες που σταθεροποιούν την ταυτότητα μια συνάθροισης αυξάνοντας παράλληλα την εσωτερική ομοιογένεια ή καθιστώντας τα όριά της πιο ξεκάθαρα. Όσον αφορά στην ομοιογένεια, οι περιγραφόμενες εδώ διαδικασίες ορίζουν είτε τον βαθμό στον οποίο τα στοιχεία μιας συνάθροισης προέρχονται από ένα ομοιογενές ρεπερτόριο ή τον βαθμό στον οποίο μια συνάθροιση ομοιογενοποιεί τα στοιχεία της. Τόσο ο Delanda όσο και ο Deleuze περιγράφουν πως η εδαφοποίηση ορίζεται απλά από τα φυσικά δίκτυα που σχηματίζονται μεταξύ των συστατικών στοιχείων. *21 Για άλλη μια φορά χρησιμοποιώντας το παράδειγμα μιας συνομιλίας ο Delanda καταδεικνύει πως η συνομιλία εδαφοποιεί έναν χώρο μέσω της φυσικής παρουσίας και της αλληλεπίδρασης μεταξύ δύο ατόμων. *22 Συνοψίζοντας μπορούμε να χαρακτηρίσουμε τις διαδικασίες αυτές σταθεροποιητικές.

[ΑΠΕΔΑΦΟΠΟΙΗΣΗ | DETERRITORIALIZATION]

Στη δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνονται οι διαδικασίες που αποσταθεροποιούν την ταυτότητα μιας συνάθροισης αυξάνοντας την ετερογένεια ή καθιστώντας τα όρια περισσότερο δυσδιάκριτα. Στο παράδειγμα της συνομιλίας, μια απεδαφοποίηση μπορεί να συμβεί όταν η φυσική παρουσία

*21 Bryant, Levi R., *Assemblages against totalities* στο *Larval Subjects*, 2010, <https://larvalsubjects.wordpress.com/2010/09/08/drg-assemblages-against-totalities/>

*22 Delanda, Manuel *A New Philosophy of Society - Assemblage Theory and Social Complexity Continuum*, σελ. 11

*23 Delanda, Manuel *A New Philosophy of Society - Assemblage Theory and Social Complexity Continuum*, σελ. 13

*24 Bryant, Levi R. *Deleuze on assemblages* στο *Larval Subjects*, 2009, <https://larvalsubjects.wordpress.com/2009/10/08/deleuzeon-assemblages/>

είναι λιγότερο υλική ή τα χωρικά όρια είναι ασαφή, όπως για παράδειγμα όταν η ίδια η συζήτηση γίνεται μέσω της διακύμανσης των ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων ενός δικτύου τηλεπικοινωνιών. *23 Οι διαδικασίες απεδαφοποίησης αποσταθεροποιούν την ταυτότητα αυξάνοντας την ετερογένεια ή καθιστώντας τα όρια περισσότερο δυσδιάκριτα.

[001Γ3.3:ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ/ΑΠΟΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ]

[ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ]

Οι διαδικασίες εδαφοποίησης και εδαφοποίησης είναι μιας πρώτης τάξης συνθετική διαδικασία στην αντίστοιχη σταθεροποίηση και αποσταθεροποίηση της συνάθροισης. Μια άρθρωση δεύτερης τάξης σχηματίζεται από μια διαδικασία κωδικοποίησης ή ενοποίησης η οποία ενοποιεί "... την ταυτότητα της συνάθροισης, ή , αντίθετα, επιτρέπει στην συνάθροιση κάποια περιθώρια για μια πιο ευέλικτη λειτουργία ενώ επωφελούνται από τους γενετικούς ή γλωσσικούς πόρους" *24 Οι Deleuze και Guattari καθορίζουν αυτήν την διαδικασία ενοποίησης ως μια εσωτερίκευση βασισμένη σε διαδικασίες ενίσχυσης (ενδιάμεσα γεγονότα), διάθεσης και άρθρωσης της υπέρθεσης. Η διαδικασία της κωδικοποίησης αναφέρεται στον ρόλο που διαδραματίζει ειδικά εκφραστικά στοιχεία σε μια συνάθροιση τα οποία σταθεροποιούν την ταυτότητά της. Σύμφωνα με τον Delanda τα δύο πιο γνωστά εκφραστικά στοιχεία με αυτήν την λειτουργία είναι τα χρωμοσώματα και η γλώσσα.

[ΑΠΟΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ | DECODING]

Η αντίστροφη διαδικασία είναι εκείνη της αποκωδικοποίησης κατά την οποία η ταυτότητα της συνάθροισης αρχίζει να χάνει την ταυτότητά της και να επιστρέφει στην αναγνώριση των στοιχείων που την απαρτίζουν. Δηλαδή οι αναδυόμενες ιδιότητες της συνάθροισης αρχίζουν να υποχωρούν και να αναδύονται εκείνες των μεμονωμένων στοιχείων που την απαρτίζουν. Τόσο η κωδικοποίηση όσο και η αποκωδικοποίηση θα μπορούσαμε να πούμε ότι αποτελούν τις παραμέτρους των διαδικασιών της εδαφοποίησης και απεδαφοποίησης αντίστοιχα.

[001Γ3.4:ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΜΜΕΝΕΙΑΣ]

"Πέρα από το να μειώνει τον αριθμό των διαστάσεων σε δύο το επίπεδο εμμένειας τις διαπερνά όλες, τις τέμνει προκειμένου να φέρει σε συνύπαρξη οποιαδήποτε αριθμό πολλαπλοτήτων με οποιοδήποτε αριθμό διαστάσεων. Το επίπεδο εμμένειας είναι η τομή όλων των σταθερών μορφών"
Deleuze and Guattari, A Thousand Plateaus

Ός **επίπεδο εμμένειας (plane of immanence)** δεν ορίζουμε τίποτα άλλο παρά τον χώρο πάνω στον οποίο αλληλεπιδρούν τα στοιχεία και δημιουργούν τις συναθροίσεις. Πρόκειται για ένα χώρο καθαρής δυναμικότητας, έναν χώρο ο οποίος υπάρχει ως το όριο των διαδικασιών απεδαφοποίησης. Μπορούμε να φανταστούμε το έμφυτο αυτό επίπεδο αν αναγκάσουμε να εκκινήθουν όλες οι διαδικασίες απεδαφοποίησης μιας συνάθροισης. Ή αν ακολουθήσουμε την αντίθετη διαδικασία και Έτσι αν σε μια συνάθροιση στην

οποία και οι δύο παραπάνω παράμετροι που αναφέρθηκαν έχουν λάβει τη μεγαλύτερη τιμή τους, δηλαδή έχουμε την πιο εδαφοποιημένη και η πιο κωδικοποιημένη εκδοχή της, τότε αυτό αποκαλείται σύμφωνα με τον Delanda . Αν προχωρήσουμε όμως σε μια αλλαγή και επιλέξουμε μια μηδενική τιμή για την παράμετρο της κωδικοποίησης τότε το αποκωδικοποιημένο στρώμα πλέον μετατρέπεται σε μια συνάθροιση. Μέσω αυτής της διαδικασίας βρίσκουμε το πιο απεδαφοποιημένο στοιχεία που δεν είναι άλλο από το διάγραμμα (diagram). Μέσω αυτής της ευρετικής διαδικασίας μπορούμε να αποσπάσουμε το διάγραμμα από τις διασυνδέσεις του με τον υλικό κόσμο και να του δώσουμε τη δυνατότητα να δημιουργήσει σχέσεις εξωτερικότητας με άλλα διαγράμματα. Το επίπεδο της εμμέλειας εμφανίζεται ακριβώς σε αυτό το όριο όπου το υλικό και το εκφραστικό (περιεχόμενο και έκφραση) δεν είναι πια διακριτά και όλα τα διαγράμματα υπεισέρχονται σε μια συνεχή μεταβολή. Η προσθήκη τόσο **μεταβλητών (variables)** όσο και **παραμέτρων (parameters)** σε μια έννοια μας δίνει την δυνατότητα να διακρίνουμε τις διάφορες φάσεις από τις οποίες περνά μια συνάθροιση.

[001Γ3.5] [ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ]

Το επίπεδο εμμέλειας αναδεικνύει την έννοια του διαγράμματος η οποία αποτελεί κεντρικό στοιχείο στην διερεύνηση των συναθροίσεων. Κάθε συνάθροιση όπως είδαμε είναι μια συγκεκριμένη ιστορική οντότητα από μεμονωμένες οντότητες είτε αυτές είναι ανθρώπινες ή μη. Ως εκ τούτου οι συναθροίσεις χαρακτηρίζονται από διαρκείς περιστάσεις οι οποίες με τη σειρά τους ορίζονται από τις αναδυόμενες ιδιότητες που είναι πάντα πραγματικές, δηλαδή υπάρχουν και μπορούν να καταγραφούν. Αλλά εκτός από τις ιδιότητες, οι συναθροίσεις κατέχουν επίσης διαθέσεις, τάσεις και ικανότητες που είναι δυναμικές (πραγματικές αλλά όχι πραγματωμένες) οι οποίες δεν εκδηλώνονται ή εξασκούνται όλες στην διάρκεια κατασκευής μιας συνάθροισης. Επίσης όταν βάζουμε μεταβλητές ή παραμέτρους σε μια έννοια όπως αυτή της συνάρτησης δημιουργούμε **ζώνες έντασης (zones of intensity)** οι οποίες ορίζονται από τις κρίσιμες τιμές που θα λάβουν οι παραπάνω παράμετροι. Όταν σε μια δεδομένη χρονική στιγμή η ρύθμιση μιας παραμέτρου τυγχάνει να είναι μια κρίσιμη τιμή, η συνάθροιση υφίσταται μια μετάβαση, η ζώνη της έντασης βρίσκεται ακριβώς σε ένα όριο (threshold) το οποίο αποτελεί ένα γεγονός (event). Αυτό συνεπάγεται ότι η δυναμική κατάσταση μιας συνάθροισης δεν αντίκειται στην πραγματική -είναι πραγματική-αλλά στην πραγματωμένη, δηλαδή δεν έχει ακόμα πραγματοποιηθεί.

Αυτό που συμπεραίνουμε από τα παραπάνω είναι ότι μια συνάθροιση αποτελείται από τα στοιχεία τα οποία βρίσκονται πάντα σε μια γραμμή κίνησης (line of flight) οι οποίες ορίζονται από της διαδικασίες της εδαφοποίησης και της απεδαφοποίησης. Η παραπάνω διαδικασία είναι αυτή που συλλαμβάνεται και καθοδηγείται από το διάγραμμα. Υπάρχουν δύο κατευθύνσεις σύμφωνα με τις οποίες μπορούμε να ακολουθήσουμε την έννοια του διαγράμματος. Η μια αφορά την πραγματοποιημένη συνάθροιση και προσπαθεί να συγκεντρώσει τις ιδιότητες που αναδύονται, τις προσωρινά εκφρασμένες ικανότητες αλλά και τάσεις της συνάθροισης. Η

δεύτερη αφορά στην χαρτογράφηση των συναθροίσεων μέσω μιας στρατηγικής η οποία χαρτογραφεί τόσο τα εκτατικά όρια, δηλαδή τις χωρικές ζώνες που καλύπτουν οι συναθροίσεις, όσο και τα εντατικά, δηλαδή πραγματωμένες διαφορές στην ένταση των ιδιοτήτων καθώς και δυναμικά φαινόμενα που επηρεάζονται από αυτές τις διαφορές. Ο Deleuze καθιέρωσε μια γενετική σχέση μεταξύ των εντατικών και των εκτατικών ιδιοτήτων υποστηρίζοντας ότι η ποικιλία των οντοτήτων που μπορούμε να αντιληφθούμε άμεσα είναι οντότητες που οριοθετούνται εκτατικά, αλλά δημιουργούνται από αόρατες διαδικασίες που διέπονται από διαβαθμίσεις της έντασης. Με λίγα λόγια, όλη η διαφορετικότητα που μας δίνεται εμπειρικά εξαρτάται από την ύπαρξή της σε κάτι που δεν είναι φαινομενολογικά δεδομένο.

[001Γ1.6] [ΑΦΗΡΗΜΕΝΗ ΜΗΧΑΝΗ]

"Η αφηρημένη μηχανή είναι σαν το διάγραμμα μιας συνάθροισης. Διαγράφει γραμμές συνεχούς μεταβολής, ενώ η συγκεκριμένη συνάθροιση αντιμετωπίζει αυτές τις μεταβλητές και οργανώνει τις πολύπλοκες σχέσεις τους σε συνάρτηση με αυτή τη γραμμή. Η συνάθροιση διαπραγματεύεται μεταβλητές σε ένα ή σε κάποιο άλλο επίπεδο μεταβλητότητας, σύμφωνα με κάποιον ή κάποιο άλλο βαθμό απεδαφοποίησης και καθορίζει ποιες μεταβλητές θα εισέλθουν σε σταθερές σχέσεις ή θα υπακούουν υποχρεωτικούς κανόνες και ποιες θα χρησιμεύσουν ως ρευστή ύλη για παραλλαγή. Δεν πρέπει να συμπεραίνουμε από αυτό ότι η συνάθροιση φέρει μόνο μια συγκεκριμένη αντίσταση ή αδράνεια απέναντι στην αφηρημένη μηχανή" γιατί ενώ "σταθερές" σχέσεις είναι ουσιώδεις για τον καθορισμό των δυναμικότητων μέσα των οποίων διέρχεται η διακύμανση, εντούτοις επιλέγονται προαιρετικά".

Deleuze and Guattari, A Thousand Plateaus

Ο Deleuze υποστηρίζει ότι η **αφηρημένη μηχανή (abstract machine)** σχετίζεται άμεσα με την έννοια του διαγράμματος και στη συνέχεια με την έννοια της συνάθροισης. Το διάγραμμα είναι ένας χάρτης ο οποίος συνυπάρχει με όλες τις αισθητές καταστάσεις της πραγματικότητας και σχηματίζει μια αφηρημένη μηχανή. Κάθε διάγραμμα είναι μια διαφορετική μηχανή. Η έννοιας της μηχανής δίνει στο διάγραμμα το μηχανιστικό του χαρακτήρα αφενός και αφετέρου τη δυνατότητα παραγωγής διαφορετικών περιστάσεων. Επίσης μας βοηθά να κατανοήσουμε λειτουργία συστημάτων με μηχανιστικό χαρακτήρα όπως τα βιολογικά ή τα τεχνολογικά. Η αφηρημένη μηχανή εμπλέκεται με την *"αναπαράσταση σχέσεων μεταξύ δυνάμεων που ανήκουν σε έναν στρωματοποιημένο σχηματισμό και διπλασιάζει τη διαστρωμάτωση."* *25 Το διάγραμμα μας δίνει τη δυνατότητα να χαρτογραφήσουμε το γένος και το είδος της τέχνης καθώς και τις διαδικασίες της φυλογένεσης και της ετερογένεσης.

Οι Deleuze και Guattari υποστηρίζουν ότι η αφηρημένη μηχανή δεν είναι φυσική ή σωματική, αλλά σημειωτική. Λειτουργεί μέσα από την ύλη όχι από την ουσία μέσω της λειτουργία και όχι μέσω της μορφής. Είναι ένα *"διάγραμμα ανεξάρτητο από τις μορφές και τις ουσίες, τις εκφράσεις και τα περιεχόμενα που θα διανείμει"*. *26 Πρόκειται για μια ικανότητα των αφηρημένων μηχανών να παράγουν τοπολογικές μορφές οι

*25 Teyssot, G., 2012. The Diagram as Abstract Machine. VIRUS, n. 7. [διαδίκτυο] στο <http://www.no-mads.usp.br/virus/virus07/?sec=3&item=1&lang=en>

*26 Deleuze, Gilles and Guattari, Felix, A Thousand Plateaus, μτφρ. Brian Massumi, Minneapolis University of Minnesota Press, 1987, σελ. 141

*27 Kwinter, Sanford. The Hammer and the Song, στο OASE No48, 1998, σελ. 32

*28 Maturana, Humberto και Varela, Francisco, Autopoiesis and Cognition: The Realization of the Living, Publishing Company, London, England, σελ. 68

οποίες έχουν την ικανότητα να οδηγήσουν σε πολλές διαφορετικές συγκεκριμενοποιήσεις μιας διαδικασίας που ο Deleuze καλεί "αποκλίνουσες πραγματώσεις" (divergent actualizations). Για να επιτρέψουμε στο νέο να αναδυθεί θα πρέπει να μοντελοποιήσουμε το μέλλον έχοντας κατά νου την ανοικτότητα και το παρόν και το παρελθόν ως εγκυμονούντα όχι μόνο με δυνατότητες οι οποίες θα γίνουν αληθινές, αλλά με δυνητικότερες οι οποίες θα γίνουν πραγματικές.

Εν τέλει η αφηρημένη μηχανή ορίζεται από την λειτουργία της πάνω στην αδιαμόρφωτη ύλη, όπως ακριβώς μια σειρά από διαδικασίες που δεν είναι ούτε μηχανικές ούτε βιολογικές. Υπό αυτήν την έννοια το διάγραμμα είναι ταυτόχρονα μορφή και ύλη, ορατό και αόρατο. Το διάγραμμα έτσι όπως περιγράφεται από τον Deleuze δεν καλείται να γεφυρώσει το χάσμα ανάμεσα στα δίπολα που προαναφέρθηκαν αλλά να διευρύνει ακόμα περισσότερο το χάσμα μεταξύ τους ώστε να επιτρέψει στη μη σχηματισμένη ύλη να πάρει νέες μορφές. Ο Sanford Kwinter υπογραμμίζει ότι *"κάθε αντικείμενο είναι μια σύνθεση δυνάμεων, και το συνθετικό γεγονός είναι η εργασία η η έκφραση μιας αφηρημένη μηχανής"*. *27 Οι Umberto Maturana και Fransisco Varella ορίζουν τη μηχανή από το σύνολο των αλληλοεπιδράσεων και των συστατικών της ανεξαρτήτως από τα ίδια τα συστατικά τους. *28 Παρέχουν έναν ορισμό ο οποίος είναι πολύ κοντά σε αυτόν της αφηρημένης μηχανής και ο οποίος περιγράφει τη μηχανή ως ένα αυτοποιητικό, αυτο-παραγωγικό σύστημα που συνεχώς αναπαράγει τα στοιχεία που την αποτελούν, παρά σαν ένα σύστημα χωρίς σημεία εισαγωγής κι εξαγωγής δεδομένων. Ο Varella κάνει ένα βήμα παραπέρα και θέτει απέναντι στην έννοια της αυτοποίησης, την οποία αποδίδει στους ζωντανούς οργανισμούς, εκείνη της αλλοποίησης κατά την οποία η μηχανή επρόκειτο να αναζητήσει τα στοιχεία της έξω από την ίδια την υπόστασή της.

[ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ]

Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι πρέπει να αρχίσουμε να θεωρούμε κάθε οντότητα ως μια συνάθροιση. Αυτό δεν αφήνει απέξω τα υποκείμενα. Το ίδιο το πρόθεμα στον όρο "υπό-κείμενο" αντικατοπτρίζει σαφώς μιας "ενσωματωμένη" *prodiathesis*. Θα έπρεπε να ήταν ανέκαθεν *"υπέρ-κείμενο"* (*superject*). Ο Deleuze υποστηρίζει ότι όπως ακριβώς έχουμε μια μεταμόρφωση της κατάστασης του αντικειμένου, από την ουσία στο συμβάν, έτσι έχουμε και μια μεταμόρφωση από το υποκείμενο στο υπερκείμενο. *29 Μπορούμε να συλλάβουμε τα αντικείμενα όχι ως ουσίες, των οποίων τα χαρακτηριστικά έχουν προεγγραφεί, αλλά ως "objectiles" ή "αντικείμενα" που αναδιπλώνονται κατά τη διάρκεια της ύπαρξής τους στο χρόνο. Ο όρος του "objectile" είναι ουσιώδες να συνδυαστεί με τον όρο "projectile" επικαλούμενοι την αίσθηση των αντικειμένων ως συμβάντα, αναδιπλώσεις εκείνων των συμβάντων που είναι εκχωρημένα στο ίδιο το αντικείμενο. Το έδαφος πάνω στο οποίο θα εκδιπλωθούν τα συμβάντα είναι το πεδίο ενεργοποίησης και αποτελεί όχι μόνο τη γενεσιουργό δύναμη της αναδίπλωσης/εκδίπλωσης αλλά ταυτόχρονα δίνει το έδαφος πάνω στο οποίο καταγράφεται η *διαφορά (difference)*. Η διαφορά νοείται συνήθως ως διαφορά μεταξύ δύο αντικειμένων ή διαφορά μεταξύ ενός αντικειμένου στον χρόνο. Μια τέτοια σύλληψη της διαφοράς σημαίνει ότι η κατάσταση στην οποία βρίσκονται τα αντικείμενα είναι συγκρίσιμη και ότι υπάρχει στην πραγματικότητα μια

ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΕΙΣ/ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

*29 Savat, David Deleuze's Objectile: From Discipline to Modulation στο Poster, Mark και Savat, David (επιμ.) Deleuze and new Technology, Edinburgh University Press, Edinburgh, England, 2009, σελ.55

*30 Gilles Deleuze Η Πτύχωση. Ο Λάμπιτις και το Μπαρόκ Πιλέρον, Αθήνα, 2006, σελ.52

*31 Radman, Andrej, Gibsonism. Ecologies of Architecture, DSD © TU Delft MMXII, 2012, σελ. 34

ομοιότητα πάνω στην οποία μπορεί να παρατηρηθεί η παραλλαγή του ενός αντικειμένου από το άλλο. Έτσι η διαφορά καθίσταται ένα σχετικό μέγεθος μέτρησης της ομοιότητας, αφού πρόκειται για το αποτέλεσμα μιας σύγκρισης, και αφορά σε εξωτερικές σχέσεις μεταξύ των πραγμάτων.

[001Γ] [ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ]

Το αντικείμενο της αναπαράστασης σε σχέση με την ταυτότητα του αντικειμένου γίνεται αντιληπτό με όρους ομοιότητας, ταυτότητας, αντίθεσης ή αναλογίας. Αντιθέτως, ο Deleuze αναζητά την διαφορά στο ίδιο το αντικείμενο χωρίς υποθέτει ένα προϋπάρχον αντικείμενο για να κάνει την σύγκριση. Ενδιαφέρεται για την ιδιαιτερότητα ή την **“μοναδικότητα” (singularity)** κάθε αντικειμένου. *30 Έτσι η διαφορά καθίσταται εσωτερική του αντικειμένου ή του συμβάντος και αποτελεί την ένδειξη ότι είναι αυτό το συγκεκριμένο αντικείμενο. Η θεωρία του Deleuze για την διαφορά αμφισβητεί την παραδοσιακή θεωρία της αναπαράστασης, κατά την οποία έχουμε την τάση να εξετάζουμε κάθε άτομο ως αναπαράσταση μιας κατηγορίας ή ενός πρωτοτύπου, και εστιάζει στις μοναδικές συνθήκες της παραγωγής της. Η συνειδητοποίηση αυτών των ειδικών συνθηκών σημαίνει ότι η έννοια του κάποιου αντικειμένου γενικά μπορεί να αναιρεθεί από την εμπειρία μας από αυτό το συγκεκριμένο αντικείμενο. Ο Andrej Radman προτείνει στους αρχιτέκτονες *“να απομακρυνθούν από της συνήθεια της αναπαραστατικότητας και να υιοθετήσουν μια αντίστροφη οντολογία ή οποία θα βασίζεται αποκλειστικά στις σχέσεις μεταξύ των πραγμάτων. Αυτό συνεπάγεται ότι δεν υπάρχει τίποτα που να καθορίζει πλήρως το πως θα πραγματωθεί οποιαδήποτε ενδεχομενικότητα του αντικειμένου”*. *31

2

ΣΗΜΕΙΟ

ΜΗ-ΣΗΜΑΣΙΟΔΟΤΙΚΗ ΣΗΜΕΙΩΤΙΚΗ/
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2
ΜΗ-ΣΗΜΑΣΙΟΔΟΤΙΚΗ ΣΗΜΕΙΩΤΙΚΗ/

[002 ΜΗ-ΣΗΜΑΣΙΟΔΟΤΙΚΗ ΣΗΜΕΙΩΤΙΚΗ]

[002A][ΕΙΣΑΓΩΓΗ]

Στο δοκίμιο του για της μηχανές ο Félix Guattari αναφέρει ότι προτιμά έναν προ-σημασιοδοτικό τρόπο σκέψης ο οποίος βασίζεται στις **επήρειες (affects)** παρά σε μια "επιστημονική, αξιωματική περιγραφή" *01 Αυτό που θα επιχειρήσουμε να χαρτογραφήσουμε σε αυτό το κεφάλαιο είναι ακριβώς αυτές οι προ-σημασιοδοτικές προσεγγίσεις οι οποίες απορρέουν από την προσπάθεια του Guattari να εισάγει μια μη-σημασιοδοτική σημειωτική την δεκαετία του 1970, η οποία θα μπορούσε να αποδελτιώσει την συνεχώς μεταβαλλόμενη σύγχρονη κοινωνία της πληροφορίας. Η πληροφορία είναι το σημείο περιστροφής μεταξύ του πραγματικού και του δυναμικού, σε αυτήν την περίπτωση το δυναμικό ξεχειλίζει από αντίληψη, και δεν αφήνει καμιά επιλογή παρά να παγιωθεί σε μια μορφή. Αυτή η παγίωση είναι ενδεχομένως υποχρεωτική για την ανάδυση της έκφρασης. Απορρίπτοντας την ρομαντική επιστροφή στη φύση, προτείνει να αναγνωρίσουμε σε αυτήν την αναρχία που επικρατεί και να διαπιστώσουμε ότι η σύγχρονη πραγματικότητα κατοικείται από "ετερόκλητες μηχανιστικές συναθροίσεις οι οποίες αλληλοεπικαλύπτονται και αλληλοδιεισδύουν η μια μέσα στην άλλη με αποτέλεσμα να δημιουργούν συλλογικές συναθροίσεις: μισό-αντικείμενο, μισή-ψυχή, μισός-άνθρωπος, μισό-τέρας, μηχανή και ροή, ύλη και σημείο". *02

προ-σημασιοδοτικό επίπεδο

σημασιοδοτικό επίπεδο

Γι' αυτό το εγχείρημα θα πρέπει να διακρίνουμε μια πληθώρα διαστρωματώσεων που ενυπάρχουν μέσα στον ορισμό του αρχιτεκτονικού αντικειμένου. Αν εξακολουθούσε να ήταν δυνατή η αναζήτηση για το μικρότερο σημασιοδοτικό μέρος σε μια υλική μορφή, τίθεται το ερώτημα αν αυτή η προσέγγιση θα αποτύγχανε κατά τη μετάβαση στην ψηφιακή εποχή. Επιπλέον, δεδομένου ότι αντικείμενο στη σύγχρονη εποχή καλείται να λειτουργήσει στα όρια μεταξύ φυσικού και δυναμικού, χρειαζόμαστε σύμφωνα με τον Marc Bouteester πιο αφηρημένα σημεία αναφοράς: "το μέσο ως προέκταση του ανθρώπου (επίδραση), το μέσο ως υπόστρωμα (ικανότητες), το μέσο ως κρυσταλλωμένη αίσθηση (πραγματικά δυναμικό), και το μέσο ως οντότητα (επιθυμία)". *03 Όλα αυτά είναι παράμετροι για την εξέταση της πρωταρχικής ποιότητας του αντικειμένου: η ικανότητα επήρειας του. Ως εκ τούτου θα πρέπει να προσδιορίσουμε ένα σύστημα υλικής μορφής και μηνύματος που εκπέμπει, το οποίο θα αποσπάται από το βασίλειο της αναπαράστασης και της σημασιοδότησης: το μη-σημασιοδοτικό σημείο.

*01 Guattari, Félix, 'On Machines,' Journal of Philosophy and the Visual Arts 6 (1995), σελ. 10.

*02 Guattari, Félix, Chaosmosis: An Ethico-Aesthetic Paradigm, trans. by Paul Bains and Julian Pefanis (Bloomington: Indiana University Press, 1995), σελ.102.

*03 Bouteester, Marc, 'Medium Affect Desire: Hybridising Real Virtual and the Actualised through Affective Medium Ecology,' Leiden, 2016, σελ. 36

[002B][ΜΗΧΑΝΙΣΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΕΙΣ]

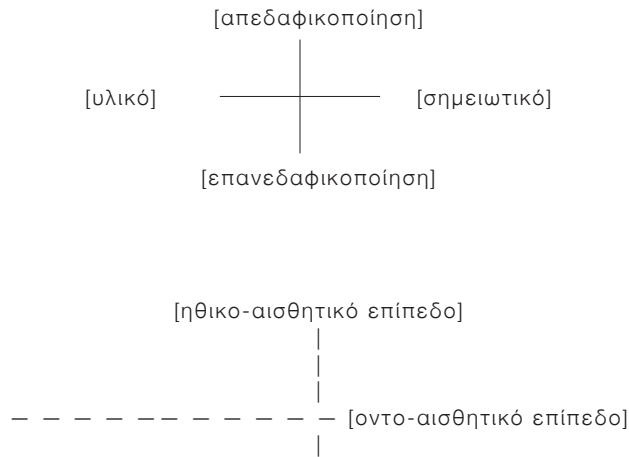
Η έννοια της μηχανής όπως αναπτύχθηκε από τον Guattari είναι πολύ ευρύτερη από εκείνη της τεχνολογικής. Διευρύνεται και περιλαμβάνει κοινωνικές, οικονομικές, αισθητικές, γλωσσικές, βιολογικές και οικολογικές μηχανές. Οι παραπάνω μηχανές μπορούν να θεωρηθούν ως **“μηχανιστικές” (machinic)**, υπό την έννοια ότι τα στοιχεία που τις απαρτίζουν μπορούν να αποσυνδένονται από μια συγκεκριμένη διάταξη στοιχείων - είτε γλωσσολογική, πολιτική, αισθητική ή τεχνική - και να συνδέονται σε μια άλλη ανάλογα με το συγκεκριμένο μέσο στο οποίο κατασκευάζονται. Επίσης, μια μηχανή μπορεί εύκολα να συνδεθεί σε διαφορετικές τάξεις του “είναι” διασπώντας τις τεχνητές δυαδικότητες, τουλάχιστον κατά την άποψη του Guattari, μεταξύ φύσης/τεχνουργημάτων και αντικειμένου/υποκειμένου. Αυτό συμβαίνει λόγω του ότι η *“μηχανή ορίζεται από ένα σύνολο συσχετισμών [...] ανεξάρτητα από τα ίδια τα συστατικά της”*.^{*04} Η έννοια των μηχανιστικών συναθροίσεων είναι ισχυρή και κεντρική στην σκέψη των Deleuze και Guattari, δεδομένου ότι παρέχει το σημείο διεπαφής των απόψεών τους σχετικά με την οντολογία, την αισθητική, την σημειωτική, την ηθική και την πολιτική.

Αυτό που εννοούν με τις μηχανιστικές συναθροίσεις οι Deleuze και Guattari αφορούν τα στοιχεία που είναι πέρα από τους γλωσσολογικούς τρόπους επικοινωνίας. Υποστηρίζουν ότι οι “χωροχρονικές σχέσεις και οι προσδιορισμοί δεν είναι κατηγορήματα του αντικειμένου αλλά οι διαστάσεις μιας πολλαπλότητας”.^{*05} Μια από τις σημαντικές πλευρές των μηχανιστικών συναθροίσεων είναι ότι υπάρχει μια αλληλοεπικάλυψη μεταξύ των υλικών και των σημειωτικών εγγραφών, μια νέα σχέση μεταξύ περιεχομένου και έκφρασης. Αυτό σημαίνει ότι μια μηχανή είναι ταυτόχρονα μια **“συνάθροιση σωμάτων (assemblage of bodies), ενεργειών, επηρειών, μια ανάμειξη σωμάτων τα οποία επηρεάζουν το ένα το άλλο και ταυτόχρονα μια συνάθροιση εκφοράς (assemblage of enunciation), πράξεων και δηλώσεων, ασώματων μεταμορφώσεων που αποδίδονται στα σώματα”**.^{*06} Αυτή η αλληλοκάλυψη μεταξύ των σωμάτων και των σημείων γίνεται κατανοητή μέσα από μια διαφορετική θεωρία σημειωτικής. Σύμφωνα με τους Deleuze και Guattari, οι μηχανιστικές συναθροίσεις είναι δυνατόν να αναλυθούν σε δύο άξονες. Ο οριζόντιος άξονας των μηχανιστικών συναθροίσεων αφορά την συναρμογή της υλικότητας και της σημειωτικής και κατασκευάζει το οντο-αισθητικό επίπεδο. Ο όρος αισθητική εδώ αναφέρεται σε όλα τα υλικά σημεία συμπεριλαμβανομένων ειδικά και των μη-σημασιοδοτικών των αισθητών επηρειών. Ο κατακόρυφος άξονας αναφέρεται στις διαδικασίες απο-εδαφικοποίησης και επανα-εδαφικοποίησης ή με λίγα λόγια την ικανότητα δημιουργίας του νέου. Ο κατακόρυφος άξονας κατασκευάζει το ηθικο-αισθητικό επίπεδο, ένα επίπεδο που μας επιτρέπει να κατανοήσουμε καλύτερα την ηθική και πολιτική πτυχή των μηχανιστικών συναθροίσεων.

^{*04} Guattari, Félix, *Chaosmosis: An Ethico-Aesthetic Paradigm*, trans. by Paul Bains and Julian Peñafis (Bloomington: Indiana University Press, 1995), σελ.9.

^{*05} Deleuze, Gilles και Guattari, Félix, *A Thousand Plateaus*, μετφρ. Brian Massumi (Minneapolis: University of Minnesota, 1987), σελ. 290

^{*06} Deleuze, Gilles και Guattari, Félix, *A Thousand Plateaus*, μετφρ. Brian Massumi (Minneapolis: University of Minnesota, 1987), σελ. 88.



Η θεωρία των μηχανιστικών συναθροίσεων επικεντρώνεται στην πραγματική ύλη και συγκεκριμένα στην ικανότητα και τη δυνατότητα **επήρειας (affect)** και εκφοράς (enunciation) που διαθέτει. ο Guattari υποστηρίζει ότι *“για κάθε τύπο μηχανής, θα θέσω ένα ερώτημα, όχι για την ζωτική αυτονομία της - δεν πρόκειται για ζώο - αλλά για τη μοναδική δύναμη εκφοράς της”*. *07 Κάθε μηχανιστική συνάθροιση δημιουργεί μια σημασιοδοτική ύλη στην οποία το περιεχόμενο και η έκφραση είναι στενά συνυφασμένα. Οι μηχανές έχουν έναν αυτοποιητικό χαρακτήρα που τις διαφοροποιεί από τις δομές ή τα κλειστά σύνολα. Εξαρτώνται από εξωτερικά στοιχεία προκειμένου να είναι σε θέση να υφίσταται ως τέτοιες, δηλαδή να βρίσκονται σε μια σχέση ετερότητας με άλλες μηχανές. Κλείνοντας το σύντομο δοκίμιό του για τις μηχανές υπογραμμίζει τις γλωσσικές, αισθητικές και ηθικο-πολιτικές συνέπειες της λογικής των μηχανιστικών συναθροίσεων, ειδικά μέσω των εννοιών των *“προ-σημασιοδοτικών ή συμβολικών σημειολογιών”*. *08

[002Γ][ΜΗ ΣΗΜΑΣΙΟΔΟΤΙΚΗ ΣΗΜΕΙΩΤΙΚΗ]

Φαίνεται ότι η αιγυπτιακή ιδέα μιας μη-σημασιοδοτικής σημειωτικής αποτελεί ένα κεντρικό ζητούμενο στην φιλοσοφία του Guattari και εμπεριέχει το σύνολο των συμπερασμάτων που εξήγαγε από την επαφή του με τον ανιμισμό. Ο Γάλλος φιλόσοφος Eric Alliez υποστηρίζει ότι ο Guattari ιδιοποιείται μια βασική ιδέα της σημειωτικής του Luis Hjelmslev ότι *“δεν υπάρχει πραγματική διάκριση μεταξύ περιεχομένου και έκφρασης”* *09 δημιουργώντας έτσι μια **“σημειωτική των εντάσεων”**. Σύμφωνα με αυτήν την σημειωτική εισερχόμαστε στον κόσμο του ανιμισμού στον οποίον η *“διακύμανση των σημείων είναι σαν την διακύμανση των υλικών πραγμάτων”*. *10 Οι Deleuze και Guattari υποστηρίζουν ότι αυτό που βρίσκουν προβληματικό στην σημειωτική του Ferdinand De Saussure είναι ότι δεν είναι αρκετά αφηρημένη ώστε να επιτρέψει το φαινόμενο της ανάδυσης νέων σημασιών. Γι’ αυτό και προσπαθούν να διατυπώσουν ένα διαφορετικό σημειωτικό σύστημα στο οποίο υπάρχει μια υπεροχή της μηχανιστικής έκφρασης των στοιχείων έναντι της γλώσσας και των λέξεων τα οποία εμφανίζονται απλά σαν ένα επιφανειακό στρώμα μιας τεράστιας και πολύπλοκης μηχανής. Μιας

*07 Guattari, Félix, *Chaosmosis: An Ethico-Aesthetic Paradigm*, trans. by Paul Bains and Julian Pefanis (Bloomington: Indiana University Press, 1995), σελ.54.

*08 Guattari, Félix, ‘On Machines,’ *Journal of Philosophy and the Visual Arts* 6 (1995), σελ. 11.

*09 Éric Alliez στο Angela Melitopoulos και Maurizio Lazzarato, *Assemblages*, 2010 (video).

*10 στο ίδιο

μηχανής που ενσωματώνει πολλούς και διαφορετικούς τύπους σημείων.

[ΣΗΜΕΙΩΤΙΚΕΣ ΕΓΓΡΑΦΕΣ]

Για λόγους ευκολίας ο Maurizio Lazzarato κατονομάζει τέσσερις κύριες σημειωτικές καταχωρήσεις στο σύστημα των Deleuze και Guattari:

- φυσικές μη σημειωτικές κωδικοποιήσεις όπως το DNA ή οι κρυσταλλικές δομές
- συμβολικές (ή προ-σημασιοδοτικές) σημειολογίες που περιλαμβάνουν σωματικές χειρονομίες και τις τελετουργίες των αρχαϊκών κοινωνιών
- η αναπαραστατικότητα, η σημασιοδοτική σημειολογία του Saussure
- οι μη-σημασιοδοτικές (ή μετά-σημασιοδοτικές) σημειολογίες οι οποίες περιλαμβάνουν μαθηματικούς τύπους, τιμές μετοχών, γλώσσες προγραμματισμού, αλλά και ρυθμούς, διάρκειες και εντάσεις της μουσικής, της τέχνης και του κινηματογράφου.

[ΜΗ-ΣΗΜΑΣΙΟΔΟΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ]

Ένα από τα βασικά εμπόδια που υπάρχουν στο να κατανοήσουμε τη μη-σημασιοδοτική διαδικασία είναι ακριβώς η ύπαρξη του προθέματος μη- στην ίδια λέξη που περιγράφει την αντίθετη διαδικασία. Πρόκειται για ένα οξύμωρο σχήμα καθώς περιγράφεται μια σημειωτική η οποία δεν οδηγεί η ίδια σε παραγωγή σημασίας. Εν τέλει η μη-σημασιοδοτική σηματοδοτική ύλη μπορεί να μην οδηγεί στην παραγωγή σημασίας και απλά να μεταφέρει κάποια πληροφορία χωρίς σημασιολογικό περιεχόμενο. Ο Guattari θεωρεί ότι το παραπάνω ανταποκρίνεται στην αίσθησή του ότι τα μη-σημασιοδοτικά σημεία είναι εκείνα τα σημεία τα οποία μεταφέρουν μη γλωσσική πληροφορία. Αυτό για το οποίο ενδιαφέρεται περισσότερο δεν είναι να περιορίσει τη σημασιολογία αλλά να υπογραμμίσει την αυστηρότητα και την ακρίβεια της μη-σημασιοδοτικότητας.

Η μη-σημασιοδοτική σημειωτική ορίζεται πάντα σε σχέση με τις σημασιοδοτικές σημειολογίες. Διατηρεί την διάκριση μεταξύ των σημειωτικών - ένα υβρίδιο μεταξύ του Charles Sanders Peirce και του Hjelmslev - και της σημειολογίας - του Saussure, δηλαδή της δυαδικής και γλωσσολογικής σημειωτικής. Το σημειωτικό αυτό μοντέλο δεν βασίζεται στην γλωσσολογία η οποία απαιτεί μια τυπική περιγραφή των στοιχείων της για να λειτουργήσει. Ο Guattari υποστηρίζει ότι: “ήταν ένα σοβαρό λάθος του στρουκτουραλισμού να προσπαθήσει να τοποθετήσει όλα όσα σχετίζονται με την ψυχή υπό τον έλεγχο του γλωσσολογικού σημαίνοντος”. *11 Για να αποφύγει αυτά τα “γλωσσολογικά αξιώματα”, έπρεπε να φέρει στο προσκήνιο την μηχανιστική διαδικασία της μη-σημασιοδοτικής σημειωτικής η οποία δεν μπορεί να απομειωθεί σε σημειο-γλωσσολογικούς προσδιορισμούς. Οι μηχανές αποτελούν σύμφωνα με τον Guattari μια “**κυμαινόμενη ύλη**” (*changing matter*) η οποία έχει τη δυνατότητα να συναρμολογεί και να αποσυναρμολογεί διαφορετικά στοιχεία παράγοντας συναθροίσεις οι οποίες μπορούν να χαρακτηριστούν ως **μοναδικότητες** (*singularities*). Ένα χαρακτηριστικό των σημείων αυτών είναι ότι δεν

*11 Guattari, Félix, *Chaosmosis: An Ethico-Aesthetic Paradigm*, trans. by Paul Bains and Julian Pefanis, Bloomington: Indiana University Press, 1995, σελ.5

πρόκειται να ενεργοποιηθούν όλα αλλά κάποια θα παραμείνουν στο δυνητικό επίπεδο, διατηρώντας πάντα την δυνατότητα να ενεργοποιηθούν σε μια μεταγενέστερη στιγμή.

[ΣΗΜΑΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΟΛΟΓΙΕΣ]

Αυτό που χαρακτηρίζει τις σημασιοδοτικές σημειολογίες είναι ότι τα στοιχεία που βρίσκονται είτε στο πεδίο της έκφρασης είτε στο πεδίο του περιεχομένου είναι γλωσσολογικά προσδιορισμένα. Αφορούν καλοσχηματισμένες ουσίες που βρίσκονται στα στρωματοποιημένα επίπεδα της έκφρασης και του περιεχομένου, με την προϋπόθεση ότι οι μεταφορές μεταξύ αυτών των στρωμάτων είναι γλωσσικές. Οι σημασιοδοτικές σημειολογίες είναι, όπως στην περίπτωση του Saussure, δομημένες πάνω στον συνταγματικό και παραδειγματικό άξονα. Ο πρώτος άξονας αφορά σε μια σειρά όρων που βρίσκονται σε συμπαρουσία και υποστηρίζεται από την γραμμικότητα, ενώ ο δεύτερος άξονας περιλαμβάνει παραδειγματικές σχέσεις οι οποίες είναι συναθροιστικές, απροσδιόριστες και ερήμην συμπαρουσίας. Η μη-σημασιοδοτική σημειωτική διαφεύγει από αυτούς τους άξονες και προσθέτει "έναν τρίτο, τον **"διαγραμματικό άξονα"**". Το νόημα αυτού του τρίτου άξονα είναι η διαφυγή από το οριζόντιο σύνταγμα και το κατακόρυφο παράδειγμα δηλαδή από την ομιλία και την γλώσσα αν κανείς συναθροίσει αυτά τα εργαλεία μαζί κατασκευάζει σύμφωνα με τον Barthes την **"υπερ-γλωσσική σημειολογία"** *12. Το ερώτημα που θέτει ο Guattari δεν είναι εκείνο της παράβασης αλλά ο καθορισμός των ορίων και του ελέγχου σε κάθε σημειωτική παρέκκλιση ή απεδαφοποίηση.

Η σημασία παράγεται στην σύμπλεξη της σημειωτικής και των σημειολογικών συστημάτων, συστήματα τα οποία αναφέρονται σε κυρίαρχες σημασίες οι οποίες αφορούν σε πληροφοριακούς, οικονομικούς, κοινωνικούς και πολιτικούς όρους. Τα μη-σημασιοδοτικά σημεία με τη σειρά τους **"αυτοματοποιούν"** τις κυρίαρχες σημασίες **"οργανώνοντας ένα σύστημα πλεονασμού"** στα επίπεδα της έκφρασης και του περιεχομένου: η αυτοματοποίηση συνεπάγεται εξομάλυνση, αδιαφοροποίηση και συναίνεση. Ο Guattari προσθέτει το επιπλέον προσόν της σταθεροποίησης - αυτό που συλλαμβάνεται στον κειμενικό χώρο ανάμεσα στα στοιχεία της σημασίας. Ένα από τα παραδείγματα που χρησιμοποιούνται για να καταδείξουν ένα παράδειγμα μη-σημασιοδοτικού σημείου είναι η μαγνητική ταινία που φέρουν οι πιστωτικές κάρτες. Πρόκειται για ένα στοιχείο το οποίο δεν έχει καμία σημασία, έχει υλική υπόσταση, εντούτοις έχει την δυνατότητα να εκκινήσει μια σειρά από διαδικασίες που εξαρτώνται κάθε φορά από τις συνθήκες που επικρατούν. Δεν υπάρχει κανένα περιθώριο ερμηνείας στις χορδές των αριθμών και των χαρακτήρων σε μια τυπική μαγνητική ταινία μιας πιστωτικής κάρτας: πλαισιωμένα από ένα ραβδί και λήξη διαδικασιών, διαχωριστές πεδίου μεταξύ συστήματος/τράπεζας και ελέγχου του πλεονάσματος, τα οποία αναγνωρίζονται αυτόματα και έχουν περιορισμένους αριθμούς χαρακτήρων. Από μόνα τους τα μη-σημασιοδοτικά σημεία δεν έχουν κανένα νόημα παρά μόνο να διαχειρίζονται τοπικές δυνάμεις. Και αυτό αποτελεί ένα από τα πιο βασικά χαρακτηριστικά τους. Επιπροσθέτως ενισχύεται η ανάγκη αναγνώρισης των σημείων αυτών, αφού έχουν την ικανότητα να διαταράσσουν ολόκληρο το σημασιολογικό πεδίο λειτουργώντας σε πολύ συγκεκριμένες

*12 Barthes, Roland. Elements of Semiology. London: Cape, 1967. Print.

συντεταγμένες.

Οι γραμμικές σημασιοδοτικές σημειολογίες συνδυάζονται με τις υπεργραμματικές μη-σημασιοδοτικές αυτοματοποιήσεις. Ο Guattari έτεινε να καταρτίσει καταλόγους των διαφορετικών κωδικοποιήσεων για να εξηγήσει την σημειωτική μίξη των συναθροίσεων. Αλλά η σύλληψη είναι σαφής όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ σημασιοδοτικών και μη σημασιοδοτικών σημειωτικών: οι τελευταίες χρησιμοποιούν τις πρώτες σαν ένα “εργαλείο” χωρίς οι ίδιες να λειτουργούν είτε σημειολογικά είτε συμβολικά με αυτόν τον τρόπο η μη-σημασιοδοτική σημειωτική δεν υπόκεινται σε σημειολογική καλή διαμόρφωση, αλλά έχοντας προσφύγει στην επικοινωνία με τον τρόπο που οι “κυρίαρχες σημασίες” “ελπίζουν”. *13 Αλλά ο Guattari δήλωσε ότι η μη-σημασιοδοτική σημειωτική “μπορεί να κάνει και χωρίς αυτό το δεκανίκι”. Ισχυρίζεται επίσης ότι οι σημασιοδοτικές σημειολογίες “είναι ικανές να οφείλουν την αποτελεσματικότητά τους στο γεγονός ότι βασίζονται σε μια μη-σημασιοδοτική μηχανή”. *14 Δηλαδή μπορούν να βρουν τις τάσεις απεδαφοπο΄ισης της μη-σημασιοδοτικής σημειωτικής χρήσιμες στο θόλωμα των ορίων του σώματος ή ορισμένων θεσμικών χώρων. Αλλά σε αυτήν την διασταύρωση μεταξύ των συστημάτων και την παραγωγή των σημασιών νέα εδάφη παραβιάζονται και εξουσίες δραστηριοποιούνται που ίσως οδηγούν στην επιβολή ενός πιο άκαμπτου ορισμού.

[ΜΕΡΙΚΑ-ΣΗΜΕΙΑ]

Τα **σήματα (signals)** είναι τα κατώτερα στοιχεία μιας σημειωτικής θεωρίας. Τα σήματα δεν θεωρούνται σημεία σύμφωνα με τον Umberto Eco αφού “μπορούν να υπολογιστούν ποσοτικά ανεξαρτήτως του πιθανού νοήματος που μπορούν να έχουν”. *15 Τα σήματα δεν απαιτούν υψηλού επιπέδου σημειωτικές λειτουργίες οι οποίες να πρέπει να εμπλέξουν συγκεκριμένα πολιτισμικά περιεχόμενα για την αναγνώριση τους ούτε απαιτούν την ύπαρξη της μορφής για να μετατραπεί το σήμα σε σημαινόμενο. Η μη-σημασιοδοτική σημειωτική θα προσπαθήσει να μετατοπίσει το σήμα σε υψηλότερη θέση στο σύστημα της σημειωτικής και επίσης θα προσπαθήσει να χαρτογραφήσει τις ποσοτικές και μηχανιστικές ποιότητες των σημάτων οι οποίες θα αποτελέσουν ένα θετικό στοιχείο για τον επαναπροσδιορισμό των σημάτων.

Έκανε λόγο για μια “σηματοδοτική ύλη” (*signaletic matter*) με έναν τρόπο ο οποίος ήταν παρόμοιος με εκείνον του Deleuze όταν στην θεωρία του κινηματογράφου διατύπωνε της έννοια της **εικόνας-χρόνου (time-image)**. *16 Η εικόνα-χρόνος του Deleuze αφορούσε σε μια δυναμική, αδιάρθρωτη μάζα, αλλά όχι όμως εντελώς άμορφη, από την οποία μπορούσαν να αναδυθούν τα μερικά-αντικείμενα (part-object) (συμπεριλαμβανομένων και των μερικών-σημείων) καθώς επίσης και περισσότερο σχηματισμένα σημειωτικά στοιχεία. Προφανώς το είδος των σημείων που είχε κατά νου ο Deleuze ήταν οι εικόνες. Η σηματοδοτική ύλη θεωρείται ότι είναι μη-σημασιοδοτική. Οι Deleuze και ο Guattari αντιστρέφουν την προτεραιότητα της μορφής έναντι της ύλης, θέση η οποία υιοθετείται τόσο από τον Saussure όσο και από τον Hjelmslev, και υπό αυτήν την συνθήκη επιχειρούν να περιγράψουν μια διαδικασία από όπου εξάγεται τι είναι ήδη εκεί εν μέρει και σε ποιόν βαθμό. Με τη μη-σημασιοδοτική σημειωτική, παρ’ολ’αυτά, αυτή η διεργασία εξαγωγής δεν

*13 Guattari, Felix, *La revolution Moleculaire*, Fontenay-sous-Bois, 1977, σελ. 243

*14 στο ίδιο, σελ. 281

*15 Eco, Umberto, *A Theory of Semiotics*, Bloomington, Indiana University, Press, 1976, σελ. 20

*16 Deleuze, Gilles, *Cinema I*, 1989, σελ. 29

φτάνει ποτέ στον γλωσσικό σχηματισμό' είναι επιφυλακτική, διστακτική και εργάζεται μόνο με τα τμήματα και τις εντάσεις τους, χωρίς να επιβάλλει περαιτέρω μορφή: η σημασία δεν κορυφώνεται ποτέ.

Η μη-σημασιοδότηση έχει μηχανιστικά χαρακτηριστικά. Για το λόγο αυτό ο Guattari ορίζει τα σημεία της μη-σημασιοδοτικής σημειωτικής ως μερικά-σημεία (part-signs) ή σωματιδιακά ή σημειακά σημεία (particle-or point sign) και τα χαρακτηρίζει ως "εντολές κίνησης και διακοπής". Αυτό συνεπάγεται και τον διπλό ρόλο που έχουν τα σημεία αυτά αφού αφενός μπορούν να εκκινήσουν μια διαδικασία σημασιοδότησης η οποία κατευθύνεται προς ένα ορισμένο σημασιολογικό επίπεδο από την άλλη όμως μπορεί να παραμείνουν ανενεργά και η διαδικασία αυτήν να διακοπεί ή να αναιρεθεί. Έτσι τα σημεία αυτά λειτουργούν και στο πραγματικό αλλά και στο δυνητικό επίπεδο και αυτό τους δίνει μια επίσης βασική ιδιότητα εκείνης της δυναμικότητας. Ο δυναμικός τους χαρακτήρας μπορεί να οδηγήσει την σημασιοδότηση σε διαφορετικές οδούς αναλόγως με την λειτουργία τους. Επιπροσθέτως, τα μερικά-σημεία προσθέτουν στην διαδικασία της σημείωσης μια μοριακή δομή και εφόσον βρίσκονται κάτω από το επίπεδο των σημείων στον άξονα της σημασιοδότησης λειτουργούν παράλληλα με την κυρίαρχη αναπαράσταση. Πρόκειται για σημεία τα οποία δεν είναι πλήρως σχηματισμένα και δεν εξαρτώνται από κάποια συγκεκριμένη παράδοση για την απόδοση σημασίας σε αυτά. Βρίσκονται ανάμεσα στα σήματα και στα σημεία. Ο περιορισμός που συνεπάγεται η μερικότητα/σωματιδιακότητα/σημειακότητα αυτών των σημείων, καθώς και ο μη-αναπαραστατικός τους χαρακτήρας, συνεπάγεται για τον Guattari ότι η μη-σημασιοδοτική σημειωτική διαφέρει ως προς τη σηματοδότηση δεδομένου ότι η έλλειψη αναγκαιότητας σημασιολογικού περιεχομένου δεν ερμηνεύεται ως άρνηση σε κάποιον και δεν συνεπάγεται κάποια παραλλαγή στην συμπεριφορά.

[α] σήματα

[β] μερικώς-σημεία

[γ] σημεία

Τα μη-σημασιοδοτικά σημεία δεν μεταλλάσσονται τα ίδια. Είναι σταθερά. Όμως στην περίπτωση που αντιμετωπίσουν οποιοδήποτε είδος αλλαγής, παύουν να λειτουργούν. Ο Guattari υποστηρίζει ότι είναι σαν *"ιδανικά να προσπαθούν να ρίξουν τη δική τους αδράνεια και να αποκηρύξουν πλήρως την πολυσημία που μπορεί να πληθαίνει στα συμβολικά και σημειωτικά συστήματα: το σημείο είναι εξευγενισμένο, δεν υπάρχουν 36 πιθανές ερμηνείες, αλλά μια δήλωση και μια εξαιρετικά αυστηρή και ακριβής σύνταξη"*. *17

Ο Deleuze εξέφραζε την πεποίθηση ότι η μη-σημασιοδοτική σηματοδοτική ύλη είναι μη συντακτική, δηλαδή τα σημεία της δεν μπορούν να συνδυαστούν και να λειτουργήσουν σαν μια ενιαία συνάθροιση οδηγώντας την σημασιοδότηση σε έναν διαφορετικό δρόμο ο οποίος θα προέκυπτε από τα αποτέλεσμα της άθροισης των σημείων που ενεργοποιούνται κάθε φορά για να παράξουν την συνάθροιση. Αντίθετα ο Guattari διατηρεί την δυνατότητα συντακτικών συνδυασμών στα στοιχεία της μη σημασιοδοτικής σημειωτικής αλλά απορρίπτει οποιαδήποτε αναφορά σε μια βαθιά/υποκειμενική

*17 Guattari, Felix, *La révolution Moleculaire*, Fontenay-sous-Bois, 1977, σελ. 235

ή υψηλή/υπερβατική σημασιολογία. Ο λόγος που διατηρεί αυτή τη δυνατότητα δεν είναι άλλος από το γεγονός ότι το πλαίσιο αυτών των σημείων δεν είναι η γλώσσα. Επιπλέον το σημειακό-σημείο (point-sign) λειτουργεί ανεξάρτητα από το αν σημαίνει κάτι για κάποιον ή όχι. *"Τα σημεία δουλεύουν πριν από την αναπαράσταση. Τα σημεία και τα αντικείμενα συνδυάζονται μεταξύ τους ανεξάρτητα από την υποκειμενική "αναμονή" που οι παράγοντες της εξατομικευμένης εκφοράς ισχυρίζονται ότι έχουν πάνω τους."* *18 Έχοντας απολέσει την αναπαράσταση και φέρνοντας σημεία και αντικείμενα σε άμεση σχέση μεταξύ τους, ο Guattari προσπαθεί να ενισχύσει τη δύναμη της μηχανικής συνάθροισης. Η μη-σημασιοδοτική σημειωτική, η οποία όπως είδαμε δρα παράλληλα με τη σημασιοδοτική σημειολογία, εγκαθιστά νέες σχέσεις μεταξύ μορφής και ύλης λόγω των μερικών-σημείων που εμπεριέχουν. Υπάρχει μια εγγενής τάση στην εποχή της πληροφορίας για την ανάπτυξη μιας μη-σημασιοδοτικής σημειωτικής η οποία θα μεγιστοποιεί τις μηχανικές ιδιότητες της σημειολογίας καθώς τα σημεία αναπτύσσονται ταχύτερα, έχουν μεγαλύτερη κινητικότητα και πολλές φορές οι διαστάσεις τους είναι ελάχιστες όμως οι επήρειές τους πολλαπλές. Σε μια μη-σημασιοδοτική σημειωτική τα μερικώς-σημεία λειτουργούν "εν επαφή" με το πραγματικό, πιο συγκεκριμένα, με τις υλικές ροές.

[ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ]

Το χαρακτηριστικό λειτουργικό στοιχείο των μερικών-σημείων είναι η πυροδότηση (triggering). Αυτή η λειτουργία μας φέρνει πιο κοντά σε μια διαγραμματική λογική η οποία έρχεται να τοποθετήσει το ίδιο το **διάγραμμα (diagram)** κάτω από τις εικόνες του Peirce. Έτσι η εικόνα συνεχίζει να ανήκει στις συμβολικές σημειολογίες, το διάγραμμα όμως τοποθετείται στις μη-σημασιοδοτικές. Τα μερικώς-σημεία "υποστηρίζουν έναν τρόπο μοριακής σημείωσης ενός σχεδόν απεριόριστου πεδίου εφαρμογής" με την προϋπόθεση ότι "θα ποσοτικοποιήσουν το πιθανό και θα αποφύγουν όλες τις σημασιοδοτικές αναπαραστάσεις, στις οποίες παραμένουν τυφλά". Έτσι ο Guattari συνεχίζει: *"αλγοριθμικές, αλγεβρικές και τοπολογικές λογικές, καταγραφές και συστήματα διαχείρισης δεδομένων τα οποία χρησιμοποιούν μαθηματικά, επιστήμες, τεχνικά πρωτόκολλα, αρμονικές και πολυφωνικές μουσικές, ούτε σημαίνουν ούτε αναπαριστούν σε εικόνες το μορφήματα ενός αναφερόμενου ολοκληρωμένου κατασκευασμένου, αλλά αντίθετα τα παράγουν μέσα από τα δικά τους μηχανικά χαρακτηριστικά"*. *19 Η φύση των μερικών-σημείων είναι διαγραμματική στοιχείο που τους επιτρέπει να μπορούν να πραγματοποιήσουν πολλαπλές αρθρώσεις αλλά με ένα πολύ συγκεκριμένο τρόπο αφού οι διαδικασίες που περιγράφηκαν παραπάνω είναι συγκεκριμένες. Αυτό συνεπάγεται ότι η μη-σημασιοδοτική συνάθροιση διαφέρει από την ανεξέλεγκτη πολυσημία. Σύμφωνα με τον Gary Genosko "ούτε η ανεξέλεγκτη ολίσθηση και το ελεύθερο παιχνίδι ούτε ένα πολλαπλασιασμός των τριάδων του Peirce αρκούν για να περιγραφούν τα μερικώς-σημεία". *20

*18 Guattari, Felix, *La revolution Moleculaire*, Fontenay-sous-Bois, 1977, σελ. 282).

*19 Guattari, Felix, *Schizoanalytic Cartographies*, Bloomsbury, Academic Editions, New York, USA, 2013, σελ. 224

*20 Gary Genosko, *The Guattari reader*, σελ. 153

[Félix Guattari]
διάγραμμα

μη-σημασιοδοτικές σημειολογίες

συμβολικές σημειολογίες

icon
index
symbol

[Charles Sanders Peirce]

Ο Guattari υποστηρίζει ότι “φεύγουμε από το πεδίο της σημασίας για το πεδίο της μηχανικής συνέπειας” *21, δηλαδή το συνεχές των αλληλοεπιδράσεων. Αυτή η μηχανική συνέπεια λειτούργουν πριν από την αναπαράσταση και πριν από την παραγωγή της σημασίας. Αυτό που είναι κρίσιμο να διατυπωθεί είναι ότι δεν πρόκειται για μια διαδικασία υπερκωδικοποίησης αλλά πρόκειται για σημεία τα οποία δουλεύουν πάνω στις ροές της ύλης και μπορούν να οδηγήσουν την σημασιόδοτηση χωρίς τα ίδια να έχουν σημασία.

[ΑΦΗΡΗΜΕΝΗ ΜΗΧΑΝΗ]

Για τον Guattari, εκείνο που αποκαλούσε **αφηρημένη μηχανή (abstract machine)**, όπως αντίστοιχα ένα διάγραμμα, ήταν παρόμοιο με την έννοια της μορφής που δανείστηκε από τον Hjelmslev’ σε αντίθεση με τον Hjelmslev για τον οποίο οι μορφές αναγνωρίζονται κατ’ουσίαν, ακόμα κι αν δεν ήταν σίγουρος για το ποια ήταν η ουσία, ο Guattari χρησιμοποίησε τη μορφή ανεξάρτητα από την ουσία (σχηματισμένη ύλη) αλλά συνδεδεμένη με την σημειολογική και συμβολική σημασία στρωματοποιημένη σύμφωνα με τα δύο επίπεδα, εκείνα της έκφρασης και του περιεχομένου. Η ύλη, μη σχηματισμένη αλλά όχι άμορφη (ή αδιάκοπη), ήταν η περιοχή, για τον Guattari, των υλικών εντάσεων και το σημείο όπου μπορεί κανείς να συναντήσει τα μη-σημασιοδοτικά μερικά-σημεία. Για τον Hjelmslev, η μορφή ήταν σαν ένα δίχτυ του οποίου η σκιά (ουσία) έπεφτε στην επιφάνεια μιας αδιαμόρφωτης ύλης. Για τον Guattari, οι αφηρημένες μηχανές ήταν συνδεδεμένες με υλικές ροές και μερικά-σημεία, χωρίς να παράγουν καλοσηματισμένους εκφραστικές και περιεχομενικές ουσίες όπως “υπερβατολογικά υποκείμενα”, ή νοήματα ενσωματωμένα σε συνταγματικές ή παραδειγματικές αλυσίδες και σμήνη, ή ακόμα και συγγένειες μεταξύ υποκειμένων και ουσίες της δήλωσης). *22 Αντιθέτως οι υποκειμενοποιήσεις εδώ είναι συλλογικές - ανθρώπινες και μετά-ανθρώπινες. Με την κατανόηση των μη-σημασιοδοτικών σημείων, η σημειωτική μπορεί αποτελέσει ένα καινούργιο πεδίο για την αρχιτεκτονική πρακτική. Επίσης θα μπορούσε να τις προσδώσει νέες δυνατότητες και να της προσδώσει έναν εντελώς δυναμικό χαρακτήρα. Όσον αφορά την σημειωτική και το πεδίο της αρχιτεκτονικής υπήρξε μια συμπλοκή στη διάρκεια του μετα-μοντέρνου κινήματος όπου έγινε μια προσπάθεια να θεμελιωθεί ένα μοντέλο ανάγνωσης των χτισμένων μορφών μέσω της σημασίας και εν τέλει να κατανοηθεί η αρχιτεκτονική ως μια γλώσσα η οποία θα μπορούσε αφενός να διαβαστεί και αφετέρου να

*21 Guattari, Felix, Schizoanalytic Cartographies, Bloomsbury, Academic Editions, New York, USA, 2013, σελ. 36

*22 Guattari 1977, σελ. 267

αποκωδικοποιηθεί. Ο Mario Gandelsonas διακρίνει ανάμεσα σε αυτές τις προσπάθειες την δουλειά του Robert Venturi αλλά και του Michael Graves στο σημασιολογικό επίπεδο καθώς επίσης και την προσπάθεια του Peter Eisenman στο συντακτικό επίπεδο. Οι σύγχρονες, γλωσσολογικού περιεχομένου, προσεγγίσεις χρησιμοποιούν τόσο την ιστορική αναφορά όσο και το συντακτικό επίπεδο ώστε να δημιουργήσουν ένα παιχνίδι υλικών σημαινόντων, όπου διάφορα στοιχεία του κτιρίου "κωδικοποιούνται" σε διάφορα υλικά συνήθως για να δηλώσουν την χρήση του κτιρίου. Σύμφωνα με τον Jeffrey Kipnis η κυρίαρχη σημασία είναι η φαινομενική ποιότητα του υλικού. Όλα τα συστήματα που αναπτύσσονται για την παραγωγή της σημασίας, είτε βασίζονται στις ιστορικές αναφορές είτε βασίζονται στην υλικότητα, αντιμετωπίζουν την αρχιτεκτονική στη βάση της ως μια γλώσσα.

Αν επιθυμούμε να ξεφύγουμε από την κυριαρχία της γλώσσας θα πρέπει να στρέψουμε το ενδιαφέρον μας μακριά από τα σημασιοδοτικά σημεία της αρχιτεκτονικής μορφής και να ανακαλύψουμε εκείνα τα σημεία τα οποία μπορούν να μας καταδείξουν τις εγγενείς δυνατότητες που μπορεί να έχει μια αρχιτεκτονική μορφή. Αντί ένα αντικείμενο να πρέπει να αναφέρεται στο γλωσσολογικό επίπεδο για να αναγνωσθεί και να ερμηνευτεί και άρα να αποκτήσει την τελική του σημασία, αν κάποιος παρατηρήσει τα στοιχεία εκείνα που οδηγούν στο άνοιγμα των σημασιοδοτήσεων και συνεπώς μας καταδεικνύουν τι μπορεί να κάνει μια χτισμένη μορφή, τότε προσεγγίζουμε τα μη-σημασιοδοτικά σημεία. Αυτά τα σημεία είναι εκείνα που μας δείχνουν όχι μόνο τις ιδιότητες των μορφών αλλά και τις εγγενείς τάσεις τους.

Σε ένα αρχιτεκτονικό περιεχόμενο, τα μη-σημασιοδοτικά σημεία κατά τους Reiser και Umemoto λειτουργούν "με δύο τρόπους: στην διαδικασία και στο προϊόν ή το αποτέλεσμα." *23 Αφενός τα μη-σημασιοδοτικά σημεία μπορούν να αποτελέσουν σημάδια τα οποία καταδεικνύουν περαιτέρω εκδίπλωση των υλικών μορφωμάτων αφετέρου μπορούν να εκκινήσουν ή να διακόψουν διαδικασίες παραγωγής της σημασίας εφόσον μετατοπίζουν το ερώτημα από το "τι είναι το αρχιτεκτονικό αντικείμενο;" στο "τι μπορεί να κάνει;". Η χρήση των μη-σημασιοδοτικών σημείων μπορεί να εμπλουτίσει το αντικείμενο με ένα πολύ ευρύ σύνολο υλικών αποτελεσμάτων καθώς προωθεί την παραγωγή νέων συναθροίσεων παρά την αναπαράσταση των γνωστών. Μια πρακτική όπως η αρχιτεκτονική, η οποία βασίζεται στην σημασία, στην πραγματικότητα διακόπτει την διαδικασία παραγωγής της σημασίας ενώ βασίζεται σε εξωτερικά σημασιολογικά κριτήρια τα οποία δεν σχετίζονται άμεσα με τις υλικές διαδικασίες. Όπως έχει ήδη αναφερθεί προηγουμένως η ύλη βρίσκεται σε μια διαρκή ροή, και άρα όταν διακόπτεται η διαδικασία τότε έχουμε την παραγωγή σημασίας σε ένα συγκεκριμένο χωροχρονικό στιγμιότυπο. Το αποτέλεσμα της διακοπής είναι η παραγωγή ενός αρχιτεκτονικού αντικειμένου το οποίο φέρει μια μονοδιάστατη σημασία η οποία πολλές φορές πρέπει να εξηγηθεί για να γίνει κατανοητή.

Τα μη-σημασιοδοτικά σημεία οδηγούν στην παραγωγή εντατικών αρχιτεκτονικών αποτελεσμάτων, αντί να μεταφέρουν μια μοναδική σημασία, μπορούν αν ερμηνεύονται ελεύθερα, πολλές φορές και με αντιφατικούς τρόπους. Η

*23 Reiser and Umemoto, Atlas of novel Tectonics, Princeton Architectural Press, New York, Usa, 2006,σελ.172

κριτική που γίνεται στον ιστορικό ή τον υλικό σημειωτική γίνεται γιατί διακόπτει την λειτουργία του αρχιτεκτονικού γίνεσθαι αφού κινείται μακριά από την δονούμενη ύλη και οδηγείται σε μια υπερβατική γλώσσα για να εξηγήσει το κατασκευασμένο αντικείμενο. Οι Reiser και Umemoto επιμένουν ότι μια τέτοια προσέγγιση “ασπάζεται μια πολύ συγκεκριμένη υλική οργάνωση, μια δεικτική αρχιτεκτονική που εμφανίζει ορισμένες ποιότητες αλλά δεν σημαίνει τίποτα”. *24

[002Δ][ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ]

*“Τα μη-σημασιοδοτικά σημεία δεν αναπαριστούν ούτε αναφέρονται σε μια ήδη κατασκευασμένη κυρίαρχη πραγματικότητα. Αντιθέτως, προσομοιώνουν και προ-παράγουν μια πραγματικότητα που δεν έχει ακόμα υπάρξει. Η ύπαρξη δεν είναι ήδη δεδομένη, είναι στοίχημα στις πειραματικές συναθροίσεις, είτε αυτές είναι επιστημονικές, πολιτικές ή καλλιτεχνικές.” *25*

Ο Guattari υποστηρίζει ότι υπάρχουν περισσότερες διαστάσεις πέρα από τις υλικές σημασιοδοτήσεις και τις συνδέσεις που πραγματοποιούνται μέσα από τα γλωσσολογικά στοιχεία. Για παράδειγμα στην ποίηση οι διαστάσεις είναι “η ηχηρότητα της λέξης, το μουσικό θέμα της”, “η συναισθηματική, η επιτονισμένη και η βουλητική πτυχή της” και τέλος “η αίσθηση της λεκτικής δραστηριότητας στην ενεργή δημιουργία του σημαίνοντος ήχου, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων της άρθρωσης, της χειρονομίας και της μίμησης’ η αίσθηση της κίνησης στην οποία ολόκληρος ο οργανισμός σε συνδυασμό με την δραστηριότητα και την ψυχή της λέξης συνδέονται στην παγιομένη ενότητά τους.” *26 Στην πραγματικότητα η επικοινωνία περιλαμβάνει πάντα μια σειρά από ροές δυνάμεων οι οποίες είναι πολύ δύσκολο να αναπαρασταθούν. Όπως υπογραμμίζει και ο Guattari, πρέπει να έχουμε υπόψη ότι πολλές δυνάμεις εργάζονται ταυτόχρονα ώστε να αντιλαμβανόμαστε την πραγματικότητα. Η εμπειρία του κόσμου προκύπτει από το άθροισμα αυτών των δυνάμεων που ενεργούν ταυτόχρονα πάνω μας και δεν μπορεί να διαχωριστεί από τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο. Η ηχηρότητα, οι συναισθηματικές διαστάσεις καθώς και ο τρόπος με τον οποίο εκφέρεται ο λόγος απαιτεί ένα υποκείμενο το οποίο είναι προικισμένο με ικανότητες να επηρεάζεται και με τη σειρά του να επηρεάζει το περιβάλλον του.

Ακολουθώντας την άποψη του ζωγράφου Francis Bacon το σημείο έχει μια πολύ βίαιη ποιότητα, μπορεί να παρακάμψει τη συνειδησή μας, να αποτρέψει οποιαδήποτε παρεμβολή από τον εγκέφαλο, και να οδηγηθεί απευθείας στο νευρικό μας σύστημα. *27 Αυτό συμβαίνει πριν από την αναγνώριση, την αυτοματοποίηση και την ταξινόμηση. Την ίδια στιγμή που ενεργεί με αυτόν τον τρόπο, απεδαφοποιεί το σύστημα στο οποίο ανήκει (ένα σημειωτικό σύστημα για παράδειγμα) σε τέτοιο βαθμό ώστε να μην είναι σε θέση να κρατήσει τη θέση του στη συνάθροιση, έχει γίνει μια ελεύθερη ρίζα (free radical). *28 Οι εικόνες αποτελούν κατά κύριο λόγο τα στοιχεία που απαρτίζουν την συμβολική σημειωτική ενώ οι εντάσεις, οι κινήσεις, τα μεσοδιαστήματα, ότι προσωρινότητες και οι ταχύτητες είναι τα στοιχεία που

*24 Reiser and Umemoto, Atlas of novel Tectonics, 173

*25 Hauptmann, Deborah και Radman, Andrej, 'Asignifying Semiotics as Proto-Theory of Singularity: Drawing is Not Writing and Architecture does Not Speak' στο Footprint, Volume 8, Number 1, Spring 2014, σελ.7

*26 Guattari, Félix, Chaosmosis: An Ethico-Aesthetic Paradigm, trans. by Paul Bains and Julian Pefanis (Bloomington: Indiana University Press, 1995), σελ.15.

*27 Sylvester, David, 'Η ωμότητα των πραγμάτων. Συζητήσεις με τον Francis Bacon', μετφρ. Σπύρος Παντελάκης, Άγρα, 2009, σελ. 104. Ο Bacon περιγράφει σε μια από τις συζητήσεις που κάνει με τον Sylvester: "Αυτό που θα ήθελα εγώ είναι να κάνω πορτραίτα αλλά φτιαγμένα από στοιχεία τα οποία να μην είναι εικονογραφικά και παρ'όλα αυτά να δίνουν την αίσθηση της παρουσίας της εικόνας."

*28 Boumeester, Marc, 'Medium Affect Desire: Hybridising Real Virtual and the Actualised through Affective Medium Ecology' στο Footprint, Volume 8, Number 1, Spring 2014, σελ. 75

απαρτίζουν την μη-σημασιοδοτική σημειωτική. Η έκφραση γίνεται και πάλι πολυφωνική, πολυδιάστατη και πολυαναφορική. Τα σημειωτικά στοιχεία ενός πεδίου βρίσκονται σε μια διαρκή εναλλαγή το ένα σε σχέση με το άλλο, δεν σταθεροποιούνται σε κάποια βαθιά σύνταξη λανθανόντων περιεχομένων, ή σε μετασχηματιστικά συστήματα παράγουν πρόδηλα περιεχόμενα πάνω στην επιφάνεια.

Η κεντρική ιδέα σε αυτήν την έρευνα είναι ότι το μη-σημασιοδοτικό σημείο είναι πιθανό να βρίσκεται μέσα σε περιβάλλοντα το οποία είναι επιφορτισμένα με εξαιρετικά μεγάλη οπτική πληροφορία, τα οποία πιθανώς περιέχουν ένα πλήθος συμβολικών αφηγήσεων, διάφορα σημειωτικά και σημασιολογικά συστήματα καθώς και πολλά δηλωτικές και συμπαραδηλωτικές διαστρωματώσεις. Περιβάλλοντα όπως τα σύγχρονα αστικά μορφώματα. Είναι απαραίτητο να επανεκτιμήσουμε τη σχέση μας με το αρχιτεκτονικό αντικείμενο με τον ίδιο τρόπο που πρέπει να επανεκτιμήσουμε τη σχέση του ατόμου με το κοινωνικό σύνολο κι αυτό γιατί πια η χτισμένη μορφή έχει γίνει μέρος του άμεσου περιβάλλοντός μας.

Το χτισμένο περιβάλλον μπορεί να ιδωθεί ως το σύμπλεγμα των σχέσεων που αναπτύσσουν τα στοιχεία που το απαρτίζουν μεταξύ τους. Ως μια αλληλεπίδραση μεταξύ των ορίων τα οποία μεταβάλλονται με την αλλαγή της πληροφορίας που εισέρχεται στις συναθροίσεις. Ως συναθροίσεις οι οποίες κατασκευάζουν αισθήσεις. Ως συναθροίσεις στοιχείων που οδηγούνται σε υβριδικές καταστάσεις μεταξύ των δυνητικών και των πραγματωμένων περιστάσεων. Η χτισμένη μορφή είναι μια οικολογία συνθηκών η οποία συσχετίζεται με την ανθρώπινη επιθυμία ώστε να μπορέσει να εκδιπλώσει τις ικανότητές της. Αυτό το γεγονός και μόνο την καθιστά πολλαπλή. Οι αλληλεπιδράσεις των στοιχείων αυτών οδηγούν τον σύγχρονο άνθρωπο να μπορεί να λειτουργεί μέσα από το πεδίο της μη σημασιοδότησης και της επήρειας. Για να μπορέσει κανείς να κατανοήσει τη διαδικασία με την οποία λειτουργεί η σημασιοδότηση πρέπει να περάσει ο ίδιος μέσα από το σύστημά της. Και σε αυτό το σύστημα είναι προτιμότερο να αναγνωριστούν οι κλίμακες του για να διακριθούν στη συνέχεια οι τρόποι με τους οποίους μπορεί να εντοπιστεί η επήρεια. Το μη-σημασιοδοτικό σημείο δεν μπορεί στην πραγματικότητα να απομονωθεί, δεν βρίσκεται απαραίτητως σε ένα συγκεκριμένο σημείο, παρ'ολ'αυτά είναι πανταχού παρών, αναστέλλει το κενό και η βασική του επιθυμία είναι η παραγόμενη επήρεια.

3

AFFECT

ΕΠΗΡΕΙΑ/
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

03

041

[003] [Ε Π Η Ρ Ε Ι Α]

[003A][ΕΙΣΑΓΩΓΗ]

“Διαφορετικοί άνθρωποι μπορούν να επηρεαστούν διαφορετικά από το ένα και το αυτό αντικείμενο’ ο ίδιος άνθρωπος μπορεί να επηρεαστεί διαφορετικά σε διαφορετικές στιγμές από το ένα και το αυτό αντικείμενο.”

Benedict De Spinoza

Το σύγχρονο αστικό περιβάλλον είναι αποτέλεσμα μιας σειράς ετερόκλητων διαδικασιών οι οποίες διασυνδέονται με έναν πολύπλοκο τρόπο. Οι πόλεις δεν χαρακτηρίζονται πλέον από έναν συγκεκριμένο πολιτισμό, αντιθέτως μια πολλαπλότητα πολιτισμικών και πολιτιστικών μορφών συνυπάρχουν και διασυνδέονται σε τέτοιο βαθμό ώστε νέες υποκουλτούρες και νέες ταυτότητες αναδύονται συνεχώς. Χαρακτηρίζονται από πολλαπλότητες και διαφορές, γεγονός που εντείνει την πολυπλοκότητά τους, η οποία εν συνεχεία καλεί για δομημένες μορφές οι οποίες θα παρέχουν υψηλά επίπεδα επιτελεστικότητας. Η λειτουργία κάθε χτισμένης μορφής συνιστά μια διατέμνουσα διαδικασία η οποία διασυνδέει στοιχεία, τόσο την σύνθεση όσο και την κατασκευή της, σε μια μοναδική οντότητα η οποία εν τέλει έχει τη δυνατότητα να επηρεάζει αλλά και να επηρεάζεται από το περιβάλλον της, είτε αυτό είναι υλικό είτε άυλο. Ο πολιτισμός κινείται με έναν συνεχώς επιταχυνόμενο ρυθμό, συνεχίζοντας να απορροφά και να διαχειρίζεται κρίσιμες θέσεις, πράγμα που καθιστά την σύλληψη των διαρκώς εναλλασσόμενων διαδικασιών πολιτιστικής παραγωγής αδύνατη μέσω των παραδοσιακών μεθόδων της αρχιτεκτονικής κριτικής.

Λαμβάνοντας υπόψιν την μοριακή φύση της σύγχρονης πραγματικότητας, οι χτισμένες μορφές τείνουν να γίνουν πιο ασαφείς. Με τον ίδιο τρόπο που ο προφορικός αλλά και ο γραπτός λόγος μπορούν να λειτουργήσουν με εντελώς διαφορετικούς τρόπους σε διαφορετικές κουλτούρες, έτσι και οι χτισμένες μορφές μπορούν να επηρεάσουν ανάλογα. Στην απεύθυνση σε ένα κοινό, δεν μπορούμε να προσμένουμε καθολική κατανόηση ή αντίληψη μιας και μοναδικής γλώσσας. Η διαμεσολάβηση μέσω των μορφών που παράγονται, η οποία έχει ως στόχο να διευκολύνει την επικοινωνία, μπορεί με τον ίδιο τρόπο να την καταστήσει εξαιρετικά δυσχερή. Σύμφωνα με την Farshid Moussavi "οι προσπάθειες να συσχετιστούν οι χτισμένες μορφές με τους ανθρώπους μέσω ενός εξωτερικού μέσου παραμένουν στην πλειονότητα των περιπτώσεων περιθωριακές και αναποτελεσματικές." *01

Το ερώτημα που διατυπώνεται είναι εάν υπάρχει κάποιος τρόπος να λειτουργήσει η κτισμένη μορφή ως πολλαπλότητα (multiplicity), δηλαδή ως το διαμεσολαβητικό μέσο διά του οποίου θα τίθενται σε ενέργεια διαφορετικές ερμηνείες. Όταν οι χτισμένες μορφές αποκτήσουν την τελική τους διαμόρφωση τότε αποκτούν ταυτόχρονα και έναν στατικό χαρακτήρα. Ακόμα και αν προσφύγουμε σε μοντερνιστικές ιδέες περί

*02 Η συνήθης μετάφραση του όρου affect είναι ως πάθημα. Προτιμάται εδώ ο όρος επήρεια ως ένας όρος που δηλώνει μια μεγαλύτερη ευελιξία στον τρόπο με τον οποίο το υποκείμενο αντίκειται στο αρχιτεκτονικό έργο.

*03 Deleuze, Gilles και Guattari, Félix . A Thousand Plateaus: Capitalism and Schizophrenia, Minneapolis: University of Minnesota, USA, 1987, σελ. xvi

*04 Gregg, Melissa, and Gregory J. Seigworth, The Affect Theory Reader. Durham, NC: Duke UP, 2010. Print, σελ. 1

ευκαμψίας κατά τις οποίες ένα κτίριο σχεδιάζεται ώστε να είναι κινητό, ή ακόμα οι χώροι του σχεδιάζονται ώστε να προσαρμόζονται σε μια σειρά από χρήσεις, τελικά όταν επιλεγεί η συγκεκριμένη διαμόρφωση τα στοιχεία που την απαρτίζουν παραμένουν σταθερά και αμετάβλητα. Μια από τις πιθανές εξηγήσεις του πως οι μορφές, ανεξάρτητα από την καταγωγή τους, τις προθέσεις και τις μεθόδους με τις οποίες έχουν κατασκευαστεί, μπορούν να αποτελούν ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο αντικείμενο μπορεί να βρεθεί στη συζήτηση για την **επήρεια (affect)**. *02 Ο Gilles Deleuze βασίζεται στον Spinoza και προσπαθεί να οριοθετήσει την συγκεκριμένη έννοια δίνοντάς της έναν ακριβή ορισμό ο οποίος θα μας βοηθήσει να κατανοήσουμε πως οι μορφές μπορούν οδηγήσουν σε διαφορετικές σημασιοδοτήσεις.

[003B][ΕΠΗΡΕΙΑ]

"Επήρεια/Επίδραση. Καμία λέξη δεν δηλώνει ένα προσωπικό συναίσθημα ... Η επήρεια (affectus κατά τον Spinoza) είναι η δυνατότητα κάποιου να επηρεάζει και να επηρεάζεται. Είναι μια προ-προσωπική ένταση που αντιστοιχεί στο πέρασμα από μια βιωματική κατάσταση του σώματος σε μια άλλη και συνεπάγεται μια αύξηση ή μείωση της ικανότητας του σώματος να δρα. Η επίδραση (affectio κατά τον Spinoza) σε κάθε περίπτωση νοείται η συμπλοκή μεταξύ του επηρεασμένου σώματος και ενός δεύτερου σώματος που έχει την ικανότητα να επηρεάζει (υπό την προϋπόθεση ότι το σώμα να μπορεί να πάρει την ευρύτερη δυνατή έννοια και να συμπεριλάβει είτε "νοητικά" είτε "ιδεατά" σώματα)."03

Deleuze & Guattari

Ο όρος επήρεια έχει ερμηνευτεί με πολλούς διαφορετικούς τρόπους οι οποίοι συνήθως συνδέονται με τα συναισθήματα και τις αισθήσεις. Ο Gilles Deleuze βασίζεται στον Spinoza από τον οποίο υιοθετεί τον όρο affectus ο οποίος διαφέρει ωστόσο από εκείνον της **επίδρασης (affection)**. Ως επήρεια μπορεί να χαρακτηριστεί εκείνη η δύναμη η οποία έχει την δυνατότητα να αγκυρώνει τους ανθρώπους σε συγκεκριμένες ταυτότητες, πρακτικές και σημασίες. Πρόκειται για μια προ-σημασιολογική τοπογραφία των αισθήσεων. Είναι η συναισθηματική επένδυση σε συγκεκριμένους τόπους που συνδέει ιδιαίτερες αναπαραστάσεις και πραγματικότητες. Επιτρέπει στις νοητικές σχέσεις να εσωτερικεύονται και κατά συνέπεια να φυσικοποιούνται. Οι επήρειες δομούν τις σχέσεις στους προσωρινούς κόσμους που οι ίδιοι οι άνθρωποι κατασκευάζουν και από τους οποίους οι άνθρωποι κατασκευάζονται με τη σειρά τους. Πρόκειται για τη συνεχή διερώτηση της ύπαρξής μας στον κόσμο που συνεχώς μεταβάλλεται. Είναι η πολυπλοκότητα του κόσμου που βρίσκεται εν κινήσει συμπεριλαμβανομένων και όλων των σχετικών μετατοπίσεων που λαμβάνουν χώρα. Ο Gregory Seigworth και η Melissa Gregg υποστηρίζουν ότι "Η επήρεια εμφανίζεται στην ομίχλη της ενδιαμεσότητας, στη δυνατότητα του αντικειμένου να ενεργεί αλλά και να ενεργοποιείται. Η επήρεια είναι μια πρόσκρουση ή εξώθηση μιας στιγμιαίας ή μερικές φορές πιο σταθερής κατάστασης σχέσεων καθώς και τα περάσματα (και η διάρκεια των περασμάτων) των δυνάμεων ή των εντάσεων."04

[003B1] [ΕΠΗΡΕΙΑ vs ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ]

Αυτό που διαπιστώνεται από τη συζήτηση που γίνεται γύρω από την επήρεια είναι ότι παρ'όλο που φαίνεται να παίρνει μια αρκετά κεντρική θέση όχι μόνο ανάμεσα στις πολιτισμικές θεωρίες αλλά και σε άλλες επιστήμες, υπάρχει αρκετά μεγάλη διάσταση ως προς τον ορισμό της. Η σύγχρονη πολιτισμική θεωρία διαπιστώνει ολοένα και περισσότερο ότι η επήρεια αποτελεί μια από τις κεντρικές κατηγορίες στην κατανόηση της επικοινωνίας και των πρακτικών που χαρακτηρίζει την κοινωνία της πληροφορίας. Στην πραγματικότητα, η σημερινή μετα-μοντέρνα πραγματικότητα χαρακτηρίζεται από ένα πλεόνασμα επηρειών. Με την έκλειψη των μεγάλων αφηγήσεων και πεποιθήσεων, μέσω της επήρειας, ή των χαρτών που καταγράφουν την επήρεια, οι άνθρωποι προσπαθούν να εντοπίσουν την σημερινή τους θέση στο σύγχρονο πολυπολιτισμικό αστικό περιβάλλον. Είναι ο νέος χάρτης του ανήκειν και της ταυτότητας. Δεν υπάρχει ακριβές θεωρητικό ή πολιτιστικό λεξιλόγιο για να περιγράψει κανείς το φαινόμενο της επήρειας. Ωστόσο, η νόηση (cognition) κατανοεί μέσω της επήρειας. Αυτό που χαρακτηρίζει την σύγχρονη ζωή του ανθρώπου δεν είναι τίποτε άλλο από μια ροή επηρειών. Η προσοχή που δίνουμε στην έννοια της επήρειας αποκαλύπτει ότι ακόμα και οι πιο υψηλές νοητικές λειτουργίες συμβαίνουν στο πλαίσιο του σώματος. Σύμφωνα με τον Brian Massumi "το σώμα δεν απορροφά μόνο παλμούς ή διακριτά ερεθίσματα αλλά ενθυλακπεριεχόμενα. Ενθυλακώνει επιθυμίες και νοήσεις οι οποίες δεν μπορούν να κατανοηθούν εκ των υστέρων αν πρώτα δεν εντοπιστούν."

*05

Το πρόβλημα με τον προσδιορισμό της έννοιας της επήρειας είναι ότι διαφορετικοί στοχαστές ορίζουν διαφορετικά όρους όπως η επήρεια, το αίσθημα, το συναίσθημα και τη διάθεση. Ότι για κάποιους ορίζεται ως επήρεια για άλλους ορίζεται ως συναίσθημα ή ότι ορίζεται για κάποιους ως αίσθηση για κάποιους άλλους είναι η διάθεση. Παρ'ολ'αυτά ο κύριος διαχωρισμός στην θεωρία της επήρειας είναι από τη μια πλευρά εκείνοι που ενδιαφέρονται πρωταρχικά για το αίσθημα και το συναίσθημα και από την άλλη εκείνοι που ενδιαφέρονται για έναν πιο γενικό τρόπο με τον οποίο οι δυνάμεις επηρεάζουν η μια την άλλη. Ιστορικά, οι έννοιες της επήρειας (affect) και του συναισθήματος (emotion) διατηρούν μια μεταβαλλόμενη σχέση η οποία κυμαίνεται από πλήρη ταύτιση των εννοιών έως πλήρη διάκριση. Αυτό συμβαίνει λόγω της μεταβαλλόμενης σημασίας των δύο εννοιών.

Ο θυμός, ο φόβος, ο φθόνος και η ζήλια είναι συναισθήματα. Τα συναισθήματα νοούνται ως αντιδράσεις σε συγκεκριμένα και καθορισμένα αντικείμενα. Έχω θυμό απέναντι σε κάποιον, φοβάμαι κάτι, ζηλεύω κάποιον. κ.ο.κ. Ακόμα και αν ο φόβος ή ο θυμός μου είναι παράλογος, ή ακόμη και αν το αντικείμενο είναι πλασματικό ή φαντασικό, το συναίσθημα είναι συνδεδεμένο με αυτό το αντικείμενο ή διατηρεί μια συμβολική σχέση με αυτό. Τα συναισθήματα διαπλέκονται πάντα σε μια σχέση υποκειμένου/αντικειμένου ή μια σχέση μορφής/περιεχομένου. Τα συναισθήματα συνδέονται πάντα με το γνωσιακό επίπεδο το οποίο μεσολαβεί για την πρόκλησή τους. Σύμφωνα με τον Brian Massumi "ένα συναίσθημα έχει ένα υποκειμενικό περιεχόμενο, είναι ο

*05 Massumi, Brian. Parables for the Virtual: Movement, Affect, Sensation. Durham, NC: Duke UP, 2002. Print., σελ. 30

*06 Massumi, Brian, 'The Autonomy of Affect' στο Paul Patton, επιμ. Deleuze: A Critical Reader (Oxford: Blackwell, 1996), σελ.221

κοινωνικο-γλωσσολογικός καθορισμός της ποιότητας μιας εμπειρίας που από εκείνο το σημείο και μετά ορίζεται ως προσωπικό.” *06 Το συναίσθημα βρίσκεται ήδη μέσα στο σημασιολογικό επίπεδο, είναι η ένταση του πεδίου η οποία έχει αναγνωριστεί και ταυτοποιηθεί πλέον από το υποκείμενο.

επήρεια

προ-σημασιολογικό επίπεδο

σημασιολογικό επίπεδο

συναίσθημα

*07 Massumi, Brian, 'Parables for the Virtual, Movement, Affect, Sensation', Durham, NC: Duke UP, 2002, σελ.27

*08 Massumi, Brian, 'Parables for the Virtual, Movement, Affect, Sensation', Durham, NC: Duke UP, 2002, σελ.28

*09 Massumi, Brian, 'The Autonomy of Affect' στο Paul Patton, επιμ. Deleuze: A Critical Reader (Oxford: Blackwell, 1996), σελ.217

*10 Peirce, Charles Sanders, Selected Writings. New York: Dover Publications, 1966, σελ. 325

Μπορούμε να πούμε ότι κάποιος έχει συναισθήματα αλλά κάποιος επηρεάζεται από ανθρώπους ή αντικείμενα. Η επήρεια είναι η ίδια μια ένταση (intensity). *07 Είναι μια ένταση στην οποία υπάρχουν μια σειρά από σημασιολογικές κατευθύνσεις. Άρα δεν έχουμε εισαχθεί ακόμα στο σημασιολογικό επίπεδο, βρισκόμαστε ακριβώς πριν. Αυτή η ένταση δεν έχει να κάνει μόνο με το τι σημαίνει μια επήρεια αλλά και με το τι μπορεί να κάνει μια επήρεια, δηλαδή "η επήρεια ενεργοποιεί την ένταση και ταυτόχρονα είναι το ίδιο το έργο της έντασης".*08 Πρόκειται για εντάσεις που έρχονται σε επαφή, που ανακινούν η μία την άλλη, που μετασχηματίζονται και μεταφράζονται κάτω και πέρα από το νόημα, πέρα από τα σημασιολογικά συστήματα, τις νοήσεις ή ακόμα και τα συναισθήματα. Εν ολίγοις, η επήρεια, ειδικωμένη ως ένταση, είναι πολύ διαφορετική από το συναίσθημα. Μπορούμε να χρησιμοποιούμε τον όρο συναίσθημα για το εξατομικευμένο περιεχόμενο ενώ τον όρο της επήρειας για την μετατόπιση, την μετάβαση στο εν λόγω συναίσθημα. Ως μια διαδικαστική έννοια η επήρεια κατοικεί στα σημεία μετάβασης. Η επήρεια εξαρτάται από την κατάσταση κάθε φορά και βρίσκεται ακριβώς λίγο πριν το περιεχόμενο. Αυτό σημαίνει ότι έχει την ικανότητα να αφορά πολλαπλές καταστάσεις. Αποτελεί το συνδετικό νήμα της εμπειρίας. Ο Massumi υποστηρίζει ότι "είναι η αόρατη κόλλα που κρατά τον κόσμο μαζί." *09

[FIRSTNESS]

Στο σημειωτικό μοντέλο του Charles Sanders Peirce, η δομή της πραγματικότητας χαρακτηρίζεται ως σημειωτική και βασίζεται στην ερμηνεία των σημείων τα οποία διακρίνει σε τρεις βασικούς τύπους: εικόνα, δείκτη και σύμβολο. Στη συνέχεια διασυνδέει τα παραπάνω σημεία με τις τρεις κατηγορίες της εμπειρίας, οι οποίες συλλαμβάνονται ως βασικά είδη σχέσεων και πρόκειται για το firstness, secondness και thirdness. Ξεκινώντας αλλά και παραμένοντας εντός του πεδίου των σχέσεων σε κάθε βήμα της φιλοσοφικής έρευνας, ο Peirce συστήνει μια νέας μορφή της φιλοσοφίας της εμμένειας, και ειδικά της εμμένειας των σημείων. *10 Διακρίνει στις τρεις φαινομενολογικές κατηγορίες τα διαφορετικά επίπεδα της εμπειρίας κατά τις οποίες το firstness ορίζει μια καθαρή και αδιαφοροποίητη ποιότητα (για

παραδειγμα η καθαρη έννοια του χρώματος “κόκκινο”). Το secondness αναφέρεται στην ωμή παρέμβαση ενός γεγονότος (για παράδειγμα η διακοπή της ονειροπόλησης από το χτύπημα του τηλεφώνου) και το thirdness παρέχει μια σύνθεση ποιότητας και αντίδρασης εν αναμονή περαιτέρω ανάπτυξης ή πιθανής σημασιόδοτης (για παράδειγμα πρέπει να είναι ο Θανάσης). Ο Peirce υποστηρίζει ότι τα ειδικά προσωρινά χαρακτηριστικά της σκέψης αφορούν μια ποιοτική αμεσότητα (firstness), μια στιγμιαία παρέμβαση ή αναπαράσταση (secondness) και μια συνεχή, χρονικά προσδιορισμένη και ανοιχτή διαδικασία (thirdness). Αυτό που προκύπτει από το παραπάνω σχήμα είναι ότι στο πρώτο επίπεδο (firstness) βρίσκεται μια αδιαφοροποίητη ποιότητα. Ενώ από το δεύτερο επίπεδο (secondness) αρχίζει η διαδικασία της συσχέτισης των πραγμάτων ώστε να πρέπει κανείς να φτάσει στο τρίτο επίπεδο για να ξεκινήσει η σημασιόδοτη. Να σημειώσουμε εδώ ότι αφενός το δεύτερο επίπεδο προϋποθέτει το πρώτο, όπως και το τρίτο επίπεδο προϋποθέτει το πρώτο και το δεύτερο, αφετέρου ότι αυτή η τριαδική σχέση είναι κυκλική. Ο Peirce εξηγεί ότι η ποιότητα του firstness βρίσκεται στο ίδιο το επίπεδο, είναι μια καθαρή πιθανότητα. Ο Deleuze ερμηνεύοντας τον ορισμό του Peirce για το firstness συνδέει το επίπεδο με την έννοια της επήρειας και υποστηρίζει ότι *“η επήρεια ως firstness δεν είναι μια αίσθηση, ένα συναίσθημα ή μια ιδέα αλλά η ποιότητα μιας πιθανής αίσθησης, συναισθήματος ή ιδέας χωρίς να την πραγματώνει, όμως τη μετατρέπει σε μια πλήρη λειτουργία”*.

*11

[ΑΝΑΔΥΣΗ]

Η επήρεια είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την συνεχώς μεταβαλλόμενη πραγματικότητα η οποία χαρακτηρίζεται ως ένα σύνολο δυνάμεων οι οποίες ενεργούν η μια πάνω στην άλλη ανεξάρτητα από τον τρόπο με τον οποίο εμείς την προσλαμβάνουμε. Η ένταση προκύπτει από την απειρία των πραγματικών σχέσεων και οι πραγματικές δυνατότητες αυτών των σχέσεων ενεργοποιούνται σε συγκεκριμένες περιστάσεις και διαδικασίες. Για παράδειγμα, υπάρχει μια μεταβαλλόμενη ένταση του άπειρου αριθμού των πιθανών συνδέσεων μεταξύ των νευρώνων, για να αναφέρουμε απλά ένα μόνο πεδίο στο οποίο κατοικεί η επήρεια. Με την πάροδο του χρόνου, αυτή η απειρία ενεργοποιείται καθώς οι συνάψεις των νευρώνων γίνονται ευρύτερες και εν τέλει παράγουν τις σκέψεις. Εν συντομία η επήρεια είναι η **ανάδυση (emergence)** των πραγματικών σχέσεων, αφενός, και ταυτόχρονα η υποχώρησή τους σε δυνητικές σχέσεις (σχεσιακή ενδεχομενικότητα) από την άλλη. Όπου το συναίσθημα υποδηλώνει κάτι που συμβαίνει εσωτερικά και τείνει προς τα έξω μέσω της έκφρασης, η επήρεια υποδηλώνει κάτι σχεσιακό και μετασχηματιστικό. Η έννοια της ανάδυσης αποτελεί κομβικό σημείο στην κατανόηση της επήρειας αφού παρέχει ένα διπλό πλαίσιο αποσαφήνισής της. Αφενός ενέχει την πλευρά του δυνητικού και άρα την αυτονομία των σχέσεων καθώς μπορεί κάθε φορά να επιλέγει μέσα από μια δεξαμενή ενδεχομενικότητων, αφετέρου καλύπτει και την πλευρά του πραγματικού καθώς μετά την επιλογή καθορίζεται από τους λειτουργικούς περιορισμούς των επιλέξιμων σχέσεων. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι ακριβώς αυτή η διπολικότητα είναι η επήρεια καθεαυτή, η ταυτόχρονη συμμετοχή του δυνητικού στο πραγματικό και του πραγματικού στο δυνητικό. Μια

ΕΠΗΡΕΙΑ/ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

*11 Deleuze, Gilles, ‘Cinema I: The Movement-Image’, μτφρ. σελ. Tomlinson, Hugh και Habberjam, Barbara, University of Minnesota Press, Minneapolis, Usa, 1997, σελ. 92

αμφίδρομη σχέση η οποία είναι πάντα ενεργή και προς τις δύο κατευθύνσεις. Η επήρεια είναι επίσης συναισθητική, υποδηλώνοντας τη συμμετοχή των αισθήσεων, δηλαδή είναι το μέτρο των πιθανών αλληλεπιδράσεων των αισθήσεων που μετασχηματίζουν τα αποτελέσματα μιας αισθητηριακής λειτουργίας σε μια άλλη.

[004B2] [ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΠΗΡΕΙΑΣ]

Θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε την αυτονομία της επήρειας μόνο από το γεγονός της συμμετοχής της στο δυναμικό. Η ελευθερία και η ανοικτότητα επιλογής από το δυναμικό της δίνει και την αυτονομία της. Η αυτονομία της επήρειας αφορά απλά την μετατόπιση των σχέσεων. Αυτό συνεπάγεται ότι πρόκειται για μια αρκετά κεντρική έννοια η οποία βρίσκεται ακριβώς πριν και ακριβώς μετά από το σημείο στο οποίο έχουμε διαμορφώσει μια σταθερή άποψη για την πραγματικότητα. Σύμφωνα με τον Deleuze ***12** ακόμα και η αντίληψη έρχεται μετά από την επήρεια η οποία προκαλεί μια δόνηση που συλλέγεται από ένα όργανο και οδηγείται εν τέλει στην αντίληψη. Όπως έχει διατυπωθεί και πρωθύστερα η επήρεια έρχεται πριν, κατά τη διάρκεια και μετά από τη νόηση. Παρ'όλο που η επήρεια έρχεται πριν από τα σώματα που εν τέλει θα επηρεάσει ωστόσο συνεχίζει να κατοικεί στα σώματα έστω και σαν ένα σημείο μετάβασης μέσα από αυτά. Οδηγούμαστε πάλι στον αρχικό ορισμό που ορίζει την επήρεια ως την ικανότητα ενός σώματος να επηρεάζει και να επηρεάζεται και μπορεί να ιδωθεί ως μια σειρά δυνάμεων που βρίσκονται μεταξύ των σωμάτων, μέσα στα ίδια τα σώματα και μεταξύ των σωμάτων και του κόσμου. Άρα το ίδιο το σώμα διατηρεί μια δυναμική σχέση με τον εαυτό του καθώς η ισορροπία στην οποία βρίσκεται μπορεί να ανατραπεί ανά πάσα στιγμή.

Αναφερόμαστε στις δυνάμεις δεν μπορούμε να αγνοήσουμε την πολιτική διάσταση της επήρειας εφόσον διασυνδέει τις εναλλασσόμενες ικανότητες των ατόμων να διαχειρίζονται τις εντάσεις από τη μια μεριά και τη συνεχώς μεταβαλλόμενη διασυνδεδεμένη πραγματικότητα από την άλλη. Αυτή η δύναμη να επηρεάζει και να επηρεάζεται, ως μια δύναμη μετασχηματισμών μέσα στην ευρύτερη πραγματικότητα οδήγησε τους Gilles Deleuze και Felix Guattari να ορίσουν τις επήρειες ως διαδικασίες του γίνεσθαι. Για τους Deleuze και Guattari οι επήρειες μπορούν να λειτουργήσουν διαφορετικά από το αίσθημα ή το συναίσθημα. Ο Deleuze στο βιβλίο του για τον ζωγράφο Francis Bacon υποστηρίζει:

“... δεν υπάρχουν συναισθήματα στον Bacon: δεν υπάρχει τίποτα παρά μόνο επήρειες’ δηλαδή “αισθήσεις” και “ένστικτα”. Η αίσθηση είναι αυτό που καθορίζει το ένστικτο σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή, όπως ακριβώς και το ένστικτο είναι το πέρασμα από τη μια αίσθηση στην άλλη, η αναζήτηση για την “καλύτερη” αίσθηση (όχι την πιο ευχάριστη αίσθηση αλλά εκείνη που γεμίζει τη σάρκα σε μια συγκεκριμένη στιγμή της καθόδου, της αντίφασης ή της διαστολής).” ***13**

Από τα παραπάνω εξάγει κανείς το συμπέρασμα ότι το να επηρεάζεται κανείς από το περιβάλλον και το να επηρεάζει ο ίδιος το περιβάλλον του είναι οι δύο όψεις ενός νομίσματος.

*12 Deleuze, Gilles, 'Η Πτύχωση, Ο Λαίμνις και το Μπαρόκ', μτφρ. Νίκος Ηλιάδης, Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα, 2006, σελ. 183

*13 Deleuze, Gilles, 'Francis Bacon: The Logic of Sensation', Continuum, London, New York, σελ.39

Κατά τον Massumi:

“Όταν ασκείται μια επήρεια σε κάτι, ανοίγετε την ίδια στιγμή τον εαυτό σας στο να επηρεαστεί με τη σειρά του, και μάλιστα κατά έναν ελαφρώς διαφορετικό τρόπο απ’οτι θα μπορούσε να επηρεαστεί λίγο πιο πριν. Έχετε κάνει μια μετάβαση, χωρίς να έχει σημασία πόσο μικρή είναι. Έχετε υπερβεί ένα όριο. [ένας άλλος ορισμός της επήρειας θα μπορούσε να είναι αυτός]. *14

[ΠΡΟ-ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ]

Οι επήρειες είναι τα αποτελέσματα των διεργασιών που γίνονται σε προ-ατομικό επίπεδο. Δεν είναι μια υποκειμενική πραγματικότητα, υπό την έννοια της "συναισθηματικής διάθεσης ενός συγκεκριμένου ατόμου" είναι έμφυτη (immanent), μια γενική τονικότητα που τυλίγει τους ανθρώπους και τα πράγματα σε μια δεδομένη τοποθεσία, σε μια δεδομένη χρονική στιγμή' συνιστά τον κόσμο ως βιωμένη πραγματικότητα. Η επήρεια είναι ένα σωματικό, υλικό φαινόμενο. Είναι μια πραγματική οντότητα, η οποία μπορεί να συλληφθεί μέσω της αφής, μπορεί να μεταδοθεί εφόσον ο καθένας προβάλλει ασυνείδητες επήρειες στους άλλους και δέχεται επήρειες που άλλοι προβάλλουν σε εκείνον. Όταν μεταδίδουμε επήρειες ο ένας στον άλλον, τα όρια των σωμάτων μας παραβιάζονται. Υπάρχει έτσι μια δυνητικοποίηση του σώματος μέσω της διαμεσολάβησης της επήρειας. Οι “Δυνητικότητες”, γράφει ο Pierre Lévy, “είναι εγγενείς σε ένα ον, στην προβληματική του, οι κόμβοι των εντάσεων, των περιορισμών, και έργων που το εμπυχώνουν” *15 Το σώμα είναι τόσο δυνητικό όσο είναι και πραγματικό. Το δυνητικό, το πιεστικό πλήθος των προσδοκιών και των τάσεων, είναι ένα βασίλειο του πιθανού. “Το σώμα είναι τόσο αφηρημένο όσο και συγκεκριμένο’ η δραστηριότητά του και η εκφραστικότητά του επεκτείνεται σε μια ασώματη αλλά απόλυτα πραγματική διάσταση του πιεστικού δυνατού”.*16 Η επήρεια είναι ακριβώς αυτό το “γίνόμενο-ενεργό”, μια κατάσταση μεταξύ της ενεργητικότητας και της παθητικότητας.

[003B3] [ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΠΗΡΕΙΑΣ]

Αν θέλαμε να συνοψίσουμε τα χαρακτηριστικά μιας επήρειας θα μπορούσαμε να διακρίνουμε τα παρακάτω:

Προ-προσωπική και προ-υποκειμενική

Τα συναισθήματα είναι προσωπικές εμπειρίες. Οι επήρειες από την άλλη είναι εκείνες οι δυνάμεις που προηγούνται, παράγουν και ενημερώνουν τις εμπειρίες. Η επήρεια είναι προ-υποκειμενική και προ-προσωπική' όπως υποστηρίζει ο Steven Shaviro "είναι κοινωνική ή ακόμα και οντολογική πριν να είναι αυστηρά ατομική".*17 Η επήρεια δεν αφορά στο συναισθηματικό καθεαυτό αλλά στα στοιχεία εκείνα που οδηγούν στην ανάδυση ενός συναισθήματος. Υπό αυτήν την έννοια η επήρεια δεν είναι απαραίτητως συνειδητή. Η ψυχανάλυση υποστηρίζει ότι τα στοιχεία που ωθούν την σκέψη δεν μπορούν να συλληφθούν από την ίδια την σκέψη ενώ η γνωστική ψυχολογία κάνει λόγο για υπολογιστικές διαδικασίες που μας παρέχουν την βάση της συνειδητής επίγνωσης, αλλά οι ίδιες αυτές διαδικασίες δεν μπορούν να γίνουν αντιληπτές

*14 Zournazi, Mary. Hope: New Philosophies for Change. New York: Routledge, 2003, σελ. 212-123

*15 Lévy, Pierre, 'Δυνητική Πραγματικότητα', Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, 1999, σελ.14

*16 Massumi, Brian, 'Parables for the Virtual, Movement, Affect, Sensation', Durham, NC: Duke UP, 2002, σελ.30

*17 Shaviro, Stephen, 'Discogniton', Repeater, LONDON, UK, 2015, σελ. 17

στα πλαίσια της παραπάνω συνειδητοποίησης.

Ταυτόχρονα φυσική και πνευματική

Ο όρος της επήρειας μπορεί να κατανοηθεί καλύτερα μέσα από τον Spinoza ο οποίος περιγράφει την επήρεια ως εκείνον τον τρόπο σύμφωνα με τον οποίο οι οντότητες επηρεάζουν και επηρεάζονται η μια από την άλλη. Οι αντιλήψεις και τα συναισθήματα εξαρτώνται άμεσα από την επήρεια, καθοδηγούνται από αυτήν έστω και αν η επήρεια καθεαυτή δεν μπορεί να αποδοθεί στην αντίληψη και το συναίσθημα. Η επήρεια ως εκ τούτου είναι ταυτόχρονα φυσική και πνευματική ή ακόμα καλύτερα προηγείται και με αυτόν τον τρόπο διαφεύγει της διάκρισης μεταξύ φυσικού και πνευματικού.

Ταυτόχρονα πραγματική και έμμεση (vicarious)

Είναι πραγματική, επειδή συμβαίνει πραγματικά στο άτομο ως μεταβολή της σωματικής και ψυχολογικής του κατάστασης. Αλλά ταυτόχρονα είναι και έμμεση, διότι - όπως κάθε διαδικασία μεταβολής - είναι ανεξάρτητη από τα αντικείμενα ή τις δυνάμεις που την ενεργοποιούν.

Αμείωτη

Η επήρεια είναι αμείωτη υπό την έννοια ότι λειτουργεί σύμφωνα με τη δική της συστημική λογική.

Μετασηματιστική

Εμπλέκει έναν μετασηματισμό του τρόπου με τον οποίον κάποιος αντιμετωπίζει τον κόσμο, με έναν τρόπο που καθορίζει τι είναι σημαντικό για το πολλαπλό υποκείμενο.

Σχεσιακή

Η επήρεια απαιτεί ένα αντικείμενο, και ακριβώς όταν συνδεθεί σε ένα αντικείμενο ή συμβεί σε ένα αντικείμενο λαμβάνει το είναι έξω από την υποκειμενικότητα του ατόμου.

[003Γ][ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ]

Σύμφωνα με τον Deleuze η επίδραση, όπως και η αντίληψη, σχετίζονται με την κατάσταση στην οποία βρίσκεται το σώμα λόγω του ενεργήματος ενός άλλου σώματος ή μορφής πάνω σε αυτό. Εφόσον αυτή η επίδραση πρέπει να εφαρμοστεί σ' ένα σώμα, υπόκειται σε προσωπική, βιογραφική και κοινωνική διαμεσολάβηση. Η επήρεια, από την άλλη πλευρά, είναι μια “ένταση” (intensity) η οποία μεταδίδεται απευθείας από ένα σώμα ή μια μορφή, οι συγκεκριμένες ποιότητες του οποίου εξαρτώνται από τα χαρακτηριστικά εκείνου του ατόμου ή της μορφής. Οι επιδράσεις είναι το αποτέλεσμα μια μορφής πάνω στα άτομα και υπόκειται σε διάφορους τύπους διαμεσολάβησης, ενώ οι επήρειες είναι προ-προσωπικές και μη διαμεσολαβημένες και μπορούν να παράξουν διαφορετικές επιδράσεις σε διαφορετικά πρόσωπα.

Ο Walter Benjamin προσπαθεί να συνδέσει την επήρεια με την υλικότητα του κόσμου που μας περιβάλλει. Θεωρεί ότι υπάρχουν ισχυρές συναισθηματικές εμπειρίες οι οποίες είναι αρκετά διαφορετικές από αυτές που λαμβάνουμε διαμεσολαβημένες από την γνωσιακή διαδικασία και μας ενώνουν ή ακόμα μας μεταθέτουν στην υλικότητα του κόσμου. Στην πραγματικότητα ο Benjamin υποστήριξε ότι λόγω του

γεγονότος ότι οι επήρειες υπάρχουν μέσω της διεπαφής, κι επίσης λόγω του ότι συμβαίνουν στην υλικότητα του κόσμου, η εμπειρία των επηρειών μπορεί να μας παρέχει έναν σύνδεσμο - μη διαμεσολαβημένο από τον κόσμο των εννοιών - με τον υλικό κόσμο.

Η επήρεια είναι μια δέσμη συναισθημάτων σε διάχυση. Συμμετέχει στην δημιουργία διαθέσεων, ατμόσφαιρας και περιβαλλόντων. Οι επήρειες δεν αναφέρονται σε συγκεκριμένα αντικείμενα ούτε έχουν κάποια συγκεκριμένη πρόθεση. Διαπερνούν τις σκέψεις, τις επιθυμίες και τα κίνητρα και ως εκ τούτου έχουν μια απεριόριστη αξίωση στον τρόπο στάσης του υποκειμένου. Οι επήρειες είναι καθηλωτικές, σαν ένα είδος ευρύτερου συναισθηματικού κλίματος. Ζούμε μέσα και διαμέσου αυτών. Γλιστράμε μέσα στις επήρειες, όπως γλιστράμε μέσα στις διαθέσεις. Οι επήρειες επιδεινώνουν, εξαφανίζονται και επανεμφανίζονται. Η έννοια της επιδείνωσης μπορεί να συσχετιστεί κάλλιστα με εκείνη της έντασης και ως εκ τούτου με τις ικανότητες ενός αντικειμένου να επηρεάζει και να επηρεάζεται. Αυτό κάνει τις επήρειες να αναφέρονται σε μια δυναμική πραγματικότητα. Διαπιστώνουμε από τα παραπάνω ότι η επήρεια είναι ένα απο-εδαφοποιημένο συναίσθημα σε κίνηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3
ΕΠΗΡΕΙΑ/

4

A-SIGN

ΣΗΜΕΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ /
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4
ΣΗΜΕΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ/

[004] [ΣΗΜΕΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ]

[004A][ΕΙΣΑΓΩΓΗ]

Η αντίληψη μιας αρχιτεκτονικής μορφής εκκινεί από την μετάδοση της επήρειας μέσω της μορφής η οποία στη συνέχεια επεξεργάζεται από τις αισθήσεις παράγοντας μοναδικές επιδράσεις στο υποκείμενο - σκέψεις, συναισθήματα, συγκινήσεις και διαθέσεις. Καθώς μια επήρεια έχει τη δυνατότητα να εκδιπλωθεί σε διαφορετικές επιδράσεις ή να προκαλέσει διαφορετικές ερμηνείες σε διαφορετικά άτομα, η μορφή, η οποία αποτελεί το διαμεσολαβητικό μέσο, μπορεί να γίνεται αντιληπτή με πολλούς τρόπους. Άρα μπορεί να θεωρηθεί ως μια πολλαπλότητα - ως μια "λειτουργία" η οποία συνδέει τα ανθρώπινα όντα με το περιβάλλον τους καθώς και μεταξύ τους, με διαφορετικούς τρόπους. Προκειμένου να μελετηθεί η αρχιτεκτονική μορφή ως πολλαπλότητα, αναζητούμε τις επιδραστικές λειτουργίες της μορφής.

Έτσι ως επήρεια μπορούμε να θεωρήσουμε το έδαφος πάνω στο οποίο η αρχιτεκτονική έρχεται να εμπλακεί με τον σύγχρονο ανθρώπινο πολιτισμό. Ιστορικά, η συμπλοκή αυτή είχε αφεθεί στο επίπεδο της σημασίας, όμως διαπιστώθηκε ότι η κοινή κατανόηση των σημασιών απαιτεί την ύπαρξη κοινού πολιτισμικού υποβάθρου, στοιχείο που συνεχώς διαλύεται στα σύγχρονα αστικά περιβάλλοντα τα οποία χαρακτηρίζονται από μια πολυφωνία άνευ προηγουμένου. Ενώ οι σημασίες εξαρτώνται από το πολιτισμικό υπόβαθρο του κάθε ατόμου, οι επήρειες είναι, όπως είδαμε, προ-υποκειμενικές εντάσεις που δημιουργούνται στο κάθε άτομο όταν έρχεται σε επαφή με το δομημένο περιβάλλον και βασίζονται σε αισθητικές αντιλήψεις. Αφορούν αποκλειστικά στον τρόπο με τον οποίο συναρμολογούνται οι χτισμένες μορφές αφού ενσωματώνουν διαφορετικά υλικά και νοητικά περιεχόμενα, τα οποία συγχωνεύονται σε νέες αισθητικές μορφές, οι οποίες άπαξ και δημιουργηθούν, αποκτούν την δική τους υπόσταση. Οι νέες αυτές μορφές δεν έχουν κανένα γνωσιακό περιεχόμενο από μόνες τους. Πρόκειται για τυπικές μορφές των οποίων η σημασία εξαρτάται από τις επηρείες τους και την αντίληψη του κάθε ατόμου. Οι επήρειες είναι επομένως εκείνη η πτυχή των μορφών μέσω των οποίων οι αρχιτέκτονες μπορούν να επηρεάζουν - χωρίς να προσδιορίζουν ή να περιορίζουν - την εμπειρία των ανθρώπων.

Η υλική πραγματικότητα είναι ο τομέας της αρχιτεκτονικής. Η αρχιτεκτονική παράγει συναθροίσεις υλικών σε συγκεκριμένες διαμορφώσεις' κατακερματίζει και διευθετεί τον χώρο' δημιουργεί όρια και περιθώρια για να εξυπηρετήσει τις απαιτούμενες κάθε φορά λειτουργίες. Ο αρχιτέκτονας έχει πλήρη επίγνωση ότι η εμφάνιση του κόσμου δίνεται μέσα από τη σημασία. Το έργο του είναι να αποκαλύψει ποιες είναι οι ιδιότητες των υλικών διαμορφώσεων που αρχικά εμφανίζονται ως ποσοτικές. Αυτή η ένταση της ενέργειας που επενδύεται στις υλικές διαμορφώσεις είναι σημαντική και όχι η κριτική ή γνωσιακή προσέγγιση. Η σχέση μεταξύ των επιπέδων της

έντασης και της ποιοτικής αποτίμησης δεν βασίζεται σε μια συγκεκριμένη σχέση μορφής/περιεχομένου, αλλά μάλλον σε επίπεδα απήχησης και ενίσχυσης.

Η παραγωγή αρχιτεκτονικών αντικειμένων που θα αφήνουν μια αίσθηση στα ανθρώπινα σώματα που τα κατοικούν δεν μπορεί να συνοψιστεί απλά σε ένα στίλ που προκαλεί συναισθήματα. Η επήρεια είναι καθηλωτική, είναι ένα είδος οικοδομήματος που έχει την ικανότητα να συγκλονίσει το προσλαμβάνων υποκείμενο. Ζούμε μέσα στην επήρεια κατά τον ίδιο τρόπο με τον οποίο ζούμε μέσα στα κτίρια. Αλλά για να αναδυθούν ως τοπία επηρειών, τα κτίρια πρέπει να συλλαμβάνονται υπό όρους αισθητικών εντάσεων. Δηλαδή, ως ένα συνολικό περιβάλλον όπου το υποκείμενο και το αντικείμενο συμπίπτουν. Η αρχιτεκτονική της επήρειας πρέπει να δημιουργήσει ένα περιβάλλον επαυξημένης πραγματικότητας, όπου θα μπορούν να συνυπάρχουν το δυνητικό και το πραγματικό επίπεδο ταυτοχρόνως. Η υλικότητα της αρχιτεκτονικής είναι πάντα σύνθετη και αποτελεί την επιδέξια χειραγώγηση της σύνθεσης των υλικών και κατασκευαστικών πρακτικών, την έκφραση των ενσωματωμένων δυνάμεων. Μέσα από τη δημιουργία τυχαίων, αόριστων, απτικών αισθήσεων, η αρχιτεκτονική δίνει έμφαση στην έννοια της επήρειας. Ειδικά ερεθίσματα προτείνουν συγκεκριμένες κινήσεις των μυών, ενισχύουν ορισμένες αισθητικές δραστηριότητες και ως εκ τούτου καθορίζουν κοινωνικές ή ακόμα και γνωσιακές διαδικασίες.

Στην παρουσίαση της σημειωτικής διαδικασίας του Guattari, όπως είδαμε, υπάρχει μια καταλυτική διαδικασία η οποία εκκινεί από μη-σημασιοδοτικά σημεία τα οποία ευθύνονται για ενδεχόμενες διακοπές ή εκκινήσεις, στις διαδικασίες της δήλωσης, της υποδήλωσης και της σημασιοδότησης. Τα μη-σημασιοδοτικά αυτά σημεία ενεργοποιούν τις διαδικασίες μεταβολής των κυρίαρχων σημασιοδοτικών κωδικών με σκοπό την δημιουργία ενός αυτοαναφορικού αρχιτεκτονικού αντικειμένου. Η συνθήκη της αυτονόμησης εντός του αρχιτεκτονικού αντικειμένου και των μερών που το συστήνουν, του επιτρέπει την απομάκρυνσή του από τις συνήθεις διαδικασίες σημασιοδότησής του, οδηγώντας σε πολλαπλές αναγνώσεις των χωρικών περιστάσεων από τα πολλαπλά υποκείμενα. Τα σημειωτικά στοιχεία του αρχιτεκτονικού αντικειμένου μέσω των μη-σημασιοδοτικών σημείων απελευθερώνονται από τις κυρίαρχες σημασιοδοτικές αλυσίδες, κατασκευάζουν νέες κυρίαρχες σημασίες, σε μια διαδικασία διαρκούς επανάληψης.

Στην αρχιτεκτονική υπάρχει πάντα κάτι που απομένει, ένα αρχιτεκτονικό κατάλοιπο της συνάντησης του υποκειμένου και του αντικειμένου, τα οποία υπεισέρχονται σε μια άρρηκτη επικοινωνία μέσω των συναθροίσεων που κατασκευάζουν. Μια συνάθροιση η οποία έρχεται να αναγνωρίσει ένα αρχιτεκτονικά κωδικοποιημένο σύστημα υπό διαφορετικούς κάθε φορά όρους, αναλόγως των στοιχείων που συμμετέχουν. Η συμπλοκή των στοιχείων εκκινεί από τα μη-σημασιοδοτικά στοιχεία τα οποία οδηγούν την παραγωγή διαφορετικών συναθροίσεων κάθε φορά με άξονα την μετάφραση των επηρειών που δέχεται το υποκείμενο. Βάσει της επήρειας είναι δυνατόν τα μη-σημασιοδοτικά σημεία να εκκινήσουν διαφορετικές σημασιοδοτικές αλληλουχίες.

[004Γ1] [ΔΙΑΤΕΜΝΟΝΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ]

Κατά την εξέλιξη των χτισμένων μορφών στην αρχιτεκτονική ιστορία έχουν αναπτυχθεί δύο συστήματα τα οποία προσπαθούν να περιγράψουν την αρχιτεκτονική παραγωγή. Πρόκειται για την παραγωγή μορφών βασισμένων σε **τυπολογίες (top-down approach)** και για την αντιμετώπιση των **μορφών ως το άθροισμα βασικών στοιχείων (bottom-up approach)**. Στόχος της έρευνας αυτής είναι η καθιέρωση ενός τρίτου συστήματος το οποίο καλείται **διασχιστική προσέγγιση (transversal approach)** της διαδικασίας σημασιοδότησης των στοιχείων της αρχιτεκτονικής μορφής, τα χαρακτηριστικά της οποίας θα αναλύσουμε στη συνέχεια.

[TOP-DOWN APPROACH]

Όσον αφορά στην πρώτη προσέγγιση, η οποία είναι και η πιο διαδεδομένη στην ιστορία της αρχιτεκτονικής, μπορούμε να την εντοπίσουμε αρχικά στην προσπάθεια παραγωγής των μορφών η οποία βασιζόταν στην μίμηση της φύσης. Η φύση αποτελούσε τον τύπο της μορφής. Τόσο τα συστήματα της χρυσής τομής και των διαφόρων συστημάτων συμμετρίας αλλά και των ιδανικών αναλογιών προσπαθούσαν να καθορίσουν τις σχέσεις μεταξύ των μερών και του όλου. Παρ'όλο που αυτά τα στοιχεία μπορούσαν να συνδυαστούν και να παράξουν ποικιλίες μορφών οι συνδυασμοί αυτοί ήταν περιορισμένοι σε αριθμό ενώ ταυτόχρονα ο συμβολισμός δεν μπορούσε να επιτρέψει αποκλίσεις από τους αρχικούς κανόνες. Κατά τον 17ο αιώνα όλα αυτά τα συστήματα κανόνων, είτε αισθητικά, είτε μεταφυσικά αντικαταστάθηκαν από την τυπολογία, η οποία αναδύθηκε ως ένα επιστημολογικό σύστημα καθορισμού των μερών και του όλου. Επρόκειτο για ένα σύστημα πρωταρχικών γεωμετρικών μορφών και εφαρμοσμένων συμβόλων, καθένα από το οποίο ήταν ικανό να μεταδώσει μια μοναδική αίσθηση και έτσι ήταν κατάλληλο να περιγράψει ένα συγκεκριμένο είδος κτιρίου. Ο Durand επινόησε μια εναλλακτική τυπολογία κατά την οποία ένα σύστημα πρωτότυπων γεωμετρικών μονάδων μπορούσε, μέσω των διαφορετικών συνδυασμών τους, να παράξει διαφορετικούς τύπους κτιρίων, βασισμένος σε καθαρά γεωμετρικούς κανόνες. Παρ'ολ'αυτά το σύστημα αυτό δεν επέτρεπε τον ελεύθερο συνδυασμό των στοιχείων και κατέληξε να είναι ένα άκαμπτο σύστημα. Τον 20ο αιώνα η τυπολογία ορίστηκε από τον Aldo Rossi και τον Robert Venturi ως ένα σύστημα τυπικών ιδιοτήτων που μπορούσαν να επαναληφθούν για να παράξουν τις χτισμένες μορφές. Ο Rossi πρότεινε μια σειρά από περιορισμένους χωρικά και κατασκευαστικά τύπους, οι οποίοι προέρχονταν από την κλασική αλλά και την λαϊκή παράδοση και θα αποτελούσαν τα συστατικά της πόλης θεωρημένης ως ένα ενιαίο σύνολο, ενώ ο Venturi πρότεινε μια προσθήκη στα αρχέτυπα σύμβολα των συστημάτων του χώρου. Υπό αυτήν την έννοια η τυπολογία, σε όλες τις εκφάνσεις της, παρέμεινε ουσιαστικά ένα σύστημα από πάνω προς τα κάτω (top-down) βασισμένο σε μια σειρά ιδανικών μορφών ορισμένων εκ των προτέρων.

[BOTTOM-UP APPROACH]

Προσεγγίζοντας την δεύτερη κατηγορία των bottom-up λογικών περιγραφής και σύνθεσης του αρχιτεκτονικού

αντικειμένου, μπορούμε να εντοπίσουμε τις πρώτες προσπάθειες στην Ισλαμική αρχιτεκτονική στην οποία ένα σύστημα μαθηματικών κανόνων καθόριζε την επανάληψη των γεωμετρικών μορφών, οι οποίες εν τέλει μπορούσαν να παράξουν ολόκληρες επιφάνειες. Το γεωμετρικό μοτίβο, αναπαραγόμενο, παρήγαγε το σύνολο των αρχιτεκτονικών μορφών. Πολύ αργότερα ο μοντερνισμός πρότεινε ένα νέο ορθολογικό σύστημα το οποίο όριζε τις σχέσεις μεταξύ των στοιχείων και του όλου, βασισμένο σε αρχές που προήλθαν από τις διαδικασίες της βιομηχανικής μαζικής παραγωγής. Την ίδια περίοδο ο Le Corbusier, με το σύστημα Modulor, επιχείρησε να εγκαθιδρύσει ένα παγκόσμιο σύστημα αναλογιών το οποίο διασύνδεσε διαφορετικά στοιχεία ενός κτιρίου σε ένα ευρύ φάσμα που περιελάμβανε από τρισδιάστατους χώρους μέχρι κατασκευαστικές δομές, τομές και όψεις. Αυτό το σύστημα βασιζόταν στο ανθρώπινο μάτι, το οποίο τοποθετείται σε ένα προκαθορισμένο ύψος γεγονός που καθιστούσε το Modulor ένα εξιδανικευμένο σύστημα οπτικού ελέγχου. Στις δεκαετίες του 1960 και 1970 ο φονξιοναλισμός, όπως προτάθηκε από το CIAM και αργότερα από τις ομάδες TEAM 10 και των μεταβολιστών, υποστήριξε την χρήση ενός συνόλου τυποποιημένων εξαρτημάτων ή ανεξάρτητων μονάδων οι οποίες μπορούσαν να συνδυαστούν για την κατασκευή μιας πιο σύνθετης δομής. Αυτή η ευελιξία που πρότεινε το παραπάνω σύστημα περιοριζόταν στους πεπερασμένους τρόπους σύνθεσης των στοιχείων. Όπως και σε άλλα παρόμοια συστήματα, δεν μπορούσε να ανταποκριθεί σε συγκεκριμένες ανάγκες. Την ίδια περίοδο ο Luis Kahn και ο Robert Le Ricolais αναπτύσσουν εναλλακτικά συστήματα μονάδων στα οποία οι χωρικές αλλά και οι κατασκευαστικές απαιτήσεις σχετίζονται τοπολογικά. Η πρόθεση αυτής της τοπολογικής προσέγγισης είναι τα στοιχεία να μπορούν να αλλάζουν γεωμετρικές μορφές αλλά να συνεχίζουν να έχουν τις ίδιες ιδιότητες.

[ΔΙΑΣΧΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ]

Τόσο οι από πάνω προς τα κάτω προσεγγίσεις όσο και οι από κάτω προς τα πάνω μπορούν να χαρακτηριστούν ως ουσιοκρατικές και εξιδανικευμένες θεάσεις του κόσμου. Τα γεωμετρικά συστήματα της αναλογίας και της προοπτικής, το Modulor, τα γεωμετρικά μοτίβα της ισλαμικής αρχιτεκτονικής αλλά και ο φονξιοναλισμός βασίζονται σε εκ των προτέρων αποφασισμένες μορφές, οι οποίες είναι ιδανικές και εσωτερικές στο δεδομένο κάθε φορά σύστημα. Επιπλέον το γεγονός ότι τόσο τα μέρη όσο και το όλο έχουν συλληφθεί ως σύνολα που απαρτίζονται από μέρη συγκεκριμένων γεωμετρικών ιδιοτήτων, δεν μπορούν να συνδυαστούν επηρεάζοντας το ένα το άλλο. Αυτό που θα επιχειρήσουμε εδώ είναι μια **διασχιστική προσέγγιση (transversal approach)** στην παραγωγή των χτισμένων μορφών. Σε ένα τέτοιο σύστημα, μια “βασική μονάδα” συναθροίζει μια σειρά από αιτίες και σχέσεις σε ένα υλικό σύνολο - ένα εν τέλει αμορφικό παρά υλομορφικό σύνολο.

Με λίγα λόγια ο τρόπος με τον οποίο συνδέονται τα στοιχεία που απαρτίζουν τελικά κάθε συνάθροιση δεν καθορίζονται από ένα προκαθορισμένο σύστημα αλλά βασίζεται ακριβώς στα ίδια αυτά στοιχεία. Η έλλειψη μορφής της βασικής μονάδας σημαίνει ότι δεν έχει σταθερό σχήμα αλλά διακατέχεται από πρωτογεωμετρικές ιδιότητες που είναι

φυσικά και γεωμετρικά συγκεκριμένες αλλά όχι ορισμένες - για παράδειγμα, φέρουσες ικανότητες που διέπουν τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να συναρθρωθεί ένα στοιχείο. Του δίνουν την δυνατότητα να επαναλαμβάνεται και σε κάθε επανάληψη να μεταβάλλεται σε συνάρτηση με εξωτερικές επιδράσεις όπως οι φυσικές απαιτήσεις του τόπου, του κλίματος, τον τοπικών εργαλείων και τεχνολογιών, οικονομικών παραγόντων ή υποκειμενικών επιθυμιών. Η πρωτογεωμετρία της βασικής μονάδας προσδίδει στην προκύπτουσα συνάθροιση των στοιχείων, επήρειες που αποτελούν χαρακτηριστικό κάθε μορφής που παράγεται. Λόγω του ότι η βασική μονάδα δεν είναι γεωμετρικά καθορισμένη της δίνει τη δυνατότητα να διαφέρει κατά την επανάληψή της, ή ακόμα και να μεταλλάσσεται, δημιουργώντας υβρίδια με άλλες μονάδες, και εντελώς καινούργιες και μη προβλέψιμες μορφές. Μορφές που είναι παροδικά και χωρικά συγκεκριμένες ενώ ταυτόχρονα άραμενουν ανοικτές στην αλληλεπίδραση με άλλες μονάδες. Η διασύνδεση των στοιχείων αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο τόσο της θεωρίας των συναθροίσεων όσο και της διασχιστικής προσέγγισης των αρχιτεκτονικών μορφών.

[004Γ2] [ΕΥΡΕΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ]

Η έρευνα που βασίζεται σε οποιονδήποτε τύπο μεθοδολογικής σκέψης βασίζεται σε ομοιότητες και αναπαραστάσεις μελλοντικών συνθηκών. Η μεθοδολογία χρησιμοποιεί την αναπαράσταση για να μειώσει τις διαδικασίες σε μια κλίμακα που ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένες απαιτήσεις. Αυτή η μείωση αποτυγχάνει εξ ορισμού να συμπεριλάβει όλες τις σχέσεις που αναπτύσσουν οι συναθροίσεις και καταλήγει σε μια ολοκλήρωση η οποία είναι μερική. Η προσέγγιση που θα επιχειρηθεί σε αυτήν την έρευνα απομακρύνεται από την ιδέα μια βαθμιδωτής, ιεραρχικής ή τυπολογικής ταξινόμησης και αναζητά ένα διαφορετικό μεθοδολογικό μοντέλο έρευνας. Αρχικά υιοθετεί το μοντέλο του C.S. Peirce ο οποίος πολύ σύντομα αναγνώρισε την περιορισμένη δυνατότητα της επαγωγικής λογικής και εισήγαγε την λογική της απαγωγής. Αυτή η μορφή της λογικής κινείται αντίστροφα και βασίζεται στην παρατήρηση του αποτελέσματος για την εξαγωγή της υπόθεσης. Σε συνδυασμό με την οικολογική προσέγγιση του J.J Gibson, σύμφωνα με την οποία το αντικείμενο μελέτης είναι πλέον οι σχέσεις μεταξύ των αντικειμένων, στη συγκεκριμένη έρευνα οι σχέσεις εξωτερικότητας που αναπτύσσουν οι συναθροίσεις έρχονται να ενισχύσουν την ανάγκη για μια επίπεδη οντολογία που προτείνεται ως βάση για τη διερεύνηση των σχέσεων.

Η επίπεδη οντολογία μας οδηγεί τη συζήτηση στην διερεύνηση των εξωτερικών σχέσεων των αντικειμένων. Για να κατανοηθούν και να περιγραφούν οι σχέσεις αυτές θα πρέπει να διερευνηθούν σύμφωνα με τις αρχές της πληθυσμιακής σκέψης (population thinking). Αυτό που έχει σημασία στην πληθυσμιακή σκέψη είναι η παράλλαξη, κι ως εκ τούτου τα τυπείκελα θεωρούνται ιδανικές περιπτώσεις αντικειμένων ώστε να καταγραφούν οι όροι της μεταβολής. Το βάρος απομακρύνεται από τις ιδιότητες του αντικειμένου και μετατοπίζεται στις ικανότητές του να επηρεάζει και να επηρεάζεται. Όπως σημειώνει ο Manuel DeLanda:

“Για τους ταξινομητές ο τύπος (είδος) είναι πραγματικός και η παραλλαγή είναι ψευδαισθηση, ενώ για τους στοχαστές της πληθυσμιακής σκέψης, ο τύπος (μέσος όρος) είναι μια αφαίρεση και μόνο η παραλλαγή είναι πραγματική. Δεν υπάρχουν δυο τρόποι θεώρησης της φύσης που να είναι τόσο διαφορετικοί.”

Υπό αυτές τις παραδοχές δομούμε μια ανοιχτή διαδικασία έρευνας της αρχιτεκτονικής και αστικής ανάπτυξης, ικανή να είναι ταυτόχρονα αναλυτική και συνθετική, με στόχο να επηρεάσει όχι μόνο τον τρόπο που κατανοούμε και καταναλώνουμε τον χώρο, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο τον καταγράφουμε και τον παράγουμε. Μια ερευνητική διαδικασία η οποία στόχο έχει να θέσει το πρόβλημα των αρχών του αφηρημένου σχεδιασμού ενώ παράλληλα να εξετάσει τις πραγματώσεις τους. Κρίνεται αναγκαίο για την συγκεκριμένη έρευνα να μεταπηδήσουμε σε ένα **σύστημα δοκιμής και λάθους (trial and error)** ώστε να διερευνήσουμε αλλά και να σχεδιάσουμε μελλοντικές συνθήκες. Αυτό το σύστημα καλείται **ευρετικό (heuristics)** και είναι το σύστημα που έχει ακολουθηθεί. Μπορεί να είναι μην είναι το ίδιο ένα ακριβές σύστημα αλλά ωστόσο παραμένει εξαντλητικό.

Αυτό οδηγεί την έρευνα να κινηθεί σε ένα πεδίο που δεν έχει συγκεκριμένο μέσο, συγκεκριμένο τομέα και συγκεκριμένο πεδίο. Σχηματίζεται έτσι ένα ρευστό πεδίο διερεύνησης, ένα πεδίο που διαμορφώνει τη δική του πορεία με βάση τα ευρήματα που αναδύονται συν τω χρόνο. Συζητώντας το ρευστό αυτό πεδίο και τις διακλαδώσεις του, διερευνώνται μια σειρά από παραδείγματα τα οποία θα επιχειρήσουν να συνθέσουν τον πληθάρημο των διαφορετικών συναθροίσεων και θα προσπαθήσουν να περιγράψουν τις εντάσεις, τις τροχιές, τις τάσεις και τις ροπές τους. Βασιζόμενοι στην επίπεδη οντολογία που περιγράφηκε νωρίτερα θα επιχειρηθεί μια έρευνα βασισμένη στην χρήση των μη-σημασιοδοτικών σημείων όπως αυτή εμφανίζεται στην αρχιτεκτονική των Ιαπώνων (Shin Takamatsu, Kazuo Shinohara, Hiromi Fujii κ.α) σε σχέση πάντα με τις συναθροίσεις που αναπτύσσουν με το ευρύτερο περιβάλλον τους. Οι πρακτικές των Ιαπώνων επιλέγονται διότι έχουν την δυνατότητα να ιδωθούν ως ένα τυπικό μορφή ο οποίος φέρει πολλαπλές πραγματώσεις με τα σχεδιασμένα και κατασκευασμένα παραδείγματα.

Στη συνέχεια, θέλοντας να διερευνήσουμε αν οι αρχικές παρατηρήσεις εμπίπτουν και σε παραδείγματα εκτός Ιαπωνίας, αναζητήσαμε περισσότερα μη-σημασιοδοτικά σημεία και τις πιθανές επηρείες τους σε ένα αρχείο το οποίο διερευνά αρχιτεκτονικά παραδείγματα από την δεκαετία του 1970 μέχρι και σήμερα. Αυτό που κινεί την εξέταση των παραδειγμάτων είναι ότι ικανοποιούν τις ελάχιστες συνθήκες που έχουν οριοθετηθεί για να ανήκουν στις κατηγορίες των σημείων που εντάσσονται.

[004Γ1] [ΛΙΣΤΑ ΜΗ-ΣΗΜΑΣΙΟΔΟΤΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ/ΕΠΗΡΕΙΩΝ]

Τα αρχιτεκτονικό αντικείμενο αποτελείται από υλικά και εκφραστικά στοιχεία που συμπλέκονται παράγοντας τις συναθροίσεις. Αρχικά αναζητήθηκε σε κάθε αρχιτεκτονικό παράδειγμα να εντοπιστούν υλικά ή εκφραστικά στοιχεία και ο

τρόπος με τον οποία αυτά συμπλέκονται. Τα στοιχεία που αναζητήθηκαν είναι:

_Υλικά στοιχεία:

- Φέροντες τοίχοι
- Κολόνες και δοκάρια
- Κατασκευαστικό σύστημα (σύστημα πλαισίων)
- Στοιχεία που καθορίζουν την σύνδεση των περιοχών ενός κτιρίου (πόρτες, διάδρομοι, σκάλες, παράθυρα, ανελκυστήρες) όπου διασταυρώνονται οι καθημερινές διαδρομές των ανθρώπων.

_Εκφραστικά στοιχεία:

- Εσωτερικές μετακινήσεις.
- Δραστηριότητες που στεγάζονται στο κτίριο.
- Διακριτικά στοιχεία επίπλωσης και διακοσμητικές ενδύσεις των τοίχων, των δαπέδων και των οροφών
- Στοιχεία άνευ λειτουργικού/υλικού χαρακτήρα
- Πρωτεύοντα και δευτερεύοντα στοιχεία της όψης
- Γεωμετρία και αναλογίες
- Ιεροί εδαφικοί δείκτες (σταυροειδές σχήμα, στοές σκήτες, ρυθμικά επαναλαμβανόμενα μοτίβα σε παράθυρα βιτρό).

Στη συνέχεια μελετώντας τα αρχιτεκτονικά παραδείγματα, συγκροτήθηκε μια λίστα με τα μη-σημασιοδοτικά σημεία και τις διαδικασίες που εκκινούν, βασισμένη στην αναζήτηση εκείνων των στοιχείων που μπορούν να εκκινήσουν διαφορετικές σημασιοδοτήσεις. Η λίστα αυτή αφενός είναι ανοικτή τόσο σε σημεία και διαδικασίες όσο και σε παραδείγματα που θα οδηγήσουν σε περαιτέρω επίρρωση των συμπερασμάτων. Πρόκειται ούτως ή άλλως για μια ευρετική διαδικασία ανοιχτού χαρακτήρα η οποία έχει ως στόχο να δημιουργήσει μια βάση δεδομένων η οποία θα εμπλουτίζεται διαρκώς. Η συγκρότηση της λίστας βασίστηκε σε μια εκτενή βάση δεδομένων από αρχιτεκτονικά παραδείγματα που περιέχει 3.000 φωτογραφίες και πάνω από 1.500 κτίρια. Η λίστα αυτή βρίσκεται αναρτημένη διαδικτυακά και εμπλουτίζεται συνεχώς. Μέσα από την παρατήρηση αυτή προέκυψαν και τα έργα που παρουσιάζονται εδώ ως πιο αντιπροσωπευτικές ενδείξεις του σημείου που περιγράφουν.

Σε κάθε μη-σημασιοδοτικό σημείο αντιστοιχίζονται αρχιτεκτονικά παραδείγματα τα οποία στη συνέχεια εξετάζονται ως προς τις επήρειες που μπορούν να έχουν, ιδωμένες σε διαφορετικές χρονικές περιόδους. Έτσι συγκροτείται μια δεύτερη λίστα με επήρειες/ποιότητες η οποία συγκροτείται αλφαβητικά. Η κατ'αρχήν αλφαβητική κατάταξη οδηγεί στην παραγωγή μιας δεύτερης βάσης δεδομένων η οποία εμπλουτίζεται διαρκώς. Στη συνέχεια γίνεται μια προσπάθεια αντιστοίχισης των δύο λιστών με στόχο την παραγωγή ενός δυναμικού πίνακα ο οποίος περιέχει στον κάθετο άξονα τα μη-σημασιοδοτικά σημεία/διαδικασίες και στον οριζόντιο τις επήρειες/ποιότητες του πραγματωμένου αρχιτεκτονικού αντικειμένου και σημειώνονται τα σημεία εμπλοκής τους. Ο πίνακας δεν αποτελεί μια κλειστή λίστα, αλλά παραμένει ανοιχτός και δυναμικός. Μπορούν να προστίθενται καινούργια μη-σημασιοδοτικά σημεία τα οποία, μέσω των διαδικασιών που εκκινούν, να προκαλούν καινούργιες επήρειες στο υποκείμενο.

Στον οριζόντιο άξονα, όπως είδαμε, τοποθετούνται οι επήρειες και άρα έχουμε την δυνατότητα να παράξουμε μια λίστα με δυνατούς τρόπους κατασκευής συγκεκριμένων επηρειών. Εν ολίγοις, μπορούμε να πετύχουμε την ίδια επήρεια μέσω της χρήσης διαφορετικών μη-σημασιοδοτικών σημείων. Στον κατακόρυφο άξονα του πίνακα τοποθετούνται τα μη-σημασιοδοτικά σημεία που προέκυψαν από την παραπάνω διαδικασία ανάλυσης των παραδειγμάτων, ενώ στον οριζόντιο τοποθετούνται οι επήρειες που μπορούν να έχουν τα σημεία αυτά. Στη συνέχεια σημειώνονται οι αντιστοιχίες που έχουν εξαχθεί και προκύπτει ένα σύστημα περιγραφής και διαχείρισης του αντικείμενου βάσει των επηρειών του. Βάσει πίνακα μπορούμε να αναζητήσουμε αρχικά τις πιθανές επήρειες που μπορεί να έχει το κατασκευασμένο αντικείμενο σύμφωνα με τα μη-σημασιοδοτικά σημεία που χρησιμοποιεί. Αυτό συνεπάγεται ότι μπορούμε να κατασκευάσουμε ένα αντικείμενο το οποίο έχει τη δυνατότητα να εκκινήσει διαφορετικές σημασιοδοτικές αλυσίδες και άρα διανοίγουμε το πεδίο της συνεχούς επανασυσχέτισης.

Οι bottom-up και top-down σχεδιαστικές προσεγγίσεις ανατρέπονται τώρα από μια διασχιστική προσέγγιση η οποία κατασκευάζει δυναμικούς χώρους οι οποίοι έχουν την ικανότητα να διαχειρίζονται τόσο το εναλλασσόμενο συγκείμενο όσο και τα δυναμικά πεδία πληροφορίας τα οποία διεκδικούν έναν πολύ βασικό ρόλο στην σημερινή επιτελεσματικότητα των χτισμένων μορφών. Η λογική των μη-σημασιοδοτικών σημείων είναι να οδηγήσουν σε πραγματώσεις διαφορετικών συναθροίσεων

Στη συνέχεια παρουσιάζονται μια σειρά από 80 μη-σημασιοδοτικά σημεία, συνοδευόμενα από τις δυνατές επήρειες που μπορούν να έχουν και αντιπροσωπευτικά κατασκευασμένα αρχιτεκτονικά παραδείγματα. Στα 30 από αυτά εμπεριέχεται η ανάλυση των σημείων, ενώ σε τρία από αυτά υπάρχει πλήρης περιγραφή των τρόπων λειτουργίας των μη-σημασιοδοτικών σημείων που αναγνωρίζονται.

**ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ/
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ/

A

[000] ΣΥΝΑΓΡΟΣΕΙΣ: ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ

e

A

[001]
AFFILIATIONS
ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ

[002]
AMBIGUITY
ΑΜΦΙΣΗΜΙΑ

[003]
APPLIED SIGN
ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΟ ΣΗΜΕΙΟ

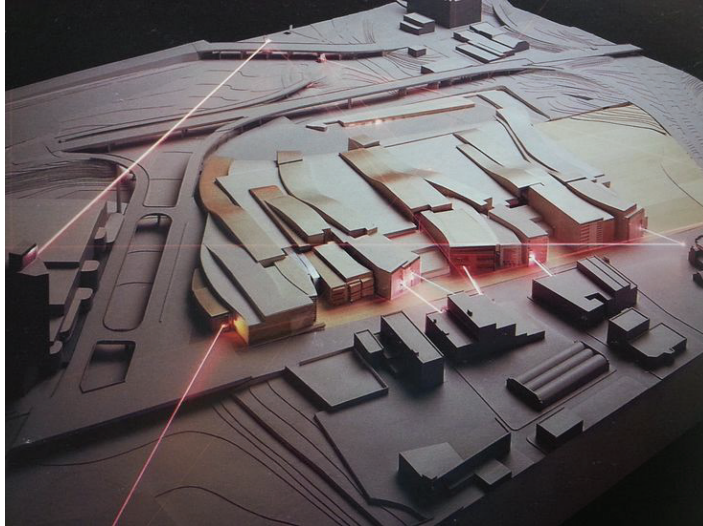
[004]
AURAL CONTINUITY (NE)
ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

[005]
AMORPHOUS
ΑΜΟΡΦΟ

A-SIGN

A

e



AFFILIATIONS | ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ

FORM • STRUCTURE • SURFACE

Οι συσχετίσεις είναι προσωρινές, ad hoc συνδέσεις που πραγματοποιούνται με δευτερογενείς ενδεχομενικότητες που υπάρχουν είτε μέσα στην περιοχή επέμβασης είτε σε ένα ευρύτερο περιβάλλον. Αντί να ενισχύσουν τις κυρίαρχες λειτουργίες της τοποθεσίας, οι συσχετίσεις ενισχύουν καταπιεσμένες ή ήσσονος σημασίας οργανώσεις που λειτουργούν επίσης μέσα στην τοποθεσία, αναμορφώνοντας έτσι το συγκείμενο σε μια νέα συνοχή. Επειδή συνδέουν ασυνέχειες, διαστρωματοποιημένες οργανώσεις σε μια συνεκτική ετερογένεια, η επίδραση αυτή των συνεργειών ονομάζεται **“εξομάλυνση” (smoothing)**. Λόγω του γεγονότος ότι για να προκύψουν οι συσχετίσεις αυτές απαιτούνται χαλαρές συνδέσεις μεταξύ των κυρίαρχων και των δευτερογενών ενδεχομενικότητων που δρουν μέσα στο συγκείμενο, ορισμένοι αρχιτέκτονες δουλεύουν εντοπίζοντας παραδείγματα και των δύο τύπων οργανώσεων και έπειτα οδηγούν τον σχεδιασμό προς τη σύνδεσή τους, ενώ άλλοι βασίζονται εξ’ ολοκλήρου στις εγγενείς συγκείμενες συσχετίσεις, όπως προκαλούνται από τον συνεδριακό κέντρο του Peter Eisenman, ή το Εθνικό Μουσείο της Σκωτίας των Shirred, Zago και Kirpnis. Σε κάθε περίπτωση, οι περισσότερες από τις συσχετίσεις ήταν απρογραμματίστες και προκλήθηκαν μετά την ενσωμάτωση του έργου στο αστικό περιβάλλον.

1. PETER EISENMAN, GREAT COLOMBUS CONVENTION CENTER, COLOMBUS, OHIO_1990-1993

2. FRANK O. GEHRY, VITRA DESIGN MUSEUM, WEIL AM REIN, GERMANY_1989

3. SHOEI YOH, ODAWARA SPORTS COMPLEX, TOKYO, JAPAN_1999

4. SHIRRED, ZAGO, NATIONAL MUSEUM OF SCOTLAND, UK_1995

AFFILIATIONS/ ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ FORM • STRUCTURE • SURFACE

1. PETER EISENMAN, GREAT COLOMBUS CONVENTION CENTER, COLOMBUS, OHIO_1990-1993

2. FRANK O. GEHRY, VITRA DESIGN MUSEUM, WEIL AM REIN, GERMANY_1989

3. SHOEI YOH, ODAWARA SPORTS COMPLEX

4. SHIRRED, ZAGO, ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΚΩΤΙΑΣ

[ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]

[ΑΣΑΦΕΙΑ]

[ΑΜΟΡΦΟΣ]

[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]

[ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ]

[ΘΟΛΟΤΗΤΑ]

[ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]

[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]

[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΣΗ]

[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]

[ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ]

[ΔΙΑΛΥΣΗ]

[ΠΟΙΚΙΛΙΑ]

[ΠΤΥΧΩΣΗ]

[ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ]

[ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΙΚΟΤΗΤΑ]

[ΑΝΑΓΛΥΦΟΤΗΤΑ]

[ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ]

[ΑΣΤΑΘΕΙΑ]

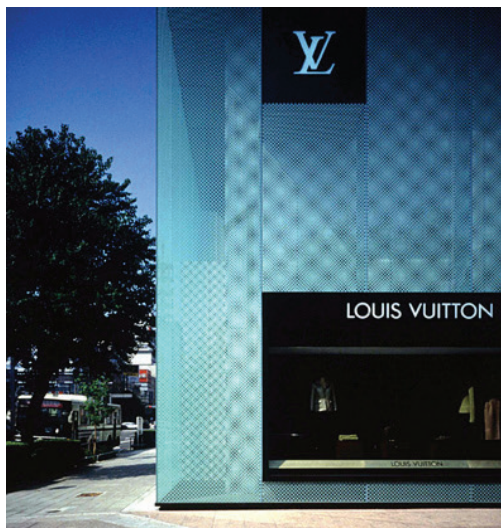
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[ΚΑΘΕΤΟΤΗΤΑ]

FORM•STRUCTURE•SURFACE
 ΑΜΦΙΣΗΜΙΑ
 AMBIGUITY/

1. JUN AOKI_LOUIS VUITTON NAGOYA
 STORE_2004_TOKYO, JAPAN

2. PETER EISENMAN_HOUSE
 IL_1970_VERMONT, USA



ΑΜΦΙΣΗΜΙΑ/AMBIGUITY

SURFACE•STRUCTURE•FORM

Τα κτίρια που συνήθως περιγράφονται ως αμφίσημα στην πραγματικότητα εμπεριέχουν στοιχεία τα οποία μπορούν να παραπέμπουν σε διαφορετικές αναγνώσεις. Σύμφωνα με τον Christopher Baumberger υπάρχουν τέσσερις κατηγορίες αμφίσημιας όσον αφορά στις χτισμένες μορφές: η στοιχειώδης αμφίσημία, η ερμηνευτική αμφίσημία, το πολλαπλό νόημα αλλά και η μεταφορά η οποία αποτελεί μια ειδική περίπτωση του πολλαπλού νοήματος. Είναι σημαντικό να διακρίνουμε την ασάφεια (ambiguity) από την αοριστία (vagueness). Για να είναι διφορούμενο ένα κτίριο πρέπει να υποκύπτει σε πολλαπλές ερμηνείες ανάλογα με αυτό το οποίο συμβολίζει ή να αναφέρεται σε διαφορετικά πράγματα. Ως ερμηνεία νοείται εδώ η εκχώρηση μιας αναφοράς σε ένα σύμβολο. Οι μονοσήμαντοι χώροι δίνουν πλέον τόπο σε χώρους αμφίσημους τόσο στις πραγματικές όσο και στις δυνητικές τους εκδηλώσεις, όχι μόνο γιατί δεν είναι καθορισμένοι λειτουργικά, αλλά γιατί έχουν έναν υβριδικό χαρακτήρα.

[ΑΣΑΦΕΙΑ]
 [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
 [ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
 [ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
 [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
 [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
 [ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ]
 [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
 [ΔΙΑΛΥΣΗ]
 [ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
 [ΔΙΠΟΛΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
 [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ]
 [ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
 [ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ]
 [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
 [ΑΣΤΑΘΕΙΑ]
 [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

1. JUN AOKI_LOUIS VUITTON NAGOYA STORE_2004_TOKYO, JAPAN

2. PETER EISENMAN_HOUSE IL_1970_VERMONT, USA



APPLIED SIGN/ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΟ ΣΗΜΕΙΟ

FORM•STRUCTURE•SURFACE

Η έννοια του εφαρμοσμένου σημείου νοείται εδώ ως η συνηθισμένη χρήση ενός στοιχείου της αρχιτεκτονικής κατά τη διάρκεια της ιστορίας και η ερμηνεία του πια ως συγκεκριμένου λόγω της πολιτισμικής κατασκευής των υποκειμένων. Τα σημεία αυτά κυριαρχούν στην παραγωγή των αρχιτεκτονικών μορφών και η ερμηνεία που επιφέρουν είναι συνήθως μονοδιάστατη αφού η εκχώρηση της αναφοράς είναι μοναδική τις περισσότερες φορές. Ο μετασχηματισμός ενός τέτοιου εφαρμοσμένου σημείου μπορεί να οδηγήσει στην παραγωγή νέων χωρικών διαμορφώσεων οι οποίες παράγουν με τη σειρά τους νέες επήρειες στο προσλαμβάνον υποκείμενο. Η μετατόπιση έστω και σε ένα μικρό βαθμό των αναμενόμενων σημείων μπορεί να εκτρέψει την ερμηνεία σε νέες εκφορές και να παράξει νέες σημασίες μέσω μιας μικρής διαφοροποίησης.

1. TOYO ITO_TAMA ART LIBRARY

APPLIED SIGN/
ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΟ ΣΗΜΕΙΟ
FORM•STRUCTURE•SURFACE

1. TOYO ITO_TAMA ART LIBRARY

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ]
[ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΔΙΠΟΛΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ]
[ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ]
[ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΤΑΘΕΙΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

A-SIGN

FORM•SPACE•SURFACE
 ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ
 AURAL CONTINUITY/



1. TOYO ITO_WHITE U HOUSE_TOKYO,
 JAPAN_1976

2. JUNYA ISHIGAMI +
 ASSOCIATES_KANAGAWA INSTITUTE
 OF TECHNOLOGY KAIT
 WORKSHOP_KANAGAWA, JAPAN

3. KAZUYO SEJIMA + RYUE NISHIZAWA
 / SANAA_ROLEX LEARNING
 CENTRE_EPFL LAUSANNE_2010

4. SOU FUJIMOTO_HOUSE NA_TOKYO,
 JAPAN_2011

ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ/AURAL CONTINUITY

SURFACE•SPACE•FORM

Στα γιαπωνέζικα σπίτια και εστιατόρια συνηθίζεται να διατηρούν έντομα σε κλουβιά έτσι ώστε οι επισκέπτες να μπορούν να ακούν τους ήχους που παράγουν κι έτσι να γνωρίζουν ποια εποχή του χρόνου είναι. Ο ήχος που παράγουν τα έντομα δεν είναι ενοχλητικός για τους Ιάπωνες ούτε συγκαταλέγεται στους θορύβους αλλά εκλαμβάνεται ως μια φυσική μουσική. Αυτή η κατηγορία ήχων αποκαλείται στην Ιαπωνική κουλτούρα ne και καταδεικνύει πόσο σημαντική είναι η συμβίωση των κατοίκων με την φύση που τους περιβάλλει. Στη σύγχρονη αστική πραγματικότητα η έννοια της οικολογίας φέρει στο εσωτερικό της όλες τις παραμέτρους της σύγχρονης αστικής ζωής διανοίγοντας την διάδραση μεταξύ των ανοικτών και κλειστών χώρων ακόμα και στο ηχητικό επίπεδο. Η ηχητική συνέχεια των σύγχρονων γιαπωνέζικων σπιτιών ακολουθεί άλλοτε φορές την οπτική συνέχεια και άλλοτε όχι.

1. TOYO ITO_WHITE U HOUSE_TOKYO, JAPAN_1976

2. JUNYA ISHIGAMI + ASSOCIATES_KANAGAWA INSTITUTE OF TECHNOLOGY KAIT
 WORKSHOP_KANAGAWA, JAPAN_2010

3. KAZUYO SEJIMA + RYUE NISHIZAWA / SANAA_ROLEX LEARNING CENTRE_EPFL
 LAUSANNE_2010

4. SOU FUJIMOTO_HOUSE NA_TOKYO, JAPAN_2011

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ]
 [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ]
 [ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΥΛΙΚΗ ΑΡΑΙΟΤΗΤΑ]
 [ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ]



AMORPHOUS/ ΑΜΟΡΦΟ

FORM • STRUCTURE • SURFACE

1. FUTURE SYSTEMS_SELFRIDGES
DEPARTMENT STORE_BIRMINGHAM,
UK_2003

2. KENGO KUMA & ASSOCIATES_SHI-
MONOSEKI-SHI KAWATANA ONSEN
KORYU CENTRE_SHIMONOSEKI,
JAPAN_2009 [L]

AMORPHOUS/ΑΜΟΡΦΟ

FORM • STRUCTURE • SURFACE

Εν μέσω της τεχνο-οικονομικής εξάρσης τα σχεδιαστικά αντικείμενα τείνουν να υιοθετούν λιγότερο σχηματισμένες μορφές η οποίες μπορούν να χαρακτηριστούν και ως άμορφες. Η ανάγκη κάλυψης μορφολογικών αναγκών που απαντούν στην διαχείριση της πληροφορίας με έναν σχεδόν επιτελεστικό χαρακτήρα, οδηγεί τις σύγχρονες αρχιτεκτονικές πρακτικές προς την αποδοχή των μορφών οι οποίες αντιστοιχούν στο πεδίο πάνω στο οποίο αναπτύσσονται. Το πεδίο αυτό σήμερα χαρακτηρίζεται από μια εκτεταμένη ετερογένεια η οποία εκχωρείται μορφολογικά στην χτισμένη μορφή και προκύπτουν έτσι λιγότερο σχηματισμένες μορφές. Πολλές φορές το άμορφο συνδέεται με το **μη-κανονικό (non-standard)** σύμφωνα με τον Lars Spuybroek, όμως πρέπει να δίνεται προσοχή ότι ως άμορφο δεν νοείται εκείνο που έχει μια ελεύθερη μορφή αλλά εκείνο που ορίζεται μέσα από μεταβλητά σύνολα τα οποία θέτουν τις δομές εντός των περιοχών της ευκαμψίας. Σύμφωνα με τον Georges Bataille οι ακριβείς μορφές, με σωστές αναλογίες και ορισμένες με στατικές γεωμετρικές δεν μπορούν να περιγράψουν την σωματική ύλη και τις απρόβλεπτες κατοικήσιμες της. Ο Gregg Lynn προτείνει ότι η απόρριψη του Bataille πρέπει να εκληφθεί ως πρόσκληση. “Αντί να παραβιάζει την ανεπαρκή στάση της γεωμετρίας που είναι ακριβής, η διαδικασία της αρχιτεκτονικής συγγραφής πρέπει να ξεκινήσει με μια επαρκή μορφή της άμορφης ύλης, μέσω μιας “μη συγκεκριμένης αλλά κατανοητής” γεωμετρίας”.

1. FUTURE SYSTEMS_SELFRIDGES DEPARTMENT STORE_BIRMINGHAM, UK_2003

2. KENGO KUMA & ASSOCIATES_SHIMONOSEKI-SHI KAWATANA ONSEN KORYU CENTRE_SHIMONOSEKI, JAPAN_2009 [L]

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΚΑΜΠΥΛΟΤΗΤΑ]
[ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
[ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
[ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ]
[ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ]
[ΑΝΑΓΛΥΦΟΤΗΤΑ]
[ΜΑΛΑΚΟΤΗΤΑ]
[ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΚΥΜΑΤΟΕΙΔΗΣ]
[ΑΣΤΑΘΕΙΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

A

e

[000] ΣΥΝΑΓΡΟΣΕΙΣ: ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ

e

B

A-SIGN

[006]
BLACK-STUFF
ΜΑΥΡΗ ΥΛΗ

[007]
BLANKNESS
ΚΕΝΟΤΗΤΑ

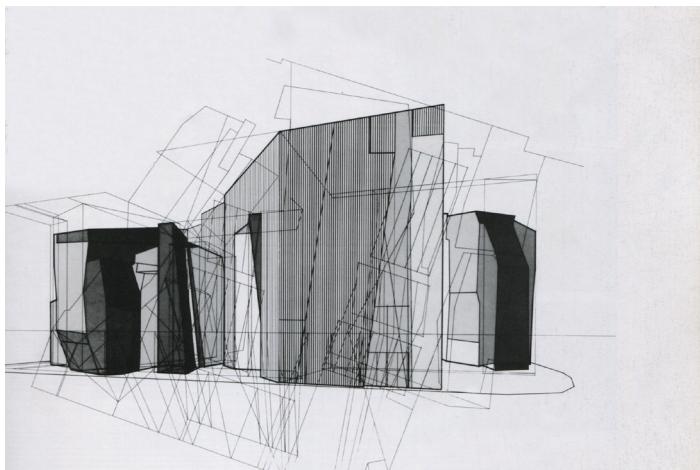
[008]
BLURINESS
ΘΟΛΩΜΑ

[009]
BORROWED LANDSCAPES [shakkei]
ΔΑΝΕΙΚΑ ΤΟΠΙΑ

[010]
BOX-WITHIN_BOX
ΧΩΡΟΣ ΜΕΣΑ ΣΕ ΧΩΡΟ

B

e



BLACK STUFF/ MAYPH YAH

1. AKS RUNO_THE LIBRARY OF
ALEXANDRIA_CAIRO, EGYPT_1989

2. PETER EISENMAN_NAPOLI STAZIONE
ALTA VELOCITÀ_NAPOLI, ITALY_2003

MAYPH YAH/BLACK-STUFF

FORM•STRUCTURE•SURFACE

Σύμφωνα με τον Jeffrey Kipnis η Μαύρη Ύλη (Black-stuff) είναι μια τεχνική την οποία χρησιμοποιεί ο Bahram Shirdel κατά την συνθετική διαδικασία. Απορρίπτοντας τις αποδομιστικές μεθόδους των θραυσμάτων, των σημείων και των συναρμογών επεδίωξε μια νέα, αφηρημένη μονολιθικότητα η οποία δεν αποσκοπούσε ούτε στην αναφορά ούτε στην ομοιότητα. Αυτό που τον ενδιέφερε είναι η παραγωγή αρχιτεκτονικών μορφών οι οποίες δεν θα μπορούσαν να αναλυθούν στα στοιχεία του μοντέρνου. Σύμφωνα με αυτήν την τεχνική η σύνθεση ξεκινάει με μια ή περισσότερες αναγνωρίσιμες γεωμετρικές φιγούρες των οποίων η υποκείμενη οργάνωση ενέχει την επιθυμητή εσωτερική πολυπλοκότητα. Στη συνέχεια, σε μια σειρά από βήματα, γίνεται μια προσπάθεια χαρτογράφησης της γεωμετρίας των αρχιτεκτονικών στοιχείων που έχουν προκύψει από την σύνθεση των παραπάνω με σχολαστική λεπτομέρεια. Στη συνέχεια μέσω μιας προσεκτικής αφαίρεσης ή διαγραφής στοιχείων που οδηγούν στην αναγνώριση των γεωμετρικών μορφών η διαδικασία οδηγεί προοδευτικά στην παραγωγή νέων γεωμετριών οι οποίες δεν είναι πλέον αναγνωρίσιμες. Η διαδικασία αυτή συνεχίζεται έως ότου η σύνθεση να μην μπορεί πλέον να αναχθεί στις αρχικές μορφές. Μια διαδικασία που ο Jeffrey Kipnis ονομάζει "πειθαρχημένη χαλάρωση στον χρόνο". Η διαδικασία της μαύρης ύλης που περιγράφηκε παραπάνω εξελίχθηκε συν τω χρόνω και έφτασε στο απόγειό της με τον διαγωνισμό για την Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδριας το 1989. Στον διαγωνισμό αυτό οι Shirdel/Zago εκκινούν από έναν πίνακα του Michelangelo ο οποίος αναπαριστά ένα πτυχωμένο ύφασμα και καταλήγουν μέσα από την διαδικασία της "πειθαρχημένης χαλάρωσης" στην τελική σύνθεση της βιβλιοθήκης. Το σύστημα των πτυχώσεων που απεικονίζει ο πίνακας είναι εκείνο που φέρει τις τυπικές ιδιότητες που επιθυμεί η συνθετική ομάδα να έχει το τελικό αρχιτεκτονικό αντικείμενο. Αν και οι τελικές μορφές δεν παρουσιάζουν κανένα εμφανές ίχνος από τον αρχικό πίνακα, οι σχέσεις ανάμεσα στην επιφάνεια, την μορφή και τον χώρο έχουν συλληφθεί από το αρχιτεκτονικό αντικείμενο.

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΣ]
[ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΑΜΟΡΦΟΣ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]
[ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΑΣΥΜΦΟΝΙΑ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ]
[ΠΤΥΧΟΤΟ]
[ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ]
[ΥΛΙΚΗ ΑΡΑΙΟΤΗΤΑ]
[ΛΕΙΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΤΑΘΕΙΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]
[ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ]

FORM • SPACE • SURFACE
ΘΟΛΟΤΗΤΑ
BLURINESS/

1. PETER ZUMTHOR_KUNSTHAUS BERGEN_BREGENZ, AUSTRIA_1997
2. FRANCOIS ROCHE_LA BAISE_FRANCE_1997
3. VICENTE GUALLART_GLASS, VAPOUR, WATER, ICEBERG_BARCELONA, SPAIN_2000
4. DILLER + SCOFIDIO_BLUR BUILDING_SWISS_2002
5. KAZUYO SEJIMA + RYUE NISHIZAWA / SANAA_GLASS CENTER FOR THE TOLEDO MUSEUM OF ART_USA, TOLEDO_2005
6. KAZUYO SEJIMA + RYUE NISHIZAWA / SANAA, STUDIO ADRIEN GARDÈRE MUSÉE DU LOUVRE-LENS. FRANCE _2012



ΘΟΛΟΤΗΤΑ/BLURINESS

SURFACE • SPACE • FORM

Ο Roland Barthes υποστηρίζει ότι το αμβλύ νόημα έχει ως κύριο χαρακτηριστικό να θολώσει το όριο που χωρίζει την έκφραση από τη μεταμφίεση, αλλά και να επιτρέψει μια σύντομη ταλάντωση του νοήματος - "μια ελλειπτική έμφαση, μια σύνθετη και εξαιρετικά περίτεχνη διάθεση". Το θόλωμα είναι μια διαδικασία κατά την οποία τα όρια μεταξύ του πραγματικού και του δυναμικού αρχίζουν να μην είναι ευδιάκριτα. Πρόκειται για μια ευαισθησία η οποία εγείρει την αμφιβολία και μετατρέπει το οπτικό πεδίο του αρχιτεκτονικού αντικειμένου σε ασαφές, αβέβαιο και δυσδιάκριτο. Θα μπορούσε να υποστηρίξει κανείς ότι πρόκειται για ένα νέο υλικό στην αρχιτεκτονική το οποίο δίνει την δυνατότητα ακόμα και για την κατασκευή του αέρα. Το θόλωμα παράγει εν τέλει ζώνες α-διακριτότητας οι οποίες αναμειγνύονται μεταξύ τους σχηματίζοντας έναν συνεχή έμφυτο χώρο ο οποίος είναι πολύ διαφορετικός από μια σειρά αιώνων αρχετύπων.

[ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΑΜΟΡΦΟΣ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]
[ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
[ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ]
[ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ]
[ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ]
[ΥΛΙΚΗ ΑΡΑΙΟΤΗΤΑ]
[ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
[ΛΕΙΟΤΗΤΑ]
[ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΤΑΘΕΙΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]
[ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ]

1. PETER ZUMTHOR_KUNSTHAUS BERGEN_BREGENZ, AUSTRIA_1997
2. FRANCOIS ROCHE_LA BAISE_FRANCE_1997
3. VICENTE GUALLART_GLASS, VAPOUR, WATER, ICEBERG_BARCELONA, SPAIN_2000
4. DILLER + SCOFIDIO_BLUR BUILDING_SWITZERLAND_2002
5. KAZUYO SEJIMA + RYUE NISHIZAWA / SANAA_GLASS CENTER FOR THE TOLEDO MUSEUM OF ART_USA, TOLEDO_2005
6. KAZUYO SEJIMA + RYUE NISHIZAWA / SANAA, STUDIO ADRIEN GARDÈRE MUSÉE DU LOUVRE-LENS. FRANCE_2012



ΔΑΝΕΙΚΑ ΤΟΠΙΑ/BORROWED LANDSCAPES

FORM•STRUCTURE•SURFACE

Ένα από τα σημαντικά χαρακτηριστικά της παραδοσιακής γιαπωνέζικης αρχιτεκτονικής είναι η ανοιχτότητά της. Η κατασκευαστική δομή των σπιτιών αυτών παράγει ένα κτίριο το οποίο δεν απαιτεί την ύπαρξη εξωτερικών τοίχων. Όταν οι συρόμενες πόρτες από χαρτί ανοίξουν το σπίτι αποκτά μια πλήρη διαφάνεια και ο περιμετρικός υπόστεγος χώρος λειτουργεί ως ένας ενδιάμεσος χώρος μεταξύ του εσωτερικού του σπιτιού και του κήπου. Η γιαπωνέζικη αρχιτεκτονική εκτός από τον κεντρικό κήπο χρησιμοποιεί το περιβάλλον τοπίο αλλά και τα κοντινά βουνά ως δικούς της κήπους μια τεχνική που αποκαλείται “**δανεικά τοπία**” ή στη γιαπωνέζικη γλώσσα **shakkei**. Η τεχνική των δανεικών τοπίων χρησιμοποιείται και στη σύγχρονη γιαπωνέζικη αρχιτεκτονική ωστόσο τις περισσότερες φορές το τοπίο είναι αστικό αλλά και όταν αυτό είναι επιθυμητό είναι κατασκευασμένο στο όριο του οικοπέδου, όπως στην περίπτωση των γραφείων Z58 του Kengo Kuma στη Σαγκάη.

1. KAZUO SHINOHARA_TANIKAWA HOUSE_NAGANO, JAPAN_1974
2. TOYO ITO & ASSOCIATES _SENDAI MEDIATHEQUE_SENDAI, JAPAN_1998
3. KAZUYO SEJIMA + RYUE NISHIZAWA / SANAA ZOLLVEREIN SCHOOL OF MANAGEMENT AND DESIGN_ESSEN, GERMANY_2006
4. KENGO KUMA_Z58 OFFICES_SANGAI, CHINA_2008

BORROWED LANDSCAPES/ ΔΑΝΕΙΚΑ ΤΟΠΙΑ

FORM•STRUCTURE•SURFACE

1. KAZUO SHINOHARA_TANIKAWA HOUSE_NAGANO, JAPAN_1974 [L]
2. TOYO ITO & ASSOCIATES _SENDAI MEDIATHEQUE_SENDAI, JAPAN_1998
3. KAZUYO SEJIMA + RYUE NISHIZAWA / SANAA ZOLLVEREIN SCHOOL OF MANAGEMENT AND DESIGN_ESSEN, GERMANY_2006 [L]
4. KENGO KUMA_Z58 OFFICES_SANGAI, CHINA_2008 [L]

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ]
[ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΣ]
[ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
[ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ]
[ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ]
[ΑΝΑΓΛΥΦΟΤΗΤΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]
[ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ]

FORM • SPACE • SURFACE
 ΧΩΡΟΣ ΜΕΣΑ ΣΕ ΧΩΡΟ
BOX_WITHIN_BOX /



ΧΩΡΟΣ ΜΕΣΑ ΣΕ ΧΩΡΟ/BOX_WITHIN_BOX

SURFACE • SPACE • FORM

1. HIROMI FUJI_MARUTAKE
 BUILDING_TOKYO, JAPAN_1976

2. REM KOOLHAAS_ZENTUM FUR
 KUNST UND MEDIETECHNOLOGIE_KARL-
 SRUHE, GERMANY_1989

3. BERNARD TSCHUMI_LE
 FRESNOY_TOURSOING,
 FRANCE_1991-1997

4. SOU FUJIMOTO ARCHITECTS_-
 HOUSE N_OITA, JAPAN_2008

Ο στόχος μιας τεχνικής σαν το **box-within-box** επιχειρεί να σχηματίσει ένα συλλογικό μόσχευμα με το να ενσωματώνει διακριτά και προγραμματικά στοιχεία σε μια ουδέτερη μοντερνιστική μονολιθική κατασκευή. Σύμφωνα με τον Jeffrey Kipnis το αποτέλεσμα της διαδικασίας του μοσχεύματος αφήνει "παράλογους, υπολειμματικούς χώρους οι οποίοι στη συνέχεια ενεργοποιούνται μέσω οπτικών διαστρωματώσεων, προγραμματικών καινοτομιών, τεχνολογικών εφαρμογών και γεγονότων". Αυτό που διαδραματίζει τον πιο σημαντικό ρόλο στο αποτέλεσμα της εφαρμογής μιας τέτοιας διαδικασίας είναι οι ενδιάμεσοι χώροι οι οποίοι προκύπτουν, οι οποίοι συνήθως αποτελούν χώρους μεταβατικούς οι οποίοι μπορούν να φέρουν ποικίλες λειτουργίες και να ενεργοποιήσουν διαφορετικά πεδία ανάπτυξης της ανθρώπινης δραστηριότητας ανάλογα με τις συναθροίσεις που δημιουργούν.

[ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
 [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
 [ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ]
 [ΚΑΦΑΣΩΤΟΣ]
 [ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
 [ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ]

1. HIROMI FUJI_MARUTAKE BUILDING_TOKYO, JAPAN_1976

2. REM KOOLHAAS_ZENTUM FUR KUNST UND MEDIETECHNOLOGIE_KARLSRUHE,
 GERMANY_1989

3. BERNARD TSCHUMI_LE FRESNOY_TOURSOING, FRANCE_1991-1997

4. SOU FUJIMOTO ARCHITECTS_HOUSE N_OITA, JAPAN_2008

[000] ΣΥΝΑΓΡΟΣΕΙΣ: ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ

e

C

[011]
CAMOUFLAGE
ΚΑΜΟΥΦΛΑΖ

[012]
CARTESIAN GRID
ΚΑΡΤΕΣΙΑΝΟΣ ΚΑΝΝΑΒΟΣ

[013]
CINEMATIC TECHNIQUES
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ

[014]
CLEAR STRUCTURAL STRATEGY
ΞΕΚΑΘΑΡΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΔΟΜΗ

[015]
CONNOTATION
ΥΠΟΔΗΛΩΣΗ

[016]
CROSS PROGRAMMING
ΑΝΑΜΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

A-SIGN

C

e



ΚΑΜΟΥΦΛΑΖ/CAMOUFLAGE

SURFACE • SPACE • FORM

Ο όρος καμουφλάζ περιλαμβάνεται σε αυτήν την λίστα σύμφωνα με την έννοια της επαναδιαπραγμάτευσης και του επανασχηματισμού παρά με την έννοια της απόκρυψης. Παρόμοια με τις στρατιωτικές προεκτάσεις που έχει ο όρος, το καμουφλάζ επιτυγχάνεται μέσα από μια σκόπιμη διαχείριση της πραγματικότητας. Μέσω μιας συνθετικής και συνήθως διαγραμματικής διαδικασίας στοιχεία της πραγματικότητας μετατρέπονται σε αφηρημένα σχήματα ικανά να αλληλοεπιδρούν με το περιβάλλον και να διαλύουν τα όρια αφού η διάκριση μεταξύ χτισμένου και φυσικού είναι δυσχερής. Οδηγούμαστε έτσι σε μια τακτική διάλυση του αντικειμένου με βάση το θόλωμα των περιγραμμάτων και την διάλυση της προηγούμενης τυπικής παρουσίας της μορφής. Δεν περιγράφεται εδώ μια τάση προς μια παθητική μη ορατότητα η οποία παράγεται μέσω της επισκίασης ή της απόκρυψης ώστε να καταλήξει σε μια απομάκρυνση από το σχήμα. Αντίθετα, θα μπορούσε να ερμηνευθεί ως μια εγγενής έλλειψη καθαρότητας με απώτερο σκοπό την ανταπόκριση σε ανάγκες που εμφανίζονται τοπικά. Αυτό που επιχειρείται μέσω του καμουφλάζ είναι να δομηθεί ένας τακτικός μηχανισμός ο οποίος θα είναι σε θέση να μπορεί να λειτουργήσει συνεργατικά με το πεδίο πάνω στο οποίο αναπτύσσεται η χτισμένη μορφή και μέσω του οποίου θα υπάρξουν περιστάσεις εμπλουτισμού τόσο σχεσιακές όσο και σημασιολογικές. Το καμουφλάζ μπορεί να περιγραφεί ως μια στρατηγική τεχνητής διαχείρισης η οποία ενισχύει την ενσωμάτωση των μορφών στο σύγχρονο αστικό περιβάλλον ενώ παράλληλα προωθεί την σύντηξή τους με αυτό. Προσπαθεί να διαχειριστεί το αόρατο και μέσω της κατάλληλης επιλογής να διαγράψει, να θολώσει τα όρια της μορφής.

1. DOMINIQUE PERRAULT_USINE APLIX_1999_NANTES, FRANCE]

2. KENGO KUMA_Z58 OFFICES_SANGAI, CHINA_2008

3. RYUE NISHIZAWA_TESHIMA ART MUSEUM_TESHIMA ISLAND, JAPAN_2011

CAMOUFLAGE/ ΚΑΜΟΥΦΛΑΖ FORM • SPACE • SURFACE

1. DOMINIQUE PERRAULT_USINE APLIX_1999_NANTES, FRANCE]

2. KENGO KUMA_Z58 OFFICES_SANGAI, CHINA_2008

3. RYUE NISHIZAWA_TESHIMA ART MUSEUM_TESHIMA ISLAND, JAPAN_2011

[ΑΣΤΡΑΦΕΙΑ]
[ΑΜΟΡΦΟΣ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]
[ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ]
[ΜΕΤΑΜΟΛΗΣΗ]
[ΥΛΙΚΗ ΑΡΑΙΟΤΗΤΑ]
[ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΤΑΘΕΙΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

FORM•STRUCTURE•
 ΚΑΡΤΕΣΙΑΝΟΣ ΚΑΝΝΑΒΟΣ
CARTESIAN GRID/



ΚΑΡΤΕΣΙΑΝΟΣ ΚΑΝΝΑΒΟΣ/CARTESIAN GRID

FORM•STRUCTURE•SURFACE

1. PETER EISENMAN_HOUSE
 SERIES_1969-1989

2. SOU FUJIMOTO_HOUSE NA_TOKYO,
 JAPAN_2011

Αυτό που έχει ενδιαφέρον σε έναν καρτεσιανό κάρναβο όπως εκείνον που εισήγαγε ο Le Corbusier είναι η παραγωγή μιας άπειρης επέκτασης του χώρου. Ο κάρναβος δίνει την δυνατότητα να μετατραπεί το πεδίο εφαρμογής των αρχιτεκτονικών πρακτικών σε ένα τεράστιο επίπεδο πάνω στο οποίο μπορούν να αναπτύσσονται αρχιτεκτονικές μορφές χωρίς περιορισμό. Η απείρια επέκτασης των επιπέδων καθώς και οι διάφορες τεχνικές που βασίζονται σε αυτόν όπως η αλληλοεπίθεση, η στροφή, η αλλαγή κλίμακας μπορούν να τον μετατρέψουν σε ένα γενεσιουργό εργαλείο νέων μορφών. Η εγγενής δυνατότητα του κάρναβου να παράξει μια ρευστότητα αποτελεί μια δυναμική δυνατότητα η οποία μπορεί να οδηγήσει μακριά από την κανονιστική λειτουργία του κάρναβου προς μια πιο διαχειριστική.

[ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΔΙΑΓΩΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
 [ΕΠΙΠΕΔΟΤΗΤΑ]
 [ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
 [ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
 [ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ]
 [ΚΑΘΕΤΟΤΗΤΑ]

1. PETER EISENMAN_HOUSE SERIES_1969-1989

2. SOU FUJIMOTO_HOUSE NA_TOKYO, JAPAN_2011



ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ/CINEMATOGRAPHIC TECHNIQUES

SURFACE•SPACE•FORM

Δανειζόμαστε από τον Gilles Deleuze και την θεωρία του για τον κινηματογράφο τις έννοιες της **εικόνας-κίνησης (image-mouvement)**, της **εικόνας-αντίληψης (image-perception)** και της **εικόνας-συναίσθημα (image-affection)** για να περιγράψουμε τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσαν κινηματογραφικές πρακτικές να διεισδύσουν στο πεδίο της αρχιτεκτονικής. Η εικόνα-κίνηση μεταφέρεται στο πεδίο της αρχιτεκτονικής ως η κίνηση πλέον του υποκειμένου στον χώρο κι ενώ ο αρχιτεκτονικός περίπατος θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι ένα τέτοιο είδος κίνησης ωστόσο η προκαθορισμένη του διαδρομή το καθιστά ομοιογενές και a priori προκαθορισμένο. Όμως μια πιο διαφοροποιημένη κίνηση θα μπορούσε να προσδώσει στο υποκείμενο θεάσεις του χώρου οι οποίες κάθε φορά μπορούν να δημιουργούν μια διαφορετική σειρά και συνεπώς μια διαφορετική αντίληψη. Η εικόνα-αντίληψη μεταφέρει τα ερεθίσματα στον παρατηρητή και του δίνουν την δυνατότητα να προχωρήσει σε διαφορετικές ερμηνείες κάθε φορά αφού βασίζεται στην δημιουργία ενός δίπολου μεταξύ υποκειμενικής και αντικειμενικής αντίληψης. Τέλος η εικόνα-συναίσθημα κατασκευάζει τις αισθήσεις που προσλαμβάνει ο παρατηρητής από την χωρική εμπειρία και είναι αυτή που μας ενδιαφέρει εδώ. Συνδέεται με την έννοια του Firstness του Peirce και αντιστοιχεί στον ανεξάρτητο τρόπο ύπαρξης ενός σημείου, δηλαδή είναι αυτό που είναι λόγω των ιδιοτήτων που φέρει ανεξάρτητα από τη σχέση του με οποιοδήποτε άλλο σημείο.

1. PIERRE CHAREAU_MAISON DE VERRE_1932_PARIS, FRANCE

2. GREG LYNN_VIENNA OMV CORPORATION_VIENNA, AUSTRIA 1996

C

CINEMATOGRAPHIC TECHNIQUES/ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ

FORM•SPACE•SURFACE

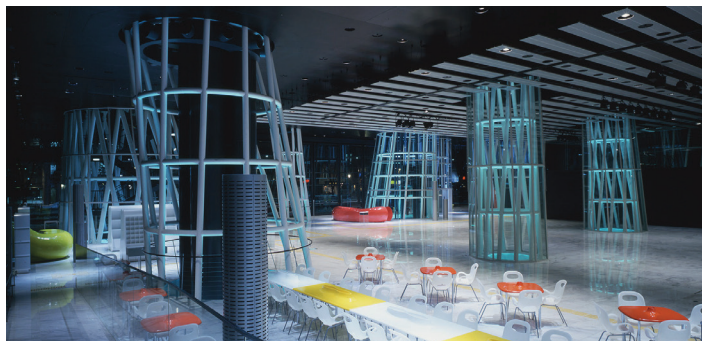
1. PIERRE CHAREAU_MAISON DE VERRE_1932_PARIS, FRANCE

2. GREG LYNN_FOLD, VIENNA OMV CORPORATION_VIENNA, AUSTRIA_1996

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ]
[ΣΥΝΑΦΡΟΣΙΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΣ]
[ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]
[ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ]
[ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
[ΔΙΠΟΛΙΚΟΤΗΤΑ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ] [ΕΠΟΥΣΙΩΔΕΣ]
[ΚΙΝΗΤΙΚΟΣ] [ΠΕΡΙΠΑΤΙΤΙΚΟΣ]
[ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ] [ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ]
[ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ] [ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ]

A-SIGN

FORM•STRUCTURE•SURFACE
ΔΙΑΚΡΙΤΗ ΔΟΜΗ
CLEAR STRUCTURE/



1. TOYO ITO & ASSOCIATES _SENDAI
MEDIATHEQUE _SENDAI, JAPAN_1998

2. KAZUYO SEJIMA + RYUE NISHIZAWA
/ SANAA ROLEX LEARNING
CENTRE_EPFL LAUSANNE_2010

3. RYUE NISHIZAWA_TESHIMA ART
MUSEUM_TESHIMA ISLAND,
JAPNA_2011

ΔΙΑΚΡΙΤΗ ΔΟΜΗ/CLEAR STRUCTURE

FORM•SPACE•SURFACE

Μια σαφής κατασκευαστική δομή μπορεί να αποτελέσει κυρίαρχο στοιχείο για την παραγωγή διαφορετικών επιχειρών στο χώρο. Η αυστηρή τοποθέτηση στοιχείων δομικού χαρακτήρα μπορεί να επιφέρει ένα είδος οργάνωσης σε μια κατά τ'άλλα άτακτη χωρική διαμόρφωση. Η αίσθηση της συνέχειας που μπορεί να δώσει ένα δομικό σύστημα το οποίο να αποκρύπτει τα κατακόρυφα στοιχεία του ή να τα ενσωματώνει στο κέλυφός του μπορεί να παράξει χώρους που εξαυλώνονται. Αντίθετα ένα άτακτο δομικό σύστημα μπορεί να αυξήσει την ετερογένεια των εσωτερικών χώρων ενός συμπαγούς μονολιθικού κτίσματος προσδίδοντας έναν αυξημένο βαθμό διαφοροποίησης. Το συνολικό αποτέλεσμα που παράγεται από τις παραπάνω πρακτικές πολλές φορές μπορεί να είναι ένα άυλο αντικείμενο ενώ άλλες να φτιάχνει μια στιβαρή χτισμένη μορφή. Σε κάθε περίπτωση αυτό που παράγεται μπορεί να αποτελέσει ένα παλιμψηστο όπου οι άνθρωποι μπορούν να αποικίσουν ελεύθερα σύμφωνα με τις ανάγκες και τις επιθυμίες τους.

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ]
[ΤΟΞΩΤΟΣ]
[ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΓΩΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ]
[ΑΚΟΠΟΣ]
[ΕΠΙΠΕΔΟΤΗΤΑ]
[ΚΑΦΑΣΩΤΟΣ]
[ΣΠΟΝΔΥΛΩΤΟΣ]
[ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ]
[ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ]
[ΚΑΘΕΤΟΤΗΤΑ]

1. TOYO ITO & ASSOCIATES _SENDAI MEDIATHEQUE _SENDAI, JAPAN_1998

2. KAZUYO SEJIMA + RYUE NISHIZAWA / SANAA ROLEX LEARNING CENTRE_EPFL LAUSANNE_2010

3. RYUE NISHIZAWA_TESHIMA ART MUSEUM_TESHIMA ISLAND, JAPNA_2011



CONNOTATION/ ΥΠΟΔΗΛΩΣΗ FORM • SPACE • SURFACE

1. KISHO KUROKAWA_HIROSHIMA CITY
MUSEUM OF CONTEMPORARY
ART_HIROSHIMA, JAPAN_1989

ΥΠΟΔΗΛΩΣΗ/CONNOTATION

SURFACE • SPACE • FORM

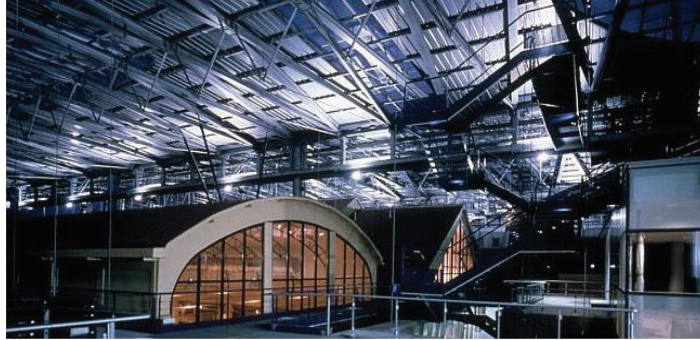
Πολλές φορές στις σύγχρονες αρχιτεκτονικές μορφές ενσωματώνονται στοιχεία τα οποία έχουν το ρόλο της υποδήλωσης. Δηλαδή αποτελούν ευθείες αναφορές σε σημασίες οι οποίες δεν είναι δυνατόν να μην προκύψουν. Η χρήση τέτοιων στοιχείων είναι εμπρόθετη και δύναται να κατευθύνει την ερμηνεία του αρχιτεκτονικού αντικείμενου προς την παραγωγή μιας συγκεκριμένης σημασίας. Άλλοτε τα στοιχεία αυτά χρησιμοποιούνται αυτούσια ώστε να αποτελέσουν ευθείες αναφορές, άλλοτε χρησιμοποιούνται αντιθετικά τέτοια στοιχεία για να διαταράξουν την κυρίαρχη σημασία τους και άλλοτε χρησιμοποιούνται με μια μικρή παραλλαγή που οδηγεί στο άνοιγμα της ερμηνείας σε διαφορετική σημασία. Οι παραλλαγές των στοιχείων παρουσιάζουν ανάλογες διακυμάνσεις με το πόσο έχουν μετατοπιστεί από το αρχικό ιστορικό σημείο.

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ]

[ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΠΟΛΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΠΙΠΕΔΟΤΗΤΑ]
[ΕΠΟΥΣΙΩΔΕΣ]
[ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΤΑΘΕΙΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

1. KISHO KUROKAWA_HIROSHIMA CITY MUSEUM OF CONTEMPORARY ART_HIROSHIMA,
JAPAN_1989

FORM•SPACE•SURFACE
 ΑΝΑΜΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
CROSS PROGRAMMING/



ΑΝΑΜΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ/CROSS PROGRAMMING

FORM•SPACE•SURFACE

1. BERNARD TSCHUMI_LE
 FRESNOY_TOURSOING,
 FRANCE_1991-1997

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ]
[ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΑΣΑΦΕΙΑ]
 [ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
 [ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
 [ΔΙΑΦΟΡΟΡΡΟΙΣΗ]
 [ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
 [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

1. BERNARD TSCHUMI_LE FRESNOY_TOURSOING, FRANCE_1991-1997

D

[000] ΣΥΝΑΓΡΟΣΕΙΣ: ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ

e

D

[017]
DEFAMILIARIZE
ΑΠΟ-ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ

[018]
DEMATERIALIZED
ΑΠΟ-ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

[019]
DIAGRID
ΔΙΑΓΩΝΙΟΣ ΚΑΝΝΑΒΟΣ

[020]
DIAGONALISATION
ΔΙΑΓΩΝΟΠΟΙΗΣΗ

[021]
DISCONTINUOUS
ΑΣΥΝΕΧΕΙΕΣ

[022]
DISORIENTATION
ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

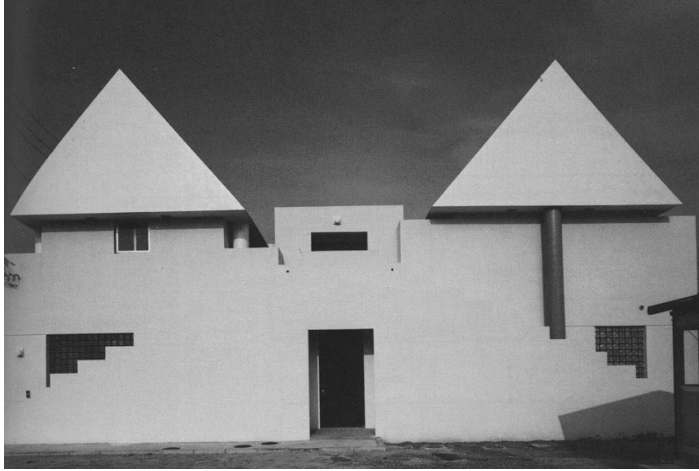
[023]
DISPOSITION
ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΗ

[024]
DIVERSIFICATION
ΔΙΑΠΟΙΚΙΛΙΣΗ

A-SIGN

D

e



ΑΠΟ-ΟΙΚΕΙΟΠΟΙΗΣΗ/DEFAMILIARIZATION

SURFACE•SPACE•FORM

Το 1964 ο Arata Isozaki προτείνει την ρηξικέλευθη ιδέα της “αόρατης πόλης” κατά την οποία προέβλεπε ότι στο μέλλον το μόνο καθήκον του αρχιτέκτονα θα ήταν η διαχείριση των συνεχώς μεταβαλλόμενων σημασιών της πόλης κι έτσι θα μετατοπιζόταν το βάρος από την χτισμένη μορφή η οποία με τη σειρά της θα μετατρέποταν εννοιολογικά σε αόρατη πόλη. Παράλληλα πρότεινε ότι η λογική του κατασκευαστικού πλαισίου ήταν ένα στοιχείο με το οποίο υπήρχε μεγάλη εξοικείωση και ότι μια διαίρεση της επιφάνειας σε τετράγωνα θα ενέτεινε την ουδετεροποίηση που προερχόταν από το πλαίσιο. Με λίγα λόγια το ουδέτερο πλέγμα δρα ως μηχανισμός για την αποτελεσματική σημασιολόγηση των στοιχείων αυτών τα οποία με τη σειρά τους γίνονται μέρος του ίδιου του αρχιτεκτονικού αντικειμένου. Παρ’ολ’αυτά πέρα από το αρχιτεκτονικό επίπεδο, δηλαδή στο πεδίο της σχέσης του αρχιτεκτονικού αντικειμένου με το περιβάλλον του, οι κύβου λειτουργούν σαν στοιχεία απο-εξοικείωσης. Η εικόνα τελικά του αρχιτεκτονικού αντικειμένου που εισάγεται στο φυσικό περιβάλλον έρχεται, παρ’ολο που είναι συντιθέμενη από στοιχεία με τα οποία οι περισσότεροι είναι εξοικειωμένοι, παράγει μια δυνατή αντίθεση. Η δυαδικότητα του κύβου, τόσο ως ένα ετερογενές στοιχείο σε σχέση με το περιβάλλον του όσο και ως ταυτόχρονα ομοιογενές ως προς τα υπόλοιπα στοιχεία της σύνθεσης αντανακλά σαφώς την εγγενή δυαδικότητα των μορφών των σύγχρονων πόλεων οι οποίες είναι τόσο πολύπλοκες όσο και ομοιογενείς.

1. YAIJU ITSUKO HASEGAWA_SILVER TRIANGLE HOUSE_1976
2. KAZUNARI SAKAMOTO_HOUSE IN SAKATAYAMATSUKI_1978
3. TAKEFUMI AIDA_TOY BLOCK HOUSE I_1979

DEFAMILIARIZATION/ ΑΠΟ-ΟΙΚΕΙΟΠΟΙΗΣΗ FORM•SPACE•SURFACE

1. YAIJU ITSUKO HASEGAWA_SILVER TRIANGLE HOUSE_1976
2. KAZUNARI SAKAMOTO_HOUSE IN SAKATAYAMATSUKI_1978
3. TAKEFUMI AIDA_TOY BLOCK HOUSE I_1979

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΦΕΙΑ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ]
[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
[ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ]
[ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
[ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
[ΑΣΤΑΘΕΙΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

FORM•SPACE•SURFACE
ΑΠΟ-ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ
DEMATERIALIZATION/



ΑΠΟ-ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ/DEMATERIALIZATION

FORM•SPACE•SURFACE

1. TOYO ITO_TOWER OF WINDS_1987_YOKOHAMA, JAPAN
2. TOYO ITO & ASSOCIATES _SENDAI MEDIATHEQUE_SENDAI, JAPAN_1998
3. KAZUYO SEJIMA + RYUE NISHIZAWA / SANAA_GLASS CENTER FOR THE TOLEDO MUSEUM OF ART_USA, TOLEDO_2005
4. KAZUYO SEJIMA + RYUE NISHIZAWA / SANAA, STUDIO ADRIEN GARDÈRE MUSÉE DU LOUVRE-LENS. FRANCE _2012

Η ιδέα της απο-υλοποίησης είναι από τις πιο ενδιαφέρουσες όσον αφορά στην αρχιτεκτονική. Σε ένα πεδίο όπου αφενός η υλικότητα φέρει μεγάλη σημασία αφετέρου η ψηφιακή στροφή των τελευταίων ετών έχει ολοένα και αυξανόμενη ανάγκη για απώλεια της στατικότητας των υλικών η απο-υλοποίηση έστω και σαν αίσθηση ή επήρεια είναι πολύ σημαντική. Η διαδικασία της απο-υλοποίησης όπως έχει περιγραφεί ήδη από τον Walter Benjamin αποτελεί έναν επικοδομητικό παράγοντα της πρώιμης νεωτερικότητας η οποία φτάνει μέχρι σήμερα αλλά αποκτά πλέον διαφορετικές σημασίες. Η διαφάνεια του μοντέρνου αντικαθίσταται από την αντανάκλαση του μεταμοντέρνου για να οδηγηθούμε σήμερα στη διάθλαση που βάζει τις βάσεις για μια απο-υλοποιημένη συνθήκη. Οι επιφάνειες σήμερα καλούνται να διαχειριστούν το μεταβαλλόμενο πληροφοριακό όγκο δεδομένων. Η έλλειψη υλικότητας της πληροφορίας οδηγεί την αρχιτεκτονική στην απο-υλοποίησή των ορίων της. Η αρχιτεκτονική υπάρχει ως ένα είδος μηχανής που παράγει φαινόμενα, μια μηχανή που παράγει χωρικά τοπία και οπτικοποιεί άορατα στοιχεία όπως ο αέρας, η πληροφορία, η ενέργεια. Τέτοιες μηχανές έχουν βασικές διαφορές ως προς την μοντέρνα μηχανή καθώς λειτουργούν σε ένα μη-σημασιοδοτικό επίπεδο χωρίς να έχουν μια τυπική εκφορά. Είναι συστήματα που ενεργοποιούν διαφορετικές σημασίες.

[ΑΣΦΕΙΙΑ]
[ΑΜΟΡΦΟΣ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΑΡΑΙΟΣΗ]
[ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ]
[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ]
[ΕΛΛΑΦΡΟΤΗΤΑ]
[ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ]
[ΠΟΡΩΔΕΣ]
[ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
[ΕΚΛΕΠΤΥΝΣΗ]
[ΔΥΣΔΙΑΔΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΤΑΘΕΙΑ]

1. TOYO ITO_TOWER OF WINDS_YOKOHAMA, JAPAN_1987

2. TOYO ITO & ASSOCIATES _SENDAI MEDIATHEQUE_SENDAI, JAPAN_1998

3. KAZUYO SEJIMA + RYUE NISHIZAWA / SANAA_GLASS CENTER FOR THE TOLEDO MUSEUM OF ART_USA, TOLEDO_2005

4. KAZUYO SEJIMA + RYUE NISHIZAWA / SANAA, STUDIO ADRIEN GARDÈRE MUSÉE DU LOUVRE-LENS. FRANCE _2012



ΔΙΑΓΩΝΙΟ ΠΛΕΓΜΑ/DIAGRID

SURFACE•SPACE•FORM

1. FOA_YOKOHAMA PORT TERMINAL_YOKOHAMA, JAPAN_1999
- 2. HERZOG AND DE MEURON_PRADA AOYAMA STORE_TOKYO, JAPAN_2003**
3. OMA_SEATTLE LIBRARY, SEATTLE, USA_2005
4. FOSTER AND PARTNERS_HEARST HEADQUARTERS_NEW YORK, USA_2006
5. FOSTER AND PARTNERS_30 ST.MARY AXE_LONDON, UK_2010

DIAGRID/ ΔΙΑΓΩΝΙΟ ΠΛΕΓΜΑ

FORM•SPACE•SURFACE

1. FOA_YOKOHAMA PORT TERMINAL_YOKOHAMA, JAPAN_1999
2. HERZOG AND DE MEURON_PRADA AOYAMA STORE_TOKYO, JAPAN_2003
3. OMA_SEATTLE LIBRARY, SEATTLE, USA_2005
4. FOSTER AND PARTNERS_HEARST HEADQUARTERS_NEW YORK, USA_2006
5. FOSTER AND PARTNERS_30 ST.MARY AXE_LONDON, UK_2010

[ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ]
[ΔΙΑΓΩΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΧΟΡΙΣΜΟΣ]
[ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
[ΠΤΥΧΩΣΗ]
[ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ]
[ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ]
[ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΤΡΙΓΩΝΙΚΟΤΗΤΑ]

FORM•SPACE•SURFACE
ΔΙΑΓΩΝΟΠΟΙΗΣΗ
DIAGONALIZATION/



ΔΙΑΓΩΝΟΠΟΙΗΣΗ/DIAGONALIZATION

FORM•SPACE•SURFACE

1. SENDAI MEDIATHEQUE_TOYO
ITO_SENDAI, JAPAN_2000
2. OMA_EURALILLE:CENTRE
INTERNATIONAL D'AFFAIRES_LILLE,
FRANCE_1996
3. MVRDV_VILLA PRO_HILVERSUM, THE
NETHERLANDS_1997
4. NOX_SOFTOFFICE_UK_2005

Με τον όρο “διαγωνοποίηση” περιγράφεται η δημιουργία συνέχειας σε χωρικές διαμορφώσεις όσον αφορά στην τομή. Με αυτόν τον τρόπο μπορεί κανείς να αντιληφθεί το αρχιτεκτονικό αντικείμενο αφενός ως ένα όλον αφετέρου ως διακριτά τμήματα τα οποία συναθροίζονται γύρω από αυτό το “κενό”. Ένας χώρος διαγωνοποιείται όταν παράγουμε μια συνέχεια μεταξύ των διακριτών του επιπέδων μέσα από κενά τα οποία ρέουν το ένα μέσα στο άλλο και διασυνδέονται είτε διαδοχικά είτε τοπικά. Η λογική του αιθρίου δεν παράγει κατ’ ανάγκη διαγωνοποιημένους χώρους αν δεν συνοδεύονται από συνδυασμό ή τη συμβολή διαφόρων ορόφων σε μια ενιαία ολοκληρωμένη μονάδα. Αυτό που κρίνεται αναγκαίο για την διαγωνοποίηση είναι η παραγωγή μιας αίσθηση η οποία χαρακτηρίζεται από την αλληλοεπίθεση των ορόφων σε έναν ενιαίο χώρο.

[ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΓΩΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ]
[ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΤΡΙΓΩΝΙΚΟΤΗΤΑ]

1. SENDAI MEDIATHEQUE_TOYO ITO_SENDAI, JAPAN_2000
2. OMA_EURALILLE:CENTRE INTERNATIONAL D'AFFAIRES_LILLE, FRANCE_1996
3. MVRDV_VILLA PRO_HILVERSUM, THE NETHERLANDS_1997
4. NOX_SOFTOFFICE_UK_2005



ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ/DISCONTINUOUS

SURFACE•SPACE•FORM

DISCONTINUOUS/
ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ
 FORM•SPACE•SURFACE

1. HIROMI FUJII_MIJAJIMA HOUSE_TO-
 KYO, JAPAN_1976

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ]
 [ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
 [ΑΜΟΡΦΟΣ]
 [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
 [ΑΡΑΙΩΣΗ]
 [ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
 [ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
 [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]
 [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
 [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
 [ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ]
 [ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ]
 [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
 [ΔΙΑΛΥΣΗ]
 [ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
 [ΔΙΑΤΡΗΣΗ]
 [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
 [ΔΥΣΔΙΑΔΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

1. HIROMI FUJII_MIJAJIMA HOUSE_TOKYO, JAPAN_1976

FORM•SPACE•SURFACE
ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ/
DISORIENTATION/



ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ/DISORIENTATION

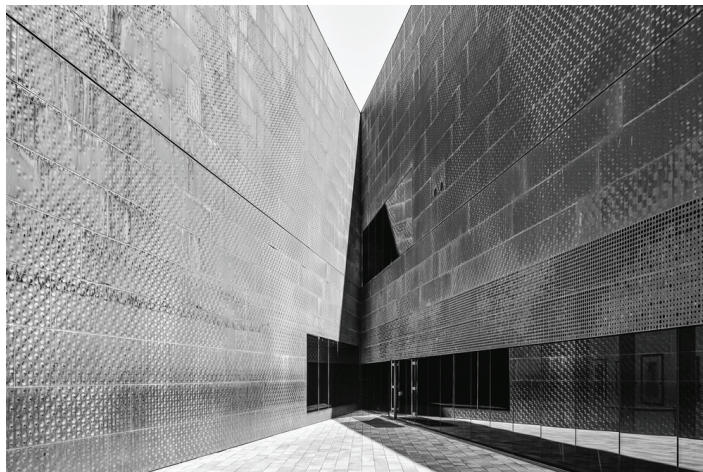
FORM•SPACE•SURFACE

1. DILLER + SCOFIDIO_BLR BUILDING_SWITZERLAND_2002
2. KAZUYO SEJIMA + RYUE NISHIZAWA / SANAA_SANAA INSTALLATION AT THE MIES VAN DER ROHE PAVILION_BARCELONA, SPAIN_2008
3. KAZUYO SEJIMA + RYUE NISHIZAWA / SANAA_GLASS CENTER FOR THE TOLEDO MUSEUM OF ART_TOLEDO, USA_2005

Η έννοια του αποπροσανατολισμού έρχεται να απαντήσει στις επιταγές του μοντέρνου κινήματος το οποίο βασίστηκε στην βελτιστοποίηση και την τυποποίηση με σκοπό να φτάσει κάποια στιγμή στην οικονομική αποδοτικότητα για να κατασκευάσει τις χτισμένες μορφές του. Ο χώρος όμως έχει την δυνατότητα να μη είναι μια ιεραρχική οργάνωση αλλά αντίθετα να αποτελέσει μια ανεξάρτητη και αυθόρμητη συσσώρευση γεγονότων. Η αρχιτεκτονική έρχεται να απωλέσει την φυσική παρουσία της και να μετατραπεί σε υποστηρικτικό πλαίσιο της ανθρώπινης δραστηριότητας. Τα όριά της αρχίζουν να χάνονται το ένα μέσα στο άλλο. Οι μεμβράνες μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού, που συνήθως αποτελούσαν συμπαγή όρια, εξαφανίζονται. Περνάμε σε μια κατάσταση όπου η πλοήγηση μέσα στον χώρο είναι σημαντικότερη από τον ίδιο τον χώρο. Ομοιότροπα και η έλλειψη πλοήγησης, ο αποπροσανατολισμός. Αποτελεί αναγκαία συνθήκη για την κατανόηση της σύγχρονης δομής της πληροφοριακής κοινωνίας. Πολλές φορές ο αποπροσανατολισμός επιτυγχάνεται άλλοτε με φυσικά κατασκευασμένα στοιχεία και άλλοτε με τεχνολογικές επεμβάσεις. Και στις δύο περιπτώσεις τα φυσικά όρια του χώρου εξαϋλώνονται και άρα το πεδίο ανάπτυξης της ανθρώπινης δραστηριότητας γίνεται ένα απέραντο πεδίο.

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΑΜΟΡΦΟ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]
[ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
[ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ]
[ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ]
[ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΤΥΠΟΥ]
[ΠΟΡΩΔΕΣ]
[ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
[ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
[ΑΣΤΑΘΕΙΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

1. DILLER + SCOFIDIO_BLR BUILDING_SWITZERLAND_2002
2. KAZUYO SEJIMA + RYUE NISHIZAWA / SANAA_GLASS CENTER FOR THE TOLEDO MUSEUM OF ART_TOLEDO, USA_2005
3. KAZUYO SEJIMA + RYUE NISHIZAWA / SANAA_SANAA INSTALLATION AT THE MIES VAN DER ROHE PAVILION_BARCELONA, SPAIN_2008



ΔΙΑΠΟΙΚΙΛΙΣΗ/DIVERSIFICATION

SURFACE•SPACE•FORM

Η πολυπλοκότητα των σύγχρονων έργων καθώς επίσης και η ετερογένεια η οποία εμφανίζουν όσον αφορά τις προγραμματικές απαιτήσεις οδηγούν σε πολλές περιπτώσεις σε μονολιθικά μέγα-κτίρια τα οποία είναι αδιαφοροποιημένα όσον αφορά τις χρήσεις που φιλοξενούν. Τόσο στο επίπεδο της κάτοψης όσο και στο επίπεδο της όψης παρουσιάζονται μονοδιάστατες προσεγγίσεις οι οποίες δίνουν βαρύτητα στη μορφή και αγνοούν το πρόγραμμα που πρέπει να υποστηρίξουν. Από την άλλη υπάρχουν και προσεγγίσεις οι οποίες χρησιμοποιούν έναν συγκεκριμένο κατάλογο στοιχείων όψης, τα οποία ανταποκρίνονται στις διαφορετικές χρήσεις που φιλοξενούνται στο εξωτερικό. Αν και αυτό θα μπορούσε να παραπέμψει στη γνωστή προσταγή του μοντέρνου κινήματος που θέλει την μορφή να ακολουθεί την λειτουργία, ωστόσο η έντονη διαφοροποίηση του εξωτερικού περιβλήματος κατασκευάζει όψεις των οποίων ο βαθμός διαφοροποίησης λειτουργεί ανασταλτικά στην κατηγοριοποίησή τους ως μοντέρνες.

1. MVRDV_SILODAM HOUSING_AMSTERDAM, NETHERLANDS_2002

2. HERZOG & DE MEURON_DE YOUNG MUSEUM_SAN FRANCISCO, USA_2005

3. JEAN NOUVEL_TORRE AGBAR HEADQUARTERS_BARCELONA, SPAIN_2005

DIVERSIFICATION/ ΔΙΑΠΟΙΚΙΛΙΣΗ FORM•SPACE•SURFACE

1. MVRDV_SILODAM HOUSING_AMSTERDAM, NETHERLANDS_2002

2. HERZOG & DE MEURON_DE YOUNG MUSEUM_SAN FRANCISCO, USA_2005

3. JEAN NOUVEL_TORRE AGBAR HEADQUARTERS_BARCELONA, SPAIN_2005

[ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]

[ΑΣΑΦΕΙΑ]

[ΑΜΟΡΦΟ]

[ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ]

[ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]

[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]

[ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]

[ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]

[ΔΙΑΧΥΣΗ]

[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]

[ΠΟΙΚΙΛΙΑ]

[ΕΠΟΥΣΙΩΔΕΣ]

[ΜΕΤΑΜΛΑΞΗ]

[ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]

[ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]

[ΔΥΣΔΙΑΔΙΚΟΤΗΤΑ]

[ΑΣΤΑΘΕΙΑ]

[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

D

e

[000] ΣΥΝΑΓΡΟΣΕΙΣ: ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ

e

E

A-SIGN

[025]
ECCENTRICITY
ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ

[026]
ELASTICITY
ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

[027]
EMERGENT GRID
ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΟΣ ΚΑΝΑΒΟΣ

[028]
EXTERNAL TEXTS
ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

E

e



EKKENTPOTHTA/ECCENTRICITY

FORM • SPACE • SURFACE

ECCENTRICITY / EKKENTPOTHTA FORM • SPACE • SURFACE

1. TOYO ITO_WHITE U HOUSE_TOKYO,
JAPAN_1976

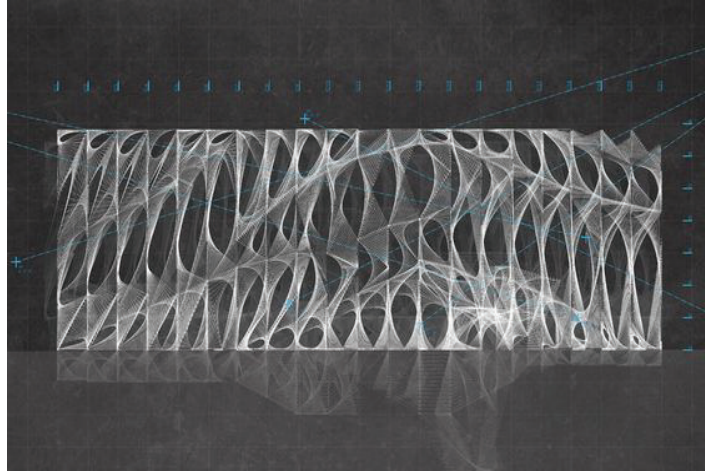
[EKKENTPOTHTA]

[ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΑΜΟΡΦΟ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΚΕΝΤΡΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΠΟΛΥΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΓΩΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΠΟΛΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΛΟΞΟΣ]
[ΠΛΑΓΙΟΣ]
[ΕΛΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

1. TOYO ITO_WHITE U HOUSE_TOKYO, JAPAN_1976

FORM • SPACE • SURFACE
ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
ELASTICITY/

1. OYLER WU_SCREENPLAY_LOS
ANGELES, USA_2014

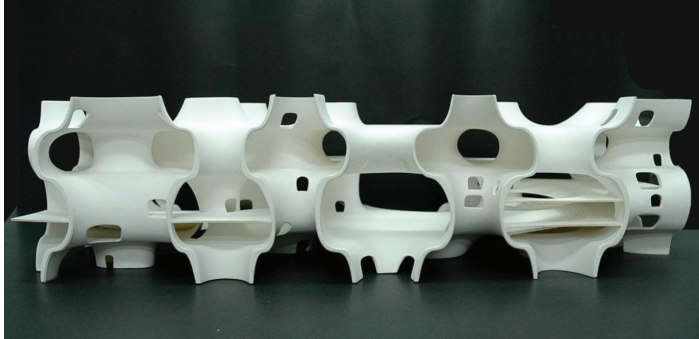


ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ/ELASTICITY

SURFACE • SPACE • FORM

[ΑΣΦΕΙΑ]
[ΑΜΟΡΦΟ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΑΡΑΙΩΣΗ]
[ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΑΚΟΠΟΣ]
[ΠΤΥΧΩΤΟ]
[ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ]
[ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΣΠΟΝΔΥΛΩΤΟΣ]
[ΠΛΙΣΕ]
[ΜΑΛΑΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΤΑΘΕΙΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

1. Oyler Wu_Screenplay_Los Angeles, USA_2014



ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΟΣ ΚΑΝΝΑΒΟΣ/EMERGENT GRID

FORM•SPACE•SURFACE

Μια από τις ανάγκες της αρχιτεκτονικής σήμερα είναι να διαφύγει από την κανονιστική λειτουργία του καννάβου τόσο σε διαδιάστατο όσο και σε τρισδιάστατο επίπεδο. Αυτή η αναζήτηση είναι ιδιαίτερα επίπονη και τα αποτελέσματα - παρ'όλο που εκ πρώτης όψης μπορεί να φαίνεται ότι επιτυγχάνουν να διαφύγουν - δεν έχουν πάντα το επιθυμητό αποτέλεσμα. Το κυρίαρχο ρεύμα στρέφεται προς την επεξεργασία μη γραμμικών γενεσιουργών διαδικασιών της μορφής. Υπάρχουν μια σειρά από στρατηγικές οι οποίες εφαρμόζονται για να διαλυθεί η κυριαρχία του μοντερνιστικού πλέγματος της αρχιτεκτονικής μορφής, δομής και λειτουργίας. Οι μη γραμμικές αυτές διαδικασίες δεν ορίζονται a priori από έναν κάνναβο αλλά ο κάνναβος προκύπτει από την ίδια τη διαδικασία. Η αντικατάσταση του καννάβου από μια μήτρα η οποία βασίζεται σε εύκαμπτα πλέγματα δίνει την δυνατότητα να φιλοξενηθούν ετερογενή στοιχεία τα οποία διαπλέκονται και παράγουν εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους οι οποίοι αλληλοδιαπλέκονται. Τα στοιχεία του προγράμματος που εισάγονται μεταβάλλουν το πλέγμα και τις πτυχές του και προκύπτει το τελικό αναδυόμενο πλέγμα.

1. TOYO ITO & ASSOCIATES_TAMA ART UNIVERSITY LIBRARY_HACHIOJI, JAPAN_2007
2. TOYO ITO_TAICHUNG METROPOLITAN OPERA HOUSE_TAICHUNG, TAIWAN_2013

EMERGENT GRID/
ANADYOMENOS KANNABOS
FORM•SPACE•SURFACE

1. TOYO ITO & ASSOCIATES_TAMA ART UNIVERSITY LIBRARY_HACHIOJI, JAPAN_2007

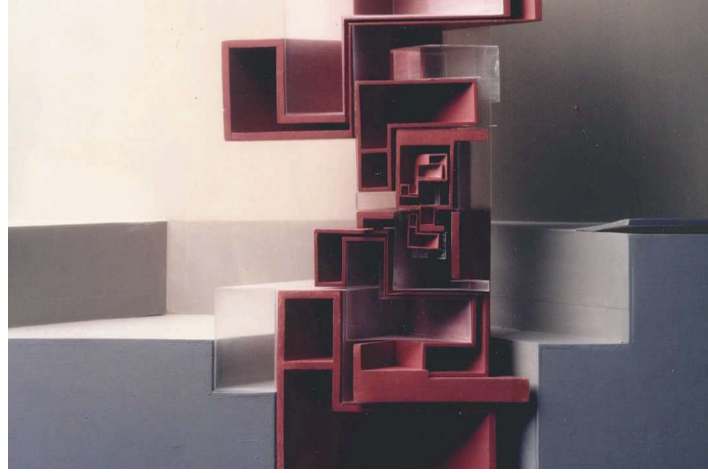
2. TOYO ITO_TAICHUNG METROPOLITAN OPERA HOUSE_TAICHUNG, TAIWAN_2013

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ]
[ΤΟΞΟΤΟΣ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΚΑΜΠΥΛΟΤΗΤΑ]
[ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
[ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
[ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
[ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ]
[ΠΤΥΧΩΣΗ]
[ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ]
[ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ]
[ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
[ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ]
[ΛΕΙΟΤΗΤΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

FORM • SPACE • SURFACE
 ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ
 EXTERNAL TEXTS /

1. PETER EISENMAN_CANNAREGIO
TOWN SQUARE_ITALY_1978
2. PETER EISENMAN_ROMEO &
JULIET_ITALY_1985
3. PETER EISENMAN_LA VILLETTE_-
FRANCE_1987

[ΑΣΦΕΙΑ]
 [ΑΜΟΡΦΟ]
 [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
 [ΑΡΑΙΩΣΗ]
 [ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
 [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ]
 [ΔΙΑΛΥΣΗ]
 [ΑΚΟΡΟΣ]
 [ΠΤΥΧΩΤΟ]
 [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ]
 [ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΣΠΟΝΔΥΛΩΤΟΣ]
 [ΠΛΙΣΕ]
 [ΜΑΛΑΚΟΤΗΤΑ]
 [ΑΣΤΑΘΕΙΑ]
 [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]



ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ/EXTERNAL TEXTS

.....
 SURFACE • SPACE • FORM

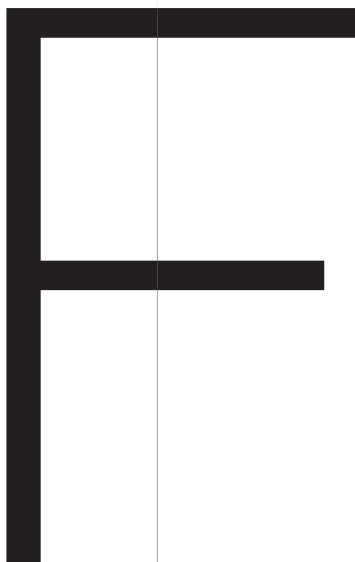
1. PETER EISENMAN_CANNAREGIO TOWN SQUARE_ITALY_1978

2. PETER EISENMAN_ROMEO & JULIET_ITALY_1985

3. PETER EISENMAN_LA VILLETTE_FRANCE_1987

[000] ΣΥΝΑΓΡΟΣΕΙΣ: ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ

e



[029]
FACIALITY
ΜΕΤΩΠΙΚΟΤΗΤΑ

[030]
FIGURE/GROUND
ΜΟΡΦΗ/ΕΔΔΑΦΟΣ

[031]
FRAGMENT
ΘΡΑΥΣΜΑ

[032]
FOLDING
ΑΝΑΔΙΠΛΩΣΗ

A-SIGN

F

e



ΜΕΤΩΠΙΚΟΤΗΤΑ/FACIALITY

FORM•SPACE•SURFACE

1. KAZUO SHONOHARA_HOUSE IN UEHARA_SHIBUYA, TOKYO_1973

2. SHIN TAKAMATSU_SAPPORO_TOKYO, JAPAN_1989

FACIALITY / ΜΕΤΩΠΙΚΟΤΗΤΑ FORM•SPACE•SURFACE

1. KAZUO SHONOHARA_HOUSE IN
UEHARA_SHIBUYA, TOKYO_1973

2. SHIN TAKAMATSU_SAPPORO_TO-
KYO, JAPAN_1989

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ]

[ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΑΜΟΡΦΟ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΑΡΑΙΩΣΗ]
[ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ]
[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ]
[ΔΙΑΧΟΡΙΣΜΟΣ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
[ΔΙΠΟΛΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΠΙΠΕΔΟΤΗΤΑ]
[ΠΤΥΧΩΣΗ]
[ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ]
[ΚΑΦΑΣΩΤΟΣ]
[ΔΙΑΤΡΗΤΙΚΟΣ]
[ΠΛΙΣΕ]
[ΠΟΡΩΔΕΣ]
[ΑΝΑΓΛΥΦΟΤΗΤΑ]
[ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
[ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ]
[ΜΑΛΑΚΟΤΗΤΑ]
[ΚΑΤΟΠΤΡΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΤΡΙΓΩΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΨΙΔΩΤΟΣ]
[ΑΣΤΑΘΕΙΑ]
[ΚΑΘΕΤΟΤΗΤΑ]
[ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ]

F

e



FIGURE | GROUND/ ΜΟΡΦΗ | ΕΔΑΦΟΣ FORM • SPACE • SURFACE

ΜΟΡΦΗ | ΕΔΑΦΟΣ/FIGURE | GROUND

FORM • SPACE • SURFACE

Ο Deleuze περιγράφει τη σχέση μορφής/εδάφους εκτενώς στο βιβλίο του *The Logic of Sensation*, όπου προσπαθεί να χαρτογραφήσει τον τρόπο με τον οποίο η μορφή στους πίνακες του Francis Bacon αποτελεί μια πρωταρχική έννοια για την κατανόηση του διαγράμματος. Όταν επιχειρεί να περιγράψει την ουσία ενός πίνακα του Bacon, ορίζει τη μορφή ως ένα στοιχείο του διαγράμματος, το οποίο παρόλο που το ονομάζει μορφή δεν είναι για εκείνον εικονικό. Όπως χαρακτηριστικά υποστηρίζει:

Ο πίνακας "Άνθρωπος με Σκύλο" του 1953 ενσωματώνει τα τρία θεμελιώδη στοιχεία της ζωγραφικής του Bacon (Μορφή, Έδαφος, Περίγραμμα) αλλά μέσα σε ένα κωδικοποιημένο σύνολο όπου η Μορφή δεν είναι παρά μια σκιά' η λακκούβα είναι ένα αβέβαιο Περίγραμμα και το πεζοδρόμιο ένα σκοτεινό Έδαφος. (...) Η αρματούρα ή η υλική δομή, η τοποθετημένη Μορφή και το Περίγραμμα ως το όριο των δύο παραπάνω θα συνεχίσουν να αποτελούν ένα εξαιρετικά ακριβές σύστημα. Είναι μέσα σε αυτό το σύστημα που οι λειτουργία της πινακιάς, το φαινόμενο της θολότητας, και τα αποτελέσματα της επιμήκυνσης και του ξεθωριάσματος παράγονται, και τα οποία είναι ολοένα και πιο ισχυρά αφού αποτελούν την κίνηση μέσα στο όλο, που η ίδια είναι ακριβής" *01

Προτείνεται μια απομάκρυνση από την αντιμετώπιση της τέχνης ως αναπαράσταση της μορφής και προσανατολίζεται προς μια σωματικότητα η οποία εν τέλει θα την αποδεσμεύσει από το εικονικό. Ο καλλιτέχνης είναι υπεύθυνος να συναθροίσει τα στοιχεία που απαρτίζουν μια μορφή βασισμένος στις αισθήσεις του. Οι αισθήσεις με τη σειρά τους απαιτούν μια ρευστότητα που επιτρέπει την κίνηση των στοιχείων σε απρόβλεπτες και αναπάντεχες κατευθύνσεις. Βασισμένος στην παραπάνω διαδικασία ο καλλιτέχνης επιχειρεί να καταστήσει ορατές τις αόρατες δυνάμεις που υπάρχουν στο πεδίο.

A. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΗΜΕΙΟΥ

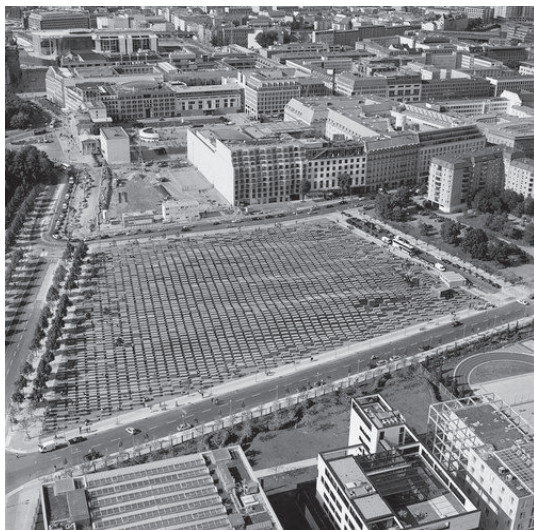
Αν μια παραδοσιακή τυπολογία, θέτει το κτίριο πάνω σε ένα έδαφος χωρίς να λαμβάνει υπόψιν τις σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ τους, τα σύγχρονα τεχνητά αρχιτεκτονικά τοπία αποτελούν υλοποιημένες πρακτικές διάχυσης της μορφής μέσα στο πεδίο όπου αναπτύσσεται. Η σχέση μορφής/εδάφους γίνεται κυρίαρχη. Σε κάποιο βαθμό μπορεί να

*01 Deleuze, Gilles, Francis Bacon: The Logic of Sensation, London: Continuum, 2003, σελ. 30.

1. PETER EISENMAN_ MEMORIAL TO THE MURDERED JEWS OF EUROPE_BERLIN, GERMANY_2005

[ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΣ]
[ΑΣΦΕΙΑ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ]
[ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ]
[ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ]
[ΑΝΑΓΛΥΦΟΤΗΤΑ]
[ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ]
[ΚΥΜΑΤΟΕΙΔΗΣ]

FORM • SPACE • SURFACE
 ΜΟΡΦΗ | ΕΔΑΦΟΣ
 FIGURE | GROUND



*01 Deleuze, Gilles, Francis Bacon: The Logic of Sensation, London: Continuum, 2003, σελ. 30.

*02 Sanford Kwinter, 'Far From Equilibrium', New York/Barcelona: Actar, 1998, σελ. 167

*03 Lyotard, Jean-François. Discourse, Figure. Minneapolis: University of Minnesota, 2011, σελ. 268

ΜΟΡΦΗ | ΕΔΑΦΟΣ/FIGURE | GROUND

SURFACE • SPACE • FORM

σημειωθεί πως τα νέα αυτά τεχνητά τοπία εκφράζουν την επιθυμία της αρχιτεκτονικής μορφής να απορροφήσει και να μετατρέψει τις δυνάμεις του τοπίου σε γενεσιουργές δυνάμεις. Αντί για τη μίμηση των φυσικών μορφών, η έννοια του τοπίου ασχολείται με την δημιουργία τεχνητών εδαφών, όπου το τοπίο δεν θεωρείται πλέον μια καθαρή εξωτερικότητα αλλά ως συστατικό στοιχείο της αστικής πολυπλοκότητας.

Σύμφωνα με τον Sanford Kwinter, το έδαφος, μπορεί να πει κανείς, ότι αποτελεί μια συνεχή πρόκληση για την μορφή που εισάγεται πάνω σε αυτό.

*02 Η πρόκληση αυτή όμως μπορεί να γίνει διαχειρίσιμη όταν η ίδια η μορφή είναι ενεργή και ευέλικτη, βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με το έδαφος μέσω αμφίδρομης ανταλλαγής πληροφορίας και το ίδιο το σύστημα μορφής/εδάφους συνιστά ένα εσωτερικό σύστημα όπου οι συσχετισμοί και οι ανταλλαγές έχουν ακόμα μεγαλύτερη πυκνότητα, έτσι ώστε να μπορεί να δημιουργήσει ένα όριο τάξης ή ασυνέχειας ανάμεσα στο ίδιο και στο περιβάλλον του. Η μορφή ενσωματώνει το περιβάλλον της δημιουργώντας συστήματα ισορροπίας τα οποία είτε βρίσκονται σε κατάσταση ισορροπίας είτε έχουν την τάση να δημιουργήσουν νέες.

Με αυτόν τον τρόπο η μορφή μετατρέπεται σε ένα “σώμα δίχως όργανα” (body without organs) το οποίο αποτελείται αποκλειστικά από όρια και επίπεδα. Πρόκειται για ένα εντατικό πεδίο το οποίο διασχίζεται από διαφορετικές ροές οι οποίες ποικίλλουν αναλόγως των διακυμάνσεων του ίδιου του πεδίου. Εδώ διαφαίνεται και η επίδραση του Deleuze από τον Jean Francois Lyotard, ο οποίος στο βιβλίο του Discourse, Figure διατυπώνει πρώτος τον διαχωρισμό μεταξύ εικόνας-φιδούρας, μορφής-φιδούρας και πλέγματος-φιδούρας. *03 Η έννοια του πλέγματος-φιδούρας περιγράφεται ως μια αόρατη δύναμη ικανή να αναδυθεί μέσα στο ορατό πεδίο υπό όρους **διαφοράς (difference)**.

Η μορφή δεν είναι πλέον αναπαράσταση μιας μονοσήμαντης αφήγησης, αλλά ένα πεδίο δυνατοτήτων στην οποία κάθε ιεραρχία νοήματος μεταξύ των συστατικών στοιχείων έχει ανααιρεθεί. Η παραδοσιακή διάκριση μεταξύ ενεργητικού/παθητικού, εξωτερικού/εσωτερικού και μορφής/εδάφους δεν είναι πλέον έγκυρη. Η μορφή είναι επομένως μια συστηματοποίηση της εσωτερικής διαλεκτικής των δυνάμεων - η μορφή ως δηλωτικό στοιχείο- είναι το αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης μεταξύ των εσωτερικών δυνάμεων των

1. PETER EISENMAN_MEMORIAL TO THE MURDERED JEWS OF EUROPE_BERLIN, GERMANY_2005

[ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΣ]
 [ΑΣΑΦΕΙΑ]
 [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
 [ΔΙΑΧΥΣΗ]
 [ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
 [ΔΙΑΛΥΣΗ]
 [ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
 [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ]
 [ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ]
[ΑΝΑΓΛΥΦΟΤΗΤΑ]
 [ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ]
 [ΚΥΜΑΤΟΕΙΔΗΣ]



ΜΟΡΦΗ | ΕΔΑΦΟΣ/FIGURE | GROUND

FORM • SPACE • SURFACE

στοιχείων της που επηρεάζονται από εξωτερικούς περιορισμούς. Η μετάβαση από τη σημειολογία ή την ερμηνευτική, στην **αίσθηση (aisthesis)**, η οποία συλλαμβάνεται ως αντίληψη, παρήγαγε την σταδιακή απο-υλοποίηση της έννοιας της μορφής (καθώς και πολλών άλλων εννοιών που σχετίζονται με αυτήν όπως για παράδειγμα ο σχεδιασμός, η σύνθεση ή το πρόγραμμα) στις σύγχρονες σχεδιαστικές στρατηγικές.

B. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΟΥ

Η προσέγγιση του Eisenman για το δίπολο της μορφής/εδάφους έγκειται στο αυξημένο ενδιαφέρον του για την σημασιολόγηση των αρχιτεκτονικών έργων ή ειδικότερα για τις διαστρωματώσεις των σημασιών και των σημείων που αυτά περιέχουν. Το Μνημείο του Ολοκαυτώματος στο Βερολίνο που ολοκληρώθηκε το 2005 είναι ένα έργο το οποίο μπορεί να περιγραφεί καλύτερα με αισθητικούς παρά με σημασιολογικούς όρους. Εάν η σημασία βασίζεται σε διαφορετικά στοιχεία όπως τα σημεία, οι εικόνες και οι δείκτες στο μνημείο αυτό μια διαφορετική ιδέα αναδύεται, εκείνη της **επίρρειας (affect)**. Το δίπολο μορφή/έδαφος σε αυτό το έργο έδωσε την δυνατότητα στον Eisenman να εξελίξει την έννοια της **ριζοσπαστικής παθητικότητας (radical passivity)**. Ο ρόλος του υποκειμένου μετατοπίζεται και γίνεται κυρίαρχος, προσλαμβάνοντας μια διαφορετική χωρική εμπειρία μέσω των αισθήσεων, των επηρειών και των αντιλήψεών του.

Απομακρύνεται από την μοντερνιστική αντίληψη της μορφής η οποία βασίζεται στην αμοιβαία σύνδεση της με την λειτουργία και προτείνει μια αλληλοδιείσδυση μεταξύ μορφής και εδάφους η οποία ενσωματώνει τις δυνατότητες και τα χαρακτηριστικά μιας πιθανής αλλαγής. Η ανοικτή και ασταθής διαμόρφωση συνδέθηκε με τον ρόλο που η διάσταση του χρόνου έπαιξε κατά την διάρκεια της σύνθεσης, και της έδωσε την δυνατότητα να παράξει ένα ασταθές σύστημα σε μια κατάσταση ισορροπίας που μπορεί πολύ εύκολα να ανατραπεί. Βασισμένος στη "ζωτική δύναμη" του γίνεσθαι, όπως την ονομάζει ο Henri Bergson, κατά την οποία όλα είναι παροδικά, όλα βρίσκονται σε μια δονούμενη κίνηση, όλα μετατρέπονται σε κάτι άλλο μέσα στο χρόνο, εγκαθιστά την "πραγματικότητα ως αέναο γίνεσθαι" και τον χώρο ως ένα συνεχές προϊόν της πρόσκαιρης ροής. Ο Bergson αναφέρει ότι

FIGURE | GROUND/ ΜΟΡΦΗ | ΕΔΑΦΟΣ FORM • SPACE • SURFACE

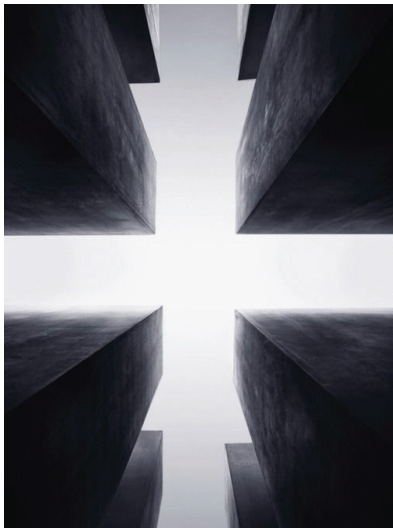
*04 Henri Bergson, 'Creative Evolution', New York, 1911, σελ. 302

*05 Eisenman, Peter, 'Feints', Skira Editore S.p.A., Milano, Italy, 2006, σελ.156

1. PETER EISENMAN_MEMORIAL TO THE MURDERED JEWS OF EUROPE_BERLIN, GERMANY_2005

[ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΣ]
[ΑΣΦΕΙΑ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ]
[ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ]
[ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ]
[ΑΝΑΓΛΥΦΟΤΗΤΑ]
[ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ]
[ΚΥΜΑΤΟΕΙΔΗΣ]

FORM • SPACE • SURFACE
ΜΟΡΦΗ | ΕΔΑΦΟΣ
FIGURE | GROUND/



*06 Davidson, Cynthia, 'Tracing Eisenman: The Complete Works', Thames & Hudson, 2006, σελ.

*07 Sanford Kwinter, 'Far From Equilibrium', New York/Barcelona: Actar, 1998, σελ. 167

*08 Sanford Kwinter, 'Far From Equilibrium', New York/Barcelona: Actar, 1998, σελ. 169

ΜΟΡΦΗ | ΕΔΑΦΟΣ/FIGURE | GROUND

SURFACE • SPACE • FORM

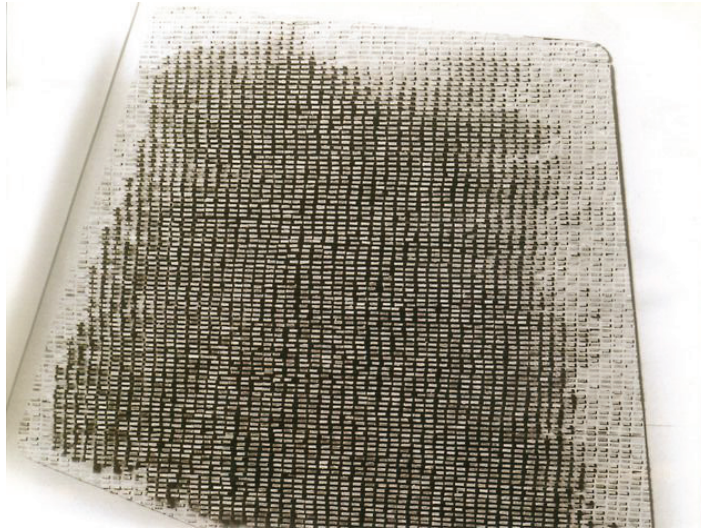
"το σώμα είναι μια μορφή που αλλάζει κάθε στιγμή. Μάλλον δεν υπάρχει μορφή, μιας και η μορφή είναι ακίνητη και η πραγματικότητα είναι σε κίνηση. "Αυτό που είναι πραγματικό είναι η συνεχής αλλαγή της μορφής". *04 Η κίνηση και η αλληλεπίδραση των σωμάτων μέσα στο Μνημείο του Ολοκαυτώματος η οποία δεν προκαθορίζεται από συντακτικούς κανόνες, δίνει υπόσταση στην φιλοσοφική έννοια της "διάρκειας" (durée) του Bergson. Η διάρκεια κάθε ατομικής εμπειρίας δεν έχει καμία λογική εξήγηση. *05 Η μνήμη που γεννά το έργο δεν είναι νοσταλγία του παρελθόντος, αντίθετα είναι μνήμη του παρόντος. Στηρίζεται πάνω στην διάκριση μεταξύ του χρόνου του έργου και του χρόνου της εμπειρίας, καθιστώντας αυτήν την διάκριση ένα εσωτερικό τοπίο στο οποίο η μνήμη έχει τον ρόλο ενός ενεργού παράγοντα επαναδιατύπωσης της ίδιας της ιστορίας. Η μονοσήμαντη αφήγηση δεν υπάρχει σε αυτό το κατασκευασμένο τοπίο, αντίθετα ο χρόνος συντίθεται από τις ατομικές εμπειρίες των υποκειμένων (επλήρεις και αντιλήψεις).

Η λειτουργία της **υπέρθωσης (superposition)** που χρησιμοποιεί ο Eisenman για την κατασκευή του μνημείου είναι διαφορετική από εκείνη της **αλληλοεπίθεσης (superimosition)** του Deleuze υπό την έννοια ότι η πρώτη δεν διακρίνει μεταξύ μορφής και εδάφους ενώ η δεύτερη έχει ορίσει αρχικά το έδαφος πάνω στο οποίο γίνονται οι αλληλοεπιθέσεις. *06 Η κυμαινόμενη επιφάνεια του Μνημείου προέρχεται από την υπέρθεση διαφορετικών κάρναβου του οικοπέδου, και του αστικού ιστού της πόλης του Βερολίνου. Η υπέρθεση των παραπάνω οδηγεί σε ένα ετερογενές πεδίο δυνάμεων, το οποίο χαρακτηρίζεται από χωρικές συμπυκνώσεις των κάρναβων, διαφορετικές οπτικές φυγές και διαφορετικά επίπεδα πυκνότητας. Σύμφωνα με τον Sanford Kwinter "το Μνημείο είναι εκείνο το επιτυχές παράδειγμα που εξάγει πληροφορίες από το πεδίο αντί να εισάγει". *07

Το παραγόμενο εσωτερικό τοπίο εμφανίζεται ως μια νέα πόλη στην καρδιά του Βερολίνου από την οποία έχει αφαιρεθεί η ζωή. Είναι μια διαδικασία ηθικής ερημοποίησης. Οι διαστρωματώσεις που χρησιμοποιούνται από τον Eisenman εμπεριέχουν συμβολισμούς όπως για παράδειγμα ο κάρναβος ο οποίος αναπαριστά "ένα σύστημα ορθολογισμού το οποίο ξέφυγε από τα όρια και οδήγησε σε μια ορθολογικότητα η οποία έγινε εν τέλει τερατώδης".

1. PETER EISENMAN_MEMORIAL TO THE MURDERED JEWS OF EUROPE_BERLIN, GERMANY_2005

[ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΣ]
[ΑΣΦΕΙΑ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ]
[ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΕΥΜΕΤΑΒΑΗΤΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ]
[ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ]
[ΑΝΑΓΛΥΦΟΤΗΤΑ]
[ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ]
[ΚΥΜΑΤΟΕΙΔΗΣ]



ΜΟΡΦΗ | ΕΔΑΦΟΣ/FIGURE | GROUND

FORM•SPACE•SURFACE

*08 Έτσι για τον Kwinter το Μνημείο του Ολοκαυτώματος είναι μια “ιστορική μηχανή” η οποία βασίζεται για την λειτουργία της σε ένα ρευστό και ακαθόριστο πλέγμα κινήσεων που λαμβάνουν χώρα μέσα σε ένα κάναβο. Η συνεχής αυτή διχοτόμηση μεταξύ μιας φαινομενικής τάξης που προσφέρει ο κάναβος και μιας εσωτερικής έκρηξης που διατυπώνεται από τη χωρική εμπειρία μας οδηγούν στις δύο βασικές έννοιες των Deleuze και Guattari για τον χώρο εκείνες του **λείου (smooth)** και γραμμωτού (**striated**) χώρου. όταν ο Deleuze αναφέρεται στον χώρο εννοεί τον φυσικό χώρο, έναν τρόπο κατοίκησης του φυσικού χώρου και έναν τρόπο ύπαρξης μέσα στον φυσικό χώρο. Υπό αυτήν την έννοια ο λείος χώρος είναι ένας ενδιάμεσος χώρος, η τροχιά μεταξύ δύο σημείων η οποία επιτρέπει την ελεύθερη και απρόσκοπτη κίνηση. Αντιθέτως ο γραμμωτός χώρος είναι μια κλειστή οντότητα, ήδη δομημένη και χαρακτηρισμένη. Άρα στην περίπτωση του Μνημείου οι διαστρωματώσεις αποτελούν τα στοιχεία του γραμμωτού χώρου ενώ η υπέρθεση αυτών παράγουν τελικά έναν λείο χώρο που λειτουργεί σαν ένα ανοικτό πεδίο δυνάμεων, του οποίου η σχηματοποίηση είναι ασταθής και απροσδιόριστη.

Γ. ΕΠΗΡΕΙΕΣ

Αυτό που αναδύεται από την συνθετική διαδικασία που ακολουθεί ο Eisenman είναι ότι η σημαντική διαφορά μεταξύ της υπέρθεσης και της αλληλοεπίθεσης είναι ικανή αμφισβητήσει το πλαίσιο ολόκληρης της σχεδιαστικής λογικής και μέσω της συνεχούς κριτικής προσέγγισης να δημιουργήσει λείους χώρους οι οποίοι χαρακτηρίζονται εν τέλει από μια αστάθεια. Στο μνημείο αυτό δεν υπάρχει κανένας εμφανής σκοπός παρά μόνο η κίνηση του σώματος ανάμεσα σε ένα κανονιστικό πεδίο με πολύ μεγάλο βαθμό διαφοροποίησης σε επίπεδο τομής. Ένας κυμαινόμενος κατακόρυφος άξονας αντιτίθεται σε έναν κανονιστικό οριζόντιο δημιουργώντας την αίσθηση της διάλυσης του χρόνου, την αίσθηση ότι οι εσωτερικές διακυμάνσεις του παραγόμενου χώρου οδηγούν στην κατάρρευση των κλειστών συστημάτων. Η εγγραφή της διαφοράς που παράγεται καθιστά το μνημείο τον τόπο της απώλειας και της ενατένισης, στοιχεία εγγενή της μνήμης.

FIGURE | GROUND/
ΜΟΡΦΗ | ΕΔΑΦΟΣ
FORM•SPACE•SURFACE

1. PETER EISENMAN_MEMORIAL TO THE MURDERED JEWS OF EUROPE_BERLIN, GERMANY_2005

[ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΣ]
[ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ]
[ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ]
[ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ]
[ΑΝΑΓΛΥΦΟΤΗΤΑ]
[ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ]
[ΚΥΜΑΤΟΕΙΔΗΣ]

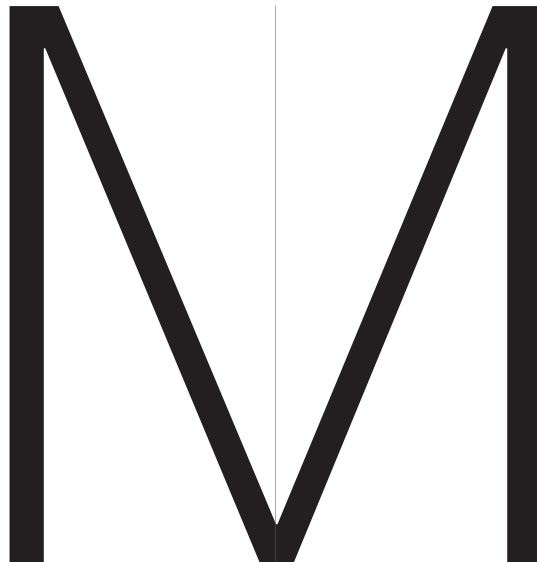
F

e

M

[000] ΣΥΝΑΓΡΟΣΕΙΣ: ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ

e



[040]
MASKING
ΣΥΓΚΑΛΥΨΗ

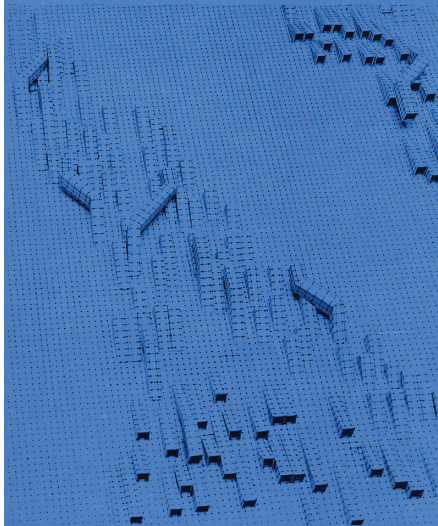
[041]
MATERIALITY
ΥΛΙΚΟΤΗΤΑ

[042]
MUTUAL EVOICATIONS
ΑΜΟΙΒΑΙΕΣ ΕΠΙΚΛΗΣΕΙΣ

A-SIGN

M

e



ΣΥΓΚΑΛΥΨΗ/MASKING

FORM • STRUCTURE • SURFACE

Με άξονα την μετατροπή της αρχιτεκτονικής από αναπαράσταση σε χωρική εμπειρία αναπτύσσονται οι τεχνικές με τις οποίες μπορούμε να μεταβάλλουμε το αρχιτεκτονικό αντικείμενο. Μια από αυτές τις τεχνικές είναι η τεχνική της συγκάλυψης. Όπως οι περισσότερες τεχνικές που περιγράφονται εδώ έρχονται σαν απάντηση σε κάποια κυρίαρχη σημασία ή διαδικασία παραγωγής μορφής έτσι και η τεχνική της συγκάλυψης έρχεται να ανατρέψει τις μοντερνιστικές επιταγές που θέλουν τη μορφή να ακολουθεί τον εσωτερικό όγκο του εκάστοτε κτιρίου. Με την τεχνική της συγκάλυψης εφαρμόζουμε στην εξωτερική επιφάνεια του κτιρίου μια όψη που δεν αντιστοιχεί στο εσωτερικό του κτιρίου τόσο όσον αφορά την μορφή όσο και την υλικότητα της όψης, δίνοντας έμφαση στην παραγωγή ενός χαρακτήρα που να αποκρύπτει τις εσωτερικές ιδιότητες. Η εξωτερική μορφή αποκτά μια επιφάνεια με ελεύθερο ύψος και αποτελεί την εκφραστική εκφορά προς στον αστικό ιστό. Η διαφορά μεταξύ της εξωτερικής επιφάνειας και του εσωτερικού δεν είναι απλά ένας τρόπος αναγνώρισης της διαμάχης του εσωτερικού με το εξωτερικό. Σύμφωνα με τον Toyo Ito όταν "η μηχανή της συγκάλυψης χρησιμοποιεί το σύστημα των αποκλίσεων για να αλλάξει τη μορφή (χωρίς να την υποσκάπτει) ξαφνικά ο παραγόμενος χώρος ενεργοποιείται".***01** Οι επιδερμίδες που εφαρμόζονται στη χτισμένη μορφή οδηγούν το κτίσμα να "επιπλέει" μέσα στην πόλη και να ανακόπτει την όποια προσπάθεια εντοπισμού της προέλευσής της.

1. TOYO ITO_WHITE U HOUSE_TOKYO, JAPAN_1976
2. HIROMI FUJII_MOCHIDA BUILDING_1972
3. HERZOG & DEMEURON_SIGNAL BOX_1994_BASEL, SWITZERLAND

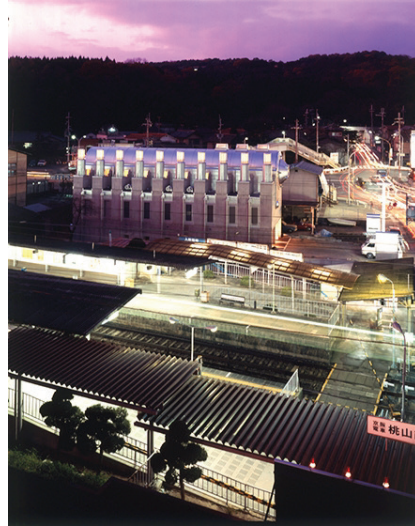
MASKING/ ΣΥΓΚΑΛΥΨΗ FORM • SPACE • SURFACE

01*Tumbull, Jessie, Toyo Ito: Forces of Nature. New York: Princeton U School of Architecture/Princeton Architectural, 2012, σελ. 114

1. TOYO ITO_WHITE U HOUSE_TOKYO, JAPAN_1976
2. HIROMI FUJII_MOCHIDA BUILDING_- JAPAN_1972
3. HERZOG & DEMEURON_SIGNAL BOX_BASEL, SWITZERLAND_1994

[ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ]
[ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
[ΕΠΙΠΕΔΟΤΗΤΑ]
[ΠΤΥΧΩΣΗ]
[ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
[ΔΥΣΔΙΑΔΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΣΤΑΘΕΙΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

FORM • SPACE • SURFACE
 ΑΜΟΙΒΑΙΕΣ ΕΠΙΚΛΗΣΕΙΣ/
 MUTUAL EVOCATIONS/



ΑΜΟΙΒΑΙΕΣ ΕΠΙΚΛΗΣΕΙΣ/MUTUAL EVOCATIONS

SURFACE • SPACE • FORM

*01 Genosko, Gary. Félix Guattari: An
 Aberrant Introduction. London:
 Continuum, 2002. Print., σελ.141

Εκτός από αυτές που έχουν περιγραφεί ήδη, υπάρχουν και άλλες τεχνικές για την δημιουργία διαλεκτικής έντασης μεταξύ του εσωτερικού και του εξωτερικού μιας αρχιτεκτονικής μορφής. Μεταξύ της παράδοσης και της σύγχρονης δημιουργίας. Μεταξύ της φύσης και του πολιτισμού. Και τέλος μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού. Μια από αυτές τις τεχνικές είναι να εστιάσει κανείς στη δημιουργία ενδιάμεσων "γκρίζων ζωνών" όπως αυτές που προτείνει ο Kisho Kurokawa, αναφερόμενος στους Deleuze και Guattari και υιοθετώντας από αυτούς έννοιες όπως αυτή της μηχανής, της οικοσοφίας καθώς και τις έννοιες της αμφιθυμίας του Jean Beaudrillard. Οι αμοιβαίες επικλήσεις που επιχειρείται να περιγραφούν εδώ βασίζονται πάνω στην αίσθηση της δύναμης ενός κτιρίου να λειτουργήσει ως μια "συγκεκριμενική μετάλλαξη" (Guattari) και συνδέεται άμεσα με το ρόλο της μοναδικοποίησης, μια διαδικασία η οποία αποτελεί κεντρικό ζητούμενο στην φιλοσοφία των Deleuze και Guattari. Μια τέτοια μετάλλαξη σύμφωνα με τον Gary Genosko είναι μια διαδικασία "υπαρξιακής μεταβίβασης/μεταφοράς μέσω της οποίας η δημιουργική αυτονομία ενός κτιρίου είναι ικανή να δημιουργήσει μια μαζική ακολουθία πυροδοτώντας σε κάθε άτομο που συλλαμβάνεται από το όραμα του αρχιτέκτονα τις δικές του διαδικασίες εξατομίκευσης". *01

1.SHIN TAKAMATSU_ARK CLINIC_KYO-
 TO_JAPAN_1983

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ]
 [ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ]
 [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
 [ΔΙΑΧΥΣΗ]
 [ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
 [ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ]
 [ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
 [ΔΙΠΟΛΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ]
 [ΕΣΤΙΑΣΗ]
 [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ]
 [ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ]
 [ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ]
 [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
 [ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ]
 [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

1.SHIN TAKAMATSU_ARK CLINIC_KYOTO, JAPAN_1983

N

[000] ΣΥΝΑΓΡΟΣΕΙΣ: ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ

e

N

A-SIGN

[043]
NEUTRAL ZONES
ΟΥΔΕΤΕΡΕΣ ΖΩΝΕΣ

[044]
NO AXIAL ORIENTATION
ΜΗ ΑΞΟΝΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

[045]
NOISE
ΘΟΥΥΒΟΣ

N

e



NEUTRAL ZONES/ ΟΥΔΕΤΕΡΕΣ ΖΩΝΕΣ

FORM•STRUCTURE•SURFACE

1. RYUE NISHIZAWA_MORIYAMA HOUSE_TOKYO, JAPAN_2010

ΟΥΔΕΤΕΡΕΣ ΖΩΝΕΣ/NEUTRAL ZONES

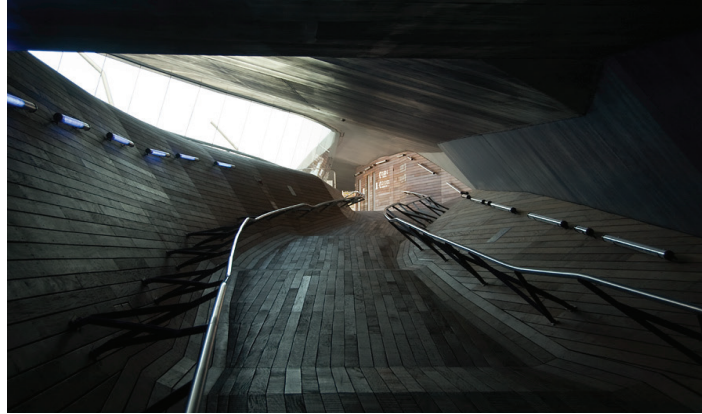
FORM•STRUCTURE•SURFACE

Ο Kisho Kurokawa στο βιβλίο του “Η Αρχιτεκτονική της Συμβίωσης” αναφέρει ότι οι έννοιες των ενδιάμεσων χώρων και της ασάφειας είναι δυο πολύ σημαντικές για να μπορέσει κανείς να κατανοήσει την αρχιτεκτονική της συμβίωσης. Τα δίπολα που συνήθως αναπτύσσονται στην Δύση (εσωτερικός/εξωτερικός χώρος, κλειστός/ανοιχτός, κ.α.) συνήθως ανάγονται σε ένα υψηλότερο επίπεδο όπου και κάποιος από τους δύο όρους αναιρείται ή απορρίπτεται. Αντίθετα, στην ανατολική φιλοσοφία δημιουργείται μια αρμονική σχέση ανάμεσά τους. Η σχέση που αναπτύσσεται χαρακτηρίζεται ως συνεχώς μεταβαλλόμενη και άκρωα δυναμική. Για να δημιουργηθεί αυτή η αρμονική σχέση ανάμεσα σε δύο αντιθετικά στοιχεία είναι απαραίτητη η δημιουργία μιας χωρικής απόστασης μεταξύ τους (ουδέτερη ζώνη) ή μια χρονική απόσταση (περίοδος υπαναχώρησης) μεταξύ τους. Αυτό το είδος της ενδιάμεσης λειτουργικής ζώνης συνήθως δεν χαρακτηρίζεται από μια συγκεκριμένη λειτουργία και έχει τη δυνατότητα να δημιουργεί μια ασυνεχή συνέχεια, έτσι ώστε ένα πλήθος σχέσεων συνεχώς μεταβαλλόμενων να μπορεί λάβει χώρα. Η φύση του ενδιάμεσου αυτού χώρου που αποκαλούμε “ουδέτερη ζώνη” είναι η ασάφεια και το πολλαπλό σθένος του.

[ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΑΜΟΡΦΟ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΑΡΑΙΩΣΗ]
[ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]
[ΠΟΛΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΔΙΑΧΟΡΙΣΜΟΣ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΠΙΚΙΛΙΑ]
[ΔΙΠΟΛΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΥΜΕΤΑΒΑΛΗΤΟΤΗΤΑ]
[ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ]
[ΠΤΥΧΩΣΗ]
[ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ]
[ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ]
[ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ]
[ΑΝΟΙΧΤΟΤΗΤΑ]
[ΠΟΡΩΔΕΣ]
[ΔΙΑΤΡΗΣΗ]
[ΣΥΡΡΑΠΤΟΜΕΝΟΣ]
[ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
[ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

1. RYUE NISHIZAWA_MORIYAMA HOUSE_TOKYO, JAPAN_2010

FORM • SPACE • SURFACE
 ΜΗ ΑΞΟΝΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ
 NO AXIAL ORIENTATION/



ΜΗ ΑΞΟΝΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ/NO AXIAL ORIENTATION

Ο Μοντερνισμός από τις απαρχές της εισαγωγής του διακήρηξε την έννοια της κατοικίας ως το μοντέλο του κόσμου. αυτό συνεπάγεται ότι κάθε φορά που σκεφτόμαστε την έννοια του χώρου το μοντέλο της κατοικίας εισέρχεται στην σκέψη και ταυτόχρονα εισάγεται το μοντέλο του κόσμου. Αυτό συνεπάγεται ότι εισάγεται μαζί και η έννοια της κεντρικότητας. Είναι χαρακτηριστικό των περισσότερων σχεδιαστικών πρακτικών να επιδιώκουν την δημιουργία ενός κεντρικού χώρου που θα αποτελέσει και τον πυρήνα της ανθρώπινης δραστηριότητας. Η έννοια του άξονα στην αρχιτεκτονική συνθετική διαδικασία είναι παράλληλη με τον ορισμό ενός κέντρου και αποτελούν συνήθως τις βασικές συνθετικές χειρονομίες. Η αντίθετη διαδικασία λόγω των πολιτισμικών καταβολών είναι εξαιρετικά δύσκολη, αλλά η μη αξονικότητα μιας χωρικής διαμόρφωσης αλλά και η έλλειψη κέντρου μπορεί να οδηγήσει στη δημιουργία χώρων με μεγαλύτερη ετερογένεια, χωρίς απαραίτητη αισθητική και λειτουργική διαβάθμιση, ενώ παράλληλα αυξάνει την συνδεσιμότητα των χώρων ως στοιχεία μιας συνάθροισης τα οποία συμπλέκουν κάθε φορά βάσει των αναγκών που προκύπτουν.

1. TOYO ITO,_WHITE U HOUSE_TOKYO_JAPAN_1979

2. FOA_YOKOHAMA PORT TERMINAL_YOKOHAMA_JAPAN_1999

[ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΑΣΑΦΕΙΑ]
 [ΑΜΟΡΦΟ]
 [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
 [ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ]
 [ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
 [ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
 [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]
 [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
 [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
 [ΔΙΑΧΥΣΗ]
 [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
 [ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ]
 [ΔΙΑΛΥΣΗ]
 [ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
 [ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
 [ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ]
 [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
 [ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
 [ΔΥΣΔΙΑΣΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

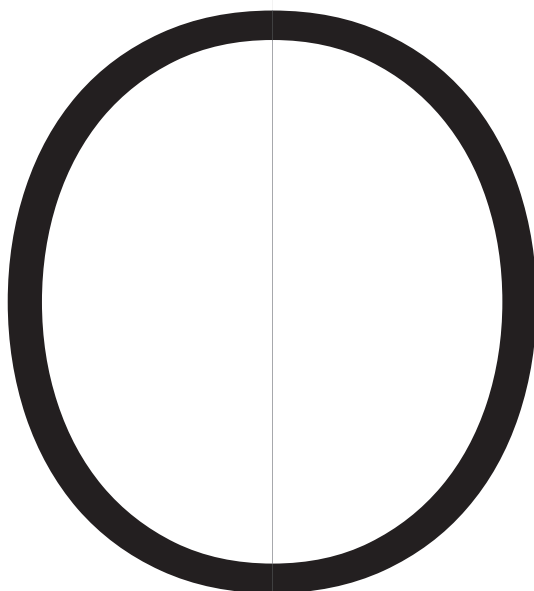
1. TOYO ITO,_WHITE U HOUSE_TOKYO_JAPAN_1979

2. FOA_YOKOHAMA PORT TERMINAL_YOKOHAMA_JAPAN_1999

O

[000] ΣΥΝΑΓΡΟΣΕΙΣ: ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ

e



[046]
OPEN ENFOLDNESS
ΑΝΟΙΧΤΟΣ ΕΝΑΓΚΑΛΙΣΜΟΣ

[047]
ORNAMENT
ΔΙΑΚΟΣΜΟΣ

A-SIGN

O

e



ΑΝΟΙΧΤΟΣ ΕΝΑΓΚΑΛΙΣΜΟΣ/OPEN ENFOLDNESS

FORM•STRUCTURE•SURFACE

Ο Guattari δημιουργεί μια αντίθεση μεταξύ του Le Corbusier και του Mies van der Rohe. Πιστεύει ότι ο πρώτος δημιουργεί ένα αρχιτεκτονικό αντικείμενο το οποίο εισάγεται σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο και παραμένει σε μια διαρκή σχέση μαζί του ενώ ο δεύτερος κατασκευάζει το αρχιτεκτονικό αντικείμενο το οποίο αποσπάται από το πλαίσιο τους και η σχέση που έχει με αυτό είναι ασυνεχής. Αυτό που προτείνει ο Guattari είναι μια τρίτη οδός η οποία αξιοποιεί έναν ορισμένο βαθμό ολοκληρωμένης τελειότητας ως αισθητική του αρχιτεκτονικού αντικειμένου (αποκόλληση από το πλαίσιο) ενώ ταυτόχρονα παραμένει ανοιχτό στο πλαίσιο (επικόλληση). Αυτός ο “**ανοιχτός εναγκαλισμός**”, ο οποίος μπορεί να χαρακτηριστεί και ως φρακταλικός, δεδομένων των συμμετριών και σε μικρο- και σε μακροεπίπεδο, και στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, είναι χαρακτηριστικός της γιαπωνέζικης παράδοσης η οποία έχει θεμελιώσει στις διαδικασίες σχεδιασμού την ενότητα και την συνέχεια των στοιχείων της αρχιτεκτονικής του κήπου και της φύσης που πραγματοποιείται μέσα από την ανάπτυξη διαφόρων μηχανών (φράκτες στην κηπουρική, εσχάρες και οθόνες στην κατασκευή των κτισμάτων).

1. KENGO KUMA, Z58 OFFICES, SHANGAI, CHINA_2008

O

OPEN ENFOLDNESS/
ΑΝΟΙΧΤΟΣ ΕΝΑΓΚΑΛΙΣΜΟΣ
FORM•STRUCTURE•SURFACE

1KENGO KUMA, Z58 OFFICES,
SHANGAI, CHINA_2008

[ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΣ]
[ΑΜΟΡΦΟ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΚΑΜΠΥΛΩΜΕΝΟΣ]
[ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΠΛΕΥΣΤΟΤΗΤΑ]
[ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]
[ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
[ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
[ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ]
[ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
[ΜΕΤΑΛΛΕΞΗ]
[ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ]
[ΑΝΟΙΧΤΟΤΗΤΑ]
ΠΕΡΙΠΑΤΙΤΙΚΟΣ]
[ΠΟΡΩΔΕΣ]
[ΣΥΡΡΑΠΤΟΜΕΝΟΣ]
[ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
[ΛΕΠΤΟΤΗΤΑ]
[ΛΕΙΟΤΗΤΑ]
[ΜΑΛΑΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΛΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΚΛΕΠΤΥΝΣΗ]
[ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΤΑΘΕΙΑ]

A-SIGN

O

e

[000] ΣΥΝΑΓΡΟΣΕΙΣ: ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ

e

S

[055]
SCALELESS
ΕΛΛΕΙΨΗ ΚΛΙΜΑΚΑΣ

[056]
SEMI-LATICCE
ΗΜΙ-ΔΙΚΤΥΩΤΟ

[057]
SEMI-SECLUSION
ΗΜΙ-ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ

[058]
SPASM
ΣΠΑΣΜΟΣ

[059]
STILLNESS
ΗΡΕΜΙΑ

[060]
STRUCTURE VANISH
ΕΚΛΕΙΠΟΥΣΑ ΔΟΜΗ

[061]
SUPERPOSITION vs SUPERIMPOSITION
ΥΠΕΡΘΕΣΗ vs ΑΛΛΗΛΕΠΙΘΕΣΗ

[062]
SUPERSATURATION
ΥΠΕΡΚΟΡΕΣΜΟΣ

A-SIGN

S

e



ΥΠΕΡΚΟΡΕΣΜΟΣ/SUPERSATURATION

SURFACE•SPACE•FORM

Για τον Felix Guattari αυτό που απαιτείται είναι η ενσωμάτωση των συνθηκών που επικρατούν στο υπερκορεσμένο πλέον από πληροφορία αστικό πεδίο στην διαδικασία του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού. Υποστηρίζει ότι αυτό που είναι ουσιώδες είναι "η μεταμόρφωση λανθάνοντων υπαρξιακών σχέσεων ανάμεσα στη φύση και στον πολιτισμό και η επινόηση μιας καινούργια φύσης η οποία θα συμπεριλαμβάνει τον αστικό ιστό, σαν αντίδραση στις υπερεξελιγμένες δημιουργίες του". Η ενσωμάτωση είναι ένα πράγμα αλλά ο μετασχηματισμός του πλαισίου από το ίδιο το αρχιτεκτονικό αντικείμενο είναι ένα εντελώς άλλο πράγμα. Η χτισμένη μορφή εισάγεται στο αστικό περιβάλλον και μετά από μια σειρά μεταλλάξεων οδηγούμαστε σε μια νέα ισορροπία, η οποία παραμένει ανοικτή σε περαιτέρω μετάλλαξη εάν κάποιο από τα δεδομένα μεταβληθεί. Νέες σχέσεις αντικειμένου-συγκειμένου αναδύονται και εξελίσσονται συνεχώς αφού η σχέση που διατηρούν έχει δυναμικό χαρακτήρα.

1.SHIN TAKAMATSU_SYNTAX_KYOTO, JAPAN_1990

SUPERSATURATION /
ΥΠΕΡΚΟΡΕΣΜΟΣ
FORM•SPACE•SURFACE

1.SHIN TAKAMATSU_SYNTAX_KYOTO,
JAPAN_1990

[ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
] [ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΑΜΟΡΦΟ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ]
[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
ΡΕΣΥΤΟΤΗΤΑ]
[ΕΠΟΥΣΙΩΔΕΣ]
[ΥΠΕΡΚΟΡΕΣΜΟΣ]
[ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
[ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΤΑΘΕΙΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

A-SIGN

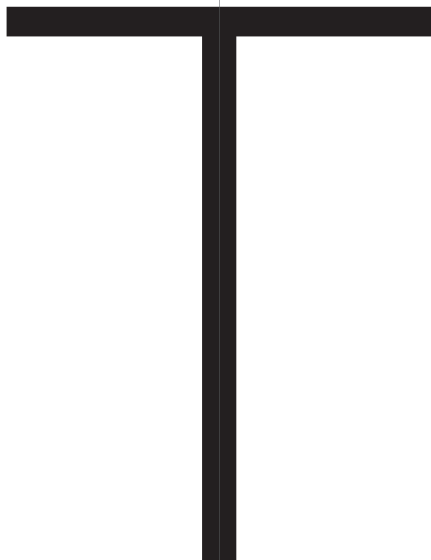
S

e

T

[000] ΣΥΝΑΓΡΟΣΕΙΣ: ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ

e



[063]
TRANSPARENCY
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

[064]
TRANSVERSALITY
ΕΓΚΑΡΣΙΟΤΗΤΑ

A-SIGN

T

e



TRANSVERSALITY / ΔΙΑΣΧΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

FORM • SPACE • SURFACE

ΔΙΑΣΧΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ/TRANSVERSALITY

FORM • SPACE • SURFACE

A. ΓΕΝΙΚΑ

Η εμπλοκή του Guattari με την αρχιτεκτονική είχε ως εφάλτήριο την ανάγκη περιγραφής τρόπων ώστε η συνέπεια μια έννοιας να παραμένει σταθερή στις αρχές της, όταν επεξεργάζεται από διαφορετικά επιστημολογικά πεδία. Δεν στρέφεται τόσο στο τελικό προϊόν, αλλά στην ίδια τη συνθετική διαδικασία, στην απαρίθμηση όλων εκείνων των διαφορετικών τύπων “εκφραστικών υλικών” και στον τρόπο με τον οποίον χρησιμοποιούνται για την παραγωγή “συναθροίσεων εκφοράς”. Ο Guattari διακρίνει ανάμεσα στις κυρίαρχες τάσεις στην αρχιτεκτονική πρακτική εκείνους τους αρχιτέκτονες, όπως ο Le Corbusier, οι οποίοι λαμβάνουν υπόψιν το συγκεκριμένο όπου τοποθετείται το αρχιτεκτονικό αντικείμενο, με τέτοιο τρόπο ώστε η μορφή να διατηρεί μια σταθερή σχέση με αυτό. Σ' εκείνους, όπως ο Mies van der Rohe, οι οποίοι αποσυνδέουν το έργο από την ατμόσφαιρα του περιβάλλοντος με έναν τρόπο που συρρικνώνει την ανάγνωση τη μορφής αποκλειστικά στις ιδιότητες του αρχιτεκτονικού αντικειμένου. Και τέλος, υποστηρίζει ότι υπάρχει και μια τρίτη προσέγγιση η οποία αφορά στην γιαπωνέζικη αρχιτεκτονική, και ειδικά στην αρχιτεκτονική του Shin Takamatsu, όπου η χτισμένη μορφή έχει τελειοποιηθεί ως ένα αισθητικό αντικείμενο την ίδια στιγμή που είναι εντελώς ανοικτή στο συγκεκριμένο της για διαφορετικούς αλληλοσχετισμούς. Αυτό συνεπάγεται ότι πέρα από τις εγγενείς ιδιότητες του αρχιτεκτονικού αντικειμένου αναδεικνύονται και οι ικανότητες που αυτό φέρει να επηρεάζει αλλά και να επηρεάζεται από το περιβάλλον του. Απορρίπτοντας κάθε ιδέα κάποιοι συγκεκριμένου στυλ, η γιαπωνέζικη αρχιτεκτονική ενσαρκώνει διαδικασίες φυλογένεσης, παράγοντας συνεχώς μεταβαλλόμενα αρχιτεκτονικά αντικείμενα τα οποία συνεξελίσσονται παράλληλα με το επίσης μεταβαλλόμενο σύγχρονο αστικό τοπίο. Για την προσέγγιση της διαδικασίας της μεταβολής θα προσεγγίσουμε την έννοια της **διασχιστικότητας (transversality)**.

1. KAZUO SHINOHARA, TANIKAWA HOUSE, NAGANO, JAPAN, 1974

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ]
[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ]
[ΣΥΝΑΦΟΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΑΜΟΡΦΟ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ]
[ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ]
[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
[ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
[ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ]
[ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
[ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
[ΔΥΣΔΙΑΣΧΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

FORM • SPACE • SURFACE
ΔΙΑΣΧΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
TRANSVERSALITY/



*01 Deleuze, Gilles, "Proust and Signs",
μτφρ. Richard Howard, The Athlone
Press, London, Uk σελ.168

*02 Shinohara, Kazuo, "When Naked
Space is Tranversed", Japan Architect
51, No2(February 1976), σελ.66

*03 Zizek, Slavoj, The Sublime Object
of Ideology. London: Verso, 1989

ΔΙΑΣΧΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ/TRANSVERSALITY

SURFACE • SPACE • FORM

Β. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΗΜΕΙΟΥ

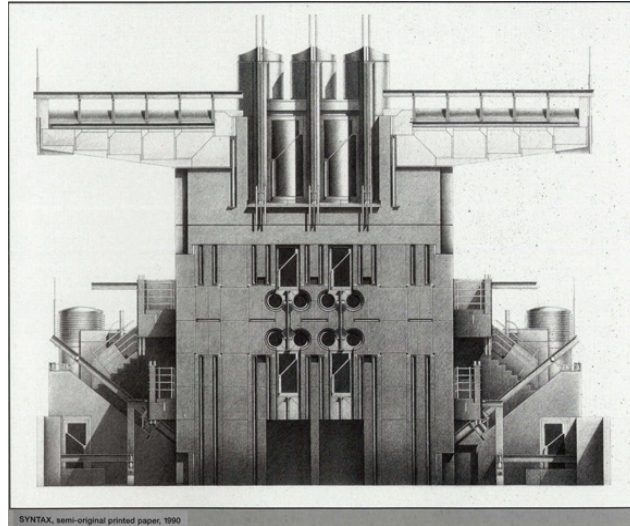
"Η διασχιστικότητα είναι μια διάσταση που προσπαθεί να ξεπεράσει δύο αδιέξοδα ... [και] τείνει να πραγματοποιηθεί, όταν το μέγιστο της επικοινωνίας βρίσκεται ανάμεσα σε διαφορετικά επίπεδα και πάνω απ' όλα υπό όρους διαφορετικών κατευθύνσεων"

Felix Guattari

Η διαδικασία με την οποία συνθέτουμε διαφορετικά στοιχεία σε ένα συνεχές επίπεδο ονομάζεται **διασχιστικότητα**. Είναι η διαδικασία μέσω της οποίας, για παράδειγμα, έχουμε την αίσθηση ότι ταξιδεύουμε όταν κοιτάμε έξω από το παράθυρο ενός κινούμενου τρένου, μια εντύπωση που σχηματίζεται από την διασύνδεση αποσπασματικών αντιλήψεων ασυνεχών οπτικών του τοπίου που προσλαμβάνουμε. *01 Ο όρος εμφανίζεται πρώτη φορά στο κείμενο του Kazuo Shinohara με τίτλο 'When Naked Space is Tranversed', *02 όπου χρησιμοποιείται για να περιγράψει το σπίτι που συνέθεσε για έναν Γιαπωνέζο ποιητή τον Shuntaro Tanigawa στην περιοχή Nagano. Ο Shinohara περιγράφει το συγκεκριμένο σπίτι σαν μια μη γραμμική κατασκευή στην οποία δεν υπάρχει μια μοναδική γραμμή αφήγησης. Η κατοικία Tanigawa αποτελείται από μια χειμερινή κατοικία, έναν ημιυπαίθριο χώρο με έντονη κλίση και δάπεδο από χώμα και μια επικλινή στέγη που καλύπτει και τους δύο χώρους. Η λειτουργία του εσωτερικού αυτού ημιυπαίθριου χώρου μετατρέπεται το υποκείμενο, μέσα από την πράξη της μετατόπισης του σώματός του, σε έναν καταλύτη για την παραγωγή διαφορετικών σημασιοδοτήσεων. Δημιουργείται μια βαθμιαία μετατόπιση τόσο του υποκειμένου όσο και του βλέμματος αυτού, μέσα από τα διαφορετικού ύψους ανοίγματα που έχουν χρησιμοποιηθεί στις δύο πλευρές της κλίσης. Με αυτόν τον τρόπο ο Shinohara κατασκευάζει μια εναλλαγή πλαισίων βάσει των οπτικών θεάσεων, οι οποίες χαρακτηρίζονται από εναλλασσόμενες προοπτικές προσλήψεις μεταξύ ορθής και αντίστροφης προοπτικής. Η αρχιτεκτονική παράγει νόημα συνθέτοντας γραμμικές

1. KAZUO SHINOHARA, TANIKAWA
HOUSE, NAGANO, JAPAN, 1974

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ]
[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ]
[ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΑΜΟΡΦΟ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ]
[ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ]
[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
[ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
[ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ]
[ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
[ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
[ΔΥΣΔΙΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]



SYNTAX, semi-original printed paper, 1990

ΔΙΑΣΧΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ/TRANSVERSALITY

FORM•SPACE•SURFACE

αφηγήσεις των αποσπασμένων οπτικών θεάσεων, όπως αντίστοιχα μια μηχανή παράγει αντικείμενα συνδέοντας μεταξύ τους διαφορετικά στοιχεία. Διαπιστώνουμε τότε ότι πρόκειται για μια “χωρική μηχανή”.

Ο Guattari χρησιμοποιεί την έννοια της διασχιστικότητας ως ένα μεθοδολογικό εργαλείο προσέγγισης της διαδικασίας της υποκειμενοποίησης, την οποία επεκτείνει και σε μη έμβια όντα. Δανείζεται από τον Lacan την έννοια του αντικειμένου μικρού α (*objet petit a*) και την έννοια του μερικού αντικειμένου (*objet partiel*) για να θεμελιώσει την έννοια της διασχιστικότητας πάνω στη διασύνδεσή τους. Σύμφωνα με τον Zizek το *objet petit a* είναι “το πλεόνασμα στο αντικείμενο που παραμένει το ίδιο σε όλους τους δυνατούς κόσμους, είναι κάτι μέσα του περισσότερο από τον εαυτό του”. *03 Πρόκειται για ένα αντικείμενο με τοπολογικό χαρακτήρα γύρω από το οποίο κινείται η επιθυμία. Τα μερικά αντικείμενα είναι εκείνα που έχουν αποδεσμευτεί από την θεσμική τους κατάσταση και χρησιμοποιούνται ως τα μέσα για την έναρξη της διαδικασίας της υποκειμενοποίησης. Η διασχιστικότητα θέτει τα μερικά αντικείμενα σε κίνηση κι έρχεται να τα συνενώσει σε μια ενιαία εικόνα βασισμένη στην εκκίνηση που προκαλεί το μικρό αντικείμενο α ή αλλιώς το μη-σημασιοδοτικό σημείο. Ο Guattari επεκτείνει τα μερικώς-αντικείμενα, όχι μόνο σε στοιχεία με βιολογική λειτουργία όπως ο Lacan, αλλά και σε κοινωνικά, αρχιτεκτονικά κι άλλα πολιτισμικά στοιχεία τα οποία αποτελούν, όπως έχουμε δει, χαλαρά σημειωτικά θράυσματα σε σημασιοδοτικές αλυσίδες, είναι ικανά να επανασυνδεθούν με άλλες επιμέρους αλυσίδες και να επιφέρουν μια νέα σημασιοδοτική παραγωγή. Δεν αποτελούν πλέον θεσμικά φράγματα εμπλουτισμένα με ιστορικά δεδομένα αλλά ένα στοιχείο διάνοιξης του αντικειμένου προς νέες σημασιοδοτήσεις. Σύμφωνα με την Simone Brott “αυτό που απαιτείται είναι η διάσχιση δύο ασυνεχών εκφράσεων του σημειωτικού κώδικα, προκειμένου να δημιουργηθεί μια κίνηση και να απελευθερώσει νέες μορφές υποκειμενοποίησης”. *04

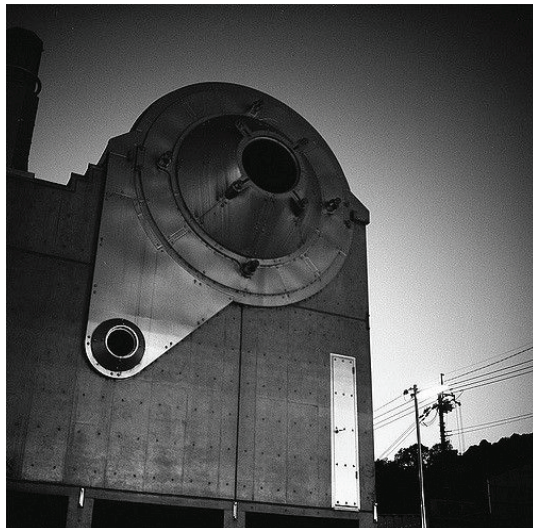
TRANSVERSALITY / ΔΙΑΣΧΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ FORM•SPACE•SURFACE

*04 Brott, Simone, “Architecture for a Free Subjectivity, Deleuze and Guattari at the Horizon of the Real”, ASHGATE, UK, 2011, σελ. 84

1. SHIN TAKAMATSU, SYNTAX BUILDING, KYOTO, JAPAN, 1984

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ]
[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ]
[ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΑΜΟΡΦΟ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ]
[ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ]
[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
[ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
[ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ]
[ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
[ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
[ΔΥΣΔΙΑΣΧΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

FORM • SPACE • SURFACE
ΔΙΑΣΧΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
TRANVERSALITY/



ΔΙΑΣΧΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ/TRANVERSALITY

SURFACE • SPACE • FORM

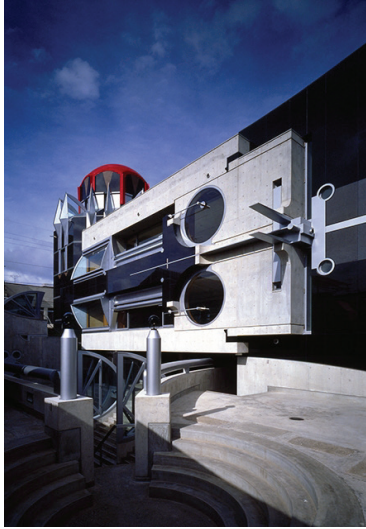
Τα αρχιτεκτονικά στοιχεία σε μια αρχιτεκτονική συνάθροιση είναι αυτόνομα και παράγουν έναν χώρο δυνατοτήτων όπου ενυπάρχει μια πολλαπλότητα πιθανών πραγματώσεων. Το αντικείμενο καθίσταται δυναμικό και η συνάθροιση των στοιχείων που το απαρτίζουν δεν είναι σταθερή αλλά μπορεί εν δυνάμει να μεταβληθεί. Η διαδικασία απεδαφοποίησης των στοιχείων γίνεται μέσω διαφορετικών αρχιτεκτονικών πρακτικών αλλά η διαδικασία της διασχιστικότητας τα επαναφέρει σε τροχιά επανεδαφοποίησης. Το γεγονός, όπως έχει ήδη αναφερθεί, ότι η θεωρία των συναθροίσεων δεν ενσωματώνει τα στοιχεία που την απαρτίζουν σε ένα ενιαίο σύνολο, αλλά τους επιτρέπει να παραμένουν διακριτά και ελεύθερα να αποσπαστούν και να δημιουργήσουν άλλες συναθροίσεις, δίνει στην αρχιτεκτονική συνάθροιση ένα πολύ ισχυρό πλεονέκτημα. Αυτό δεν θα ήταν εφικτό σε ένα αδιάλειπτο σύνολο, αλλά στη γιαπωνέζικη αρχιτεκτονική αποκτά ένα πεδίο πλήρους ανάπτυξης. Σύμφωνα με τον Guattari, τα αποσπασμένα στοιχεία έχουν την δυνατότητα να υπερβούν τους κυρίαρχους σημασιοδοτικούς κανόνες και να παράξουν νέους, βασισμένους στις συσχετίσεις που παράγονται. Η διάσπαση του συνόλου στα εξών συνετέθη οδηγεί στην απομάκρυνση των στοιχείων από σταθερές συμβολικές αξίες, με σκοπό την κινητοποίηση μια σειράς απρόβλεπτων μετασχηματισμών του αρχικού αντικείμενου. Το σημαντικό με την διαδικασία της απόσπασης είναι το "άδειασμα" του τυπικού περιεχομένου, η απογύμνωση από κάθε ταυτότητα ώστε τελικά η χτισμένη μορφή να μετατραπεί σε μια αρχιτεκτονική μηχανή παραγωγής νέων σημασιών.

Γ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΟΥ

Στην συνθετική διαδικασία του Takamatsu, ο Guattari αναγνωρίζει την μοναδικότητα και την αυθεντικότητα των παραγόμενων μορφών. Το κεντρικό ζήτημα που τίθεται είναι η "υποκειμενοποίηση" των κτιρίων, πως δηλαδή τα κτίρια θα γίνουν ένα δημιουργικό αυτόνομο αντικείμενο που θα οδηγήσει σε διαφορετικές αναγνώσεις. Απώτερος σκοπός η δημιουργία

1. SHIN TAKAMATSU, ARK, KYOTO,
JAPAN, 1983

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ]
[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ]
[ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΑΜΟΡΦΟ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ]
[ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ]
[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
[ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
[ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ]
[ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
[ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
[ΔΥΣΔΙΑΣΧΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]



ΔΙΑΣΧΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ/TRANSVERSALITY

FORM•SPACE•SURFACE

μοναδικότητων οι οποίες θα προσκαλέσουν άλλες μοναδικότητες σε μια διαδικασία δημιουργίας συναθροίσεων. Εν ολίγοις, λόγω της εγγενούς αυτο-οργανωτικής διαδικασίας της παραγωγής μοναδικότητων εκκινούν διαδικασίες συσχετισμού στοιχείων (υλικά/σημειωτικά, ατομικά/συλλογικά), δηλαδή συναθροίσεων οι οποίες εκδηλώνουν με τη σειρά τους τις δικές τους εγγενείς αναφορές (σε συνδυασμό με τις εξωτερικές που αναπτύσσουν ούτως ή άλλως) και έχουν ως αποτέλεσμα την δημιουργία νέων υποκειμενικότητων πέρα από τις ήδη προκατασκευασμένες. Κάθε νέο έργο για τον αρχιτέκτονα λαμβάνει χώρα πάνω στο σημειωτικό επίπεδο του σχεδίου και διαφοροποιείται συνεχώς μέσα από αναπάντεχες διακλαδώσεις, μετατροπές και ανανεώσεις. Ο αντικειμενικός στόχος υποστηρίζει ο Guattari είναι να φτάσει σε ένα σημείο όπου το κτίριο "μετατρέπεται σε ένα μη ανθρώπινο υποκείμενο, ένα υποκείμενο το οποίο είναι ικανό να συνεργαστεί τόσο με ατομικές όσο και με συλλογικές υποκειμενικότητες". *05

Ο Takamatsu εκχωρεί μια πολύ σημαντική θέση στην έννοια της κλίμακας, την οποία χρησιμοποιεί με έναν πολύπλοκο τρόπο με σκοπό την δημιουργία συσχετίσεων μεταξύ ετερογενών στοιχείων σε διαφορετικές διαστάσεις. Αυτό συνεπάγεται ότι τα στοιχεία έχουν μια φρακταλική δομή που επιτρέπει να παράγουν μια παλλόμενη αρχιτεκτονική μηχανή η οποία επανασυνδέεται, αναδημιουργείται, επαναπροσδιορίζεται βάσει των συσχετίσεων των στοιχείων που την απαρτίζουν τόσο σε μικροσκοπική όσο και μακροσκοπική κλίμακα. Η υπερεπάρκεια των στοιχείων επιτρέπει στον Takamatsu να ενσωματώνει επιτυχώς τις αρχιτεκτονικές του μορφές σε ένα πολύπλοκο αστικό περιβάλλον όπως αυτό των των σύγχρονων μητροπόλεων. Όπως σημειώνει ο Guattari χαρακτηριστικά: "Μεταμορφώνει τους αρχαίους υπαρξιακούς δεσμούς ανάμεσα στη φύση και στον πολιτισμό, αναδεικνύοντας μια διαφορετική φύση στο αστικό πλέγμα, σαν αντίδραση στις υπερεξλιγμένες δημιουργίες του". *06

Το κτίριο της Ark, μιας οδοντιατρικής κλινικής στο Κιότο, έχει διαμορφωθεί σαν μια μηχανή. Φαίνεται ότι ο Takamatsu εκκινεί από την εισαγωγή στοιχείων της σύγχρονης πόλης στο κτίριο

TRANSVERSALITY / ΔΙΑΣΧΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ FORM•SPACE•SURFACE

*05 Guattari, Felix, "The Three Ecologies", New Brunswick: Athlone Press, 2000, σελ.29

*06 Guattari, Felix, Machinic Eros, επιμ. Gary Genosko, Jay Hetrick, Univocal, Mineapolis, USA, 2013

1.SHIN TAKAMATSU, ORIGIN III, KYOTO, JAPAN, 1986

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ]
[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ]
[ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΑΜΟΡΦΟ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ]
[ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ]
[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
[ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
[ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ]
[ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
[ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
[ΔΥΣΔΙΑΣΧΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

FORM•SPACE•SURFACE
ΔΙΑΣΧΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
TRANSVERSALITY/



ΔΙΑΣΧΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ/TRANSVERSALITY

SURFACE•SPACE•FORM

δημιουργώντας έναν υπερκορεσμό. Η πληθώρα των στοιχείων οδηγεί στην ταυτόχρονη αυτονόμησή τους και την μετατροπή τους σε “ελεύθερες ρίζες” οι οποίες μπορούν να δεσμευτούν και να δημιουργήσουν μια σειρά από συναθροίσεις. Οι ελεύθερες ρίζες λειτουργούν σαν μοναδικότητες οι οποίες καλούν άλλες μοναδικότητες σε συμπλοκή με αποτέλεσμα την παραγωγή πολλών διαφορετικών αναγνώσεων του αρχιτεκτονικού αντικείμενου. Η ανησυχία του κτιρίου δεν βρίσκεται σε κάποια αποσπασματική συνάθροιση καθεαυτή, αλλά στην αυτοπροβολή του κάθε κομματιού. Περνώντας από την αναγνώριση μιας συνάθροισης στοιχείων σε μια άλλη, περνάμε από μια διαμόρφωση σε μια άλλη αποπροσανατολίζοντας ταυτόχρονα το προσλαμβάνον υποκείμενο. Για να επιτευχθεί αυτή η διαρρήξη και η αναστολή των στοιχείων ο Takamatsu χρησιμοποιεί μια σειρά από τεχνικές όπως διαταράξεις της συμμετρίας, σύνθεση αποκεντρωμένων μορφών, οριζόντιες ή κατακόρυφες σχισμές, διαχωρισμός του κτιρίου σε δύο διαφορετικά στίλ, απότομες κλίσεις, ανοίγματα σε κενούς χώρους και τέλος η εμφύτευση οφθαλμικών δομών. Τα διαρρηγμένα στοιχεία του κτιρίου καλούν τη δημιουργία σχέσεων οι οποίες βασίζονται σε αμοιβαίες επικλήσεις μεταξύ τριών επιπέδων: του υποκειμένου με το κτίριο, του κτιρίου με άλλα κτίρια και τέλος του κτιρίου με το περιβάλλον του. Η αρχιτεκτονική του Takamatsu προσκαλεί τα κτίρια που συλλαμβάνει να λειτουργήσουν ως “πρόσωπα” σε ένα αστικό περιβάλλον, εγκαθιστώντας ταυτόχρονα διαλεκτικές σχέσεις μεταξύ με σκοπό να οδηγήσουν στην μεταμόρφωση του σύγχρονου δομημένου τοπίου. Υπάρχουν κι άλλοι τρόποι να εγκαταστήσει κανείς διαλεκτικές σχέσεις μεταξύ του κτιρίου και του περιβάλλοντος, αλλά η κλινική του Takamatsu επιφέρει μια μετάλλαξη στο συγκεκριμένο μέσα από την λειτουργική αυτονομία του κτιρίου το οποίο είναι ικανό να παράξει μια σειρά από διαφορετικές αναγνώσεις οι οποίες εκκινούν από τις παραπάνω τεχνικές. Οι συντακτικές σχέσεις που αναπτύσσει το κτίριο μπαίνουν σε δεύτερη μοίρα καθώς αυτό που προέχει είναι να εξυπηρετηθεί η πρωτοκαθεδρία του στοιχείου. Η απόσπαση και ο διαχωρισμός των στοιχείων ανατρέπει οποιεσδήποτε μοντερνιστικές ή μεταμοντερνιστικές πρακτικές σημασιοδότησης και στρέφεται προς μια μετα-στρουκτουραλιστική ατζέντα.

1. SHIN TAKAMATSU, TATOO, HOKAIDO,
JAPAN, 1989

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ]
[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ]
[ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΑΜΟΡΦΟ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ]
[ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ]
[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
[ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
[ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ]
[ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
[ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
[ΔΥΣΔΙΑΣΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

e

[000] ΣΥΝΑΓΡΟΣΕΙΣ: ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ

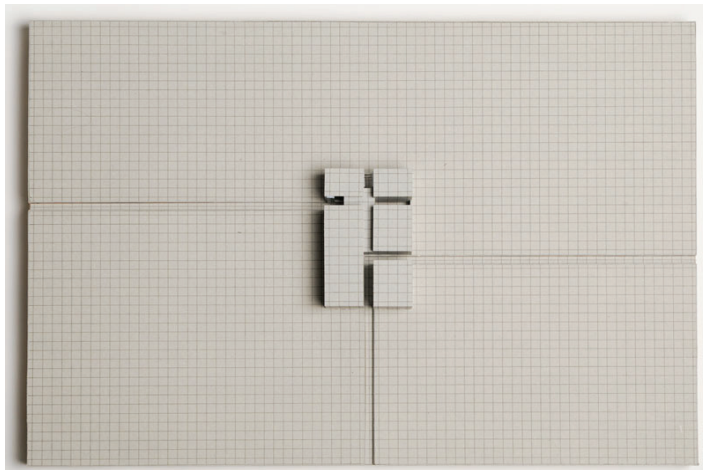
Z

A-SIGN

Z

Z

e



**ZERO DEGREE /
ΒΑΘΜΟΣ ΜΗΔΕΝ**
FORM • SPACE • SURFACE

*01 Corbo, Stefano. From Formalism to Weak Form: The Architecture and Philosophy of Peter Eisenman. ASH GATE: ENGLAND, 2014 Print., σελ. 94

ΒΑΘΜΟΣ ΜΗΔΕΝ/DEGREE ZERO

FORM • SPACE • SURFACE

Ο Peter Eisenman φαίνεται ότι ανακάλυψε ένα νέο πεδίο δυνατοτήτων σε μια τεχνική την οποία αποκάλυψε **weak form (ασθενής μορφή)**. Την περίοδο αυτή στρέφει την προσοχή τους περισσότερο στο πως οι άνθρωποι αντιδρούν σε ένα αρχιτεκτονικό περιβάλλον, παρά στο πως παράγεται το νόημα από τις αρχιτεκτονικές μορφές που τον απασχολούσε τα προηγούμενα χρόνια. Αυτό που τον ενδιέφερε ήταν η **επήρεια (affect)**:

*“Αναζητώ αυτές τις συνθήκες στην αρχιτεκτονική που είναι παρόμοιες με εκείνες της μουσικής στον κινηματογράφο, εκείνες που είναι δευτερεύουσες. Αυτή είναι μια αναζήτηση πολύ διαφορετική από την γλωσσολογία, επειδή αναζητώ τώρα στο πλαίσιο της αρχιτεκτονικής να ανακαλύψω πως η αρχιτεκτονική επικοινωνεί σε ένα λιγότερο κυρίαρχο επίπεδο, με ένα πιο σωματικό και διορατικό τρόπο.” *01*

Ταυτόχρονα στην Ιαπωνία ο Hiromi Fujii αναπτύσσει μια παρόμοια τεχνική την οποία ονομάζει της μορφής, με σκοπό να παράξει συνθήκες κατακερματισμού, μετατόπισης, αποσύνδεσης, αναστροφής, παράβασης σε μια λογική ενος οργανωμένου χάους, ικανό να αντιπαθεί στην αναδυόμε

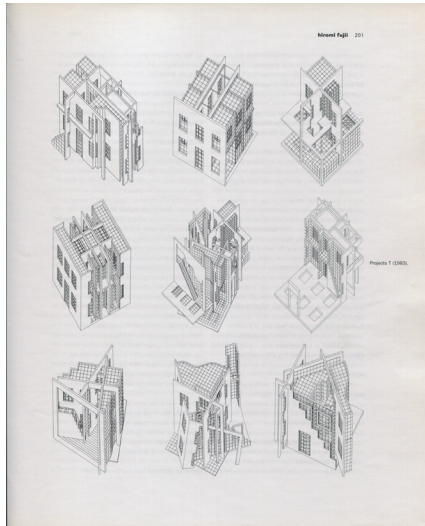
Την δεκαετία του 1960 ο Fujii εξελίσσει την έρευνά του στο πεδίο της αρχιτεκτονικής πάνω στην ουδετερότητα της αρχιτεκτονικής με βασική επιδίωξή του τον μηδενισμό του παραγόμενου νοήματος. Τα έργα του στοχεύουν σε μια αρχιτεκτονική παραγωγή η οποία είναι ανεξάρτητη από οποιαδήποτε ιστορική αναφορά ή στιλ. Προχωρώντας στην αφαίρεση τυχόν αναφορών που μπορούσαν να παράξουν οι μορφές ή τα υλικά προσπάθησε να αναφέρει υποσυνείδητες υποθέσεις που θα μπορούσε να προκαλέσει το αρχιτεκτονικό αντικείμενο και να καταφέρει να φτάσει στην παραγωγή ενός “αυθεντικού” νοήματος της χτισμένης μορφής.

Η σύλληψη της αρχιτεκτονικής μορφής μηδενικού βαθμού

1. HIROMI FUJII, TODOROKI
RESIDENCE, ICHIKAWA, JAPAN, 1976

[ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΑΜΟΡΦΟ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΣΥΚΕΝΤΡΩΣΗ]
[ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]
[ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ]
[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΔΙΑΧΟΡΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
[ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
[ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ]
[ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
[ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
[ΔΥΣΔΙΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

FORM • SPACE • SURFACE
 ΒΑΘΜΟΣ ΜΗΔΕΝ
 ZERO DEGREE /



*02 Gilles Deleuze Η Πτύχωση. Ο Λάιμπνιτς και το Μπαρόκ Πλέθρον, Αθήνα, 2006, σελ. 46-47

*03 Massumi, Brian, 'Parables for the Virtual, Movement, Affect, Sensation', Durham, NC: Duke UP, 2002, σελ.30

ΒΑΘΜΟΣ ΜΗΔΕΝ/ZERO DEGREE

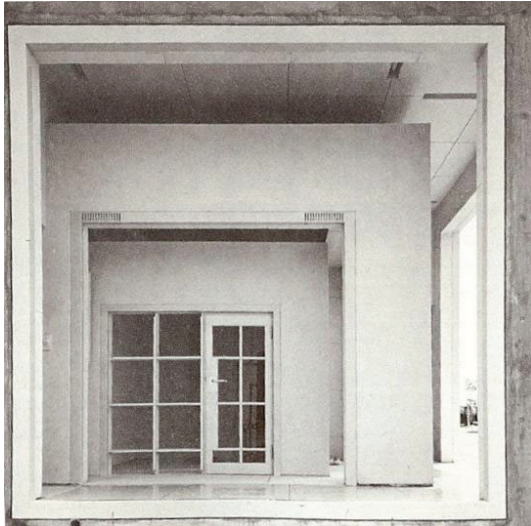
SURFACE • SPACE • FORM

σημασίας είναι ανάλογη με την τεχνική της ασθενούς αρχιτεκτονικής. Σύμφωνα με τον Ignasi de Sola Morales η αρχιτεκτονική της ασθενούς μορφής μεταμορφώνει την αισθητική εμπειρία του αρχιτεκτονικού αντικειμένου σε **γεγονός (event)**. *02 Ο Brian Massumi υποστηρίζει ότι αυτό που είναι σχετικό σε ένα χώρο όπου αναδύονται γεγονότα δεν είναι η οριοθέτησή τους, αλλά ποια στοιχεία αναδύονται πάνω σε αυτό το πεδίο. *03 Η αρχιτεκτονική των γεγονότων εμπλέκει την έννοια του χρόνου η οποία καθίσταται πλέον σημαντικός παράγοντας, αφού οι προσωρινότητες είναι εκείνες οι οποίες θα επιτρέψουν την ανάπτυξη νέων μορφών. Η χρονικότητα δεν παρουσιάζεται σαν ένα σύστημα, αλλά ως μια άμεση στιγμή, η οποία ανταποκρινόμενη στην τυχαιότητα, παράγει έναν απρόβλεπτο τόπο και χρόνο. Πρόκειται για ένα διαγώνιο κόψιμο, μια κλίση, όχι απαραίτητα μια γενεσιουργό τομή αλλά μια προσπάθεια εύρεσης μιας σταθεράς σε μια φαινομενικά πολύπλοκη κατάσταση περιστάσεων. Το να δούμε το χωρικό αντικείμενο ως ένα γεγονός είναι η μία άποψη της ασθενούς μορφής ενώ η δεύτερη είναι να κάνουμε χρήση της έννοιας της **αναδίπλωσης [fold]** του Gilles Deleuze η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί εξίσου για την περιγραφή της. Στη σύγχρονη σκέψη το αντικειμενικό και το υποκειμενικό δεν είναι δύο διαφορετικά ή αντίθετα πεδία αλλά αποτελούν "πτυχές μιας ενιαίας πραγματικότητας". Για την αρχιτεκτονική η έννοια της πτύχωσης αποδεικνύεται εξαιρετικά διαφωτιστική. Η πραγματικότητα αναδύεται ως ένα συνεχές στο οποίο ο χρόνος του υποκειμένου και ο χρόνος του αντικειμένου ακολουθούν την ίδια επαναληπτική διαδρομή και "η συμπλοκή του αντικειμενικού και του υποκειμενικού συμβαίνει όταν αυτή η συνεχής πραγματικότητα αναδιπλώνεται πάνω σε μια διάρρηξη της συνέχειάς της."

Τα βασικά εργαλεία για την σύλληψη μιας μορφής μηδενικού βαθμού είναι η αλληλεπίθεση αποκλιόντων γεωμετριών που οδηγούν πολλές φορές σε ανεπίλυτες συγκρούσεις, η προώθηση των ατυχημάτων που προκύπτουν από τους γεωμετρικούς μετασχηματισμούς καθώς και ο προ-καθορισμός

1.HIROMI FUJII_TODOROKI
 RESIDENCE_ICHIKAWA_JAPAN_1976

{ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ}
 {ΑΣΑΦΕΙΑ}
 {ΑΜΟΡΦΟ}
 {ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ}
 {ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ}
 {ΦΟΛΟΤΗΤΑ}
 {ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ}
 {ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ}
 {ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ}
 {ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ}
 {ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ}
 {ΔΙΑΧΥΣΗ}
 {ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ}
 {ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ}
 {ΔΙΑΛΥΣΗ}
 {ΠΟΙΚΙΛΙΑ}
 {ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ}
 {ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ}
 {ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ}
 {ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ}
 {ΔΥΣΔΙΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ}
 {ΑΟΡΙΣΤΙΑ}



ΒΑΘΜΟΣ ΜΗΔΕΝ/DEGREE ZERO

FORM•SPACE•SURFACE

κανόνων που θα οδηγήσουν στον μετασχηματισμό της μορφής. Τόσο ο κάρναβος και όσο και οι παραμορφώσεις του, είτε πρόκειται για γεωμετρικές είτε για τοπολογικές, παράγουν μορφές οι οποίες δεν έχουν ρητή αναφορά σε ιστορικά προηγούμενα. Διακόπτοντας κάθε εξωτερική αναφορά ο Fujii μετατοπίζει το υποκείμενο από την ασυναίσθητη σημασιολόγηση συμβολικών μορφών στην διαπίστωση ότι αντίκειται σε μια μορφή που παράγει μια διαφορά. Συνειπώς εκκινεί μια εκούσια πλέον διαδικασία σημασιολόγησης η οποία βασίζεται μόνο στην επίρεια του υποκειμένου από το αντικείμενο. Λόγω του ότι η μορφή δεν μπορεί να διατηρήσει τον παραμικρό υπαινιγμό ομοιότητας, οδηγείται στην παραγωγή απροσδόκητων σχέσεων μεταξύ των αλληλεπιτιθέμενων καννάβων. Ο όρος μη-σημασιοδοτικό σημείο στην περίπτωση αυτή αναφέρεται σε αυτήν την ουδέτερη ύλη που βρίσκεται πριν και έξω από τα συστήματα της αναπαράστασης. Αυτή η ουδέτερη ύλη που παράγεται από την αλληλεπίθεση των καννάβων και μετασχηματίζει τυπικούς και χωρικούς κώδικες της αρχιτεκτονικής σε τέτοιο βαθμό ώστε να τους απολέσουν και να “γίνουν τελικά σημάδια των πρωτοτύπων”. *04

Κανένα παραδοσιακό μορφολογικό εργαλείο δεν είναι σε θέση να περιγράψει μια αρχιτεκτονική χωρίς σταθερή διαμόρφωση. Καθώς η ερμηνεία μεταξύ της τεχνολογίας, της δομής και της πληροφορίας γίνεται όλο και πιο περίπλοκη, τόσο περισσότερο η αρχιτεκτονική οδηγείται στην έλλειψη ενός συγκεκριμένου τύπου, σε ένα είδος βαθμού μηδέν όπου όλα γίνονται εφήμερα, άυλα και παροδικά. Η ασθενής αρχιτεκτονική είναι πάντα διακοσμητική. Με τον όρο διακοσμητική δεν εννοείται μια κοινοτυπία, μια επανάληψη καθιερωμένων στερεότυπων αλλά μια διακριτική αναδίπλωση σε μια δευτερεύουσα λειτουργία. Και αυτό συμβαίνει γιατί παρουσιάζεται σαν ατύχημα και όχι σαν ουσία. Γίνεται σε ένα δεύτερο επίπεδο το οποίο μας επιτρέπει να ενισχύσουμε την πραγματικότητα χωρίς η ίδια να επιβάλλεται, να αποζητά μια κεντρική θέση στην ανάγνωση του αντικειμένου. Σύμφωνα με τον Goethe:

ZERO DEGREE / ΒΑΘΜΟΣ ΜΗΔΕΝ FORM•SPACE•SURFACE

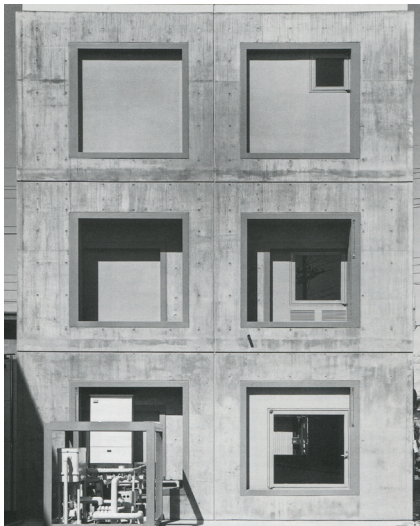
*04 Hiromi Fujii, 'Deconstruction through Differentiation — Metamorphology, Desemiotization, Traces and Deconstruction', The Japan Architect (September 1985) σελ.25.

*05 von Goethe, J. W. (2012). Theory of colours. New York, NY: Courier Dover Publications.

1.HIROMI FUJII_TODOROKI
RESIDENCE_ICHIKAWA_JAPAN_1976

[ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΦΕΙΔΙΑ]
[ΑΜΟΡΦΟ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ]
[ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]
[ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ]
[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
[ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
[ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ]
[ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
[ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
[ΔΥΣΔΙΑΣΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

FORM•SPACE•SURFACE
 ΒΑΘΜΟΣ ΜΗΔΕΝ
 ZERO DEGREE/



ΒΑΘΜΟΣ ΜΗΔΕΝ/ZERO DEGREE

SURFACE•SPACE•FORM

“Δεν είναι απαραίτητο το αληθές να αναλαμβάνει πάντα υλική μορφή, είναι αρκετό ένα φτερούγισμα, σαν ένα πνεύμα το οποίο προωθεί ένα είδος συμφωνίας”. *05

Εκεί βρίσκεται η επήρεια που μπορεί μια χτισμένη μορφή να έχει, χωρίς να είναι επιθετική και κυρίαρχη αλλά εφάπτομενική και αδύναμη.

Η συνθετική διαδικασία του Hiromi Fujii όπως είδαμε παρουσιάζει πολλές ομοιότητες με εκείνη του Peter Eisenman λόγω της σύνδεσης της με σημειολογικές αναφορές που απορρέουν από την καθαρά αφηρημένη φύση των έργων που παράγει. Το σημείο εκκίνησης του βρίσκεται στην εύρεση διαδικασιών οι οποίες απαλείφουν την σημασία στην αρχιτεκτονική. Χρησιμοποιεί τα συντακτικά επίπεδα της αρχιτεκτονικής πρακτικής ώστε να αποκόψει την σημασιολογική πλευρά και να οδηγηθεί σε μια αυτονομία της μορφής. Οδηγείται σε μια κατασκευή μιας “μηχανής εξουδετέρωσης” ανάλογη με εκείνες που πρότειναν οι Deleuze και Guattari. Κινείται μέσα από μετασχηματισμούς για να φτάσει στην τελική σύνθεση, στους οποίους χρησιμοποιεί μια σειρά από λειτουργίες τις οποίες ονομάζει “μεταμορφώσεις”. Αυτές αφορούν επανασυνδυασμούς βασικών στοιχείων που συνθέτουν μια κτισμένη μορφή με σκοπό την παραγωγή καινούργιων οποίο αποκτά κυρίαρχο ρόλο στην συνθετική διαδικασία. Επιλέγεται μεθοδολογικά από τον Fujii επειδή πιστεύει ότι είναι ένα εργαλείο παραγωγής χώρου αλλά το ίδιο δεν έχει να πει τίποτα για τον χώρο. Υποστηρίζει ότι: “Ο κάνναβος δεν έχει ο ίδιος μια εγγενή σημασία, είναι ένα α-σεξουαλικό μοτίβο. Θέλω να σβήσω ή να διαγράψω τη σημασία από την καρδιά της αρχιτεκτονικής”.* Πιστεύει ότι όταν οι άνθρωποι δεν μπορούν να κατανοήσουν ένα αντικείμενο τότε στρέφονται στους τρόπους με τους οποίους αυτό τους επηρεάζει συναισθηματικά για την κατανόησή του. Αυτές τις αισθήσεις που ενεργοποιεί το αντικείμενο αναζητά ο Fujii οι οποίες έχουν καταπιεστεί από τις κοινωνικές συμβάσεις και τις πολιτισμικές κατασκευές. Ο κάνναβος δεν έχει

1.HIROMI FUJII_TODOROKI
 RESIDENCE_ICHIKAWA_JAPAN_1976

[ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΑΣΑΦΕΙΑ]
 [ΑΜΟΡΦΟ]
 [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
 [ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ]
 [ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
 [ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
 [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]
 [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
 [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
 [ΔΙΑΧΥΣΗ]
 [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
 [ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ]
 [ΔΙΑΛΥΣΗ]
 [ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
 [ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
 [ΜΕΤΑΛΛΕΣΗ]
 [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
 [ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
 [ΔΥΣΔΙΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]



ΒΑΘΜΟΣ ΜΗΔΕΝ/DEGREE ZERO

FORM•SPACE•SURFACE

πολιτισμικές διασυνδέσεις κι έτσι δεν φέρει καμία σημασία. Τον χρησιμοποιεί ως πηγή για τη μη-ταυτότητα, δεδομένης της σύνδεσης του καννάβου με τη γιαπωνέζικη παράδοση αφού τόσο το τατάμι όσο και οι συρόμενες πόρτες των παραδοσιακών σπιτιών είναι ένα βασικό στοιχείο της γιαπωνέζικης χωρικής ευελιξίας και παραδοσιακής αισθητικής. Ο κάνναβος έχει μια οικεία σχέση με την αίσθηση και την αντίληψη των ανθρώπων, δηλαδή με το σώμα αφού προέρχεται από το ίδιο το τατάμι (0.90μ. X 1.80 μ) και “τοποθετεί” έτσι το σώμα στον χώρο.

Στην οικία Todoroki η οποία χτίστηκε το 1976 η εκτεταμένη χρήση του καννάβου παράγει μια εξέλιξη της παραδοσιακής γιαπωνέζικης αρχιτεκτονικής όπου οι χώροι συντίθενται σε διαδοχικά επίπεδα. Κάθε στοιχείο το οποίο χρησιμοποιείται για την σύνθεση ενός συμβατικού σπιτιού επινοείται από την αρχή. Κάθε στοιχείο απαντά σε έναν τρισδιάστατο κάνναβο και στις υποδιαίρεσεις αυτού. Οι όψεις απαρτίζουν το εξωτερικό περιβλήμα των πολλαπλών διαδοχικών χώρων του εσωτερικού ο οποίος εμφωλεύεται ο ένας μέσα στον άλλο. Τα ανοίγματα της συγκεκριμένης κατοικίας είναι πολυεπίπεδα υπό την έννοια ότι δεν αποτελούν απλά οπές στο εξωτερικό περίβλημα αλλά διεισδύουν στο εσωτερικό.

Ο βασικός σκοπός του Hiromi Fujii είναι να απογυμνώσει το αρχιτεκτονικό αντικείμενο από οποιαδήποτε εγγενή σημασία. Μέσα από την συνθετική διαδικασία προσπαθεί να κατασκευάσει ένα οργανωμένο χάος. Χρησιμοποιώντας ένα κανονιστικό σύστημα το οποίο απαντούσε στην αταξία του αστικού περιβάλλοντος προσπαθούσε να συνδυάσει αποσπασματικές μορφές και συνθέσει έργα τα οποία έμοιαζαν και τα ίδια χαστικά. Έτσι, το παραγόμενο αποτέλεσμα παρουσιάζει μια απουσία μιας τελικής σημασιόδοτης η οποία οδηγεί τη γλώσσα να διατρέχει σε ένα κλειστό κύκλωμα. Σύμφωνα με τον Hajime Yathuka “το όριο αυτό του κυκλώματος είναι σαν ένας καθρέφτης διπλής όψης ο οποίος αντανακλά την οπτική από το εσωτερικό προς το εσωτερικό

ZERO DEGREE / ΒΑΘΜΟΣ ΜΗΔΕΝ FORM•SPACE•SURFACE

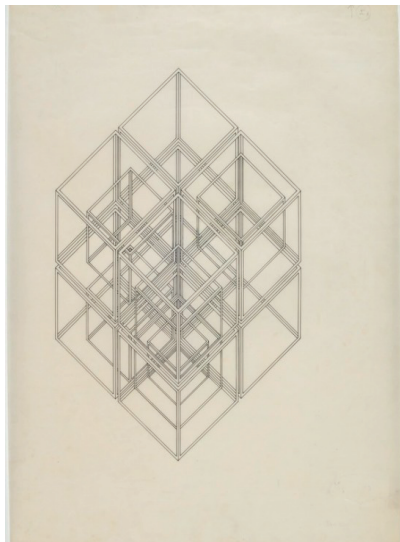
*04 Hiromi Fujii, 'Deconstruction through Differentiation — Metamorphology, Desemiotization, Traces and Deconstruction', The Japan Architect (September 1985) σελ.25.

*05 von Goethe, J. W. (2012). Theory of colours. New York, NY: Courier Dover Publications.

1.HIROMI FUJII_TODOROKI
RESIDENCE_ICHIKAWA_JAPAN_1976

[ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΑΜΟΡΦΟ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ]
[ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]
[ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ]
[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
[ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
[ΜΕΤΑΛΛΑΣΗ]
[ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
[ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
[ΔΥΣΔΙΑΣΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

FORM • SPACE • SURFACE
 ΒΑΘΜΟΣ ΜΗΔΕΝ
 ZERO DEGREE /



και από το εξωτερικό προς το εξωτερικό. Περισσότερο από μια μηδενιστική φορμαλιστική προσέγγιση η αρχιτεκτονική του Fujii προκαλεί την ιδέα του χάους της αστικής Ιαπωνίας και κινείται μακριά από στατικούς χώρους προς χώρους οι οποίοι μετασχηματίζονται διαρκώς.

Το έργο του Fujii είναι μια πρόκληση, όχι τόσο σε οπτικό, αλλά σε νοητικό επίπεδο. Προσπαθεί να μετασχηματίσει ένα ήδη δομημένο σύστημα όπου συνήθως η απόδοση σημασιών στα στοιχεία της αρχιτεκτονικής γλώσσας γίνεται ασυναίσθητα. Για να προκαλέσει αυτήν την συνήθεια επιχειρεί στο έργο του να προκαλέσει μια αλληλεπίδραση μεταξύ των κεκτημένων σημασιών και του δικού του σχεδιαστικού συστήματος. Η αλληλεπίδραση μεταξύ τους παράγει μια νέα αντίληψη ή μια νέα σημασία.

ΣΤ. ΕΠΗΡΕΙΕΣ

Απογυμνώνοντας την αρχιτεκτονική από οποιαδήποτε σημασία και απελευθερώνοντας τα υποκείμενα από κεκτημένα νοήματα και υποθέσεις, ο Fujii πιστεύει ότι το υποκείμενο δεν έχει καμιά άλλη επιλογή από το να εισέλθει σε μια πραγματικότητα όπου το μόνο το οδηγεί είναι η αίσθηση που προσλαμβάνει. Το να φτάσει κανείς στο βαθμό μηδέν της μορφής ελλοχεύει ο κίνδυνος να κατασकुάσει ένα αντικείμενο το ποίο δεν θα επηρεάζεται αλλά δεν θα επηρεάζει και με τη σειρά του κανένα υποκείμενο.

1.HIROMI FUJII_TODOROKI
 RESIDENCE_ICHIKAWA_JAPAN_1976

[ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΑΣΑΦΕΙΑ]
 [ΑΜΟΡΦΟ]
 [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
 [ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ]
 [ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
 [ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
 [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]
 [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
 [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
 [ΔΙΑΧΥΣΗ]
 [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
 [ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ]
 [ΔΙΑΛΥΣΗ]
 [ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
 [ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
 [ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ]
 [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
 [ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
 [ΔΥΣΔΙΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ]
 [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

Z

A-SIGN

Z

e

5

A-SIGN

ΛΙΣΤΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ/
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

05

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5
ΛΙΣΤΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ/

ΜΗ-ΣΗΜΑΣΙΟΔΟΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΤΑΞΗ

[A]

- [001] AFFILIATIONS | ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ
- [002] AMBIGUITY | ΑΜΦΙΣΗΜΙΑ
- [003] APPLIED SIGN (TRANSFORMATION) | ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΟΥ ΣΗΜΕΙΟΥ
- [004] AURAL CONTINUITY [NE] | ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ
- [005] AMORPHOUS | ΑΜΟΡΦΟ

[B]

- [006] BLACK-STUFF | ΜΑΥΡΗ ΥΛΗ
- [007] BLANKNESS | ΚΕΝΟΤΗΤΑ
- [008] BLURINESS | ΘΟΛΩΜΑ
- [009] BORROWED LANDSCAPES [shakkei] | ΔΑΝΕΙΚΑ ΤΟΠΙΑ
- [010] BOX-WITHIN_BOX | ΧΩΡΟΣ ΜΕΣΑ ΣΕ ΧΩΡΟ

[C]

- [011] CAMOUFLAGE | ΚΑΜΟΥΦΛΑΖ
- [012] CARTESIAN GRID | ΚΑΡΤΕΣΙΑΝΟΣ ΚΑΝΝΑΒΟΣ
- [013] CINEMATIC TECHNIQUES | ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ
- [014] CLEAR STRUCTURAL STRATEGY | ΞΕΚΑΘΑΡΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΔΟΜΗ
- [015] CONNOTATION | ΥΠΟΔΗΛΩΣΗ
- [016] CROSS PROGRAMMING | ΑΝΑΜΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

[D]

- [017] DEFAMILIARIZE | ΑΠΟ-ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ
- [018] DEMATERIALIZED | ΑΠΟ-ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ
- [019] DIAGRID |
- [020] DIAGONALISATION | ΔΙΑΓΩΝΟΠΟΙΗΣΗ
- [021] DISCONTINUOUS | ΑΣΥΝΕΧΕΙΣ
- [022] DISORIENTATION | ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ
- [023] DISPOSITION | ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΗ
- [024] DIVERSIFICATION | ΔΙΑΠΟΙΚΙΛΙΣΗ

[E]

- [025] ECCENTRICITY | ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ
- [026] ELASTICITY | ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
- [027] EMERGENT GRID | ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΟΣ ΚΑΝΑΒΟΣ
- [028] EXTERNAL TEXTS | ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

[F]

- [029] FACIALITY | ΜΕΤΩΠΙΚΟΤΗΤΑ
- [030] FIGURE/GROUND | ΜΟΡΦΗ/ΕΔΑΦΟΣ
- [031] FRAGMENT | ΘΡΑΥΣΜΑ
- [032] FOLDING | ΑΝΑΔΙΠΛΩΣΗ

[G]

- [033] GAP | ΚΕΝΟ
- [034] GRAPHIC PATTERNS TO GLASS | ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΕΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΕΙΣ ΣΕ ΓΥΑΛΙΝΕΣ ΟΥΨΕΙΣ

[H]

[I]

- [035] IMPERMANENCE | ΠΑΡΟΔΙΚΟΤΗΤΑ
 [036] INCONGRUENCE | ΔΥΣΑΡΜΟΝΙΑ
 [037] INDISCERNIBILITY | Α-ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟΤΗΤΑ
 [038] INTENSIVE COHERENCE | ΕΝΤΑΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ
 [039] ISOLATION | ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ

[J]**[K]**

- [040] KINETIC | ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

[L]**[M]**

- [040] MASKING | ΣΥΓΚΑΛΥΨΗ
 [041] MATERIALITY | ΥΛΙΚΟΤΗΤΑ
 [042] MUTUAL EVOCATIONS | ΑΜΟΙΒΑΙΕΣ ΕΠΙΚΛΗΣΕΙΣ

[N]

- [043] NEUTRAL ZONES | ΟΥΔΕΤΕΡΕΣ ΖΩΝΕΣ
 [044] NO AXIAL ORIENTATION | ΜΗ ΑΞΟΝΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ
 [045] NOISE | ΘΟΡΥΒΟΣ

[O]

- [046] OPEN ENFOLDNESS | ΑΝΟΙΧΤΟΣ ΕΝΑΓΚΑΛΙΣΜΟΣ
 [047] ORNAMENT | ΔΙΑΚΟΣΜΟΣ

[P]

- [048] PLEATED | ΠΤΥΧΩΤΟ
 [049] POINTING | ΔΕΙΚΤΙΚΟΤΗΤΑ
 [050] POROSITY | ΠΟΡΩΔΕΣ

[Q]**[R]**

- [051] RADICAL PASSIVITY | ΡΙΖΙΚΗ ΠΑΘΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 [052] RANDOM | ΤΥΧΑΙΟ
 [053] RESILIENCE | ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
 [054] RHYTHM | ΡΥΘΜΟΣ

[S]

- [055] SCALELESS | ΕΛΛΕΙΨΗ ΚΛΙΜΑΚΑΣ
 [056] SEMI-LATICCE | ΗΜΙ-ΔΙΚΤΥΩΤΟ
 [057] SEMI-SECLUSION | ΗΜΙ-ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ
 [058] SPASM | ΣΠΑΣΜΟΣ
 [059] STILLNESS | ΗΡΕΜΙΑ
 [060] STRUCTURE VANISH | ΕΚΛΕΙΠΟΥΣΑ ΔΟΜΗ
 [061] SUPERPOSITION | ΥΠΕΡΘΕΣΗ vs SUPERIMPOSITION
 [062] SUPERSATURATION | ΥΠΕΡΚΟΡΕΣΜΟΣ [Ε]

[T]

- [063] TRANSPARENCY | ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ [Ε]
 [064] TRANSVERSALITY | ΕΓΚΑΡΣΙΟΤΗΤΑ [Π] [Ε] [ΑΕ]

[U]

- [065] USE OF SPACE vs FUNCTION | ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΕΝΑΝΤΙ ΣΥΓΓΕΚΡΙΜΕΝΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ [Ε]

[V]

- [066] VAGUENESS | ΑΟΡΙΣΤΙΑ [Γ] [Ε]
[067] VASTNESS | ΑΠΕΡΑΝΤΟΣΥΝΗ
[068] VARIATION [TEXTURE/COLOR] | ΠΟΙΚΙΛΙΑ [ΥΦΗ/ΧΡΩΜΑ] [Ε]
[069] VISUAL OBJECTS | ΟΠΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ [Ε]

[W]

- [070] WEAK FORM / DEGREE ZERO | ΑΣΘΕΝΗΣ ΜΟΡΦΗ / ΒΑΘΜΟΣ ΜΗΔΕΝ
[071] WETGRID | ΡΕΥΣΤΟΣ ΚΑΝΝΑΒΟΣ

[X]**[Y]****[Z]**

- [072] ZOOM |

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5
ΛΙΣΤΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ/

AFFECTS/ΕΠΗΡΕΙΕΣ

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΤΑΞΗ

[A]

A-CENTRICITY | ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ
 AFFINITY | ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ
 AGGREGATED | ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ALTERNATED | ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΣ
 AMBIGUITY | ΑΣΑΦΕΙΑ
 AMORPHOUS | ΑΜΟΡΦΟ
 ARCHING | ΤΟΞΩΤΟΣ
 ASSYMMETRICALITY | ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ
 ATTENUATION | ΑΡΑΙΩΣΗ
 AXIALITY | ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ

[B]

BANDING | ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ
 BENDED | ΚΑΜΠΥΛΩΜΕΝΟΣ
 BLURINESS | ΘΟΛΟΤΗΤΑ
 BUOYANCY | ΠΛΕΥΣΤΟΤΗΤΑ

[C]

CENTERDNESS | ΚΕΝΤΡΙΚΟΤΗΤΑ
 COMPLEXITY | ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ
 CONTIGENCY | ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ

[D]

DECONSTRUCTION | ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ
 DEMATERIALISED | ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ
 DIAGONALITY | ΔΙΑΓΩΝΙΚΟΤΗΤΑ
 DIFFERENTIATION | ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ
 DIFFUSION | ΔΙΑΧΥΣΗ
 DIRECTIONALITY | ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ
 DISCONTINUITY | ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ
 DISCREPANCY | ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ
 DISJUNCTION | ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ
 DISORIENTATION | ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ
 DISSIPATION | ΔΙΑΛΥΣΗ
 DIVERSITY | ΠΟΙΚΙΛΙΑ
 DUPLICITY | ΔΙΠΟΛΙΚΟΤΗΤΑ

[E]

EFFORTLESS | ΑΚΟΠΟΣ

[F]

FACETING | ΟΨΗ
 FLATNESS | ΕΠΙΠΕΔΟΤΗΤΑ
 FLEXIBILITY | ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ
 FLUIDITY | ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ
 FLUTED | ΠΤΥΧΩΣΗ
 FOCUSING | ΕΣΤΙΑΣΗ

[G]

GRADATION | ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ

[H]**[I]**

INSUBSTANTIALITY | ΕΠΟΥΣΙΩΔΕΣ
INTER-CHANGEABILITY | ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ []

[J]**[K]**

KINETIC | ΚΙΝΗΤΙΚΟΣ

[L]

LATTICED | ΚΑΦΑΣΩΤΟΣ
LIGHTNESS | ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ

[M]

MODULARITY | ΣΠΟΝΔΥΛΩΤΟΣ
MUTATING | ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ

[N]**[O]**

OBLIQUE | ΛΟΞΟΣ
OPEN-ENDNESS | ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ
OPENESS | ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ
OVER-SATURATION | ΥΠΕΡΚΟΡΕΣΜΟΣ

[P]

PERAMBULATION | ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΙΚΟΣ
PIERCING | ΔΙΑΤΡΗΣΗ
PLEATING | ΠΛΙΣΣΕ
POROSITY | ΠΟΡΩΔΕΣ
PURPOSEFULNESS | ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

[Q]

QUILTED | ΣΥΡΡΑΠΤΟΜΕΝΟΣ

[R]

RANDOMNESS | ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ
RELIEF | ΑΝΑΓΛΥΦΟΤΗΤΑ
REPETITION | ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ
ROTUNDITY | ΣΤΡΟΓΓΥΛΟΤΗΤΑ

[S]

SCALELESS | ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ
SCALLOPING | ΚΟΙΛΑΝΣΗ/ΟΔΟΝΤΩΤΟΣ
SERIALITY | ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ
SLANTING | ΠΛΑΓΙΟΣ
SLENDERNESS | ΛΕΠΤΟΤΗΤΑ
SMOOTHNESS | ΛΕΙΟΤΗΤΑ
SOFTNESS | ΜΑΛΑΚΟΤΗΤΑ
SPECULARITY | ΚΑΤΟΠΤΡΙΚΟΤΗΤΑ
SPIRALITY | ΕΛΙΚΟΤΗΤΑ
STRIATION | ΑΥΛΑΚΩΣΗ/ΡΑΒΔΩΣΗ
SYMMETRICALITY | ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΟΤΗΤΑ

[T]

TAPERING | ΕΚΛΕΠΤΥΝΣΗ
TONALITY | ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ
TORQUING | ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΙΚΟΤΗΤΑ
TRIANGULARITY | ΤΡΙΓΩΝΙΚΟΤΗΤΑ
TWO-DIMENSIONALITY | ΔΥΣΔΙΑΣΔΙΚΟΤΗΤΑ []

[U]

UNDULATED | ΚΥΜΑΤΟΕΙΔΗΣ
UNSTABILITY | ΑΣΤΑΘΕΙΑ

[V]

VAGUENESS | ΑΟΡΙΣΤΙΑ
VAULTING | ΑΨΙΔΩΤΟΣ
VERTICALITY | ΚΑΘΕΤΟΤΗΤΑ

[W]

WEIGHTLESSNESS | ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ

[X]**[Y]****[Z]****ΛΙΣΤΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ /**
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5
ΛΙΣΤΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ/

ΣΗΜΕΙΑ/ΕΠΗΡΕΙΕΣ

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΤΑΞΗ

[A]

[001] AFFILIATIONS | ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ

[ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟΣ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΠΤΥΧΩΣΗ] [ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ] [ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΝΑΓΛΥΦΟΤΗΤΑ] [ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ] [ΚΑΘΕΤΟΤΗΤΑ]

[002] AMBIGUITY | ΑΜΦΙΣΗΜΙΑ

[ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΥΛΟΓΟΙΗΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΔΙΠΟΛΙΚΟΤΗΤΑ] [ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[003] APPLIED SIGN (TRANSFORMATION) | ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΟΥ ΣΗΜΕΙΟΥ

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΔΙΠΟΛΙΚΟΤΗΤΑ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ] [ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[004] AURAL CONTINUITY [NE] | ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ] [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ] [ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΥΛΙΚΗ ΑΡΑΙΟΤΗΤΑ] [ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ] [ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ]

[005] AMORPHOUS | ΑΜΟΡΦΟ

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΚΑΜΠΥΛΟΤΗΤΑ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ] [ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ] [ΑΝΑΓΛΥΦΟΤΗΤΑ] [ΜΑΛΑΚΟΤΗΤΑ] [ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΚΥΜΑΤΟΕΙΔΗΣ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[B]

[006] BLACK-STUFF | ΜΑΥΡΗ ΥΛΗ

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ] [ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΣ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟΣ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΑΠΟΥΛΟΓΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΠΤΥΧΩΤΟ] [ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ] [ΥΛΙΚΗ ΑΡΑΙΟΤΗΤΑ] [ΛΕΙΟΤΗΤΑ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ] [ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ]

[007] BLANKNESS | ΚΕΝΟΤΗΤΑ

[ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΥΛΟΓΟΙΗΣΗ] [ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[008] BLURINESS | ΘΟΛΩΜΑ

[ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟΣ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΑΠΟΥΛΟΓΟΙΗΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ] [ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΟΥ] [ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ] [ΥΛΙΚΗ ΑΡΑΙΟΤΗΤΑ] [ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ] [ΛΕΙΟΤΗΤΑ] [ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ] [ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ]

[008] BORROWED LANDSCAPES [shakkei] | ΔΑΝΕΙΚΑ ΤΟΠΙΑ

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ] [ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΣ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ] [ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ]
[ΑΝΑΓΛΥΦΟΤΗΤΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ] [ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ]

[009] BOX-WITHIN_BOX | ΧΩΡΟΣ ΜΕΣΑ ΣΕ ΧΩΡΟ

[ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ] [ΚΑΦΑΣΩΤΟΣ] [ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ] [ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ]

[C]

[010] CAMOUFLAGE | ΚΑΜΟΥΦΛΑΖ

[ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟΣ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ] [ΥΛΙΚΗ ΑΡΑΙΟΤΗΤΑ] [ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[011] CARTESIAN GRID | ΚΑΡΤΕΣΙΑΝΟΣ ΚΑΝΝΑΒΟΣ

[ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΓΩΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
[ΕΠΙΠΕΔΟΤΗΤΑ] [ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ] [ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ]
[ΚΑΘΕΤΟΤΗΤΑ]

[012] CINEMATIC TECHNIQUES | ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ] [ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΣ] [ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΑΣΥΜΩΝΙΑ]
[ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΔΙΠΟΛΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ] [ΕΠΟΥΣΙΩΔΕΣ] [ΚΙΝΗΤΙΚΟΣ] [ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΙΚΟΣ] [ΧΩΡΙΣ
ΚΛΙΜΑΚΑ] [ΣΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ] [ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ] [ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ]

[013] CLEAR STRUCTURAL STRATEGY | ΞΕΚΑΘΑΡΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΔΟΜΗ

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ] [ΤΟΞΩΤΟΣ] [ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΓΩΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ]
[ΑΚΟΠΟΣ] [ΕΠΙΠΕΔΟΤΗΤΑ] [ΚΑΦΑΣΩΤΟΣ] [ΣΠΟΝΔΥΛΩΤΟΣ] [ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ]
[ΣΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ] [ΚΑΘΕΤΟΤΗΤΑ]

[014] CONNOTATION | ΥΠΟΔΗΛΩΣΗ

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΠΟΛΙΚΟΤΗΤΑ] [ΕΠΙΠΕΔΟΤΗΤΑ] [ΕΠΥΣΙΩΔΕΣ] [ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ]
[ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[015] CROSS PROGRAMMING | ΑΝΑΜΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ] [ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[D]

[016] DEFAMILIARIZE | ΑΠΟ-ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
[ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ] [ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[017] DEMATERIALISED | ΑΠΟ-ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

[ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟΣ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΑΡΑΙΩΣΗ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ] [ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ]
[ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ] [ΠΟΡΩΔΕΣ] [ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ] [ΕΚΚΛΕΠΤΥΝΣΗ] [ΔΥΣΔΙΑΔΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΤΑΘΕΙΑ]

[018] DIAGRID |

[ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ] [ΔΙΑΓΩΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ] [ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΠΤΥΧΩΣΗ] [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ] [ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ] [ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΟΤΗΤΑ] [ΤΡΙΓΩΝΙΚΟΤΗΤΑ]

[019] DIAGONALISATION | ΔΙΑΓΩΝΟΠΟΙΗΣΗ

[ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΓΩΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ] [ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΟΤΗΤΑ] [ΤΡΙΓΩΝΙΚΟΤΗΤΑ]

[020] DISCONTINUOUS | ΑΣΥΝΕΧΕΙΣ

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟΣ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΑΡΑΙΩΣΗ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ] [ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΔΙΑΤΡΗΣΗ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ] [ΔΥΣΔΙΑΔΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[021] DISORIENTATION | ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ] [ΑΝΟΙΚΤΟΥ
ΤΥΠΟΥ] [ΠΡΩΩΔΕΣ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ] [ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[022] DISPOSITION | ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΗ

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ] [ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[023] DIVERSIFICATION | ΔΙΑΠΟΙΚΙΛΙΣΗ

[ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ] [ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΕΠΟΥΣΙΩΔΕΣ] [ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ] [ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
[ΔΥΣΔΙΑΔΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[Ε]**[024] ECCENTRICITY | ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ**

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΚΕΝΤΡΙΚΟΤΗΤΑ] [ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΓΩΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΔΙΠΟΛΙΚΟΤΗΤΑ] [ΛΟΞΟΣ]
[ΠΛΑΓΙΟΣ] [ΕΛΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[025] ELASTICITY | ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

[ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΚΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΑΡΑΙΩΣΗ] [ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΑΚΟΠΟΣ]
[ΠΤΥΧΩΣΗ] [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ] [ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΣΠΟΝΔΥΛΩΤΟΣ] [ΓΛΙΣΣΕ]
[ΜΑΛΛΑΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[026] EMERGENT GRID | ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΟΣ ΚΑΝΑΒΟΣ

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ] [ΤΟΞΩΤΟΣ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΚΑΜΠΥΛΟΤΗΤΑ]
[ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ]
[ΠΤΥΧΩΣΗ] [ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ] [ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΤΥΠΟΥ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
[ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ] [ΛΕΙΟΤΗΤΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[027] EXTERNAL TEXTS | ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ] [ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ]

[ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ] [ΠΟΡΩΔΕΣ] [ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ] [ΣΥΡΡΑΠΤΟΜΕΝΟΣ] [ΧΩΡΟΣ ΚΛΙΜΑΚΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ] [

[F]

[028] FACIALITY | ΜΕΤΩΠΙΚΟΤΗΤΑ

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ] [ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΑΡΑΙΩΣΗ] [ΑΞΟΜΙΚΟΤΗΤΑ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ] [ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΔΙΠΟΛΙΚΟΤΗΤΑ] [ΕΠΙΠΕΔΟΤΗΤΑ] [ΠΤΥΧΩΣΗ] [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ] [ΚΑΦΑΣΩΤΟΣ] [ΔΙΑΤΡΗΤΙΚΟΣ] [ΠΛΙΣΕ] [ΠΟΡΩΔΕΣ] [ΑΝΑΓΛΥΦΟΤΗΤΑ] [ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ] [ΣΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ] [ΜΑΛΑΚΟΤΗΤΑ] [ΚΑΤΟΠΤΡΙΚΟΤΗΤΑ] [ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΟΤΗΤΑ] [ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΤΡΙΓΩΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΨΙΔΩΤΟΣ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΚΑΘΕΤΟΤΗΤΑ] [ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ]

[029] FIGURE/GROUND | ΜΟΡΦΗ/ΕΔΑΦΟΣ

[ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΣ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ] [ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ] [ΑΝΑΓΛΥΦΟΤΗΤΑ] [ΣΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ] [ΚΥΜΑΤΟΕΙΔΗΣ]

[030] FRAGMENT | ΘΡΑΥΣΜΑ

[ΕΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ] [ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ] [ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ] [ΚΕΝΤΡΙΚΟΤΗΤΑ] [ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ] [ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΔΙΠΟΛΙΚΟΤΗΤΑ] [ΕΠΟΥΣΙΩΔΕΣ] [ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[031] FOLDING | ΑΝΑΔΙΠΛΩΣΗ

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ] [ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΣ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ] [ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΠΤΥΧΩΣΗ] [ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΤΥΠΟΥ] [ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ] [ΠΛΙΣΕ] [ΠΟΡΩΔΕΣ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ] [ΑΝΑΓΛΥΦΟΤΗΤΑ] [ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ] [ΛΕΙΟΤΗΤΑ] [ΜΑΛΑΚΟΤΗΤΑ] [ΑΥΛΑΚΩΣΗ] [ΕΚΛΕΠΤΥΝΣΗ] [ΚΥΜΑΤΟΕΙΔΕΣ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ] [ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ]

[G]

[032] GAP | ΚΕΝΟ

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ] [ΚΕΝΤΡΙΚΟΤΗΤΑ] [ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΔΙΠΟΛΙΚΟΤΗΤΑ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ] [ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ] [ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΤΡΗΣΗ] [ΠΟΡΩΔΕΣ] [ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΚΟΙΛΑΝΣΗ] [ΣΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ] [ΑΥΤΛΑΚΩΣΗ] [ΑΨΙΔΩΤΟΣ] [ΚΑΘΕΤΟΤΗΤΑ]

[033] GRAPHIC PATTERNS TO GLASS| ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΕΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΕΙΣ ΣΕ ΓΥΑΛΙΝΕΣ ΟΨΕΙΣ

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΑΡΑΙΩΣΗ] [ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΨΗ] [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ] [ΚΑΦΑΣΩΤΟΣ] [ΔΙΑΤΡΗΣΗ] [ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΣΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ] [ΚΑΤΟΠΤΡΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΥΛΑΚΩΣΗ] [ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΟΤΗΤΑ] [ΕΚΛΕΠΤΥΝΣΗ] [ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΔΥΣΔΙΑΔΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ] [ΚΑΘΕΤΟΤΗΤΑ]

[H]

[I]

[034] IMPERMANENCE | ΠΑΡΟΔΙΚΟΤΗΤΑ

[ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΣ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
[ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΠΤΥΧΩΣΗ] [ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
[ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ] [ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΤΥΠΟΥ] [ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ] [ΠΟΡΩΔΕΣ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[035] INCONGRUENCE | ΔΥΣΑΡΜΟΝΙΑ

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΑΡΑΙΩΣΗ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]

[036] INDISCERNIBILITY | Α-ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟΤΗΤΑ

[ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΕΠΙΠΕΔΟΤΗΤΑ] [ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ] [ΣΥΡΑΠΤΟΜΕΝΟΣ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ] [ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
[ΛΕΙΟΤΗΤΑ] [ΔΥΣΔΙΑΔΙΚΟΤΗΤΑ]

[037] INTENSIVE COHERENCE | ΕΝΤΑΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ] [ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ] [ΚΕΝΤΡΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΑΚΟΠΟΣ] [ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ]
[ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΚΟΙΛΑΝΣΗ] [ΑΥΛΑΚΩΣΗ] [ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΟΤΗΤΑ]

[038] ISOLATION | ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ

[ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΑΡΑΙΩΣΗ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ] [ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]

[J]**[K]****[0039] KINETIC | ΚΙΝΗΤΙΚΟΣ[**

[ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΣ] [ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ] [ΚΕΝΤΡΙΚΟΤΗΤΑ] [ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΗΜΗΣΗ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ] [ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ] [ΔΙΑΤΡΗΣΗ]
[ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΚΟΙΛΑΝΣΗ] [ΣΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ] [ΕΛΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΟΤΗΤΑ] [ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ]

[L]**[M]****[040] MASKING | ΣΥΓΚΑΛΥΨΗ**

[ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ] [ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΕΠΙΠΕΔΟΤΗΤΑ]
[ΠΤΥΧΩΣΗ] [ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ] [ΔΥΣΔΙΑΔΙΚΟΤΗΤΑ] [ΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[041] MATERIALITY | ΥΛΙΚΟΤΗΤΑ

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ] [ΣΥΝΑΘΡΟΣΙΠΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΑΡΑΙΩΣΗ] [ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ]
[ΚΑΤΑΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΑΣΥΜΩΝΙΑ] [ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ]
[ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ] [ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ]
[ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ] [ΑΝΑΓΛΥΦΟΤΗΤΑ] [ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΣΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ]
[ΛΕΠΤΟΤΗΤΑ] [ΛΕΙΟΤΗΤΑ] [ΜΑΛΑΚΟΤΗΤΑ] [ΚΑΤΟΠΤΡΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΥΛΑΚΩΣΗ]
[ΕΚΛΕΠΤΥΝΣΗ] [ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[042] MUTUAL EVOCATIONS | ΑΜΟΙΒΑΙΕΣ ΕΠΙΚΛΗΣΕΙΣ

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ] [ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ]
[ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
[ΔΙΠΟΛΙΚΟΤΗΤΑ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΕΣΤΙΑΣΗ] [ΔΑΙΒΑΘΜΙΣΗ] [ΑΝΟΙΧΤΟΥ
ΤΥΠΟΥ] [ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ] [ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΣΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[N]**[043] NEUTRAL ZONES | ΟΥΔΕΤΕΡΕΣ ΖΩΝΕΣ**

[ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΑΡΑΙΩΣΗ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΠΟΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]
[ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΔΙΠΟΛΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΠΤΥΧΩΣΗ] [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ]
[ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ] [ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ] [ΑΝΟΙΧΤΟΤΗΤΑ] [ΠΟΡΩΔΕΣ]
[ΔΙΑΤΡΗΣΗ] [ΣΥΡΡΑΠΤΟΜΕΝΟΣ] [ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]
[ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[044] NO AXIAL ORIENTATION | ΜΗ ΑΞΟΝΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΚΑΜΠΥΛΩΜΕΝΟΣ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
[ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ] [ΛΟΞΟΣ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ]

[045] NOISE | ΘΟΡΥΒΟΣ [Π]

[ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΥΠΕΡΚΟΡΕΣΜΟΣ]
[ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ] [ΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΔΥΣΔΙΑΔΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΚΥΜΑΤΟΕΙΔΗΣ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[O]**[046] OPEN ENFOLDNESS | ΑΝΟΙΧΤΟΣ ΕΝΑΓΚΑΛΙΣΜΟΣ**

[ΕΝΑΛΛΑΣΟΜΕΝΟΣ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΚΑΜΠΥΛΩΜΕΝΟΣ]
[ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΠΛΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
[ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ]
[ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ] [ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ]
[ΑΝΟΙΧΤΟΤΗΤΑ] ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΙΚΟΣ] [ΠΟΡΩΔΕΣ] [ΣΥΡΡΑΠΤΟΜΕΝΟΣ]
[ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ] [ΛΕΠΤΟΤΗΤΑ] [ΛΕΙΟΤΗΤΑ] [ΜΑΛΑΚΟΤΗΤΑ] [ΕΛΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΚΛΕΠΤΥΝΣΗ] [ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ]

[047] ORNAMENT | ΔΙΑΚΟΣΜΟΣ

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ] [ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ]
[ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ] [ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]
[ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ]
[ΚΑΦΑΣΩΤΟΣ] [ΣΠΟΝΔΥΛΩΤΟΣ] [ΑΝΑΓΛΥΦΟΤΗΤΑ]
[ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ] [ΛΕΠΤΟΤΗΤΑ]
[ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ]

[P]**[048] PLEATED | ΠΤΥΧΩΤΟ**

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ] [ΕΝΑΛΛΑΣΟΜΕΝΟΣ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ] [ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]
[ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΠΤΥΧΩΣΗ]

[ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΤΥΠΟΥ] [ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ] [ΠΛΙΣΕ]
[ΠΟΡΩΔΕΣ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ] [ΑΝΑΓΛΥΦΟΤΗΤΑ] [ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ] [ΛΕΙΟΤΗΤΑ] [ΜΑΛΑΚΟΤΗΤΑ] [ΑΥΛΑΚΩΣΗ]
[ΕΚΛΕΠΤΥΝΣΗ] [ΚΥΜΑΤΟΕΙΔΕΣ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ] [ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ]

[049] POINTING | ΔΕΙΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ] [ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΚΕΝΤΡΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΓΩΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΔΙΠΟΛΙΚΟΤΗΤΑ] [ΕΣΤΙΑΣΗ]
[ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ]

[050] POROSITY | ΠΟΡΩΔΕΣ

[ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΡΑΙΩΣΗ] [ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ]
[ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ] [ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ]
[ΠΟΡΩΔΕΣ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ] [ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΟΤΗΤΑ] [

[Q]

[R]

[051] RADICAL PASSIVITY | ΡΙΖΙΚΗ ΠΑΘΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ] [ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΡΑΙΩΣΗ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΡΕΣΥΤΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΤΥΠΟΥ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[052] RANDOM | ΤΥΧΑΙΟ

[ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ]
[ΕΠΟΥΣΙΩΔΕΣ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[053] RESILIENCE | ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

[ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΚΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΑΡΑΙΩΣΗ] [ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΑΚΟΠΟΣ] [ΠΤΥΧΩΤΟ] [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ] [ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΣΠΟΝΔΥΛΩΤΟΣ] [ΠΛΙΣΕ] [ΜΑΛΑΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[054] RYTHM | ΡΥΘΜΟΣ

[ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ] [ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΣ] [ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ]
[ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΚΕΝΤΡΙΚΟΤΗΤΑ] [ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ] [ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΔΙΠΟΛΙΚΟΤΗΤΑ] [ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΡΕΣΥΤΟΤΗΤΑ]
[ΕΣΤΙΑΣΗ] [ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΚΙΝΗΤΙΚΟΣ] [ΕΛΑΡΟΤΗΤΑ]
[ΣΥΡΑΠΤΟΜΕΝΟΣ] [ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ]
[ΛΕΠΤΟΤΗΤΑ] [ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΟΤΗΤΑ] [ΕΚΛΕΠΤΥΝΣΗ] [ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΚΥΜΑΤΟΕΙΔΗΣ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ] [ΚΑΘΕΤΟΤΗΤΑ]
[ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ]

[S]

[055] SCALELESS | ΕΛΛΕΙΨΗ ΚΛΙΜΑΚΑΣ

[ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ]
[ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΕΠΙΠΕΔΟΤΗΤΑ] [ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΡΕΣΥΤΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ] [ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
[ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ] [ΛΕΙΟΤΗΤΑ] [ΜΑΛΑΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[056] SEMI-LATICCE | ΗΜΙ-ΔΙΚΤΥΩΤΟ

[ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΔΙΠΟΛΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ] [ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΛΙΚΟΤΗΤΑ] [ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΙΚΟΤΗΤΑ]

[057] SEMI-SECLUSION | ΗΜΙ-ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ

[ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΑΚΟΠΟΣ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ]
[ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ] [ΛΕΠΤΟΤΗΤΑ] [ΛΕΙΟΤΗΤΑ] [ΜΑΛΛΑΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΚΛΠΕΠΤΥΝΣΗ]

[058] SPASM | ΣΠΑΣΜΟΣ

[ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΚΑΜΠΥΛΩΜΕΝΟΣ]
[ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ]
[ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΠΤΥΧΩΣΗ]

[059] STILLNESS | ΗΡΕΜΙΑ

[ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΑΚΟΠΟΣ] [ΕΠΙΠΕΔΟΤΗΤΑ] [ΕΣΤΙΑΣΗ]
[ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ] [ΛΕΠΤΟΤΗΤΑ] [ΛΕΙΟΤΗΤΑ] [ΚΑΤΟΠΤΡΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΚΛΠΕΠΤΥΝΣΗ]

[060] STRUCTURE VANISH | ΕΚΛΕΙΠΟΥΣΑ ΔΟΜΗ

[ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΑΚΟΠΟΣ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ]
[ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ] [ΛΕΠΤΟΤΗΤΑ] [ΛΕΙΟΤΗΤΑ] [ΜΑΛΛΑΚΟΤΗΤΑ]
[ΕΚΛΠΕΠΤΥΝΣΗ]

[061] SUPERPOSITION | ΥΠΕΡΘΕΣΗ

[ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΣ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ]
[ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΠΤΥΧΩΣΗ] [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ]
[ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ] [ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ] [ΠΟΡΩΔΕΣ] [ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ]

[062] SUPERSATURATION | ΥΠΕΡΚΟΡΕΣΜΟΣ

[ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ]
[ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ]
[ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΕΠΙΟΥΣΙΩΔΕΣ] [ΥΠΕΡΚΟΡΕΣΜΟΣ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ]
[ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[T]**[069] TRANSPARENCY | ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ**

[ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΡΑΙΩΣΗ] [ΚΑΜΠΥΛΟΤΗΤΑ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ]
[ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΔΙΠΟΛΙΚΟΤΗΤΑ] [ΕΠΙΠΕΔΟΤΗΤΑ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ]
[ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ] [ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΤΡΗΣΗ] [ΠΟΡΩΔΕΣ]
[ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΚΑΤΟΠΤΡΙΚΟΤΗΤΑ] [ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΣΔΙΑΔΙΚΟΤΗΤΑ] [ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ]

[070] TRANSVERSALITY | ΔΙΑΣΧΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

[ΕΚΚΕΝΤΡΟΤΗΤΑ] [ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ] [ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΑΦΕΙΑ]
[ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ] [ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ]
[ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ]
[ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ] [ΧΩΡΙΣ
ΚΛΙΜΑΚΑ] [ΔΙΣΔΙΑΣΧΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[U]**[071] USE OF SPACE vs FUNCTION | ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΕΝΑΝΤΙ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ**

[ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΠΛΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ] [ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΤΥΠΟΥ] [ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ] [ΠΕΡΙΓΡΑΦΤΙΚΟΣ] [ΠΡΩΔΕΣ] [ΣΥΡΡΑΠΤΟΜΕΝΟΣ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ] [ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ] [ΛΕΙΟΤΗΤΑ] [ΜΑΛΑΚΟΤΗΤΑ] [ΕΚΛΕΠΤΥΝΣΗ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[V]**[072] VAGUENESS | ΑΟΡΙΣΤΙΑ**

[ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΡΑΙΩΣΗ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΕΥΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΑΣΤΑΘΕΙΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[073] VASTNESS | ΑΠΕΡΑΝΤΟΣΥΝΗ

[ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΠΛΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΕΠΙΠΕΔΟΤΗΤΑ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΤΥΠΟΥ] [ΑΝΟΙΚΤΟΤΗΤΑ] [ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ] [ΛΕΙΟΤΗΤΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[074] VARIATION [TEXTURE/COLOR] | ΠΟΙΚΙΛΙΑ [ΥΦΗ/ΧΡΩΜΑ]

[ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΜΕΝΟΣ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ] [ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ] [ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ] [ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ] [ΥΠΕΡΚΟΡΕΣΜΟΣ] [ΑΝΑΓΛΥΦΟΤΗΤΑ] [ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΣΕΙΡΙΑΚΟΤΗΤΑ] [ΛΕΠΤΟΤΗΤΑ] [ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΟΤΗΤΑ] [ΕΚΛΕΠΤΥΝΣΗ] [ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[075] VISUAL OBJECTS | ΟΠΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ**[W]****[076] WEAK FORM / DEGREE ZERO | ΑΣΘΕΝΗΣ ΜΟΡΦΗ / ΒΑΘΜΟΣ ΜΗΔΕΝ**

[ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΣΑΦΕΙΑ] [ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΠΕΡΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ] [ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ] [ΔΙΑΛΥΣΗ] [ΠΟΙΚΙΛΙΑ] [ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ] [ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ] [ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ] [ΧΩΡΙΣ ΚΛΙΜΑΚΑ] [ΔΙΣΔΙΑΣΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΟΡΙΣΤΙΑ]

[077] WETGRID |

[ΑΜΟΡΦΟ] [ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ] [ΑΡΑΙΩΣΗ] [ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ] [ΚΑΜΠΥΛΩΜΕΝΟΣ] [ΘΟΛΟΤΗΤΑ] [ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ] [ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ] [ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ] [ΔΙΑΧΥΣΗ] [ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ] [ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ] [ΚΙΝΗΤΙΚΟΣ] [ΠΕΡΙΓΡΑΦΤΙΚΟΣ] [ΜΑΛΑΚΟΤΗΤΑ] [ΕΚΛΕΠΤΥΝΣΗ] [ΔΙΣΔΙΑΔΙΚΟΤΗΤΑ]

[X]**[Y]****[Z]****[078] ZOOM | ΕΣΤΙΑΣΗ**

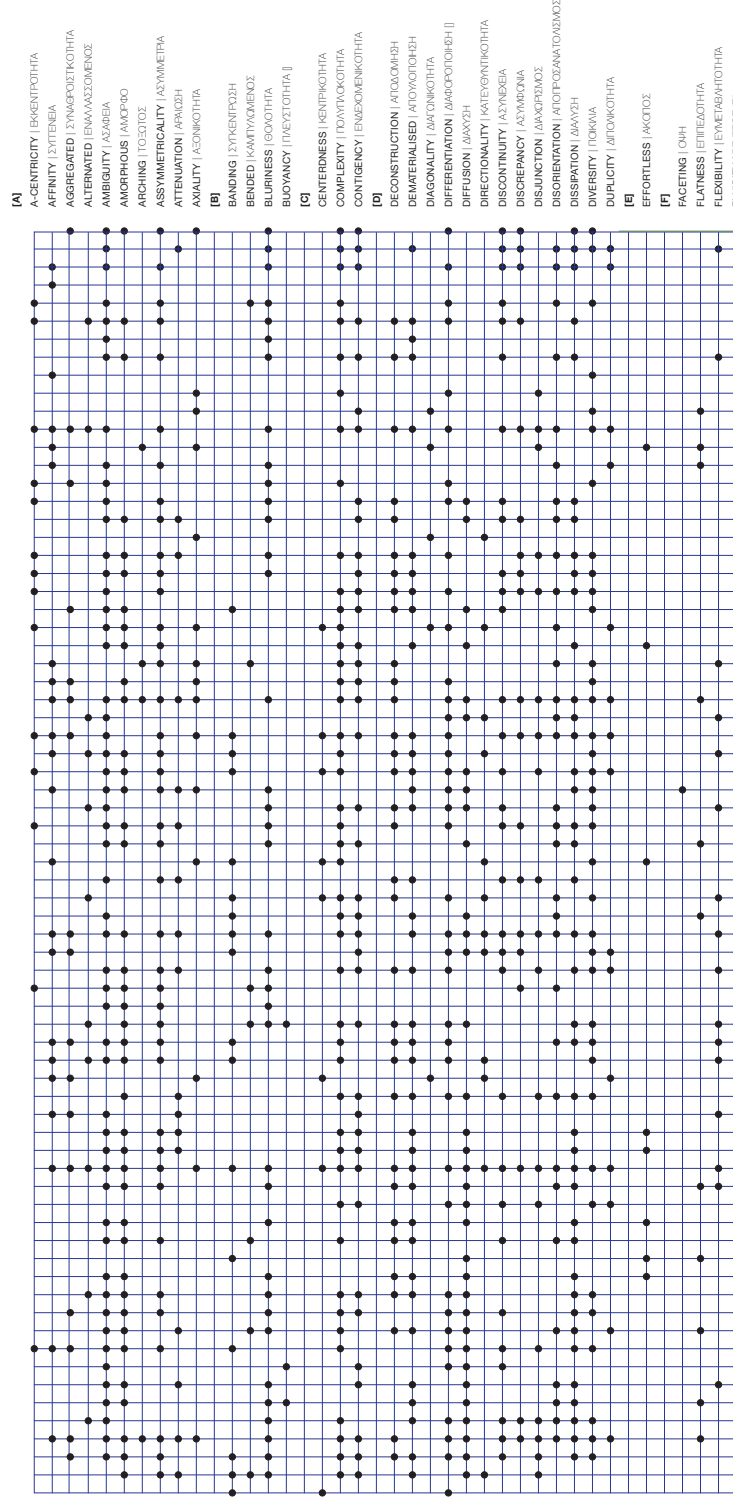
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5
ΛΙΣΤΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ/

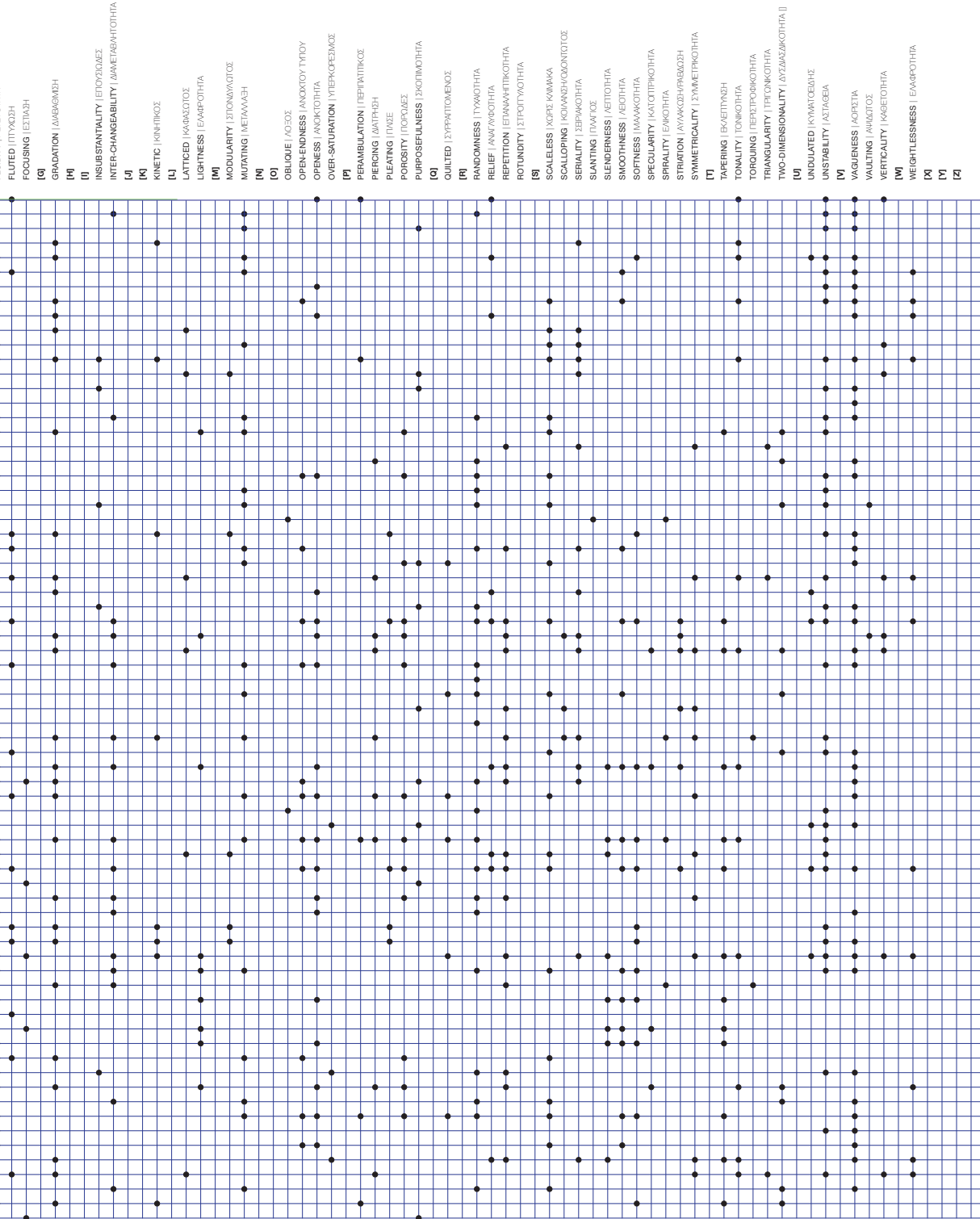
[ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ] [ΚΕΝΤΡΙΚΟΤΗΤΑ] [ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ]
[ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ] [ΕΣΤΙΑΣΗ] [ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ]

ΛΙΣΤΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ /
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5
ΛΙΣΤΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ/

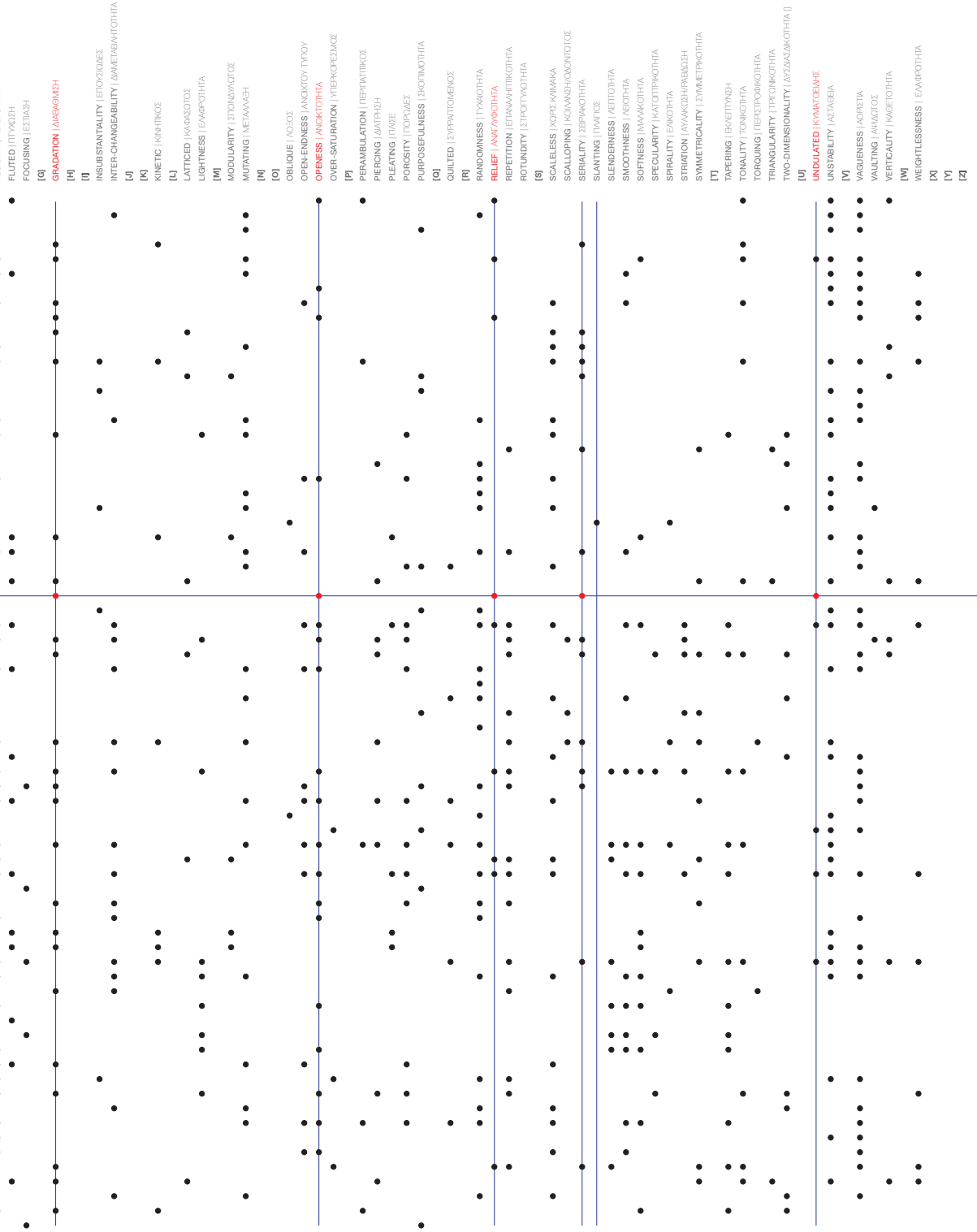
- [001] AFFILIATIONS | ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ
- [002] AMBIGUITY | ΑΜΦΙΒΗΜΙΑ
- [003] APPLIED SIGN (TRANSFORMATION) | ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΗΜΕΙΟΥ
- [004] AURAL CONTINUITY | ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ
- [005] AMORPHOUS | ΑΜΟΡΦΟ
- [006] BLACK-STUFF | ΜΑΥΡΗ ΥΛΗ
- [007] BLANKNESS | ΚΕΝΟΤΗΤΑ
- [007] BLURINESS | ΘΟΛΟΜΑ
- [008] BORROWED LANDSCAPES | ΔΑΝΕΙΚΑ ΤΟΠΙΑ
- [009] BOX-WITHIN_BOX | ΧΩΡΟΣ ΜΕΣΑ ΣΕ ΧΩΡΟ
- [011] CARTESIAN GRID | ΚΑΡΤΕΣΙΑΝΟΣ ΚΑΝΑΒΟΣ
- [012] CINEMATIC TECHNIQUES | ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ
- [013] CLEAR STRUCTURAL STRATEGY | ΕΚΚΑΘΑΡΗ ΚΑΤΑΣΧΕΥΑΣΤΙΚΗ ΔΟΜΗ
- [014] CONNOTATION | ΥΠΟΔΗΛΟΣΗ
- [015] CROSS PROGRAMMING | ΑΝΑΜΕΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
- [016] DEFAMILIARIZE | ΑΠΟ-ΕΘΕΙΚΙΟΣΗ
- [017] DEMATERIALIZED | ΑΠΟ-ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ
- [019] DIAGONALISATION | ΔΙΑΓΩΝΟΠΟΙΗΣΗ
- [001] DISCONTINUOUS | ΑΣΥΝΕΧΕΙΕΣ
- [001] DISORIENTATION | ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ
- [001] DISPOSITION | ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΗ
- [001] DIVERSIFICATION | ΔΙΑΠΟΙΚΙΛΙΣΗ
- [001] ECCENTRICITY | ΕΚΚΕΝΤΡΙΟΤΗΤΑ
- [001] ELASTICITY | ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
- [001] EMERGENT GRID | ΑΝΑΔΕΥΟΜΕΝΟΣ ΚΑΝΑΒΟΣ
- [001] EXTERNAL TEXTS | ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ
- [001] FACIALITY | ΜΕΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ
- [001] FIGURE/GROUND | ΜΟΡΦΗ/ΕΔΑΦΟΣ
- [001] FRAGMENT | ΘΡΑΥΣΜΑ
- [001] FOLDING | ΑΝΑΔΙΠΛΩΣΗ
- [001] GAP | ΚΕΝΟ
- [001] GRAPHIC PATTERNS TO GLASS | ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΕΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΕΙΣ ΣΕ ΟΥΒΙΣ
- [001] IMPERMANENCE | ΠΑΡΟΔΙΚΟΤΗΤΑ
- [001] INCONGRUENCE | ΔΥΣΑΡΜΟΝΙΑ
- [001] INDISCERNIBILITY | Α-ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟΤΗΤΑ
- [001] INTENSIVE COHERENCE | ΕΝΤΑΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ
- [001] ISOLATION | ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ
- [001] KINETIC | ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
- [001] MASKING | ΣΥΓΚΑΛΥΨΗ
- [001] MATERIALITY | ΥΛΙΚΟΤΗΤΑ
- [001] MUTUAL EVOCATIONS | ΑΜΟΙΒΑΙΕΣ ΕΠΙΚΛΗΣΕΙΣ
- [001] NEUTRAL ZONES | ΟΥΔΕΤΕΡΕΣ ΖΟΝΕΣ
- [001] NO AXIAL ORIENTATION | ΜΗ ΑΞΟΝΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ
- [001] NOISE | ΘΟΡΥΒΟΣ
- [001] OPEN ENFOLDNESS | ΑΝΟΙΧΤΟΣ ΕΝΑΓΚΑΛΙΣΜΟΣ
- [001] ORNAMENT | ΔΙΑΚΟΣΜΟΣ
- [001] PLEATED | ΠΤΥΧΩΤΟ
- [001] POINTING | ΔΕΙΚΤΙΚΟΤΗΤΑ
- [001] POROSITY | ΠΟΡΩΔΕΣ
- [001] RADICAL PASSIVITY | ΡΙΖΙΚΗ ΠΑΘΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
- [001] RANDOM | ΤΥΧΑΙΟ
- [001] RESILIENCE |
- [001] RHYTHM | ΡΥΘΜΟΣ
- [001] SCALELESS | ΕΛΑΞΙΝΗ ΚΑΙΜΑΚΑΣ
- [001] SEMI-LATICCE | ΗΜΙ-ΔΙΚΤΥΩΤΟ
- [001] SEMI-SECLUSION | ΗΜΙ-ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ
- [001] SPASM | ΣΠΑΣΜΟΣ
- [001] STILLNESS | ΗΡΕΜΙΑ
- [001] STRUCTURE VANISH | ΕΚΛΕΙΠΟΥΣΑ ΔΟΜΗ
- [001] SUPERPOSITION | ΥΠΕΡΘΕΣΗ
- [001] SUPERSATURATION | ΥΠΕΡΚΟΡΕΣΜΟΣ
- [001] TRANSPARENCY | ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ
- [001] TRANSVERSALITY | ΕΠΙΧΡΥΣΙΟΤΗΤΑ
- [001] USE OF SPACE vs FUNCTION | ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΕΝΑΝΤΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
- [001] VAGUENESS | ΑΟΡΙΣΤΙΑ
- [001] VASTNESS | ΑΠΕΡΑΝΤΟΣΥΝΗ
- [001] VARIATION (TEXTURE/COLOR) | ΠΟΙΚΙΛΙΑ [ΥΦΗ/ΧΡΟΜΑ]
- [001] VISUAL OBJECTS | ΟΠΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ
- [001] WEAK FORM / DEGREE ZERO | ΑΣΘΕΝΗΣ ΜΟΡΦΗ / ΒΑΘΜΟΣ ΜΗΔΕΝ
- [001] WETGRID |
- [001] ZOOM |





ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5
ΛΙΣΤΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ/

	[A]	[B]	[C]	[D]	[E]	[F]
[001] AFFILIATIONS ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ	•	•	•	•	•	•
[002] AMBIGUITY ΑΜΦΙΒΗΜΙΑ	•	•	•	•	•	•
[003] APPLIED SIGN (TRANSFORMATION) ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΗΜΕΙΟΥ	•	•	•	•	•	•
[004] AURAL CONTINUITY ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ	•	•	•	•	•	•
[005] AMORPHOUS ΑΜΟΡΦΟ	•	•	•	•	•	•
[006] BLACK-STUFF ΜΑΥΡΗ ΥΛΗ	•	•	•	•	•	•
[007] BLANKNESS ΚΕΝΟΤΗΤΑ	•	•	•	•	•	•
[008] BLURINESS ΘΟΛΩΜΑ	•	•	•	•	•	•
[009] BORROWED LANDSCAPES ΔΑΝΕΙΚΑ ΤΟΠΙΑ	•	•	•	•	•	•
[010] BOX-WITHIN_BOX ΧΩΡΟΣ ΜΕΣΑ ΣΕ ΧΩΡΟ	•	•	•	•	•	•
[011] CARTESIAN GRID ΚΑΡΤΕΣΙΑΝΟΣ ΚΑΝΑΒΟΣ	•	•	•	•	•	•
[012] CINEMATIC TECHNIQUES ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ	•	•	•	•	•	•
[013] CLEAR STRUCTURAL STRATEGY ΕΚΚΑΘΑΡΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΔΟΜΗ	•	•	•	•	•	•
[014] CONNOTATION ΥΠΟΔΗΛΩΣΗ	•	•	•	•	•	•
[015] CROSS PROGRAMMING ΑΝΑΜΕΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	•	•	•	•	•	•
[016] DEFAMILIARIZE ΑΠΟ-ΕΘΕΙΚΙΩΣΗ	•	•	•	•	•	•
[017] DEMATERIALIZED ΑΠΟ-ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ	•	•	•	•	•	•
[018] DIAGONALISATION ΔΙΑΓΩΝΟΠΟΙΗΣΗ	•	•	•	•	•	•
[019] DISCONTINUOUS ΑΣΥΝΕΧΕΙΕΣ	•	•	•	•	•	•
[020] DISORIENTATION ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΜΙΣΜΟΣ	•	•	•	•	•	•
[021] DISPOSITION ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΗ	•	•	•	•	•	•
[022] DIVERSIFICATION ΔΙΑΠΟΙΚΙΛΙΣΗ	•	•	•	•	•	•
[023] ECCENTRICITY ΕΚΚΕΝΤΡΙΟΤΗΤΑ	•	•	•	•	•	•
[024] ELASTICITY ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	•	•	•	•	•	•
[025] EMERGENT GRID ΑΝΑΔΕΥΟΜΕΝΟΣ ΚΑΝΑΒΟΣ	•	•	•	•	•	•
[026] EXTERNAL TEXTS ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	•	•	•	•	•	•
[027] FACILITY ΜΕΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ	•	•	•	•	•	•
[028] FIGURE/GROUND ΜΟΡΦΗ/ΕΔΑΦΟΣ	•	•	•	•	•	•
[029] FRAGMENT ΘΡΑΥΣΜΑ	•	•	•	•	•	•
[030] FOLDING ΑΝΑΔΙΠΛΩΣΗ	•	•	•	•	•	•
[031] GAP ΚΕΝΟ	•	•	•	•	•	•
[032] GRAPHIC PATTERNS TO GLASS ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΕΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΕΙΣ ΣΕ ΟΥΒΗΣ	•	•	•	•	•	•
[033] IMPERMANENCE ΠΑΡΟΔΙΚΟΤΗΤΑ	•	•	•	•	•	•
[034] INCONGRUENCE ΔΥΣΑΡΜΟΝΙΑ	•	•	•	•	•	•
[035] INDISCERNIBILITY Α-ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟΤΗΤΑ	•	•	•	•	•	•
[036] INTENSIVE COHERENCE ΕΝΤΑΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ	•	•	•	•	•	•
[037] ISOLATION ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ	•	•	•	•	•	•
[038] KINETIC ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ	•	•	•	•	•	•
[039] MASKING ΣΥΓΚΑΛΥΨΗ	•	•	•	•	•	•
[040] MATERIALITY ΥΛΙΚΟΤΗΤΑ	•	•	•	•	•	•
[041] MUTUAL EVOCATIONS ΑΜΟΙΒΑΙΕΣ ΕΠΙΚΛΗΣΕΙΣ	•	•	•	•	•	•
[042] NEUTRAL ZONES ΟΥΔΕΤΕΡΕΣ ΖΩΝΕΣ	•	•	•	•	•	•
[043] NO AXIAL ORIENTATION ΜΗ ΑΞΟΝΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΜΙΣΜΟΣ	•	•	•	•	•	•
[044] NOISE ΘΟΡΥΒΟΣ	•	•	•	•	•	•
[045] OPEN ENFOLDNESS ΑΝΟΙΧΤΟΣ ΕΝΑΤΙΚΑΛΙΣΜΟΣ	•	•	•	•	•	•
[046] ORNAMENT ΔΙΑΚΟΣΜΟΣ	•	•	•	•	•	•
[047] PLEATED ΠΤΥΧΩΤΟ	•	•	•	•	•	•
[048] POINTING ΔΕΙΚΤΙΚΟΤΗΤΑ	•	•	•	•	•	•
[049] POROSITY ΠΟΡΩΔΕΣ	•	•	•	•	•	•
[050] RADICAL PASSIVITY ΡΙΖΙΚΗ ΠΑΘΗΤΙΚΟΤΗΤΑ	•	•	•	•	•	•
[051] RANDOM ΤΥΧΑΙΟ	•	•	•	•	•	•
[052] RESILIENCE	•	•	•	•	•	•
[053] RHYTHM ΡΥΘΜΟΣ	•	•	•	•	•	•
[054] SCALELESS ΕΛΑΞΙΝΗ ΚΑΙΜΑΚΑΣ	•	•	•	•	•	•
[055] SEMI-LATICCE ΗΜΙ-ΔΙΚΤΥΩΤΟ	•	•	•	•	•	•
[056] SEMI-SECLUSION ΗΜΙ-ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ	•	•	•	•	•	•
[057] SPASM ΣΠΑΣΜΟΣ	•	•	•	•	•	•
[058] STILLNESS ΗΡΕΜΙΑ	•	•	•	•	•	•
[059] STRUCTURE VANISH ΕΚΛΕΙΠΟΥΣΑ ΔΟΜΗ	•	•	•	•	•	•
[060] SUPERPOSITION ΥΠΕΡΘΕΣΗ	•	•	•	•	•	•
[061] SUPERSATURATION ΥΠΕΡΚΟΡΕΣΜΟΣ	•	•	•	•	•	•
[062] TRANSPARENCY ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	•	•	•	•	•	•
[063] TRANSVERSALITY ΕΠΙΚΑΡΣΙΟΤΗΤΑ	•	•	•	•	•	•
[064] USE OF SPACE vs FUNCTION ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΕΝΑΝΤΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	•	•	•	•	•	•
[065] VAGUENESS ΑΟΡΙΣΤΙΑ	•	•	•	•	•	•
[066] VASTNESS ΑΠΕΡΑΝΤΟΣΥΝΗ	•	•	•	•	•	•
[067] VARIATION (TEXTURE/COLOR) ΠΟΙΚΙΛΙΑ (ΥΦΗ/ΧΡΩΜΑ)	•	•	•	•	•	•
[068] VISUAL OBJECTS ΟΠΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	•	•	•	•	•	•
[069] WEAK FORM / DEGREE ZERO ΑΣΘΕΝΗΣ ΜΟΡΦΗ / ΒΑΘΜΟΣ ΜΗΔΕΝ	•	•	•	•	•	•
[070] WETGRID	•	•	•	•	•	•
[071] ZOOM	•	•	•	•	•	•



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5
ΛΙΣΤΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ /

	[A]	[B]	[C]	[D]	[E]	[F]
	A-CENTRICITY ΕΚΚΕΝΤΡΙΟΤΗΤΑ					
	AFFINITY ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ					
	AGGREGATED ΣΥΝΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ					
	ALTERNATED ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΣ					
	AMBIGUITY ΑΜΦΙΒΑΔΙΑ					
	AMORPHOUS ΑΜΟΡΦΟ					
	ARCHING ΤΟΞΟΤΗΣ					
	ASYMMETRICALITY ΑΣΥΜΜΕΤΡΑ					
	ATTENUATION ΑΠΑΘΕΙΑ					
	AXIALITY ΑΞΟΝΙΚΟΤΗΤΑ					
	BANDING ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ					
	BENDED ΚΑΜΤΥΛΟΜΕΝΟΣ					
	BLURINESS ΘΟΛΟΤΗΤΑ					
	BLUVAANCY ΠΛΕΥΣΤΟΤΗΤΑ					
	CENTEREDNESS ΚΕΝΤΡΙΚΟΤΗΤΑ					
	COMPLEXITY ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ					
	CONTINGENCY ΕΝΕΧΘΕΜΟΚΟΤΗΤΑ					
	DECONSTRUCTION ΑΤΟΜΟΚΛΗΣΗ					
	DEMATERIALIZED ΑΠΟΥΛΟΠΟΙΗΣΗ					
	DIAGONALITY ΔΙΑΓΩΝΙΚΟΤΗΤΑ					
	DIFFERENTIATION ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ					
	DIFFUSION ΔΙΑΥΣΗ					
	DIRECTIONALITY ΗΔΥΕΥΡΕΝΙΚΟΤΗΤΑ					
	DISCONTINUITY ΑΣΥΝΘΕΤΑ					
	DISCREPANCY ΑΣΥΜΒΑΔΙΑ					
	DISJUNCTION ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ					
	DISORIENTATION ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ					
	DISSAPATION ΔΙΑΥΣΗ					
	DIVERSITY ΠΟΙΚΙΛΙΑ					
	DUPPLICITY ΔΙΠΛΟΚΟΤΗΤΑ					
	EFFORTLESS ΑΚΟΤΙΟΣ					
	FACETING ΟΜΗ					
	FLATNESS ΕΠΙΠΕΔΟΤΗΤΑ					
	FLEXIBILITY ΕΥΕΛΑΤΗΡΟΤΗΤΑ					
	FLUIDITY ΠΡΕΣΥΤΟΤΗΤΑ					
[001] AFFILIATIONS ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ						
[002] AMBIGUITY ΑΜΦΙΒΑΔΙΑ						
[003] APPLIED SIGN (TRANSFORMATION) ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΗΜΕΙΟΥ						
[004] AURAL CONTINUITY ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΞΙΑ						
[005] AMORPHOUS ΑΜΟΡΦΟ						
[006] BLACK-STUFF ΜΑΥΡΗ ΥΛΗ						
[007] BLANKNESS ΚΕΝΟΤΗΤΑ						
[008] BLURINESS ΘΟΛΟΤΗΤΑ						
[009] BORROWED LANDSCAPES ΔΑΝΕΙΚΑ ΤΟΠΙΑ						
[010] BOX-WITHIN_BOX ΧΩΡΟΣ ΜΕΣΑ ΣΕ ΧΩΡΟ						
[011] CARTESIAN GRID ΚΑΡΤΕΣΙΑΝΟΣ ΚΑΝΝΑΒΟΣ						
[012] CINEMATIC TECHNIQUES ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ						
[013] CLEAR STRUCTURAL STRATEGY ΕΚΚΑΘΑΡΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΔΟΜΗ						
[014] CONNOTATION ΥΠΟΔΗΛΟΣΗ						
[015] CROSS PROGRAMMING ΑΝΑΜΕΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ						
[016] DEFAMILIARIZE ΑΠΟ-ΕΘΕΙΚΙΟΣΗ						
[017] DEMATERIALIZED ΑΠΟ-ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ						
[018] DIAGONALISATION ΔΙΑΓΩΝΟΠΟΙΗΣΗ						
[019] DISCONTINUOUS ΑΣΥΝΔΕΞΕΙΣ						
[020] DISORIENTATION ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ						
[021] DISPOSITION ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΗ						
[022] DIVERSIFICATION ΔΙΑΠΟΙΚΙΛΙΣΗ						
[023] ECCENTRICITY ΕΚΚΕΝΤΡΙΟΤΗΤΑ						
[024] ELASTICITY ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ						
[025] EMERGENT GRID ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΟΣ ΚΑΝΝΑΒΟΣ						
[026] EXTERNAL TEXTS ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ						
[027] FACIALITY ΜΕΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ						
[028] FIGURE/GROUND ΜΟΡΦΗ/ΕΔΑΦΟΣ						
[029] FRAGMENT ΘΡΑΥΣΜΑ						
[030] FOLDING ΑΝΑΔΙΠΛΩΣΗ						
[031] GAP ΚΕΝΟ						
[032] GRAPHIC PATTERNS TO GLASS ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΠΕΚΟΝΙΣΕΙΣ ΣΕ ΟΥΙΣ						
[033] IMPERMANENCE ΠΑΡΟΔΙΚΟΤΗΤΑ						
[034] INCONGRUENCE ΔΥΣΑΡΜΟΝΙΑ						
[035] INDISCERNIBILITY Α-ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟΤΗΤΑ						
[036] INTENSIVE COHERENCE ΕΝΤΑΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ						
[037] ISOLATION ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ						
[038] KINETIC ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ						
[039] MASKING ΣΥΓΚΑΛΥΨΗ						
[040] MATERIALITY ΥΛΙΚΟΤΗΤΑ						
[041] MUTUAL EVOCATIONS ΑΜΟΙΒΑΙΕΣ ΕΠΙΚΑΛΗΣΕΙΣ						
[042] NEUTRAL ZONES ΟΥΔΕΤΕΡΕΣ ΖΩΝΕΣ						
[043] NO AXIAL ORIENTATION ΜΗ ΑΞΟΝΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ						
[044] NOISE ΘΟΡΥΒΟΣ						
[045] OPEN ENFOLDNESS ΑΝΟΙΧΤΟΣ ΕΝΑΤΙΚΑΛΙΣΜΟΣ						
[046] ORNAMENT ΔΙΑΚΟΣΜΟΣ						
[047] PLEATED ΠΤΥΧΩΤΟ						
[048] POINTING ΔΕΙΚΤΙΚΟΤΗΤΑ						
[049] POROSITY ΠΟΡΩΔΕΣ						
[050] RADICAL PASSIVITY ΡΙΖΙΚΗ ΠΑΘΗΤΙΚΟΤΗΤΑ						
[051] RANDOM ΤΥΧΑΙΟ						
[052] RESILIENCE						
[053] RHYTHM ΡΥΘΜΟΣ						
[054] SCALELESS ΕΛΑΞΙΝΗ ΚΑΙΜΑΚΑΣ						
[055] SEMI-LATICCE ΗΜΙ-ΔΙΚΤΥΩΤΟ						
[056] SEMI-SECLUSION ΗΜΙ-ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ						
[057] SPASM ΣΠΑΣΜΟΣ						
[058] STILLNESS ΗΡΕΜΙΑ						
[059] STRUCTURE VANISH ΕΚΔΕΙΠΟΥΣΑ ΔΟΜΗ						
[060] SUPERPOSITION ΥΠΕΡΘΕΣΗ						
[061] SUPERSATURATION ΥΠΕΡΚΟΡΕΣΜΟΣ						
[062] TRANSPARENCY ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ						
[063] TRANSVERSALITY ΕΠΙΚΡΑΪΟΤΗΤΑ						
[064] USE OF SPACE vs FUNCTION ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΕΝΑΝΤΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ						
[065] VAGUENESS ΑΟΡΙΣΤΙΑ						
[066] VASTNESS ΑΠΕΡΑΝΤΟΣΥΝΗ						
[067] VARIATION (TEXTURE/COLOR) ΠΟΙΚΙΛΙΑ (ΥΦΗ/ΧΡΩΜΑ)						
[068] VISUAL OBJECTS ΟΠΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ						
[069] WEAK FORM / DEGREE ZERO ΑΣΘΕΝΗΣ ΜΟΡΦΗ / ΒΑΘΜΟΣ ΜΗΔΕΝ						
[070] WETGRID						
[071] ZOOM						

FLUID | ΠΥΚΝΩΣΗ
 FOCUSING | ΕΣΤΙΑΣΗ
 [G] GRADATION | ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ
 [H] INSUBSTANTIALITY | ΕΠΙΟΥΣΙΟΔΕΣ
 INTER-CHANGEABILITY | ΔΙΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ
 [I] KINETIC | ΚΙΝΗΤΙΚΟΣ
 [J] LATTICED | ΚΑΒΑΛΩΣΤΟΣ
 LIGHTNESS | ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ
 [M] MODULARITY | ΣΤΟΙΧΙΑΚΟΤΟΣ
 MUTATING | ΜΕΤΑΒΛΗ
 [N] OBLIQUE | ΑΔΕΙΟΣ
 OPENENESS | ΑΝΟΚΤΟΥ ΤΥΠΟΥ
 OPENESS | ΑΝΟΚΤΟΗΤΑ
 OVER-SATURATION | ΥΠΕΡΚΡΕΣΙΜΟΣ
 [P] PERAMBULATION | ΠΕΡΙΠΛΗΚΤΙΚΟΣ
 PIERING | ΔΙΑΤΡΗΣΗ
 PLEATING | ΠΛΙΣΗ
 POROSITY | ΠΟΡΟΔΕΣ
 PURPOSEFULNESS | ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ
 [Q] QUILTED | ΣΥΡΡΥΤΙΜΟΝΕΟΣ
 [R] RANDOMNESS | ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΑ
 RELIEF | ΑΝΑΓΛΩΦΟΤΗΤΑ
 REPETITION | ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ROTUNDITY | ΣΤΡΟΥΤΥΛΟΤΗΤΑ
 [S] SCALELESS | ΧΩΡΙΣ ΚΩΜΑΚΑ
 SCALLOPING | ΚΟΙΛΩΣΗ/ΚΟΙΛΟΤΗΤΟΣ
 SERIALITY | ΣΕΡΙΑΚΟΤΗΤΑ
 SLANTING | ΠΛΑΤΙΣΗ
 SLENDERNESS | ΑΕΙΟΤΗΤΑ
 SMOOTHNESS | ΛΕΙΟΤΗΤΑ
 SOFTNESS | ΜΑΛΑΚΟΤΗΤΑ
 SPECTULARITY | ΚΑΤΟΠΤΡΙΚΟΤΗΤΑ
 SPIRALITY | ΕΛΙΚΟΤΗΤΑ
 STRIATION | ΔΙΑΚΩΜΩΣΗ/ΒΕΖΗ
 SYMMETRICALITY | ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΟΤΗΤΑ
 [T] TAPERING | ΕΚΑΕΠΥΝΩΣΗ
 TONALITY | ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ
 TORQUING | ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΙΚΟΤΗΤΑ
 TRIANGULARITY | ΤΡΙΓΩΝΙΚΟΤΗΤΑ
 TWO-DIMENSIONALITY | ΔΥΣΔΙΑΚΟΤΗΤΑ ||
 [U] UNDULATED | ΚΥΜΑΤΟΕΜΗΣ
 UNSTABILITY | ΑΣΤΑΘΕΙΑ
 [V] VAGUENESS | ΑΟΡΙΣΤΑ
 VAULTING | ΑΥΛΟΤΟΣ
 VERTICALITY | ΚΑΘΕΤΟΤΗΤΑ
 [W] WEIGHTLESSNESS | ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ
 [X] [Y] [Z]

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ/

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ /

6

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ/

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

FORM•STRUCTURE•SURFACE

Το αρχιτεκτονικό αντικείμενο έχει αποσυντεθεί πλήρως. Τοποθετημένο εν μέσω πολιτικών, κοινωνικών και οικονομικών εξελίξεων αλλά και παρακινούμενο από τεχνολογικές και βιομηχανικές μεταλλάξεις, δίνει την εντύπωση ότι στρέφει την προσοχή του κάθε φορά και σε διαφορετική κατεύθυνση. Το να επαναφεύρει κανείς την αρχιτεκτονική δε μπορεί να σημαίνει το επαναλανσάρισμα ενός καινούργιου στίλ, μιας σχολής ή μιας θεωρίας με ηγεμονική αποστολή, αλλά την επανασύνθεση μια ι, και, υπό μια έννοια, την "συναλλαγή" του αρχιτέκτονα υπό σύγχρονες συνθήκες. Δηλαδή να αποκαλύψει τις δυνητικές επιθυμίες των χώρων, των τόπων και των τροχιών αναλύοντας τις σχέσεις που παράγονται κάθε φορά που ένα υποκείμενο αντίκειται σε ένα χωρικό μόρφωμα.

Η διαφορά που καλούμαστε να διερευνήσουμε δεν περιορίζεται μόνο στην χωρική της εκτατικότητα αλλά στην εντατικότητα της μορφής και στον τρόπο που αυτή μας επηρεάζει. Η αρχιτεκτονική έχει την δυνατότητα να ενσωματωθεί στο σύγχρονο αστικό πεδίο είτε παράγοντας διαφορετικά είδη ιδεών για τις χτισμένες μορφές είτε εξερευνώντας διαφορετικούς τρόπους πραγμάτωσης των ιδεών ως χτισμένες μορφές. Η σύγχρονη αρχιτεκτονική πρακτική έχει εστιάσει στις εσωτερικές γεωμετρικές παραλλαγές της μορφής ενώ έχει παραμελήσει το πως οι μορφές εμπεριέχουν ιδέες οι οποίες διαφέρουν από άλλες ιδέες ή πως οι μορφές που παράγονται από αυτές τις ιδέες διαφέρουν από άλλες χτισμένες μορφές που επίσης παράγονται από τις ίδιες ιδέες. Παρ'ολ'αυτά, δύο μορφές που πραγματώνουν την ίδια ιδέα με διαφορετικό τρόπο αλλά δεν περιλαμβάνουν μια εσωτερική διαφοροποίηση μπορούν να ενσωματώσουν στο περιβάλλον έναν μεγαλύτερο βαθμό διαφοράς από δύο μορφές που είναι εσωτερικά διαφοροποιημένες αλλά πραγματώνουν μια ιδέα με τον ίδιο τρόπο, μεταδίδοντας κατ' αυτόν τον τρόπο πανομοιότυπες επήρειες.

Η αρχιτεκτονική θεάται ως μια συνεχής διαδικασία δημιουργίας νέων μορφών και ταυτοτήτων μέσα από την επανάληψη και την διαφοροποίηση των δυνητικών μορφών. Με τον τρόπο αυτό αναζητά να απομακρύνει τις χτισμένες μορφές από την ουσιοκρατία και από οποιαδήποτε θεώρηση που υποστηρίζει ότι στην παραγωγή των μορφών υπάρχει μια παγκόσμια αιτία η οποία είναι ανεξάρτητη από το χωροχρονικό πλαίσιο σύλληψης και κατασκευής της μορφής. Αντ' αυτού προτείνεται εδώ να δημιουργηθεί μια παραγωγική σχέση ανάμεσα στο παρελθόν της αρχιτεκτονικής και το μέλλον αυτής αναλύοντας δυνητικές και πραγματωμένες μορφές διερευνώντας ταυτόχρονα τις δυνατότητες των μορφών αυτών να ενεργοποιήσουν νέες μορφές και ταυτότητες στο μέλλον. Οι δυνητικές μορφές που συναθροίζονται σε αυτήν την έρευνα είναι υλικά συστήματα που συνενώνουν φυσικά και μη υλικά, που παρέχουν μοναδικά κατασκευαστικά και γνωρίσματα επήρειας. Κάθε χτισμένη

μορφή είναι το αποτέλεσμα ενός τέτοιου υλικού συστήματος, των ικανοτήτων του (ελευθερία) και των περιορισμών του (δομή). Στην έρευνα αυτή έχουν μελετηθεί διαφορετικά υλικά συστήματα και έχει γίνει μια προσπάθεια εξαγωγής της δυναμικής ιδέας ή της βασικής μονάδας κάθε συστήματος με την οποία επιτυγχάνεται η μεταβολή του αρχιτεκτονικού αντικείμενου. Κάθε βασική μονάδα προσδιορίζει μια σειρά βασικών στοιχείων που συναρμολογούνται με έναν μοναδικό τρόπο ο οποίος ορίζει διαφορετικές επήρειες.

Τα σύγχρονα πολύπλοκα αρχιτεκτονικά περιβάλλοντα με την συνεχόμενη και ολοένα αυξανόμενη ροή πληροφορίας εντείνουν την ανάγκη για παραγωγή χώρων με μεταβαλλόμενες ατμόσφαιρες που θα μπορούν να φιλοξενήσουν τις σύγχρονες ανάγκες της νομαδικής κατοίκησης. Από το μαζικά αναπαραγόμενο αρχιτεκτονικό αντικείμενο του μοντερνισμού στο διαρκώς μεταβαλλόμενο τυπικό της σύγχρονης πραγματικότητας δεν έχουν αλλάξει πολλά ως προς τη παραγωγή των σημασιών. Εκείνο που φαίνεται να αλλάζει είναι ο ρυθμός μεταβολής των κυρίαρχων σημασιών ο οποίος γίνεται πιο εντατικός και απαιτεί από το αρχιτεκτονικό αντικείμενο περισσότερες επιτελεστικές λειτουργίες.

Με το να αποφύγουμε τα δίπολα στην αρχιτεκτονική σκέψη ανοίγουμε τον δρόμο προς την “οικοσοφική” (ecosophical) σκέψη που προτείνει ο Felix Guattari και αντιμετωπίζει όλες τις μορφές της οικολογίας σαν μία, είτε αυτή είναι πνευματική, περιβαλλοντολογική ή κοινωνική. Αυτό καλεί για μια διατέμνουσα σχεδιαστική διαδικασία που προσπερνά τις υφιστάμενες προσεγγίσεις που αναφέρθηκαν ήδη. Μια διατέμνουσα προσέγγιση κατά την οποία οι αιτίες και οι ανησυχίες που είναι έμφυτες στο περιβάλλον συνδυάζονται για την παραγωγή των αρχιτεκτονικών μορφών. Επιπροσθέτως μας δίνει την δυνατότητα να ενσωματώσουμε μεγαλύτερα επίπεδα πολυπλοκότητας στις χτισμένες μορφές, επιτρέπονται σε πολλαπλά δεδομένα να υπεισέρχονται και να αλληλεπιδρούν πάνω στο ίδιο επίπεδο με αποτέλεσμα την παραγωγή νέων μορφών οι οποίες έχουν η καθεμία μοναδικές εκφράσεις, αισθήσεις και επήρειες. Επειδή οι αισθήσεις και οι επήρειες εξαρτώνται από την ατομική εμπειρία, η λήψη τους είναι αναπόφευκτα διαφορετική σε κάθε περίπτωση κι ως εκ τούτου πολλαπλή.

Ιδωμένο ως ένα σύνολο σχέσεων, ως μια αλληλεπίδραση ορίων που μεταβάλλονται μέσω της διαφορετικής προσλαμβάνουσας πληροφορίας, ως ένα σύμπλεγμα αισθήσεων, το αρχιτεκτονικό αντικείμενο υβριδοποιεί το δυναμικό και αυτό που έχει πραγματωθεί. Πρόκειται άλλωστε για μια οικολογία συνθηκών ανθρώπινων και μη ικανοτήτων και επηρειών, γεγονός που το καθιστά πολλαπλό εξ αρχής. Οι αλληλεπιδράσεις που παράγονται από την διεπαφή με τις υλικές συναθροίσεις των αρχιτεκτονικών στοιχείων προσδοκούν ένα περισσότερο αδιαμεσολάβητο από την αναπαράσταση και σημασιόδοτηση σημείο διεπαφής, μέσω του μη-σημασιοδοτικού σημείου και της επήρειας. Το μη-σημασιοδοτικό σημείο δεν μπορεί πάντα να απομονωθεί, ούτε είναι δυνατόν πάντα να εντοπιστεί, αλλά βρίσκεται πανταχού παρών, κατοικεί το κενό και η βασική του λειτουργία είναι η παραγωγή επηρειών.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ /

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ/

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ /



ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ/

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

FORM•STRUCTURE•SURFACE

Barthes, Roland, Elements of Semiology, New York: Hill and Wang, 1968.

Bateson, Gregory, Steps to an Ecology of Mind, Chicago: The University of Chicago Press, 1972.

Baudrillard, Jean, Simulacra and Simulation. Michigan: University of Michigan Press, [1981] 1994.

Benjamin, Walter, The Arcades Project, μτφρ. Howard Eiland και Kevin McLaughlin, The Belknap Press of Harvard University Press, Cambridge, USA, 1999

Bergson, Henri, Matter and Memory, New York: Dover Publications, [1896] 2004.

Bogost, Ian, Alien Phenomenology, or What It's Like to Be a Thing, Minneapolis: University of Minnesota Press, 2012.

Boumeester, Marc and Radman, Andrej, The Assignifying Affordance of Assemblage: Enactive Embodied Embedded and Extended Urban Cartography, στο Architectural Journal, Vol. 8. επιμ. Andong Lu. Beijing: The Architectural Society of China, 2012.

Boumeester, Marc, Un-framing reality; Sets of intensities as smallest common denominator in film and architecture, στο Making Visible: Architecture Filmmaking. Edited by Igea Troiani and Hugh Campbell. Bristol: Intellect Books, publication forthcoming.

Bryant, Levi, Flat Ontology, στο Larval Subjects Blog, <http://larvalsubjects.wordpress.com/2010/02/24/flat-ontology-2/> (τελευταία επίσκεψη May 25, 2016).

Bryant, Levi, The Democracy of Objects, Open Humanity Press, University of Michigan Library, Ann Arbor, 2011

Cache, Bernard, Earth Moves: The Furnishing of Territories, Cambridge, Massachusetts: The MIT Press., 1995

Colebrook, Claire, Blake, Deleuzian Aesthetics, and the Digital, London and New York: Continuum, 2010.

Crary, Jonathan and Kwinter, Sanford (επιμ.), Incorporations, Cambridge MA: Zone Books, 1992.

DeLanda, Manuel, "Deleuze and the Use of the Genetic Algorithm in Architecture." στο Contemporary Techniques in Architecture, AD Architectural Design, 72, no. 1, επιμ. Ali Rahim, (2002): 9–13.

DeLanda, Manuel, Intensive Science and Virtual Topology, London and New York: Continuum., 2002.

Delanda, Manuel, A New Philosophy of Society: Assemblage Theory and Social Complexity. London: Continuum, 2006.

Delanda, Manuel, *Assemblage Theory*, Edinburgh University Press, Edinburgh, UK, 2016.

Deleuze, Gilles, *Difference and Repetition*, New York: Columbia UP, [1968] 1994.

Deleuze, Gilles and Guattari, Felix, *A Thousand Plateaus*, London, New York: Continuum [1980] 2004.

Deleuze, Gilles, *Francis Bacon: The Logic of Sensation*, London and New York: Continuum, [1981] 2003.

Deleuze, Gilles and Guattari, Felix, *What is Philosophy?*, New York: Columbia University Press, [1991] 1994.

Evans, Robin, *Translation from Drawing to Buildings*, London: AA Documents 2, 2003.

Garcia, Thomas, *Form and Object: A Treatise on Things*, μετάφραση J. Cogburn and M.A. Ohm. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2014.

Gandelsonas Mario, 'Linguistics in Architecture'. στο *Casabella* 364, February 1973.

Genosko, Gary, *A-signifying Semiotics*, στο *The Public Journal of Semiotics* II. January 2008.

Gibson, Jerome, James, *The Ecological Approach to Visual Perception*, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, [1979], 1986.

Guattari, Felix, *Architectural Enunciation* στο *Schizoanalytic Cartographies*, μετάφραση Andrew Goffey, London: Bloomsbury, [1989] 2013.

Guattari, Felix, *Chaosmosis: An Ethico-aesthetic Paradigm*, Bloomington: Indiana University Press, 1995.
_Guattari, Félix, *The Three Ecologies*, London: Bloomsbury, 2008.

Guattari, Felix, *Machinic Eros*, επιμ. Gary Genosko, Jay Hetrick, Univocal, Minneapolis, USA, 2013

Harman, Graham, *The Quadruple Object*, Hants, UK: Zero Books, 2011

Harman, Graham, *The Assemblage Theory of Society*, στο *Towards Speculative Realism*, Winchester, U.K.: Zero Books, 2010

Hauptmann, Deborah and W. Neidich, (επιμ.), *Cognitive Architecture-From Bio-Politics To Noo-Politics*, Rotterdam: 010 Publishers, 2010.

Kipnis, Jeffrey, *A Question of Qualities: Essays in Architecture*, Cambridge, MA: MIT Press, 2013

Kwinter, Sanford, *Architectures of Time: Toward a Theory of the Event in Modernist Culture*, Cambridge: MIT Press, 2001.

Kwinter, Sanford, *Far From Equilibrium: Essays on Technology and Design Culture*, Barcelona: Actar, 2008.

Latour, Bruno, *Assembling the Social: An Introduction to Actor-Network-Theory*, New York: Oxford University Press, 2005.

Leach, Neil, "There Is No Such Thing as Digital Design." στο *Paradigms in Computing: Making, Machines, and Models for Design Agency in Architecture*, επιμ. David Jason Gerber και Mariana Ibanez. Los Angeles: eVolo Press, 2014.

Lyotard, Jean Francois, *Discourse, Figure*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 2011

Malevich, Kasimir, *The Non-Objective World: The Manifesto of Suprematism*, Mineola: Dover Publications, 2003

Massumi, Brian, 'The Autonomy of Affect', in P. Patton (ed.), *Deleuze: A Critical Reader*. Oxford: Blackwell, 1996

Massumi, Brian, *Parables for the Virtual: Movement, Affect, Sensation*, Durham: Duke University Press, 2002.

Massumi, Brian, Introduction: Like a Thought στο *A Shock to Thought: Expressionism After Deleuze and Guattari*, επιμ. Brian Massumi (London: Routledge, 2002).

Massumi, Brian, *Semblance and Event: Activist Philosophy and the Occurrent Arts*, Cambridge, MA: MIT Press, 2001.

Morton, Timothy, *Hyperobjects: Philosophy and Ecology after the End of the World*, Minneapolis: University of Minnesota Press, 2013.

Moussavi, Farshid και López, Daniel, *The Function of Form*. Barcelona: Actar, 2009.

O'Sullivan, Simon, *The Aesthetics of Affect; Thinking Art Beyond Representation*, στο *Angelaki*, vol. 6, nr.3, 2001.

Peirce, Charles Sanders, *Selected Writings*. New York: Dover Publications, 1966.

Radman, Andrej, *Gibsonism*. PhD Dissertation. Delft University of Technology, 2012.

Rajchman John, *The Deleuze Connections*, Massachusetts, 2000

Shaviro, Steven, *Discognition: Fictions and Fabulations of Sentience, Repeater*, London, 2015.

Spuybroek, Lars, *The architecture of continuity essays and conversations*. Rotterdam, The Netherlands: V2_/NAi Publishers. 2008

Williams, James, *Gilles Deleuze's Logic of Sense: A Critical Introduction and Guide*, Edinburgh: Edinburgh University Press, 2008.

Žižek, Slavoj, *The Sublime Object of Ideology*. London: Verso, 1989

